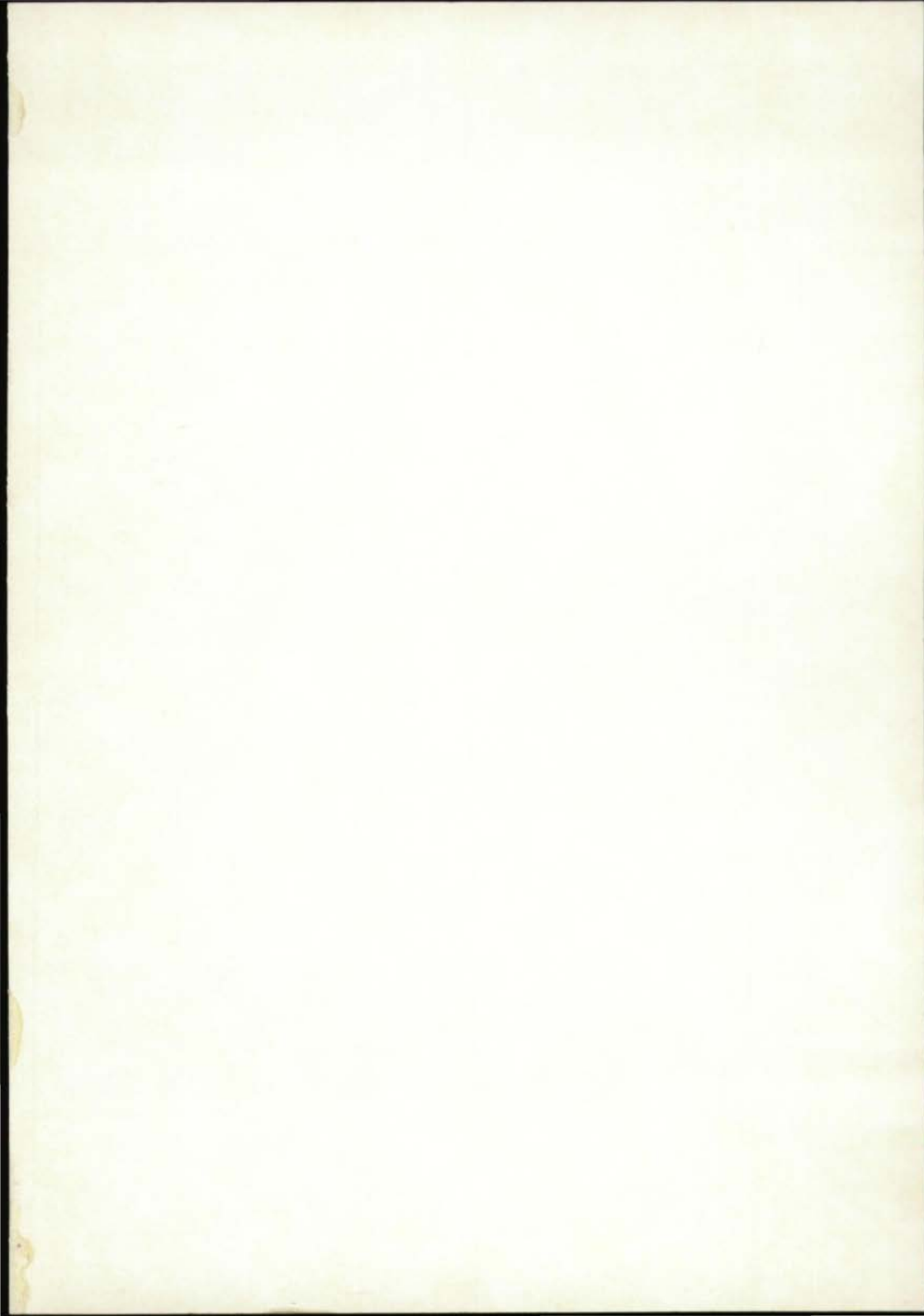

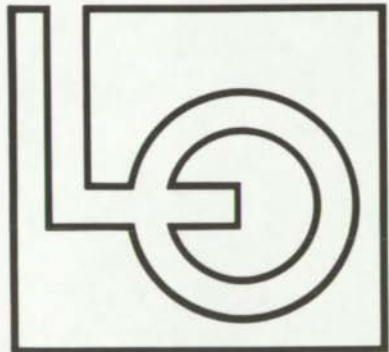
BERETNING
1991

Lands-
organisasjonen
i Norge

BERETNING
1991

REPRINTED

1991

INNHOLDSFORTEGNELSE

	Side
1. TARIFFREVISJONER – ØKONOMISK POLITIKK	
Den økonomiske utviklingen og tariffrevisjonen i 1991	7
Lavlønnsfondet	18
2. ARBEIDS- OG NÆRINGSLIVET	
Hovedorganisasjonenes Fellestilltak (HF-B)	19
Samarbeidsrådet DKT-LO	21
3. SOSIALPOLITIKK	
Inntektsregulering for pensjonistene	28
Arbeidslivets komitè mot alkoholisme og narkomani (AKAN)	30
Arbeidslivets komitè mot AIDS	32
4. UNDERVISNINGS- OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET	
Opplysningsarbeidet i fagbevegelsen	33
Opplysnings- og utviklingsfondet LO/NHO	39
Sørmarka, LOs studie- og konferansesenter	39
Arbeiderbevegelsens Folkehøgskole, Ringsaker	42
Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek	44
FAFO – Fagbevegelsens senter for forskning, utredning og dokumentasjon	48
5. INTERNASJONALT ARBEID – UTENRIKSPOLITIKK – SOLIDARITETSARBEID	
Den Europeiske Faglige Samorganisasjon (DEFS)	52
Det Europeiske Faglige Institutt (DEFI)	59
Den Europeiske Faglige Skole	60
Det Europeiske Faglige Tekniske Byrå for Helse og Sikkerhet på Arbeidsplassen (TUTB-DEFS Arbeidsmiljøbyrå)	60
EFTAs konsultative komite	61
EØS-forhandlingene	62
LO-kontoret i Bryssel	66
Frie Faglige Internasjonale (FFI)	67
Nordens Faglige Samorganisasjon	70
Sentral- og Øst-Europa	72
Sør-Afrika	75
El Salvador	77
Utviklingen i Chile	77

Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomite (AIS)	79
Prosjektsamarbeid med fagbevegelsen i utviklingsland	82
LOs u-landsinformasjon	86
Internasjonalt ungdomsarbeid	87
ILO – Arbeidskonferansen 1991	88
6. FORSIKRINGSSPØRSMÅL	
Kollektiv hjemforsikring	91
Grunnforsikringen	91
LOs samleforsikring	91
Informasjons- og opplysningsvirksomheten i forsikring	92
Fagorganisasjonens Stønadskasses Fond	92
LOs fritidsforsikring	92
Den norske Fagorganisasjons Pensjonskasse	93
Helkundeavtalen LO-Samvirke	93
Fellesutvalget for kollektive forsikringer	93
7. ADMINISTRASJON OG ORGANISASJON	
LOs administrasjon	95
Sekretariatet	95
Representantskapet	97
Representasjon utenlands	98
Landsmøter i forbundene	99
Offentlige utvalg	100
Samarbeidskomiteen LO-DNA	106
Samarbeid med Norsk Lærerlag	107
Samarbeid med Norsk Skuespillerforbund og Norsk Ballettforbund	107
Samarbeidsavtalen mellom LO og Norges Skøyteforbund	107
Arbeidslivsavdelingen	108
Internasjonal avdeling	114
Juridisk avdeling	115
Ledelses-sekretariatet	122
Næringspolitisk avdeling	122
Organisasjons- og informasjonsavdelingen	127
Personalavdelingen	131
Samfunnspolitisk avdeling	133
Økonomiavdelingen	136
LOs Revisjonsutvalg	137
LOs Revisjonskontor	137

LOs faste utvalg:

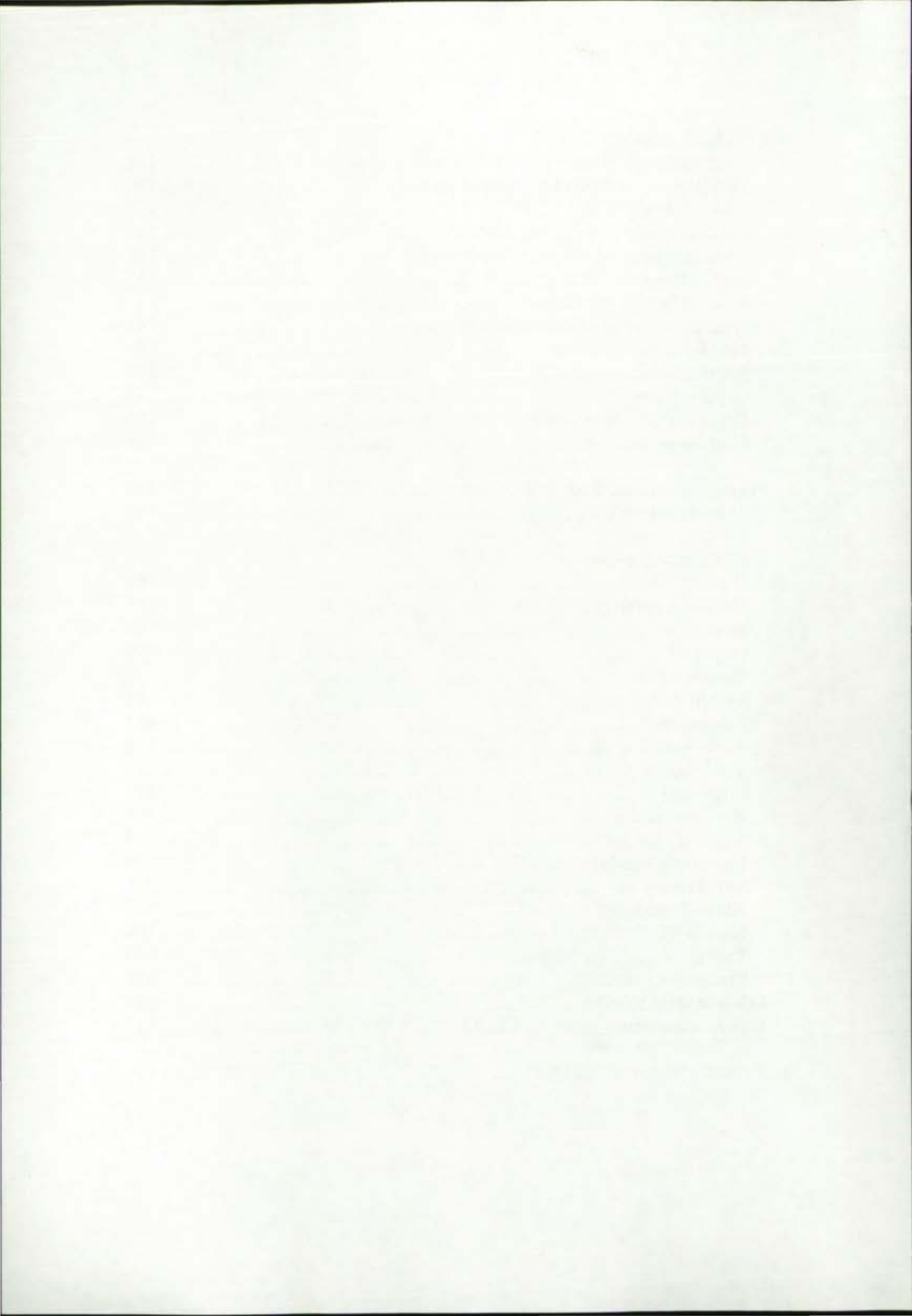
Sekretariatets Rådgivende Finanskomite	138
Familie- og likestillingspolitisk utvalg	138
Fiskeriutvalget	140
Fordeling- og sosialpolitisk utvalg	141
Informasjons- og mediapolitisk utvalg	142
Inntektspolitisk utvalg	142
Internasjonalt utvalg	143
Kultur- og fritidspolitisk utvalg	144
Nord-Norge-utvalget	146
Næringspolitisk utvalg	146
Oljekartellet	149
Organisasjonskomiteen	155
Ungdomsutvalget	156

Folkets Hus Landsforbund	159
Folkets Hus Fond	160

Distriktskontorene:

Østfold	162
Oslo og Akershus	166
Hedmark	170
Oppland	174
Buskerud	177
Vestfold	179
Telemark	184
Aust-Agder	188
Vest-Agder	190
Rogaland	193
Hordaland	194
Sogn og Fjordane	199
Møre og Romsdal	200
Sør-Trøndelag	201
Nord-Trøndelag	203
Nordland	206
Troms	209
Finnmark	210
LO-kontoret Kårstø	214
Lillehammer-utbyggingen OL-94	217

8. STATISTISK OVERSIKT	219
------------------------------	-----

1. Tariffrevisjoner- Økonomisk politikk

Den økonomiske utviklingen og tariffrevisjonen i 1991

1991 ble et svakt år med tegn på klar konjunkturedgang i norsk økonomi. De mest markante trekk var en klar svikt i eksporten av tradisjonelle varer fra norsk fastlandsøkonomi og en nedgang i det private forbruket. Også investeringene totalt sett i fastlandsøkonomien pekte nedover.

Nedgangen i den tradisjonelle eksporten hadde sammenheng med en svikt i de internasjonale konjunkturer, og så sent som i årsskiftet 91/92 var det ennå ikke klare tegn til en ny oppgang. Svikten i det private forbruket må ses i sammenheng med at forbrukerne i stor utstrekning betalte ned på sin gjeld samtidig som stigende arbeidsløshet førte til økt usikkerhet. Nedgangen i bruttoinvesteringene i fastlandsøkonomien fortsatte i 1991. Det var særlig investeringene i de tjenesteytende næringer og boliginvesteringene som viste klar nedgang. På den annen side var det en kraftig oppgang i investeringene i oljevirkosomheten fra 1990 til 1991. Tendensene til svakere konsumprisvekst fortsatte i 1991. Arbeidsledigheten viste økning gjennom hele året og den samlede sysselsettingen gikk ned med omlag 1 prosent.

Under Representantskapsmøtet 12. februar 1991 ble det vedtatt en uttalelse om full sysselsetting der det blant annet heter:

«Representantskapet i Landsorganisasjonen i Norge konstaterer – og beklager meget sterkt – at den store arbeidsledigheten i de senere år er i ferd med å bli akseptert av stadig flere. Likegyldighet overfor ledighet kan være en vel så farlig tendens som å bruke arbeidsledighet som et virkemiddel i samfunnsøkonomien.

Representantskapet henstiller til alle organisasjonsledd innenfor fagbevegelsen fortsatt å sette full sysselsetting øverst på dagsorden for virksomheten. Vi må ikke komme i den situasjon at ledighet betraktes som et problem vi må leve med.

Landsorganisasjonen i Norge har ved flere anledninger – og under skiftende regjeringer – krevd bruk av sterkere virkemidler for å gjenerobre full sysselsetting. Overfor myndighetene er det foreslått en rekke konkrete tiltak som vil gi økt sysselsetting både på kort og lang sikt. Gjennom inntektsoppgjørene har fagbevegelsen tatt hensyn til å opprettholde og skape nye arbeidsplasser. Representantskapet beklager at næringslivet og

myndighetene ikke har fulgt opp de muligheter som dermed ble åpnet for en aktiv kamp mot arbeidsledighet.»

Under tittelen «Ansvar og sysselsetting» arrangerte Landsorganisasjonen 21. august 1991 en større sysselsettingskonferanse i Folkets Hus i Oslo. På konferansen ble det holdt foredrag av LO-leder Yngve Hågensen, statsminister Gro Harlem Brundtland, administrerende direktør Karl Glad, NHO, og Jakob Eng, leder av Kommunenes Sentralforbund. Representanter for de ulike stortingsgruppene var innbudt til konferansen og det ble holdt innledninger av Anders Tallerås, Høyre, Carl I. Hagen, Fremskrittspartiet, Jon Lilletun, Kristelig Folkeparti, Erik Solheim, Sosialistisk Venstreparti, Johan J. Jacobsen, Senterpartiet, Gunnar Berge, Arbeiderpartiet. Til konferansen ble det fra LOs side utarbeidet en omfattende liste over tiltak for å stimulere etterspørsel og sysselsetting. Forslagene omfattet:

1. Tiltak overfor næringslivet
2. Tiltak i forhold til bankene
3. Tiltak overfor fylker og kommuner
4. Statlige tiltak.
5. Tiltak for å stimulere den private forbruksetterpørsel
6. Arbeidsmarkeds- og kvalifiseringstiltak.

Under hvert av hovedpunktene var det utarbeidet detaljerte forslag som etter LOs syn ville være hensiktsmessige.

Den samlede produksjonen målt med bruttonasjonalproduktet var i 1991 1,6 prosent større enn året før. Det meste av stigningen kom i oljesektoren og bruttonasjonalproduktet i fastlandsøkonomien økte bare med 0,2 prosent. I industri og bergverk falt bruttonasjonalproduktet med 0,9 prosent. Ifølge foreløpige tall var reduksjonen i bruttonasjonalproduktet størst i den hjemmekonkurrerende industri, men også i utekonkurrerende industri var det nedgang. I bygge- og anleggsvirksomheten fortsatte produksjonsnedgangen i 1991. Bruttoproduksjonen gikk ned med 1,6 prosent i forhold til året før. I de tjenesteytende næringene var utviklingen noe bedre. Ifølge foreløpige tall økte bruttoproduksjonen i privat tjenesteyting med omlag 1 prosent fra 1990 til 1991. I varehandel og forretningsmessig tjenesteyting var produksjonen omlag uendret fra 1990 til 1991.

Arbeidsledigheten har vært høy og stigende gjennom hele året. Mens det ved utgangen av januar 1991 var 107 000 registrerte arbeidsledige, var det tilsvarende tallet ved utgangen av januar 1991 120 800. Samtidig var 61 200 på arbeidsmarkedstiltak, slik at til sammen 182 000 var registrert uten ordinært arbeid.

Det private forbruket, som hadde økt med 2,6 prosent i 1990, viste en svak nedgang (0,1%) i 1991. Dette skjedde samtidig med en økning i hus-

holdningenes disponible realinntekt på 4 prosent i forhold til året før. Det har således vært en sterk økning i husholdningenes sparing i 1991.

Bruttoinvesteringene i fastlandsøkonomien viste en nedgang på 4,4 prosent i 1991. Dette er en nedgang som kommer på toppen av en nedgang på 30 prosent fra 1987 til 1991. På fire år har således investeringene i fastlandsøkonomien blitt redusert med omlag 35 prosent. Det er nå utsikt til at nedgangen i fastlandsinvesteringene vil flate ut i 1992.

Den forholdsvis gunstige utviklingen i industriens konkurranseevne fortsatte i 1991. Etter foreløpige tall bedret konkurranseevnen seg med i overkant av 4 prosent. Omlag halvparten av denne bedringen skyldes endring i valutakursen som følge av dollaroppgangen. For de tre siste år under ett er bedringen i industriens konkurranseevne anslått til omlag 8 prosent.

Eksporten av tradisjonelle varer, som hadde økt sterkt i de foregående år, gikk ned med 2 prosent i 1991 regnet i volum. En sterk økning i oljeeksporten førte imidlertid til at volumet av den samlede eksport gikk opp med 5 prosent. Importen utviklet seg svært moderat i året som gikk. For importen av tradisjonelle varer var nedgangen 0,5 prosent.

I løpet av 1991 ble konsumprisstigningen redusert ytterligere. For året under ett var stigningen 3,4 prosent mot 4,1 prosent foregående år. Ved utgangen av året var prisstigningstakten klart lavere enn 3 prosent. Årslønnsveksten fra 1990 til 1991 er av Det tekniske beregningsutvalget foreløpig anslått til vel 5 prosent. For alle voksne arbeidere i NHOs kvartalstatistikk er veksten $4 \frac{3}{4}$ prosent. Den svakeste veksten hadde bygge- og anleggsvirksomhet med bare $3 - 3 \frac{1}{2}$ prosent. For funksjonærgrupper er årslønnsveksten beregnet til 5,8 prosent for funksjonærer i NHO-bedrifter.

Utviklingen i realdisponibel inntekt for lønnstakere med henholdsvis 175 000 kroner og 300 000 kroner i inntekt viste en klar vekst fra 1990 til 1991. Veksten var jamnt over mellom 2 prosent og 3 prosent – noe avhengig av størrelsen på fradrag ut over minstefradraget. Den største veksten hadde de med små fradrag, mens det var liten forskjell i vekst mellom de som hadde 175 000 i inntekt og 300 000 kroner i inntekt.

DEL 1

TARIFFBEVISJONEN

Tariffoppgjøret 1991 var et mellomoppgjør. I representantskapsmøte 12. februar 1991 ble forslaget om oppgjøret for 2. avtaleår lagt fram, og det ble på dette grunnlag i påvente av mer fullstendige tall for lønnsutviklingen vedtatt å gi Sekretariatet fullmakt til å utforme de endelige krav.

Følgende uttalelse ligger til grunn for Representantskapets vedtak:

Tariffoppgjøret 1991

Reguleringsbestemmelser

Reguleringsbestemmelsen for 2. avtaleår når det gjelder inntektsoppgjøret mellom Landsorganisasjonen og Næringslivets Hovedorganisasjon er fastsatt i forhandlingsprotokollen av 15. mars 1990, der det bl.a. heter:

«Før utløpet av 1. avtaleår skal det opptas forhandlinger mellom NHO og LO om eventuelle lønnsreguleringer for 2. avtaleår. Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår samt pris- og lønnsutviklingen i 1. avtaleår.»

For privat og kooperativ varehandel foreligger tilsvarende bestemmelse.

For statssektoren heter det i tilsvarende avsnitt:

«Før utløpet av 1. avtaleår skal det opptas forhandlinger mellom staten og hovedsammenslutningene/Norsk Lærerlag om eventuell lønnsregulering for 2. avtaleår. Partene er videre enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den alminnelige økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår, samt lønnsutviklingen fra 1989 til 1990. De statstilsattes og lærernes nominelle lønnsutvikling skal vurderes i forhold til arbeidslivet for øvrig.»

For kommunesektoren har det tilsvarende avsnitt i reguleringsbestemmelsen følgende ordlyd:

«Før utløpet av 1. avtaleår skal det opptas forhandlinger mellom Kommunenes Sentralforbund og forhandlings sammenslutningene om eventuelle lønnsreguleringer for 2. avtaleår. Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet, utsiktene for 2. avtaleår og pris- og lønnsutviklingen i 1. avtaleår.»

DEN ØKONOMISKE SITUASJON

Norsk økonomi – også fastlandsøkonomien – synes nå å være inne i en svak, men tydelig oppgang. Produksjon og etterspørsel peker oppover, men neppe sterkt nok til å gi noen nedgang i den rekordhøye arbeidsledigheten. Det private forbruket økte i fjor for første gang siden 1986. Økningen er foreløpig anslått til 3 prosent. Investeringene i fastlandsøkonomien viste derimot en betydelig nedgang i forhold til året før. I utenriks-

økonomien er utviklingen fortsatt positiv selv om det på grunn av den internasjonale situasjon er betydelig usikkerhet for utviklingen framover.

Industriens konkurranseevne ble forbedret med 1,5 prosent i 1990, etter en forbedring på 5 prosent i 1989. Samtidig som vår konkurransesituasjon er blitt bedret i de senere år, har produktivitetsutviklingen i norsk industri vært meget tilfredsstillende. Pris- og kostnadsutviklingen i Norge er nå klart bedre enn hos våre handelspartnere. Det gjelder også i forhold til landene innenfor Ecu-området.

UTSIKTENE FOR 2. AVTALEÅR

For inneværende år ventes det at oppgangen i produksjon og etterspørsel vil fortsette, men det er neppe utsikt til at sysselsettingen vil øke så sterkt at ledigheten går ned. Veksten i det private forbruket vil neppe bli like sterk som den var i fjor. Derimot ventes investeringene å ta seg noe opp. Verdien av planlagte investeringer i industrien i 1991 ligger 11 prosent høyere enn for 1990. Selv om det regnes med en viss svekkelse av veksten internasjonalt i inneværende år, ventes det at eksporten fra fastlands-Norge vil øke også i 1991. Veksten vil imidlertid ikke bli like sterk som i fjor.

I regjeringens økonomiske opplegg for 1991 er det regnet med en fortsatt moderat pris- og kostnadsvekst på 4 prosent. Det tekniske beregningsutvalget regner som mest sannsynlig at konsumprisveksten fra 1990 til 1991 vil bli på rundt 4 1/2 prosent. Prisveksten vil imidlertid være avhengig av lønnsutvikling og av oljeprisutviklingen som det knytter seg stor usikkerhet til. Også i inneværende år ventes prisveksten i Norge å bli klart lavere enn hos våre handelspartnere generelt.

PRIS- OG LØNNSUTVIKLINGEN I 1. AVTALEÅR

Fra 1989 til 1990 steg konsumprisindeksen med 4,1 prosent. Fra august 1990 bidro oljeprisstigningen til en forsterket økning i konsumprisene. Uten dette forhold ville prisstigningen ha ligget klart under 4 prosent, og ikke utløst noen indeksforhandlinger pr. 15. november. Lønnsveksten fra 1989 til 1990, for alle grupper under ett, er av Beregningsutvalget foreløpig anslått til 5 prosent. Stigningen etter foreløpige tall varierer imidlertid en god del mellom gruppene. Lavest var stigningen for bygge- og anleggsarbeidere med 1,5 prosent. For alle voksne arbeidere, ifølge kvartalstatistikken til NHO, var veksten 4 2/3 prosent. I varehandel er stigningen 5 1/2 – 6 prosent og i hotell- og restaurantvirksomhet 6 prosent. Disse områder ble sterkt påvirket av lønnsoppgjørets lavlønnsprofil – noe som også har bidratt til utjevning mellom kvinner og menn. For statsansatte var årslønnsveksten 4 1/4 prosent og for kommunene 4 1/2 prosent. Funksjonærer i NHO-området hadde en årslønnsvekst etter foreløpige tall på 5,7 prosent.

Til en viss grad kan lønnsveksten etter de foreløpige tall være påvirket av strukturendringer. Den endelige statistikken må derfor gjennomgås nøye når den foreligger med sikte på å klarlegge slike endringer. Enkelte tall kan tyde på at grupper av høytlønte hadde en noe sterkere stigning enn forutsatt.

FORHANDLINGSFULLMAKTEN

For første gang på flere år er vi nå i den situasjon at oppgjøret skal foregå på en helt ordinær måte og i samsvar med våre avtaler uten spesielle begrensninger. På den annen side er det et oppgjør for 2. avtaleår vi står foran. Som kjent gir det normalt ikke rom for store endringer i avtalebestemmelser ut over de eventuelle lønnsjusteringer reguleringsklausulene gir grunnlag for.

En ordinær forhandlingssituasjon betyr ikke nødvendigvis en enkel forhandlingssituasjon. Mange bedrifter befinner seg i en vanskelig økonomisk stilling og situasjonen på arbeidsmarkedet er alvorlig. Dette er et ansvar først og fremst for myndigheter og næringsliv, men fagbevegelsen har tatt og vil fortsatt ta sin del av ansvaret.

Selv om vi har en uakseptabel høy arbeidsledighet, viser norsk økonomi som påpekt foran flere positive trekk. Fagbevegelsen har gjennom sin holdning bidratt til denne utvikling. Det er derfor naturlig at lønnstakerne nå også får del i den økte verdiskapningen som skjer i økonomien. Med utgangspunkt i dette er det derfor et naturlig krav at det ved vårens oppgjør skjer en viss kjøpekraftsforbedring for lønnstakerne, hvor særlig grupper med lave og midlere inntekter prioriteres. Dette er ønskelig for å stimulere den innenlandske etterspørsel og dermed sysselsettingen i den nåværende økonomiske situasjon med alt for sterk belastning fra høye renter og stigende avgifter. En prioritering av grupper på lavt og midlere lønnsnivå vil dessuten bidra til å videreføre lønnsutjevningen mellom kvinner og menn.

Spørsmålet om et inntektspolitisk samarbeid er neppe en aktuell problemstilling ved dette oppgjør. Et slikt samarbeid måtte for å være troverdig bygge på klare forpliktelser m.h.t. redusert ledighet. Ved et oppgjør for 2. avtaleår bør det være mulig å komme fram til forsvarlige løsninger gjennom ordinære forhandlinger og uten direkte medvirkning fra statens side.

De økonomiske utsiktene framover er preget av stor usikkerhet bl.a. på grunn av krigssituasjonen i Gulfen og den internasjonale økonomiske utvikling. Også i vår egen økonomi har vi betydelige usikkerhetsmomenter knyttet til sysselsetting og personlig økonomi. Det er særlig vanskelig i denne situasjon å anslå den framtidige prisutvikling. Derfor bør en overveie om avtalene også for 2. avtaleår skal inneholde en prisindeksklausul som sikkerhet mot uforutsett prisoppgang.

DEL 2

RESULTATET AV FORHANDLINGENE

De viktigste resultater av forhandlingene i privat sektor ble fastlagt i protokoll av 10. april 1991.

1. Forhandlingsgrunnlaget

Partene har gjennomført forhandlinger og mekling for mellomoppgjøret 1991 på basis av forhandlingsklausulen for 2. avtaleår som lyder:

«Før utløpet av 1. avtaleår skal det opptas forhandlinger mellom NHO og LO om eventuelle lønreguleringer for 2. avtaleår. Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår samt pris- og lønnsutviklingen i 1. avtaleår.

Endringene i tariffavtalene for 2. avtaleår tas stilling til i LOs Representantskap og NHOs Hovedstyre.

Hvis partene representert ved LOs Representantskap og NHOs Hovedstyre ikke blir enige, kan den organisasjon som har fremsatt krav innen 14 dager etter forhandlingenes avslutning, si opp de enkelte tariffavtaler med 1 måneds varsel (dog ikke til utløp før 1. april 1991)».

Mange norske bedrifter er inne i en vanskelig økonomisk situasjon. Høy arbeidsledighet og lav etterspørsel forsterker vanskelighetene. Forhandlingene og meklingen er ført på bakgrunn av dette.

2. Generelt tillegg

1. For overenskomstområder med gjennomsnittlig årsinntekt i 1990 over kr. 165 000 gis følgende lønnstillegg fra 1.4.1991:
 - a) For overenskomstområder med lokal forhandlingsrett er tillegget kr 1,00 pr. time.
 - b) For overenskomstområder uten lokal forhandlingsrett er tillegget kr. 1,75 pr. time.
2. For overenskomstområder med gjennomsnittlig årsinntekt i 1990 under kr. 165 000 gis følgende lønnstillegg fra 1.4.1991:
 - a) For overenskomstområder med lokal forhandlingsrett er tillegget kr. 1,20 pr. time.
 - b) For overenskomstområder uten lokal forhandlingsrett er tillegget kr. 2,25 pr. time.

3. *Lavlønnstillegg*

For overenskomster omfattet av lavlønnsgarantiordningen gis et tillegg på kr. 0,50 pr. time.

Lavlønnsgarantien beregnes på vanlig måte med utbetaling 1. oktober 1991.

4. *Eventuell avtale om unntak*

På bakgrunn av bedriftenes økonomiske situasjon kan partene forbundsvist eller lokalt avtale at sentrale tillegg etter pkt. 2 og 3, helt eller delvis skal utbetales på et annet tidspunkt e.l.

Deter en forutsetning at eventuell enighet ikke skal medføre avlønning i strid med overenskomstenes lønnsbestemmelser.

Drøftelser om dette på bedriftsplan kan skje etter initiativ fra en av de lokale parter uavhengig av om overenskomsten hjemler lokal forhandlingsrett.

Lokal avtale etter dette punkt skal forelegges vedkommende fagforbund til godkjennelse.

5. *Gjennomføring av tillegg*

Alle tillegg gjøres gjeldende med virkning fra 1. april 1991 jfr. dog punkt 4. Lønnsforhøyelse gjøres ikke gjeldende for arbeidstakere som er sluttet i bedriften før vedtagelsen. Det foretas ikke omregning og etterbetaling av overtidstillegg, skifttillegg m.v. for arbeide utført før vedtagelsen.

6. *Lærlinger og unge arbeidstakere*

Lærlinger og unge arbeidere gis samme tillegg som voksne arbeidere.

7. *Lokale forhandlinger*

Partene er enige om at den økonomiske situasjon, jfr. pkt. 1, vil kunne ha innflytelse også på de lokale forhandlinger.

Lokale forhandlinger skal føres på basis av de enkelte overenskomster og slik at tillegg skal gis på grunnlag av den enkelte bedrifts økonomiske virkelighet, dvs. bedriftenes økonomi, produktivitet, framtidsutsikter og konkurransevne.

Dersom partene på bedriften er enige om det kan forhandlinger om lokal lønnsfastsettelse påbegynnes straks meklingsforslaget er vedtatt, uavhengig av om senere tidspunkt for vurdering/regulering er avtalt i overenskomst eller stedlig avtale.

8. *Utvalg*

Med sikte på å forberede tariffoppgjøret i 1992 er partene enige om å nedsette felles utvalg som på fritt grunnlag skal

- gjennomgå eksisterende lavlønns- og garantiordninger

Utvalget skal vurdere om ordningene er hensiktsmessige i dag og på lengre sikt

- vurdere Regjeringens rolle og partenes samarbeid med myndighetene i forbindelse med tariffoppgjørene
- vurdere modeller og prosedyrer for lokale drøftelser/forhandlinger. Herunder skal også den praktiske gjennomføringen av slike drøftelser/forhandlinger vurderes.

9. Fagopplæring i transportsektoren

Partene fastslår at Rådet for fagopplæring i arbeidslivet med virkning fra 1. mars 1991 har godkjent opplæringsplaner for yrkessjåfører på tunge kjøretøy.

Partene er enige om at spørsmålet om fagarbeidertilleggets form og størrelse skal tas opp til drøftelse i de partssammensatte utvalg som fremkommer av protokolltilførsler ved tariffoppgjøret i 1990.

Partene er enige om at utvalgenes innstillinger skal sluttbehandles i løpet av 2. avtaleår og senest ved tariffoppgjøret i 1992.

10. Megling for partene RLF – Norsk Sjømannsforbund

Riksmeklingsmannen viser til den enighet som partene har oppnådd under meklingen. De gjenstående pkt. løses på følgende måte:

Ad. sjømannsfradraget

- A. Så snart skattetabellen for 1992 foreligger i slutten av 1991, skal partene foreta en nyberegning av det tap sjøfolkene får i sin nettolønn som følge av bortfallet av sjømannsfradraget. Beregningene skal foretas etter samme modell som den partene gjorde 20.3.91, men baseres på de data som gjelder pr. 1.1.92. Dette vil være skattetabellen for 92, lønnsnivå pr. 1.1.92 med basis i lønnsnivået i SSBs lønnsstatistikk (jfr. notat av 20.3.1991) med tillegg av de avtalte tillegg 1.april 1991 – og et sjømannsfradrag på 23%. Beregningsgrunnlaget er brutto-lønn.
- B. De grupper som mister sjømannsfradraget skal ha dette kompensert 100% slik at nettolønn etter skatt for gjennomsnittet ved overgangen til den nye ordningen blir tilsvarende en sammenliknbar gruppe med sjømannsfradrag. Kompensasjonen gis som tillegg til innenriksoverenskomstens lønnssetser for ovennevnte grupper.

De samme «typiske fradrag» og forutsetninger som i notat 20.3.91 legges til grunn.

Ved disse beregninger skal det også vurderes om de oppgitte tall for kontantavregnet fritidskompensasjon gir et korrekt bilde av tilleggets andel av årslønnen.

- C. Tilpasningen av dette i overenskomsten skal foretas umiddelbart etter at beregningene er gjort og de nye satsene er klare.

Riksmeklingsmannens skisse og lønnskompensasjon pr. 1.1.1992

I møte mellom partene den 19.12.1991 ble nytt beregningsnotat utarbeidet på bakgrunn av aktuelle data pr. 1.1.1992 og i henhold til riksmeklingsmannens skisse.

DEL 3

LØNNSOPPGJØRET I STATEN 1991

Indeksoppgjøret

Kartellets styre stilte 11. januar krav om tillegg i samsvar med resultatet pr. 7.1.1991 i LO-NHO-området med virkning fra 1.12.1990. Statens tilbud om regulering av A-tabellen med 585 kr. ble akseptert.

Nytt lønssystem

Et partssammensatt utvalg, Statens lønnskomite, avga 21.12.90 sin innstilling om nytt lønssystem i staten. Etter organisasjonsmessig behandling vedtok Kartellets styre å gå inn for det nye lønssystemet under bestemte forutsetninger.

Krav til tariffrevisjonen

Etter behandling i Kartellets styre 19. mars ble det krevd økning av kjøpekraften, spesielt for grupper med midlere og lavere inntekter, og at de statstilsattes og lærernes lønnsutvikling skulle vurderes i forhold til andre grupper. Det ble videre krevd justerings- og normeringsforhandlinger på fritt grunnlag, og full lønsmessig kompensasjon for bortfall av sjømannsfradraget.

Kartellet aksepterte forhandlinger om innføring av nytt lønssystem i staten forutsatt at den solidariske lønnspolitikken ikke skulle svekkes, fortsatt sentral styring av lønnspolitikken og fortsatt utjevning mellom kvinner og menn. Det ble videre krevd forhandlingsrett for lønnsplasse- ring for nye og ledige stillinger.

Det ble krevd avtakende kronetillegg på A-tabellen, og et lønnsopprykk for alle med virkning fra 1.6.91, sentrale justeringsforhandlinger med ramme 0,3 pst, etatsvise justerings- og normeringsforhandlinger med ramme 0,4 pst. og føringer for å sikre lønsmessig tilnærming mellom kvinner og menn.

Forhandlingsresultatet

Organisasjonene fremmet sine krav 9.4. I forhandlingene krevde staten drøfting av spørsmålet om arbeidstid. Stridsspørsmålene ble videre forhandlingsrett for lønsplassering for nye og ledige stillinger og hvorvidt innføringskostnadene ved nytt lønssystem skulle belastes rammen.

Forhandlingsresultatet innebar at nytt lønssystem ble innført og at staten dekket kostnadene ved innføringen.

Det ble videre gitt kronetillegg på A-tabellen på 1600 kr. fra ltr. 1-28, 1000 kr. i ltr. 29-30, og 500 kr. for høyere lønnstrinn fra 1.5. Fra 1.9 fikk alle statstilsatte et lønnstrinnsoppsykk.

0,3 pst av lønsmassen ble avsatt til sentrale forhandlinger om justeringer i lønsplassering med gjennomføring fra 1.9. 0,25 pst ble avsatt til lokale forhandlinger med gjennomføring 1.10.

Sjømannsfradraget skulle kompenseres i samsvar med privat sektor. Det ble enighet om en formulering om orientering og drøfting før utlysning av ledig stilling. Når det gjaldt arbeidstid ble det enighet om å kartlegge behovet for mer brukerorienterte og fleksible arbeidstidsordninger.

DEL 4

LØNNSOPPGJØRET I KOMMUNESEKTOREN

LOs forhandlingssammenslutning i den kommunale sektor (LOK) og Kommunenes Sentralforbund kom til enighet om revisjon av Hovedtariffavtalen den 18. april 1991.

Generelt tillegg

På grunn av høyt overheng fra 1990 til 1991 ble det ikke gitt generelle tillegg i kommunesektoren under oppgjøret 1991.

Kronetillegg på regulativlønn ble gitt pr. 1. september 1991 tilsvarende det statsansatte fikk fra 1. mai 1991. Opprettholdelsen av felles offentlig lønnsregulativ ble ansett som et overordnet krav. Et felles lønnsregulativ for stat og kommune er et viktig instrument for å føre videre den solidariske lønnspolitikken også i årene som kommer.

Lokalforhandlinger innenfor en ramme på 0,3 pst. av regulativlønsmassen i den enkelte kommune/fylkeskommune/virksomhet. Forhandlingene lokalt skulle være sluttført pr. 30.11.91 og gjøres gjeldende fra 01.01.92.

Før 01.07.91 og før organisasjonene fremmer sine krav skulle partene i fellesskap drøfte lønnspolitiske problemer i den enkelte kommune/fylkeskommune/virksomhet.

Organisasjonene hadde frist til å fremme krav til 01.10.91.

Arbeidstid:

Drøfting av arbeidstidsordninger.

Partene drøfter spørsmålet videre i inneværende tariffperiode bl.a. med sikte på å kartlegge behovet for å gjennomføre mer brukerorienterte og fleksible arbeidstidsordninger – f.eks. forskjøvet arbeidstid.

Disse drøftingene vil legge grunnlaget for en nærmere vurdering av arbeidstidsspørsmålet ved revisjonen av Hovedtariffavtalen 1. mai 1992.

Stillingsgruppesystemet

Stillingsgruppesystemet videreføres etter 1.5.91.

Systemet gis navnet lønnsrammesystem fra 1.5.91

Stillinger med direkte alternative lønnstrinns plasseringer innlemmes i lønnsrammesystemet fra 1.5.91.

Avtale av 10. mai 1990 vedrørende antisipert lønnsansiennitet ved innplassering i det nye lønnsrammesystemet prolongeres inntil 30.04.92.

Sjømannsfradraget

Arbeidstakere i det kommunale tariffområdet og det som omfattes av innenriksoverenskomsten gis den kompensasjon for bortfall av sjømannsfradraget som framgår av riksmeklingsmannens skisse, datert 10. april 1991, vedrørende tariffoppgjøret i den private sektor.

Andre kommunale arbeidstakere som mister sjømannsfradraget, gis den kompensasjon som framgår av riksmeklingsmannens skisse, datert 10. april 1991, vedr. tariffoppgjøret i den private sektor.

Lavlønnsfondet

Styret har bestått av: Svein-Erik Oxholm, LO, formann, Olav Magnusen, NHO, Erik Aagaard, NHO, Einar Hysvær, NNN, og Tor Harald Berg, fast sekretær.

Lavlønnsfondets nedtrapping går etter planen. Ved årets utgang var det kun enkelte bedrifter innen hotell- og restaurantnæringen som fremdeles fikk refusjon fra fondet.

2. Arbeids- og næringslivet

Hovedorganisasjonenes Fellestilltak (HF-B) Bedriftsutvikling/seksjon samarbeid – kurs/ konferanser

Styret har hatt følgende medlemmer 1991:

Fra Landsorganisasjonen i Norge:

Jan Kr. Balstad, LO, Magnus Midtbø, NFATF, Gunnar Nilsen, Fellesforbundet

Varamedlemmer:

Børre Pettersen, LO, Inger Furmyr, NNN, Birger Blomkvist, NKIF.

Fra Næringslivets Hovedorganisasjon:

Lars Chr. Berge, Ragnar Aasland, Kaldnes Ås, Sigrun Vågeng, Norsk Hotell- og Restaurantforbund, varamann direktør Lars A. Ødegaard.

Varamedlemmer:

Olaf Stene, NHO, Ragnar Sæveraas, Tiedemanns Tobaksfabrik, Lars A. Ødegaard, NHO.

Sekretariatsansvarlig: Arnold Johannessen, LO

Sekretariatsmedlem: Ingunn Olsen, LO

Som saksforberedende organ for styret fungerer et fellesekretariat for seksjonene Bedriftsutvikling og Seksjon samarbeidkurs/konferanser, bestående av 4 medlemmer, 2 fra LO og 2 fra NHO. Fellesekretariatet har hatt følgende sammensetning:

Fra LO:

Sekretariatsleder Arnold Johannessen (til 01.09.91), sekretariatsleder Gunnar Jan Hansen (fra 01.09.91), sekretær Ingunn Olsen.

Fra NHO:

Sekretariatsleder Kristian Skjølaas, bedriftsrådgiver Ann Kristin

Hjortbakk (til 01.09.91), bedriftsrådgiver Inger Harnæs Foss (fra 01.09.91).

Hva angår vedtak, bevilgninger og øvrige aktiviteter henvises til HF-Bs årsmelding for 1991.

FELLESTILTAK I ORGANISASJONENES REGI

Sekretariat og prosjektmedarbeidere med assistanse fra LOs og NHOs distriktkontorer eller forbund og landssammenslutninger har gjennomført fellestiltak når det gjelder oppfølging, informasjons- og erfaringsspredning og andre fellestiltak. Av fellestiltak som er gjennomført kan nevnes:

- Oppfølging av utviklingsstipendiatene ved den enkelte bedrift og ved stipendiatsamlinger.
- Erfarings- og informasjonskonferanser med presentasjon av bedriftsutviklingsprosjekter.
- Møter med partene og stipendiatene på bedriften ved start av prosjekter.

I 1991 ble det gjennom HF-B gjennomført to startseminarer for nye bedrifter med prosjektmedarbeidere.

KURS/KONFERANSER

I 1991 har det vært avholdt 8 Felleskurs om samarbeidsforhold og produktivitet. Det samlede antall deltakere var 184 fra 56 bedrifter. Regnet fra og med to prøvekurs i 1971 og frem til utgangen av 1991 har samlet antall deltakere vært 4971 fra 1733 bedrifter på i alt 158 kurs.

En har også i 1991 hatt med bedrifter med mellom 20 og 50 ansatte som har opprettet samarbeidsorganer og som har gitt uttrykk for at de er interessert i en videre utvikling i bedriftene, enten etter Tilleggsavtale I eller Hovedavtalens del B.

Det har i 1991 vært avviklet 7 konferanser for bedriftenes arbeidsmiljøutvalg. Det samlede antall deltakere på AMU-konferansene i 1991 var 191 fra 48 bedrifter. I alt har det vært avviklet 91 AMU-konferanser med 3525 deltakere fra 740 bedrifter. Foranstående gjelder fra starten i 1979 og ut 1991.

Ingen kurs er avholdt for bedriftenes styrerepresentanter i 1991. Av Felleskurs, AMU-konferanser og Styrekonferanser er det tilsammen, fra 1971 og til idag, avholdt 290 kurs/konferanser med tilsammen 9742 del-

takere fra 2735 bedrifter. I samme tid er det avlyst 15 Felleskurs, 8 AMU-konferanser og 8 Styrekonferanser.

Bedriftsinterne kurs

I løpet av 1991 har 4 bedrifter søkt om økonomisk refusjon i forbindelse med internatkurs/konferanser etter foreliggende retningslinjer. Det er ialt bevilget kr. 46 026,-.

Bedriftslære

Etterspørselen etter «Bedriftslære» har stagnert noe, men fremdeles sendes det ut eksemplarer til skoler, bedrifter og forbundsområder.

Regnskapslære

Det er solgt 130 eksemplarer av den reviderte utgaven: «Økonomi og regnskap for bedrift og ansatte» fra Folkets Brevskole.

Konsekvensanalyse

I 1991 er det solgt 157 eksemplarer.

Video: Bedriftsutvikling mot år 2000 og Sammen for en bedre bedrift

I 1991 er det solgt 7 eksemplarer.

Samarbeidsrådet DKT-LO

Etter henstilling fra fellesmøte mellom Opplysnings- og Utviklingsfondets styre og Samarbeidsrådet DKT-LO i protokoll 1/77, har partene også for 1991 oppnevnt de samme personer til de to organer. Opplysnings- og Utviklingsfondets styre og Samarbeidsrådet DKT-LO har i perioden hatt følgende sammensetning:

Fra Landsorganisasjonen:

Liv Undheim, Sidsel Bauck, Arve Sabel.

Vararepresentanter:

Gunnar Jan Hansen, personlig vararep. for Liv Undheim, Rolf Frøysland, Ruth Samuelsen, Svein Fjæstad.

Fra Den Kooperative Tarifforening:

Thor A. Johansen, Kjetil Bull, Bjørg Brattekås

Vararepresentanter:

Joar Eikås, Trond Lunde, Hans Hodt.

Liv Undheim avløste Thor A. Johansen som formann 7/3-91. Thor A. Johansen overtok som nestformann fra samme dato.

Samarbeidsrådet har hatt fire møter og behandlet 24 saker.

Av de viktigste sakene nevnes:

- Regnskap og beretning for 1990.
- Samarbeidsrådets oppgaver og arbeidsplan for 1991.
- Ansettelse av sekretariatsleder.
- Retningslinjer for økonomisk støtte til lokale tiltak.
- Policy-erklæring vedrørende AKAN.
- Bevilgninger til Hovedorganisasjonene.
- Rapport fra Brukerkonferansen.
- Budsjett og arbeidsplan for 1992.

OPPLYSNINGS OG UTVIKLINGSFONDET DKT-LO

I medlemskontingent er det for 1991 innbetalt kr 5 048 847,- til OU-fondet DKT-LO.

Det er overført til partene kr 3 000 000,- og til Samarbeidsrådets virksomhet (fellestiltak) kr 2 300 000,-.

REVISJON

er utført av Revisjonsfirmaet Deloitte Noraudit Oslo A/S ved revisor Strøm.

FAGLIG UTVALG DKT-LO

Faglig Utvalg består av to representanter fra hver av partene. Partene oppnevner selv sine representanter. Utvalget har ansvar for planlegging, innhold og gjennomføring av vedtatte tiltak. Innenfor rammen av vedtatte regler behandler utvalget søknader om økonomisk støtte til lokalt tiltak. Utover dette er utvalget et rådgivende og innstillende organ overfor Samarbeidsrådet. I perioden har utvalget bestått av:

Fra Den Kooperative Tarifforening

Joar Eikås, Edgar Brotangen fram til 1.1.91, da Trygve Tronsgaard overtok.

Fra Landsorganisasjonen i Norge:

Tore Kjeserud, Helge Egeland.

Tore Kjeserud var utvalgets formann fram til 14. mars. Da overtok Joar Eikås formannsvervet. Utvalget har hatt 11 møter og behandlet 94 saker.

Av de viktigste sakene nevnes:

- Rammeprogram for kurser i «Lov- og avtaleverket».
- Søknader om økonomisk støtte til lokale tiltak.
- Oppfølging av FAFO-rapporten – Informasjons- og erfaringskonferanser.
- Medarbeiderkonferansen.
- Brukerkonferansen.
- Samarbeid om bedriftsutvikling – program og materiell.
- Studiemateriell – Budsjettforståelse.
- Økonomiske rammer for kurs og konferanser.
- Samarbeid i forbindelse med fusjon.
- Sykefraværprosjekt.
- Internkontroll – opplegg for arbeid lokalt.

ADMINISTRASJONSUTVALGET

Består av Samarbeidsrådets formann og nestformann. Sekretariatets ledelse deltar i møtene. Utvalget behandler administrative saker, personalsaker og lønnsfastsettelse. Utvalget innstiller overfor Samarbeidsrådet i saker som ikke er tillagt andre organ.

Utvalget har i perioden bestått av:

Liv Undheim, LO, formann, Thor A. Johansen, DKT, nestformann, Herlof Gjerde til 28.2. og Trond Svendsen fra 1.4. som sekretær.

Administrasjonsutvalget har hatt 11 møter og behandlet 42 saker.

SEKRETARIATET

Herlof Gjerde sa opp sin stilling med fratredelse 28.2.91. Trond Svendsen ansatt som sekretariatsleder med tiltredelse 1.4.91.

Grete Kjellstrøm har vært ansatt hele perioden.

ØKONOMISK STØTTE TIL LOKALE TILTAK

En av Samarbeidsrådets arbeidsoppgaver slik det framgår av Hovedavtalens paragraf 44 er:

Å bidra til at det enkelte bedriftsutvalg/samarbeidsutvalgsarbeider best mulig. Det skal oppmuntre til opplæringstiltak som vil fremme samarbeidet, og til å drøfte spørsmål om demokrati på arbeidsplassen.

Det er vedtatt retningslinjer for økonomisk støtte til lokale samarbeidstiltak.

Hensikten med tiltak som gis økonomisk støtte skal være å:

- Gi de ansattes tillitsvalgte og bedriftsledelsen opplæring og utviklingsmuligheter med sikte på å skape samarbeidsformer til beste for alle i bedriften.
- Utvikle samarbeidet i bedriften, eller deler av denne.
- Drive forsøk med samarbeidsformer.

Av Temaer som har vært behandlet kan nevnes:

- Samarbeid – Lov og avtalebestemmelser.
- Bedriften – økonomi, samarbeid og arbeidsmiljø.
- Kommunikasjon og samarbeid.
- Hva vil vi og hvordan skal vi komme dit?
- Regnskaps- og budsjettforståelse.
- Bedriftens sterke og svake sider.
- Svinnskontroll og kundebehandling.
- Samarbeidsforholdene innen ulike grupper i bedriften.
- Motivasjon – kommunikasjon og samarbeid.
- Arbeidsreglement og rutiner.
- Kan informasjon og økt samarbeid gjøre inntjeningsvevnen og bedriften bedre for derigjennom å oppnå en bedre lønnsvevne?
- Bonuslønn/alternative lønnsystemer.
- Arbeidsmiljøspørsmål.

SAMARBEIDSPROSJEKTER

Hensikten med samarbeidsprosjektene skal være å gi økonomisk og faglig hjelp til bedrifter som over tid vil planlegge og drive systematisk arbeid med å:

- Finne fram til arbeidsformer som utvikler og legger til rette slik at alle ansatte, gjennom medinnflytelse og samarbeid bidrar med sine erfaringer og sin innsikt til å skape de økonomiske forutsetninger for bedriftens fortsatte utvikling og for trygge og gode arbeidsforhold til beste for såvel bedriften som arbeidstakerne.

En brosjyre om programmet og dette opplegget ble sendt alle kooperative bedrifter ved daglig leder og de ansattes tillitsvalgte i mars 1991 der partene oppfordres til å kontakte sekretariatet for mer informasjon.

Samarbeidsrådets mål for programmet «Samarbeid om bedriftsutvikling» er

- Å bidra til å skape bedrifter som gjennom samarbeid er i stand til å planlegge og gjennomføre endringer i egen bedrift.

- Endringer for tilpassing til markedet, til arbeidsmiljøet, for å sikre arbeidsplasser og bedriftens økonomi.
- Å bidra til å skape en bedriftskultur med markedsorientering, sette søkelyset på ledelsesbegrepene ut fra en fellesinteresse og et fellesansvar.

Dette målet søkes nådd ved å sette søkelyset på:

- organisasjonsutvikling
- kompetanseutvikling
- bedriftskultur
- personlig utvikling og
- organisering av samarbeidet.

Programmet er delt i fire faser:

Fase 1	Informasjon om opplegget.
	Kartlegging av aktuelle oppgaver.
Fase 2	Opplæring i arbeidsformer.
	Prioritering av arbeidsoppgaver.
	Organisering av arbeidet.
	Lokal avtale om bedriftsinternt samarbeid.
Fase 3	Utredning og gjennomføring.
Fase 4	Rapportskriving, oppsummering og oppfølging av foreslåtte tiltak.

KURSER – «LOV- OG AVTALEBESTEMMELSER»

Målet for kursene er:

- Å gi generell orientering om de Lov- og avtalebestemmelser som berører forholdet mellom ledere og de ansattes tillitsvalgte.
- Å legge til rette for diskusjon mellom deltakerne om samarbeidsforhold.
- Å utveksle erfaringer om praktiske løsninger på problem og oppgaver innen områder som reguleres av lover og avtaler.

Målgruppen for kursene er:

Bedriftens daglige leder, ledere med personalansvar, styrerepresentanter og de ansattes tillitsvalgte.

BRUKERKONFERANSEN 1991

Konferansen ble gjennomført 11.–12. september 1991, på Gran på Hadeland, med representanter fra 8 forskjellige bedrifter, samt Samarbeidsrådet, Faglig utvalg og sekretariatet. Tilsammen 21 personer.

Konferansen gjennomføres hver 2. år og tar for seg arbeidsplan og aktiviteter som Samarbeidsrådet er engasjert i.

Konferansen konkluderte med følgende:

Arbeidet med samarbeid om bedriftsutvikling ble positivt mottatt. Det ble også samarbeidet med Samvirkeskolen.

Informasjon om de muligheter kooperative bedrifter har til å komme igang, støtte underveis og den økonomiske støtte som kan gis må prioriteres. Direkte kontakt med brukere er her viktig samt formidling av informasjon om bedrifters erfaringer.

Programmet og opplegget for «Samarbeid i praksis» og «Samarbeid om bedriftsutvikling» bør samordnes. Det bør utarbeides retningslinjer for økonomisk støtte til tiltak der initiativ og gjennomføring skjer internt i bedriftene samt at vår holdning til konsulentbistand i denne sammenheng må avklares og informeres til bedriftene.

«Lov og avtalebestemmelser – samarbeid»

Kursene bør intensiveres i tiden etter at avtaler er revidert.

Utarbeidelse av materiell bør skje i nært samarbeid med brukere. Temaene bør følge opp tiltak knyttet til våre aktiviteter og i en form slik at det kan brukes selvstendig i bedriftsinterne tiltak.

De foreslåtte tiltak ble gitt bred støtte av deltakerne på konferansen.

MEDARBEIDERKONFERANSE 1991

På grunn av omleggingen i programmet for «Lov og avtalebestemt samarbeid», var partenes forelesere ved disse kursene invitert til en samling 14.–15. oktober 1991 i Bø i Telemark.

I tillegg til programmet for «Lov og avtalebestemt samarbeid», behandlet konferansen følgende:

- Materiell som kan være aktuelt i forbindelse med Samarbeidsrådets samlinger.
- Samarbeidsrådets forskjellige tilbud til medlemsbedriftene.
- Krav og forventninger til sekretariatet.
- Sekretariatets forventninger til partene.

**OPPFØLGING AV FAFO-RAPPORTEN –
INFORMASJONS- OG ERFARINGSKONFERANSER**

FAFO-rapporten forelå på slutten av 1989. Rapporten ble i januar 1990 tilsendt alle Samvirke lag med ett eksemplar til ledelsen og ett til de ansattes tillitsvalgte. Undersøkelsen avdekket at det mangler mye på at samarbeidet er organisert og fungerer slik det er forutsatt i Hovedavtalen.

Høsten 1991 ble det gjennomført tre konferanser der hensikten var å drøfte med representanter fra bedriftene Hovedavtalens intensjon om samarbeid, FAFO-rapportens beskrivelse av hvordan samarbeidet fungerer i bedriftene og hvilke tiltak som kan/bør gjennomføres i den enkelte bedrift.

Ovennevnte tre konferanser var å anse som pilotkonferanser. Samarbeidsrådet vedtok i møte 14.11. at sekretariatet skulle legge tilrette for slike konferanser for hele landet.

Elementene i disse konferansene skal være:

- å informere om partenes samarbeid i regi av Samarbeidsrådet.
- å informere om Hovedavtalens ånd og bokstav hva gjelder samarbeid.
- å formidle erfaringer fra samarbeidstiltak sett fra partsrepresentantene v/DKT og LO, og erfaringer fra bedrifter som har vært med på tiltak v/ledere og de ansattes tillitsvalgte og medlemmer av samarbeidsutvalget.
- å klargjøre arbeidsmetoder og den praktiske og økonomiske støtte slike prosjekter kan regne med fra hovedorganisasjonene, via Samarbeidsrådet.

OPPLÆRINGSRÅDET FOR HANDELEN

Samarbeidsrådet er sekretariatet for Opplæringsrådet for handelen som består av representanter fra Landsorganisasjonen, Handel og Kontor i Norge, Handelens Hovedorganisasjon, Den Kooperative Tarifforening og Statens arbeidstilsyn.

Opplæringsrådet for handelen har rettighetene til studiematerialet «Vår jobb».

Opplæringsrådet har hatt møter 11. oktober og 19. desember.

Opplæringsrådet har til disposisjon på egen konto kr 62 634,91.

Opplæringsrådets medlemmer er:

Sidsel Bauck, Handel og Kontor, leder fra og med 19.12.91, Thor A. Johansen, Den Kooperative Tarifforening, leder fram til 19.12.91. Liv Undheim, Landsorganisasjonen i Norge. Berit Asker Krogh, Arbeidstilsynet. Torstein Larsen, (Erik Prytz har møtt i hans sted) Handelens Hovedorganisasjon.

Opplæringsmateriellet og situasjonen hva angår bruken av dette materialet i varehandelen er gjennomgått.

Det materiell som benyttes i dag er til dels foreldet og trenger en revisjon.

LO og NHO har utarbeidet et nytt kurs/opplæringsmaterieell. Lasse Jahnsen fra LO orienterte Opplæringsrådet om dette opplegget i møte 19. desember. I dette møtet ble man enige om prøvekurs etter det nye opplegget og sekretariatet fikk i oppdrag å ta kontakt med de aktuelle organisasjoner for gjennom disse å finne fram til bedrifter som kan være med i gjennomføringen av prøvekurs.

3. Sosialpolitikk

Inntektsregulering for pensjonistene

OPPSUMMERING AV TRYGDEOPPGJØRET 1991

Med hjemmel i avtale om regler for forhandlinger/drøftinger mellom Regjeringen og pensjonistenes organisasjoner er det ført forhandlinger i tiden 19. – 29. april 1991 om regulering av trygdeytelsene pr. 1. mai 1991.

Kravene fra organisasjonene kan sammenfattes slik:

1. Grunnbeløpet økes med kr 200 fra 01.05.91 som kompensasjon for etterslep fra 1990.
2. Grunnbeløpet økes med kr 1800 fra 01.05.91 på grunnlag av lønnsoppgjøret LO/NHO.
3. Lavinntektstillegg innføres som et fast element i folketrygdens pensjonssystem. Med utgangspunkt i LO/NHO-oppgjøret fastsettes lavinntektstillegget fra 01.05.91 til kr 975 for minstepensjonist med en avtrapping ved stigende pensjonsinntekt.
4. Tilleggspensjonen for unge uføre heves fra sluttpoengtallet 3,0 til 3,5.
5. Barnetilleggssatsen økes fra 25% til 50% av grunnbeløpet.
6. Kompensasjonstillegget prolongeres fram til 01.05.92 (jfr. Stortingets vedtak av 21.12.90 om opphevelse av kompensasjonstillegget).

Gjennom de drøftinger som har pågått ble partene enige om følgende:

1. Grunnbeløpet økes med kr 1400 fra kr 34 100 til kr 35 500 med virkning fra 01.05.91. Dette bygger på en vurdering av inntektsutviklingen for yrkesaktive i år og i tidligere år.
2. Bl.a. som følge av fjerning av kompensasjonstillegget økes særtilleggs-satsene fra 01.05.91 for enslige og ektepar med hhv. 2,5 prosentpoeng og 3,1 prosentpoeng til 60,5 og 109,6 pst.
3. Sluttpoengtallet for unge uføre øker fra 3,0 til 3,3 fra 01.05.91.
4. Kompensasjonstillegget blir for pensjonister med pensjon utover minstepensjon delvis videreført med kr 375 og kr 250 pr. år for hhv ektepar og enslige.

Partene var videre enige om at Sosialdepartementet skulle sette ned en utredningsgruppe som skal se nærmere på inntektsforholdene til pensjonister med lave inntekter. Arbeidet skal være slutført 15.01.92.

Stortinget godkjente trygdeoppgjøret i juni 1991.

Konklusjon

Spesielt kompliserende elementer ved årets trygdeoppgjør var flg.:

- Stortingets vedtak om at kompensasjonstillegget skal bortfalle fra 1. mai 1991. Kompensasjonstillegget ble gitt som en kompensasjon ved innføringen av merverdiavgiften og utgjør kr 500 for enslige og kr 750 for ektepar.
- Manglende element i folketrygden som kan gi spesielle tillegg for pensjonister over minstepensjon, men med lav tilleggspensjon.

Resultatet av trygdeoppgjøret har en klar lavinntektsprofil.

Kort redegjørelse om oppgjøret

- Grunnbeløpet økes med 4.3%. Det vil si at vi har fått gjennomslag for kravet om at det skal gis «etterslepstillegg» som kompensasjon for den underregulering som skjedde i 1990, sammenliknet med yrkesaktive.

- Organisasjonene var enig om at vi denne gang skulle prioritere minstepensjonistene. Resultatet av det er en kraftig økning av særtilleggene som gir en «overkompensasjon» i forhold til bortfallet av kompensasjonstillegget. Minstepensjonistene får dermed følgende tillegg:

	<i>Enslige</i>	<i>Ektepar</i>
Kroner pr. 1.5.91	2 600	3 941
Vekst 90/91		
kroner	2 671	4 192
prosent	5,0	4,8
Årsgj.snitt 90	53 440	86 652
Årsgj.snitt 91	56 111	90 844

- Unge uføre får som følge av endret sluttpoengttall økt sin årsinntekt fra kr 79 401,- i 1990 til kr 85 857,- i 1991.

- For pensjonistgrupper utover minstepensjonistene videreføres kompensasjonstillegget med 50% av beløpene pr. 30. april 1991. Dette medfører at disse pensjonistgrupper får en regulering pr. 1. mai 1991 som er under 4% (fra 3,7% og oppover). For pensjonister med inntekter opp til ca. 70 000 blir den nominelle reguleringen *mindre* enn for minstepensjonister. Disse gruppene blir trygdeoppgjørets «tapere». Når vi ikke har maktet å gjøre noe for disse nå, skyldes det et «systemproblem» fordi vi mangler et element i folketrygdsystemet som kan tilgodese disse. Dette problemet håper vi å kunne løse ved neste oppgjør på grunnlag av det utredningsarbeid som nå igangsettes.

I forhandlingene deltok fra LO: Per Gunnar Olsen, Kjell Samuelson og Henrik Eriksen, og Hans Øverby fra Statstjenestemannskartellet.

Statsbudsjettet 1991

Landsorganisasjonen i Norge, Norsk Pensjonistforbund og de samarbeidende pensjonistorganisasjoner innen offentlig sektor fremmet en rekke krav for Sosialdepartementet før statsbudsjettet for 1992 ble lagt fram.

Disse omfattet:

- Bostøtte for pensjonister
- Egenbetalingsordninger for hjemmebaserte tjenester
- Høreapparater (full dekning av reparasjoner og service)
- Brillerefusjon ved øyesykdommer
- Gravferdshjelp
- Pensjonistenes avgift til folketrygden
- Skattereformen
- Skattebegrensningsregelen

I drøftelsene med Sosialdepartementet deltok fra LOs side:

Per Gunnar Olsen, Kjell Samuelsen og Henrik Eriksen og fra Statstjenestemannskartellet Hans Øverby.

Arbeidslivets komité mot alkoholisme og narkomani (AKAN)

AKANs formål er gjennom opplysning og rådgivning å bidra til å forebygge alkohol- og narkotikamisbruk på arbeidsplassene og hjelpe rusmiddelskadde til et normalt liv.

AKAN-komiteen hadde i 1991 følgende sammensetning:

Næringslivets Hovedorganisasjon:	Advokat Brit Spilling
Varamedlemmer:	Bedriftslege Geir Riise
	Direktør Svenn Lie
	Overlege Per Wium
Landsorganisasjonen i Norge:	Stedfort. avd. leder
	Kjell Samuelsen
	Sekretær Kåre Myhre
Varamedlemmer:	1. sekretær Liv Buck
	Sekretær Arvid Stein
Rusmiddeldirektoratet:	Direktør Stein Berg
Varamedlem:	Forsker Fanny Duckert
Ansattes representant:	Konsulent Hans Ole Berg
Daglig leder:	Tor Rønning

I 1991 har stedfort. avd. leder Kjell Samuelsen vært formann og advokat Brit Spilling nestleder.

Komiteen har hatt tre møter. Medlemmene av utvalget har dessuten deltatt i ukekurs og konferanser.

AKAN-komiteens virksomhet finansieres gjennom tilskudd fra hovedorganisasjonene og Staten, samt inntekter fra kursavgifter.

Landsorganisasjonen i Norge	kr 600 000
Næringslivets Hovedorganisasjon	kr 600 000
Sosialdepartementet	kr 1 950 000
Kommunal- og arbeidsdepartementet	kr 600 000

I tillegg krever virksomheten lokal finansiering av kursavgifter, reiseutgifter og tapt arbeidsfortjeneste ved deltakelse i kurs, konferanser og informasjonsmøter. Ved enkelte bedrifter er det opprettet stillinger for personer som driver AKAN-arbeid på hel- eller deltid. Bedriftene betaler også utgiftene for AKAN-kontakter, bl.a. tapt arbeidsfortjeneste. Det foreligger ingen samlet oversikt over de midler bedriftene bruker til AKAN-arbeid, men det dreier seg om hundretusener.

Uten den lokale finansieringen ville det ikke være mulig å drive AKAN-arbeid. Interessen for AKAN-arbeid gir en pekepinn om at bedriften får kompensert en del av utgiftene, bl.a. redusert fravær og økt produksjon.

For 1991 har AKAN lagt hovedvekt i sine områdekonferanser på problemet prøvetaking av ansatte.

Dette er et nytt problem i arbeidslivet med prøvetaking av den enkelte arbeidstaker, for kontroll av enten alkohol eller narkotika. AKAN har tatt dette problemet opp, og har også i 1991 arrangert en rekke konferanser rundt i landet. Forelesere og innledere har vært professor Jørg Mørland, Rettstoksikologisk institutt, og konsulent Mette Bredengen, Datatilsynet, og Sverre Kjølstad fra Bedriftslegeforeningen.

Bedriftene bruker sekretariatet i økende grad når det gjelder råd og veiledning i enkeltsaker. Omfanget av denne virksomhet er betydelig. Sekretariatet blir også kontaktet av fagforbund og andre hovedorganisasjoner som får henvendelse fra sine medlemmer om rusmiddelproblemer i arbeidsmiljøet.

AKAN-forum

Regionalt har flere bedrifter organisert seg i fellestiltaket AKAN-forum. AKAN har også i 1991 stilt sine sosialkonsulenter til disposisjon som forelesere til ulike kurs som organisasjoner, bedrifter, skoler osv. arrangerer.

Opplysningsmateriell

AKAN søker i sitt arbeid å legge forholdene til rette for et saklig og nøkternt opplysningsarbeid. Organisasjonen har et meget godt opplysningsmateriell til bruk ved kurs, konferanser og bedriftsinternt informasjonsarbeid.

Prosjekt ILO

I 1991 fikk vi kr 250 000 til et ILO-prosjekt om arbeidslivet og rusmidler. FAFO utførte prosjektet for AKAN, som ble presentert i USA sommeren 1991.

Arbeidslivets komité mot AIDS

Arbeidslivets komité mot Aids ble opprettet i juni 1987, med formål å arbeide med tiltaksplaner for å spre opplysning i arbeidslivet om HIV- og Aids-epidemien.

På slutten av 1991 besto komitéen av flg. personer:

NHO:	Advokat Einar O. Paulsen og avd.leder Merete G. Stokstad
LO:	Stedfortr. avd.leder Kjell Samuelsen
NEKF:	Sekretær Kjell Olsen
Helsedirekt.:	Førstekonsulent Inger Risberg Førstekonsulent Ragnhild Lavik

Arbeidslivets komité mot AIDS vil ha ansvar for utforming og utsendelse av generell informasjon om AIDS og mulig smittefare for HIV i arbeidslivet. Det har blitt lagt særlig vekt på å informere om de samfunnsmessige konsekvensene av HIV-epidemien og å demme opp for diskriminerende holdninger som f.eks. kan svekke HIV-smittedes oppsigelsesvern.

Det er utarbeidet materiell og kursopplegg tilpasset arbeidslivets behov.

Komiteen har i 1991 valgt å ha en beredskapsfunksjon overfor arbeidslivet. Dette har medført en lavere møteaktivitet i komiteen i 1991 enn tidligere år.

4. Undervisnings- og opplysningsvirksomhet

Opplysningsarbeidet i fagbevegelsen

AOFer fagbevegelsens koordinerende og utøvende organ når det gjelder studie- og opplysningsvirksomhet og kulturelt arbeid sentralt, regionalt og lokalt.

I AOF ledes dette arbeidet av Faglig Utvalg som rapporterer direkte til AOFs forretningsutvalg.

LOs fondsstyre vedtar disponeringen av midlene fra Opplysnings- og Utviklingsfondet etter innstilling fra AOFs forretningsutvalg.

LOs fondsstyre

hadde ved årets utgang følgende sammensetning: Svein-Erik Oxholm, leder, LO, Aage Søgård, sekretær, AOF.

Medlemmer: Yngve Hågensen, LO, Kjell Martinsen, Fellesforbundet, Terje Moe Gustavsen, Statstjenestemannskartellet, Nils Totland, AOF, Magnus Midtbø, NFATF.

Varamedlemmer: Arnfinn Nilsen, Norsk Arbeidsmandsforbund, Gunnar Grimnes, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Tore Lundberg, Tele- og Dataforbundet.

AOFs forretningsutvalg

hadde ved årets utgang følgende sammensetning: Esther Kostøl, leder, LO, Thorbjørn Jagland, nestleder, DNA, Nils Totland, sekretær, AOF.

Medlemmer: Liv Undheim, LO, Brit Renngård, Norsk Tjenestemannslag, Jens Petter Jensen, Fellesforbundet, Britt Schultz, DNAs kvinnesekretariat, Einar Hysvær, NNN, Karl Johan Schönberg, Norsk Jernbaneforbund, Torill Winther, AOF, ansattes representant.

Varamedlemmer: Roar Thun, AUF, Finn Bærlund, Norsk Kommuneforbund, Sture Arntzen, Handel og Kontor, Kari Nordheim Larsen, DNA, Roar Wilhelmssen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Per Gunnar Olsen, LO, Anne-Cathrine Thommesen, Den norske Postorganisasjon, Anton Solheim, Norsk Treindustriarbeiderforbund, Ingeborg Odland, AOF, ansattes vararepresentant. *Protokollsekretær:* May-Britt Christensen, AOF.

Som observatører møter: Sørmarka Studie- og Konferansesenters bestyrer, Jan Andersen, AOF, Aage Søgård, AOF, Glenn Henriksen, AOF.

AOFs faglige utvalg

hadde ved årets utgang følgende sammensetning: Liv Undheim, leder, LO, Aage Søgård, sekretær, AOF.

Medlemmer: Per Ø. Andersen, Statstjenestemannskartellet, Kristian Haldorsen, Norsk Sjømannsforbund, Harry Jørgensen, Fellesforbundet, Terje Kristiansen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Hildegunn Brune, Norsk Treindustriarbeiderforbund, Kjell Solberg, Norsk Elektriker- og Kraft, Tore Kjeserud, Handel og Kontor, Villy Nordmo, Norsk Kommuneforbund, Bjørn Johansen, Norsk Tjenestemannslag, Kjell Edvard Fixdal, Norsk Arbeidsmandsforbund.

Varamedlemmer: Oddvar Hvidsten, Tele- og Dataforbundet, Knut Volan, Norsk Transportarbeiderforbund, Helge Egeland, NNN, Svein Fjæstad, Hotell- og Restaurant, Lisbeth Gundersen, Norsk Grafisk Forbund, Roger Engesbak, NFATF.

Protokollsekretær: Tore E. Hansen, AOF.

Som observatører møter: Sørmarka Studie- og Konferansesenters bestyrer, faglig/politisk sekretær i DNA, LOs skolesekretær, AUFs faglige sekretær, samt de forbund som ikke er representant i utvalget.

VIRKSOMHETEN

Det er vedtak i ulike organer i Landsorganisasjonen i Norge som danner grunnlaget for AOFs ukekursvirksomhet. I 1991 er det avviklet 418 ukekurs/dagskoler, hvorav 75 i AOF, og markedsføring av disse har skjedd gjennom en egen kurskatalog, trykt i 10 000 eksemplarer.

Det er den grunnleggende tillitsvalgtskoleringen (FGK) som dominerer kurstypene, sammen med arbeidsmiljøet. Utover dette finner vi en jevn fordeling på spesialkursene med emner som knytter seg til kultur, økonomi, studiearbeid, data og pedagogikk. Pedagogikk-kursene sikrer AOF en kurslederstab med god kvalitet.

Det er stor ujevnhet i søkningen til kursene og vi sliter fortsatt med for stor avlysningsprosent. Samarbeidet med fagforbundene er meget bra, og spesialavtalene vi har med Fellesforbundet, Statstjenestemannskartellet og Norges Statsbaner, løper også tilfredsstillende.

Den stramme økonomien i fagbevegelsen hindrer ekspansjon i felles tiltakene og vil komme til å få innvirkning på kursformene i framtida.

Sørmarka, Dovrefjell Hotell og Sulitjelma er de mest benyttede kursstedene.

NORGE I ET NYTT EUROPA

Det var tidlig stilt store forventninger til Det norske Arbeiderpartis debattopplegg omkring EF-spørsmålet. I kjølvannet av de andre partiers utspill var det bare naturlig at slike forventninger ble stilt, og da debatt-

opplegget «Norge i et nytt Europa» ble sluppet ut på markedet sto det kø utenfor døra til AOF for å få kloa i de første eksemplarene.

For det var AOF som hadde fått ansvaret for å gjennomføre dette debattopplegget.

Etter at de politiske partier, med Fremskrittspartiet i spissen, hadde forsynt seg av de første 1000 eksemplarene, kom ambassader, bedrifter og store organisasjoner og institusjoner med sine bestillinger slik at førsteopplaget på 12 000 eksemplarer raskt var i faresonen.

I samarbeid med AOF presenterte partiet opplegget på startkonferanser i alle fylker. Denne debatten, som skal føres i alle partiets lokallag, kommunepartier og fylkespartier vil så danne grunnlaget for det valgprogram DNA skal presentere for velgerne foran neste stortingsvalg.

Etter denne presentasjonsrunden kom det virkelig fart i aktiviteten og debattopplegget skulle altså nå et opplag på 20 000 eksemplarer. Et opplagstall bare få hadde drømt om. Med dette omfanget står debattopplegget «Norge i et nytt Europa» fram som det mest engasjerende opplegg etter 2. verdenskrig.

KVINNER OG ØKONOMI

- * 10% av kvinnene tar selv hovedansvaret for å kjøpe forsikring, skaffe lån og fylle ut selvangivelsen!
- * 90% av enslige forsørgere er kvinner!
- * 59% av mødre med barn under 2 år er i lønnet arbeid!
- * 4% av barn under 2 år har barnehageplass!
- * Bare vel 30% av alle kvinner synes de har nok kunnskap om sine rettigheter i folketrygden!

Slike og liknende konstateringer ble presentert i FAFO-rapporten «Godt sikret» – En rapport som prosjektgruppa til «Kvinner og økonomi» var oppdragsgiver til.

Denne rapporten skulle så være grunnlaget for studieboka «Regn med oss», selve bærebjelken i formidlingsarbeidet hva gjelder å sette kvinner bedre i stand til å ta ansvar og planlegge sin økonomiske situasjon i et livsløpsperspektiv.

Prosjekt «Kvinner og økonomi» har ytterligere til formål å få til endringer av rammebetingelser og å utvikle tilbud fra prosjektets side for å dekke behov som i dag ikke er ivaretatt.

Landsorganisasjonen i Norge, Samvirke forsikring og Arbeidernes Opplysningsforbund, som deltar i prosjektet, har tatt sikte på at prosjektet skal vare i tre år. Prosjektet er derfor å betrakte mer som et studiemateriell enn aksjonsmaterieil og markedsføring og presentasjon har også fått dette preget. At vi ved årets slutt (1991) kan registrere salg av over 3000 eksemplarer, er å betrakte som meget bra, med et slikt materieil og en slik studieform.

MESTERPRØVEN

I samarbeid med Mesterbrevnemnda har AOF hatt 443 kursdeltakere i 1991. 696 personer har avlagt eksamen (inkl. privatister og de som har gått opp til ny prøve) i et av følgende fagområder:

- * Anleggsgartnerfaget
- * Baker- og konditorfaget
- * Bygningstapetsererfaget
- * Feierfaget
- * Frisørfaget
- * Glassfaget
- * Grafiske fag
- * Gullsmedfaget
- * Kobber- og blikkenslagerfaget
- * Kuldemontørfaget
- * Malerfaget
- * Murerfaget
- * Møbeltapetsererfaget
- * Pølsemakerfaget
- * Rørleggerfaget
- * Snekkerfaget
- * Slakterfaget
- * Tannteknikerfaget
- * Tømrerfaget

Undervisningens hovedemner har vært:

- * Lover og avtaler
- * Standarder, kvalitetsnormer
- * Planlegging, prosjektering og gjennomføring
- * Produktutvikling
- * Kalkulasjon og beregninger
- * Automasjon og høyteknologi
- * Ansvar og holdninger

30 lærere har vært engasjert i 1991.

I mars ble det arrangert lærerseminar. Foruten lærerne var samtlige av AOFs avdelingskontorer representert.

Det har vært en prioritert oppgave i 1991 å styrke kontakten og samarbeidet med bransjene. Bransjene har medvirket til videreutvikling av undervisningsoppleggene. For byggfagene ble egen lærerveiledning utarbeidet i samarbeid med representanter for bransjene og våre lærere. Det nære samspillet med disse organisasjonene har gitt ringvirkninger ut over mesterutdanningen. AOF har inngått et nært samarbeid med Bygghåndverksfagenes Landsforening i utvikling av eget lederopplæringsprogram.

I desember 1990 hadde 60,4% av kandidatene bestått eksamen. I juni 1991 var det 73,2% av kandidatene som hadde gjort det samme.

Foreløpige resultater for hele 1991 viser at antallet kandidater som har bestått eksamen, har økt betydelig. Mange steder har AOF-apparatet utviklet en helt unik kompetanse på dette området.

Det er bygget opp et solid nettverk både faglig, pedagogisk og administrativt.

Denne aktiviteten har i 1991 ført til en gjennomstrømning på om lag 6,5 millioner kroner i hele AOF-apparatet.

Møteplassen er et møtested for arbeidssøkende. Et sted der arbeidssøkende får tilgang på opplysninger om ulike jobber. Der utstyr til å søke jobber er tilgjengelig, tilbud om kurs eller annen relevant informasjon, og et sted hvor man kan treffe andre arbeidssøkende, tillitsvalgte osv.

I samarbeid med Arbeids- og administrasjonsutvalget hadde AOF i 1991 23 møteplasser fra Finnmark i nord til Vest-Agder i sør.

AOF språkskole ble vedtatt opprettet i 1991 og det praktiske arbeid som er knyttet til denne oppstarten er så godt som fullført. I dette ligger blant annet utvikling av en ny engelsk ordbok for tillitsvalgte. Parallelt med dette har det foregått utvidet språkundervisning for fastlønte i fagbevegelsen, som omfatter engelsk, fransk, spansk og tysk. Aktiv utprøving i undervisningen har foregått i Madrid, Nürnberg og York.

Ny faglig grunnskoloring ble viderebearbeidet i 1991. Det ble lagt fram en ideskisse til et nytt opplæringsmønster i forhold til innhold og metode. Den nye grunnskoloringen (FA-skolen) er presentert for en konferanse av forbundenes opplysningssekretærer og tilbakemeldingene herfra blir vurdert i sammenheng med det videre arbeidet.

Det indre og ytre miljø har også i 1991 vært prioriterte områder. Feltet er styrket med en ny medarbeider som ble frigitt etter nedleggelse av vårt Lillehammerkontor. To områder skiller seg ut: nytt innhold i grunnopplæringen og opplæring av kursveiledere på området.

EDB-kursene som arrangeres på AOFs Personal- og ledersenter kan vise til 51 ulike tiltak på EDB-fronten. Tilstømmingen av deltakere har gjort at vi har måttet søke etter eksternt lærerhjelpe for å få det til «å gå rundt».

Teknologikurs for datatillitsvalgte og generelle PC-kurs har stått på EDB-menyen i 1991. Interessen har vært så stor at mange søkere måtte avvises. Dette må være en vekker for framtida. På senhøsten har AOF vært sterkt involvert med PC-kurs for oppsagte arbeidere fra STK-Alcatel. Dette har skjedd i samarbeid med Østlandske Vekstsenter.

Personal- og ledersenteret har gjennomført sine planer i tråd med utsendt kurskatalog. I tillegg har senteret stått for lederutviklingsprogrammer i samarbeid med Landsorganisasjonen, Handel og Kontor i Norge, Samvirke Forsikring og Det norske Arbeiderparti.

Ressursutvalget, som ble nedsatt av Forretningsutvalget i 1990 og som skulle se nærmere på arbeiderbevegelsens bruk av opplysningsressurser, avga sin første delinnstilling i 1991. Etter behandlingen ble innstillingen sendt ut til høring med anbefalinger fra Representantskapsmøtet. Høringsfristen er utsatt og ferdigbehandling kan først skje i 1992.

Fagbevegelsen og Europa er ytterligere et studieaksjon som ble satt i gang i 1991. Opplegget er et prosjekt mellom Landsorganisasjonen og FAFO med AOF som arrangør. Framdriftsplan går ut på at LOs medlemmer skal ha avgitt sine svar innen 1. mai 1992.

Lokalt faglig studiearbeid har i perioden tatt seg betraktelig opp. Dette skyldes først og fremst «Europadebatten», men også på det rent organisatoriske plan har aktiviteten vært stigende. Foruten trinnene I og II har også trinn III av Faglig Grunnkurs vært arrangert lokalt, riktignok ikke med samme oppslutning som trinnene I og II, men dette vil bedre seg med intensivering av den selektive markedsføring.

Arbeiderminner er fortsatt et nødvendig arbeidsområde i vårt land. På kultursiden går dette arbeidet parallelt med utvikling av de lokale historielagene, amatøraktiviteten, prosjekter knyttet til lokale arkiver, museer. Dessuten en utstrakt programvirksomhet, lokalt og sentralt og et grunnleggende arbeid for å spre forståelse for kulturbegrepet i den videste forstand.

AOF i Norden

AOF i Nordens forbundskonferanse ble avviklet i Torshavn på Færøyene i tiden 1. – 8. oktober. Norsk deltakelse på konferansen var: Nils Totland, Aage Søgård, Per Gunnar Olsen, Kari Nordheim Larsen, Gro Nyvoll, Per Ø. Andersen, Sven Pettersen og Jan Mehlum.

Aage Søgård er AOFs representant i AOF i Nordens arbeidsutvalg. Arbeidsutvalget har hatt 5 møter i 1991. Samt 1 møte med representanter for de øvrige opplysningsorganisasjonene i Norden hvor spørsmål om fordeling av midler fra Nordisk Ministerråd var temaet.

AOF i Norden avviklet i tiden 22. – 25. oktober en felles nordisk instruktørkonferanse.

Europa og Norden har stått sentralt i AOF i Nordens virksomhet i 1991.

Kontakten med arbeiderbevegelsen i Nordens øvrige samarbeidsorganer er styrket og vil stå sentralt i det videre arbeid.

Manchesterskolen 1991

Den nordiske folkehøgskolen på Holly Royal College, University of Manchester, ble avviklet i tiden 5. mai til 12. juli med følgende norske deltakere:

Terje Heggheim, Merete Jåsund, Georg Viksåland, Bjørn Naustvik, Ole-

Jørgen Hetty, Tor Ulvestad, Runar Gilberg, Anne Gjertsen, Lisbeth Gjønes og Kjell Rasvik.

Geneveskolen 1991

Geneveskolen ble avviklet i tiden 26. mai til 6. juli med følgende norske deltakere:

Egil Chr. Bøckmann, Handel og Kontor, Steinar Nyland, Fellesforbundet, Asbjørn Aune, Norsk Postforbund, Karin B. Theodorsen, Skolenes Landsforbund, Grete Møistad Olsen, Norsk Kommuneforbund, Arnt Haugen, DNA.

Den 14. juni ble skolens 60 års jubileum markert hvor Nils Totland, Aage Søgård og Jorunn Lund representerte Norge.

Den nordiske AOF-skolen 1991

Årets nordiske AOF-skole ble avviklet på Islandsk LOs kurscenter Ølfusborgir i tiden 19. mai til 2. juni.

Temaet var «Norden i forandringens Europa».

Følgende deltok fra Norge:

Magne Hunsbedt, Fellesforbundet, Gunnar Kvalfors, AOF, Ingar Fjørtoft, Skolenes Landsforbund, Torleif Støylen, Fellesforbundet, Gudmund Sandslett, AOF, Anne Solvor N. Brodowski, AOF.

Opplysnings- og utviklingsfondet LO/NHO

LOs medlemmer av LO/NHOs fondsstyre har vært: Esther Kostøl, leder, Svein-Erik Oxholm, Børre Pettersen, sekretær til 22. november, Tor Andersen, sekretær fra 22. november.

NHOs medlemmer i fondsstyret har vært: Harald Tysst, Kjell I Grue, Gunnar Flaata, Arne Aure.

Fondsstyret har i 1991 bevilget tilskott til:

Hovedavtalens bedriftsutviklingstiltak	kr. 5 000 000,-
Tilleggsavtale I	kr. 3 750 000,-
AKAN	kr. 1 200 000,-

Sørmarka, LOs studie- og konferansesenter

Styret

Styret har i år bestått av: Per Gunnar Olsen, leder, LO, Nils Totland, AOF, Gunvor Reidarson, NKF, Jens-Petter Jensen, Fellesforbundet, Arthur Svensson, NKIF, Liv Undheim, LO, Trygve Bang, repr. for de ansatte, Anne Barlie, repr. for de ansatte, Jakob Grava.

Vararepresentanter: Terje Moe Gustavsen, Kartellet, Jan Balstad, LO, Aage Søgård, for Nils Totland, Laszlo Horvath, repr. for de ansatte.

Det har vært holdt seks møter.

Av store enkeltsaker av betydning på driftssiden kan nevnes:

- Oppussingen av spisesalen ble fullført i 1991.
- Første byggetrinn (grunnarbeidene) på tilbygg administrasjonsbygg var ferdig 1. november.
- Syverud Postkontor ble nedlagt 1. juli.
- Fra 1. desember har lyd- og bildestudio ingen bemanning.
- Det er montert renseanlegg for drikkevann.
- Ordinært vil det være et tilbud til alle kursdeltakere/gjester på Sørmarka hver tirsdagskveld (Sørmarkakvelder). Tilbudet vil være politiske foredrag, konserter og annen underholdning.

Kapasitetsutnyttelsen har sammenlignet med de fire foregående år vært følgende:

	1987	1988	1989	1990	1991
Gjestedøgn	27 828	27 662	27 972	27 954	25 654
Dagsbesøk	1 549	2 317	1 478	2 206	2 005
Gjennomsnittsbelegg	92 p	91 p	92 p	92 p	86 p
43 uker à 7 døgn	73 %	72 %	73 %	73 %	67 %
47 uker à 7 døgn				67 %	61 %
Avlyste kurs:					
Tap av persondøgn	4 508	4 652	3 480	3 534	5 110
Tap av persondøgn etter leieavtalen	1 919	3 094	2 825	3 002	3 037
Barnehagen, kursbarn	120	109	111	70	96

Kursinntektene har i 1991 vært noe lavere enn budsjettert, mens annet salg har vært høyere enn budsjettert. Omsetningen i lyd- og bildestudio er langt fra det budsjetterte. Vedlikeholdskostnadene er lavere enn budsjettert.

Personalet

Senteret har i dag 40 ansatte, hvorav 7 på deltid. Turnover i året utgjør 4 stillinger, eller 10 % av det totale antall stillinger ved årets begynnelse. En av de ansatte har gått av med pensjon.

Undervisningsutvalget

Undervisningsutvalget har i år bestått av:

Liv Undheim, leder, Aage Søgård, Jens-Petter Jensen, Brit Renngård, Finn Bærland, Sture Arntzen, Grete-Johanne Helland, sekretær.

Skolens leder innkalles til møtene.

Utvalget har hatt fire møter. Utvalget satte ned en arbeidsgruppe som fikk i mandat å fremme forslag om LO-skolens krav til rekruttering, drøfte og foreslå forarbeider til søkerne samt fremme forslag på lengde, innhold og arbeidsform.

Arbeidsgruppa besto av:

Per Ørnulf Andersen, leder, Harry Jørgensen, Gunvor Reidarson, Helge Egeland, Brit Renngård, Grete-Johanne Helland, sekretær.

Undersøkelse om dagens LO-skole er sendt deltakere f.o.m. kurs nr. 1/89 t.o.m. kurs nr. 1/91, samt alle forbund. Innstilling leveres fra arbeidsgruppa januar 1992.

Sørmarkadagene

ble arrangert for tredje gang og ble svært godt mottatt.

Tema: Arbeidslivsforskning.

Hovedtema: Arbeidslivsforskningen i dag, kan den spille en rolle for utviklingen av den sosiale dimensjonen i Vest-Europa? Betydningen av arbeidstidsforskningen/arbeidsorganisasjonene ved bedriftens forberedelse til 1992 og etableringen av EFs indre marked. Forskning og organisasjon i arbeidslivet. Arbeidsorganisasjonen og profesjonisme. Teknologi og fleksibilitet.

65 deltakere.

LO-skolen

LO-skolen har gjennomført 2 kurs à 7 uker. Hovedfag: Arbeidsrett, økonomi, historie/politisk teori og organisasjonslære. Timetall ca. 300.

46 deltakere, herav 12 kvinner, fordelt på 16 forbund, har gjennomført kursene.

Følgende tre emnekurs er i første rekke tilbud til tidligere LO-skole-deltakere:

Organisasjonsutvikling

Hovedemner: Sentrale begreper og teori innenfor organisasjons- og lederutvikling, problemløsningsmodeller og arbeidsmetoder i utviklingsarbeid og holdninger i demokratisk samfunnsutvikling.

Timetall ca. 120.

16 deltakere, herav 2 kvinner, fordelt på 10 forbund, har gjennomført kurset.

Internasjonalt faglig arbeid

Grunnet få søkere ble kurset først utsatt til august, men også dette kurset måtte avlyses.

Jus for tillitsvalgte

Hovedemner: Stillingsvern, vernetjeneste/erstatning/trygd, forvaltningsrett, ferieloven, likestillingsloven, kollektiv arbeidsrett, rettsfilosofi/rettsforståelse, politiske spørsmål.

Besøk i Arbeidsretten.

Timetall ca. 90.

25 deltakere, herav 6 kvinner, fordelt på 10 forbund, har gjennomført kurset.

Arbeidsmiljøskolen

Trinn 1 (2 uker):

Hovedemner: Kommunikasjon, jus, bedriftshelsetjeneste, AML S 12 – psykososiale forhold, mobbing, AKAN, kjemiske helsefarer, indre/ytre miljø, internkontroll, prosjektarbeid – problemløsning.

Timetall ca. 90

88 deltakere, herav 21 kvinner, fordelt på 17 forbund, har gjennomført kurset.

Trinn II (4 uker):

Hovedemner: Kommunikasjon, helhetsforståelse, prosjektarbeid, løsemidler/løsemiddelskader, yrkesskadeforsikring, miljø og økonomi.

Timetall ca. 160.

20 deltakere, herav 5 kvinner, fordelt på 11 forbund har gjennomført kurset.

Bedriftshelsetjeneste-konferanse 1991

Konferansen «BHT-91» over tre dager ble avholdt med støtte fra Kommunaldepartementet.

Hovedemner: Sykefraværprosjektet, omorganisering av Arbeidstilsynet, bedriftsnettverk, krav til BHT. Konferansen ble en del av tida delt opp i parallelle sesjoner. Den ene tok for seg sykefraværprosjektet, kartleggingsmetoder m.m. Den andre handlet om BHT som arbeidsgiver, selskapsformer, økonomi m.m.

40 deltakere fra hele landet deltok.

Arbeiderbevegelsens Folkehøgskole, Ringsaker

Arbeiderbevegelsens folkehøgskole, Ringsaker, startet skoleåret 1991–92 i nytt og moderne anlegg 1. september 1991. Den offisielle åpning av skoleanlegget skjedde 23. september 1991.

Byggeperioden har vært fra august 1990 til september 1991.

Elevtallet for høsten var 76, hvorav 11 er fremmedspråklige.

Skolen har 25 ansatte i full stilling eller deltidsstilling. Skolens rektor er Finn By.

Skolens styre har bestått av: Per Gunnar Olsen, leder, Aage Søgård, nestleder, Gunnar Pettersen, Jan Løkken, Grethe Fossli, Finn By, Sylvia Brustad, Arne Robert Eidstuen, ansattes representant, Liv Skaug, ansattes vararepresentant, Håkon Sønneland, elevenes representant.

Skolens faglige opplegg

Skolens faglige opplegg er organisert med hovedgrupper, obligatoriske fag og valgfag. Dessuten arrangerer vi seminarer og studieturer.

Hovedgruppene har omlag 20 undervisningstimer pr. uke. Elevene velger hovedgruppe når de søker om plass ved skolen.

Obligatoriske fag er fag eller emner som alle skal arbeide med, og som bygger opp under skolens verdigrunnlag og målsetting.

Valgfagene gir undervisning i teoretiske og praktiske emner i seks-åtte timer pr. uke. Ved starten av hvert semester velger elevene hvilke av skolens valgfag de skal delta i.

Skolen har over 20 års erfaring med undervisning i mediafag. Det har gitt oss en sterk posisjon på dette fagområdet. Skoleåret 1991-92 tilbyr vi undervisning i;

Dagspressejournalistikk som gir innføring i redaksjonelt avisarbeid og fagbladarbeid. Kurset gir godt faglig grunnlag for valg av videre utdanning innen journalistikken.

Informasjonsarbeid som gir opplæring i informasjonsvirksomhet innen organisasjoner og arbeidsliv, forvaltning og næringsbedrifter. Et tilbud til deg som ønsker grunnleggende utdanning som informasjonsmedarbeider.

Fotografi og bildemedier som gir innføring i bildejournlistikk i redaksjonelt avisarbeid. Undervisning gis på et nivå som gjør elevene i stand til å fungere selvstendig som pressefotograf.

Media videreutdanning

Media Videregående har i skoleåret 1990/91 blitt opprettholdt med 14 elever. Vi har fulgt et opplegg hvor ti teoriuker er lagt til LO-skolen Sørmarka og 23 uker har blitt brukt til praktisk opplæring i forskjellige bedrifter innen A-pressen, LO og fagbevegelsen.

Skoleåret ble avsluttet med en tur nedover i Europa.

Radio Ringsaker er skolens nærradio i samarbeid med arbeiderbevegelsens lokale organisasjoner. Elevene får opplæring i radiojournalistikk.

Lokaler og utstyr. Skolen er velutstyrt med undervisningslokaler og har spesialrom med utstyr for redaksjonell tekstbehandling på data, deskarbeid og grafisk formgivning, og redigering på desktop, videoproduksjon

(U-matic), foto og mørkeromsarbeid, med atelier og profesjonelt utstyr for alt sort/hvit og fargearbeid.

Skolen har lang erfaring med undervisning innen sosialt arbeid, helse og omsorg.

Sosialt arbeid, ungdom og fritid er ei gruppe som vektlegger hovedtemaene barn og barnehagedrift, ungdom og fritid, rusproblemer og psykisk utviklingshemming. Her samarbeider vi med Tyrili-kollektivet og lokale institusjoner. Dessuten driver vi korttidsbarnehage.

Internasjonalt miljø

Hvert år tar skolen opp en gruppe utenlandske elever. De fleste vil lære språket vårt og få innsikt i norske samfunnsforhold som grunnlag for videre skolegang i Norge. Disse elevene går på gruppa for *Norsk språk og samfunnskunnskap*.

Alle skolens elever får dermed muligheter til å lære andre kulturer å kjenne. Slik blir miljøet en viktig del av skolens internasjonale engasjement.

Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek

Beretningsperioden i hovedtrekk

Året 1991 var preget av arkivets omfattende service- og veiledningsoppgaver, sikring av arkivmateriale og fotografier, utbyggingen av en edbkatalog for fagforbundene, en omfattende historiefaglig virksomhet og en jevn tilgang av nytt arkivmateriale. Som fjoråret var også dette året preget av en vanskelig personalsituasjon og som følge av dette mindre arkiveringsarbeid, reduserte åpningstider og et stort arbeidspress.

Innkjøp og gaver

Ved siden av den vanlige tilveksten fra organisasjoner og andre forbindelser som regelmessig leverer materiale, har arkivet i 1991 mottatt store overføringer av trykt og utrykt stoff fra organisasjoner og enkeltpersoner. Av større arkiver vi har mottatt, kan nevnes Norges Kommunistiske Parti, Norsk Bonde- og Småbrukerlag, Skolenes Landsforbund, Norsk Arbeidsmandsforbund, AUF, SV, Sosialistisk Ungdom, Sosialdemokratisk Studentforbund, Chile-aksjonen i Norge, Norsk Arbeiderpresse, Norsk Lokomotivmannsforbund, Norsk Kvinneforbund, Odd Andreassen, Erik Grønseth, Arne Johnsen, Harald Øveraas og en rekke fagforeninger i Oslo.

På bibliotekssiden ble det lagt særlig vekt på å skaffe organisasjonspublikasjoner og å supplere samlingen med utrykte hovedoppgaver innen fagene historie, sosiologi og statsvitenskap. For å øke bibliotekets standard som forskningsbibliotek på høyt nivå, ble innkjøps- og abonnementspolitikken diskutert og nye internasjonale tidsskrifter anskaffet.

Biblioteket har gitt en stor bokgave til Litauens sosialdemokratiske Parti.

Serviceytelser

I 1991 ble 1947 besøkende betjent på lesesalen (2112 i 1990). Det ble lånt ut 1338 (935 i 1990) bøker og skrifter (hjemlån), 942 (2075) fotografier og 4 (11) faner. Det samlede utlånet (hjemlån og lesesalslån) av bøker, arkivmateriale, mikrofilmer osv. besto av 3124 enheter. Henvendelser pr. telefon er som vanlig ikke tatt med i statistikken. Brukergruppen spenner som tidligere fra forskere og studenter til bevegelsens egne folk, journalister og skoleelever. Også i år var det en stor interesse blant utenlandske forskere og studenter for arkivet.

Internt arbeid

Den vanskelige personalsituasjonen med en ubesatt arkivarstilling og nye eksterne oppgaver har ført med seg at ambisjonsnivået måtte trappes ned i den forstand at det innkomne materialet bare kunne sikres og grovordnes, men ikke finordnes. En prioritert oppgave var ordningen av Trygve Brattelis arkiv.

I forbindelse med edb-registreringen har samordningen av arkiv- og bibliotekskatalogen fortsatt vært et overordnet mål. Arkiv- og bibliotekssiden har utviklet nære samarbeidsrutiner ved oppbyggingen av felleskatalogen.

Arbeiderbevegelsens regionale arkiver

Arkivet har holdt jevn kontakt med arbeiderbevegelsens lokal- og regionalarkiver. Arkivet var representert på flere årsmøter, bl.a. ble arkivene i Trøndelag, Møre og Romsdal, Rogaland og Vestfold besøkt. Av økonomiske grunner kunne de regionale arkivene heller ikke få økonomisk støtte i 1991. Einhart Lorenz har vært medlem av et utvalg som LOs kultur- og fritidspolitiske utvalg nedsatte for å utrede regionalarkivenes finansiering.

Trond Bergh, Lill-Ann Jensen og Einar Terjesen deltok på AOFs Landskonferanse for historielagene, arkivene og museene på Rjukan. Trond Bergh ble medlem av arbeidsgruppen for spørsmålet om landssammenlutning for arkivene, historielagene og museene. Arkivet er ellers representert i styringsorganene til flere lokal- og regionalarkiver.

Arkivet har dessuten et nært samarbeid med Landslaget for lokal- og privatarkiver (LLP). Trond Bergh og Einar A. Terjesen representerte arkivet på LLPs årsmøte.

Offentlighetsarbeid

Som vanlig har arkivet hatt besøk av grupper som ble vist omkring og orientert om institusjonens virksomhet. Bl.a. fikk LOs kultur- og fritids-

politiske utvalg, elevene fra LO-skolen og elever fra Statens Biblioteks- og Informasjonshøyskole omvisninger i arkivet.

Den årlige tilvekkstatalogen «Aktuelle bøker og skrifter fra Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek» ble som vanlig sendt ut. Universitetsbibliotekets samkatalog har fått melding om tilveksten av utenlandsk litteratur samt norske og utenlandske tidsskrifter.

Nordisk og internasjonalt samarbeid

Arkivet har hatt en jevnlig kontakt med arkivene i København, Stockholm og Helsinki, bl.a. for å gjennomføre fellesprosjektet om en bibliografi over fremmedspråklig litteratur om den nordiske arbeiderbevegelsen. Trond Bergh, Einar Terjesen og Solveig Halvorsen deltok i mai på den nordiske konferansen for arbeiderbevegelsens historikere i Nykøbing, Falster, hvor Bergh holdt et foredrag om «det norske sosiademokrati og velferdspolitikken etter 1945».

Trond Bergh representerte arkivet på den 21. IAHLI-konferansen i Linz (International Association of Labour History Institutions). Sammen med Einhart Lorenz deltok han på den 26. Linzkonferansen (Internationale Tagung der Historiker der Arbeiterbewegung). Trond Bergh deltok dessuten på den nordiske historikerkonferansen og på en konferanse om arbeidslivshistorie i Umeå.

Arkivet har innledet et samarbeid med Litauens sosialdemokratiske parti (LSP) for å støtte LSPs planer om å bygge opp et arbeiderarkiv i Litauen. Takket være en bevilgning fra Utenriksdepartementets norsk-baltiske samarbeidsprogram kunne historikerne Vytautas Plečkaitis og Raimundas Lopata innviteres til et 2-ukers-opphold i Oslo. Under dette oppholdet ble det også gjennomført besøk hos Riksarkivet, Stortingets presidentskap, Stortingets bibliotek og arkiv, Nobel-instituttet, Arbeiderbevegelsens arkiv og historielag i Stavanger og Statsarkivet i Stavanger.

Representasjon i eksterne råd og utvalg

Trond Bergh er medlem av LOs kultur- og fritidspolitiske utvalg, LOs 100 års jubileumskomite, LOs utvalg for arbeiderbevegelsens faneskatt, styret for Eilert Sundts forskningsfond, dessuten medlem av prosjektgruppen for «Industrisamfunnets historie i Norge» og arbeidsgruppen for LOS-prosjektet «Etterkrigshistorisk register». Einar Terjesen var fram til februar 1991 styremedlem i Landslaget for Lokal- og Privatarkiver (LLP).

Historiefaglig virksomhet

Også i 1990 sto arkivet for historieundervisningen på LO-skolen på Sørmarka. Trond Bergh, Solveig Halvorsen, Lill-Ann Jensen, Einhart Lorenz og Einar A. Terjesen har undervist i moderne historie. Til denne undervis-

ningen ble det utarbeidet et omfattende kompendium med historiske kilder.

Trond Bergh har holdt forelesninger for Norsk Postforbund, Oslo og omegn krets, for Helgeland AOF, Mosjøen og har utført historiefaglig konsulentarbeid for Tiden Norsk Forlag. Han har videre forelest ved Universitetet i Oslo og Oppland distriktshøyskole. Einhart Lorenz var i mai gjest hos Historische Kommission zu Berlin og har holdt gjesteforelesninger ved universitetene i Berlin og Greifswald.

Arkivets viktigste publikasjon i 1991 var utenom årboka (se nedenfor) boka *Posten kommer. Bilder av Norsk Postforbunds historie*, som Trond Bergh og Lill-Ann Jensen hadde ansvar for.

Trond Bergh har publisert artikler i tidsskriftene (*Scandinavian Journal of History* og *Arkivmagasinet*, Einhart Lorenz bidrag i følgende bøker: *Hitlerflüchtlinge im Norden* (Kiel 1991), *Neutralität und totalitäre Aggression* (Stuttgart 1991) og *Contact or Isolation? Soviet-Western Relations in the Interwar Period* (Stockholm 1991) og Einar Terjesen en artikkel i tidsskriftet *Nordisk arkivnyt*. Arkivets medarbeidere har dessuten offentliggjort bokmeldinger i bl.a. *Kartell-Nytt*, *LO-Aktuelt*, den danske *Arbejderhistorie* og det tyske *Das Historisch-Politische Buch*.

Trond Bergh er bidragsyter til fjernundervisningsprosjektet «Norsk historie», har skrevet «Medbestemmelse som etterkrigshistorisk forskningsfelt» (LOS-senter Notat 91/44). Einhart Lorenz er hovedansvarlig prosjektleder for gruppen som forbereder et felles nordisk eksilforskningsprosjekt, støttet av Nordiska samarbetsnämnden för humanistisk forskning (NOS-H). I denne sammenheng deltok han på flere prosjektmøter i København og Stockholm.

Solveig Halvorsen er medlem i bokkomiteén til Skog og Landarbeiderforbundets og Bygningsarbeiderforbundets historie. Hun har dessuten holdt et foredrag om Menstad-slaget på LOs kulturkonferanse på Borgestad.

Arkivet har sammen med Tiden Norsk Forlag og Avdeling for historie ved Universitetet i Oslo arrangert et heldagsseminar om «Arbeiderbevegelsens historie i Norge». Seminaret samlet rundt 100 personer fra historiefaglige miljøer og fra arbeiderbevegelsens organisasjoner.

I anledning Jern- og metallarbeiderforbundets 100 års jubileum har arkivet utført konsulentarbeid for jubileumsutstillingen.

Årbok

Arkivet har også i 1990 publisert årboka «Arbeiderhistorie», som hadde to hovedoppslag: 1890-åra og arbeiderbevegelse og arbeidermiljø i Buskerud. Årboka ble støttet av Norges allmennvitenskapelige forskningsråd (NAVF). Abonnementstallet ligger rundt 600. Reaksjonene på årboka var igjen meget positive.

Årbokas redaksjon består av Trond Bergh, Solveig Halvorsen, Lill-Ann Jensen, Einhart Lorenz og Einar A. Terjesen. Følgende er medlemmer av «Arbeiderhistories» redaksjonsråd: Bjørn Bering, Jorunn Bjørgum, Øivind Bjørnson, Alf Frotjold, Gro Hagemann, Knut Kjeldstadli, Per Maurseth, Tore Pryser og Odd Harald Røst.

Gjesteforsker

Terje Halvorsen fikk fra 1.8.1991 sin arbeidsplass i arkivet for å arbeide med sitt NAVF-finansierte prosjekt om kommunistene under krigen.

Styret

Arkivets styre har bestått av Alf Frotjold (leder), Kåre Myrvold, Ingeborg Botnen, Knut Endreson, Solveig Halvorsen, Martin Kolberg og Dag Mangset, med følgende vararepresentanter: Nina Hveem Carlsen, Aud Lundemo, Magne Nedregård, Finn Olsen, BrittSchultz og Arne Kr. Sollid. Styret har i beretningsåret holdt 3 møter, og behandlet bl.a. budsjett og regnskap, årsmelding og arbeidsplan, medlemskapet i Fagdata samt personal- og lønnsaker.

Budsjett

Arkivets samlede budsjett for 1991 var kr. 6 451 000. Av dette utgjorde statstilskuddet kr. 1 826 000, fra Opplysnings- og Utviklingsfondet kom 1 600 000 kr., mens kr. 2 000 000 var direkte bevilgninger fra Landsorganisasjonen. Resten besto av et tilskudd fra Norsk Kommuneforbund, overføringer, avsetninger, lån og andre mindre inntekter.

Personale

Arkivets personale har hatt følgende sammensetning: Trond Bergh (leder), Einhart Lorenz (nestleder), Kåre Auale (arkivsekretær), Marianne Berthelsen (bibliotekar-vikar fra 15.7. 1991), Kari Lund Bråthen (bibliotekar), Solveig Halvorsen (arkivar), Stig-Audun Hansen (arkivsekretær), Torun Jahrnes (bibliotekar, permisjon), Lill-Ann Jensen (konsulent), Aud Lundemo (kontorsekretær), Vivi Melkersen (arkivsekretær, 1/2 stilling, permisjon fra 1.9.1991), Synnøve Standal (bibliotekar-vikar til 1.6.1991), Einar A. Terjesen (arkivar).

I tillegg har arkivet benyttet en del timebetalt ekstrahjelp.

FAFO, Fagbevegelsens Senter for Forskning, Utredning og Dokumentasjon

FAFOs målsetning er å drive samfunnsvitenskapelig forskning, utrednings- og dokumentasjonsvirksomhet for å utvikle handlingsrelevant kunnskap for sentrale beslutningsfattere i det norske samfunn, med særlig vekt på fagbevegelsens samfunnsmessige rolle.

1991

- Omsetningen var på om lag 21,6 millioner kroner
 - Prosjektporteføljen var på i alt 41 forskjellige oppdrag
 - Prosjektinntektene var på om lag 13,7 millioner kroner. Inntektene kom fra fagbevegelsen/LO, offentlige myndigheter, forskningsråd, bedrifter, organisasjoner.
 - FAFO fikk 3,75 millioner kroner i grunnbevilgning fra LO
 - FAFO fikk 2,2 millioner kroner i grunnbevilgning fra KVD.
- FAFO skilte i 1991 ut FAFO International som eget selskap, som driver FAFOs internasjonale prosjekter.

FAFOs virksomhet og oppgaver

FAFO hadde i 1991 en fast stab bestående av ledelse på fem personer, servicepersonale med ansvar for kontortjenester, økonomi, publisering, data, bibliotek mv, og 14 forskere, i tillegg til et noe varierende antall tidsengasjerte forskere, forskningsassistenter, eksterne konsulenter, studentassistenter og sivilarbeidere. Gjennomsnittlig sysselsatte instituttet, i hel og halv stilling, ca. 40 personer, hvorav om lag en tredjedel var kvinner.

Ved siden av den fortløpende prosjektvirksomheten har FAFOs forskere deltatt i ekstern formidlings- og foredragsvirksomhet, i tillegg til at det er avholdt en rekke seminarer og gjesteforelesninger ved instituttet.

FAFO gjennomfører prosjekter innen et vidt felt, med tyngdepunkt i arbeidslivs- og velferdsstatsforskning. Oppdragsgiverne spenner over et bredt spekter: Offentlig forvaltning, forskningsråd, interesseorganisasjoner, private bedrifter og fagbevegelsen.

Et overordnet perspektiv for FAFOs prosjekter er at de skal ha et handlingsorientert siktemål. Dette innebærer en sterk prioritering av formidling til offentligheten i en tilgjengelig form, med sikte på å levere innspill på strategiske områder i samfunnsdebatten. Dette skjer både gjennom et tett samarbeid med involverte aktører i prosjektene og gjennom satsing på egen publiseringsvirksomhet.

Prosjektvirksomheten

FAFO hadde i 1991 en prosjektportefølje bestående av i alt 41 forskjellige oppdrag. Følgende rapporter fra prosjektene ble fremlagt:

- * Evaluering av AKAN.
Sluttrapport: *AKAN – mellom idealisme og organisasjon.*
- * Demokrati i Framfylkingen.
Sluttrapport: *Barn og demokrati.*
- * Arbeidsplassen som velferdsarena.
Rapport: *Fagbevegelsen og folketrygden.*
Arbeidsnotater: *Førtidspensjon i private bedrifter.*

- Tilleggspensjoner – offentlig eller privat ansvar?*
- * Standardisering – innflytelse – makt.
Delrapport: *Ny norsk standard.*
(I serien: Fagbevegelsen og Europa)
 - * Internasjonalisering og europeisk integrasjon – nye utfordringer for fagbevegelsen.
Rapport: *Sosialpolitikken i EF.*
Arbeidsnotat: *Europeiske selskap.*
(I serien Fagbevegelsen og Europa)
 - * Medlemsbevegelser i LO.
Sluttrapport: *Medlemsbevegelser i LO.*
 - * Kontraktørvirksomheten i byggebransjen.
Oppfølgingsrapport: *Fortsatt på gyngende grunn.*
 - * EF-tilpasning og harmonisering av skatter og avgifter.
Sluttrapport: *Høyt skattet?*
(I serien Fagbevegelsen og Europa)
 - * Hvem utfører verneplikt i Norge?
Delrapport: *Én for alle, alle for én.*
 - * Fagopplæring i arbeidslivet.
Sluttrapport: *Fagopplæring i arbeidslivet.*
 - * Kvinners økonomiske og sosiale sikkerhet.
Sluttrapport: *Godt sikret?*
 - * De ansattes rolle i fornyelsen av offentlig sektor.
Sluttrapport: *Ansattes medbestemmelse – en trussel mot offentlig fornyelse.*
 - * Sterke yrkesroller og kommunal fornyelse.
Forprosjektrapport: *Profesjonene – bremsekloss eller syndebykk?*
 - * Årsaker til sykefravær:
Rapport: *Alle vet jo at...*
 - * Opplysningsorganisasjonene i Norge.
Delrapport: *Kompetanse eller tidsfordriv?*
 - * Organisasjonshåndbok for fagbevegelsen.
Sluttrapport: *Fagforeningsstrategier for bedriftsutvikling bind 1–4.*
 - * Utviklingstrekk i nærings- og nytelsesmiddelindustrien.
Sluttrapper: *Nye vilkår.*
 - * *Sluttrapper: Bedriftsstrategier i nærings- og nytelsesmiddelindustrien.*
 - * Nærings- og nytelsesmiddelindustrien i et åpnere europeisk marked.
Sluttrapport: *Ingen over – ingen ved siden?*
(I serien Fagbevegelsen og Europa).
 - * Rådslag om fagbevegelsen og Europa.
Sluttrapport: *Debattopplegg. Fagbevegelsen og Europa*
 - * Levekårsstudie i Litauen.

Sluttrapport: *Lithuania. Living Conditions* (engelsk utgave), *Lietuvos, Gyvenimo salygos* (litauisk utgave).

- * Norge som industrinasjon.
Delrapport: *Norsk økonomi og europeisk integrasjon*.
- * Inntektsforhandlinger og overskuddsdeling.
Arbeidsnotat: *Ansatte som eiere*.
- * Debattopplegg Fellesforbundet.
Sluttrapport: *90-åra: Utfordringenes tid – vår framtid*.

I tillegg publiserte FAFO festskrift til Gudmund Hernes' årssdag: *Kompetanse og kontrovers*.

Videre ble det arbeidet med løpende prosjekter innen følgende råder:

- * Personalpolitikk for eldre arbeidstakere.
- * Uføretrygding – personalpolitikk eller sosialpolitikk?
- * Lærere som ledere.
- * Europeisk integrasjon, velferdsstaten og den sosiale dimensjon.
- * Sosialhjelp i Europa.
- * Konsernfaglig samarbeid (delprosjekt).
- * Kvinner og EF.
- * Arbeidsmiljø på 80-tallet.
- * LOs organisasjon mot kongressen i 1993.
- * Rasjonalitet og organisering.
- * Personalutvikling og lederkultur i arbeiderbevegelsen.
- * Forhandlinger, parlament og korporativisme.
- * Segmentering, fleksibilitet, kvalifisering.
- * Staten som arbeidsgiver.
- * Næringsutvikling – utfordringer for bankansatte.
- * Det norske maritime kompleks.
- * Jernbaneforbundet. Medlemmenes syn på forbundets organisering.
- * Industrisamfunnets sosial- og kulturhistorie.

FAFO International arbeidet i 1991 med følgende prosjekter:

- * Levekårsstudier Moskva, Leningrad og Kola.
- * Levekårsstudier Egypt.
- * Levekårsstudier Gaza og Vestbredden.
- * NORADs urbefolkningsprogram i Latin-Amerika.

5. Internasjonalt arbeid

Utenrikspolitikk – Solidaritetsarbeid

Generelt

EØS-forhandlingene står på LOs prioriteringsliste og har opptatt en vesentlig del av kapasiteten på det internasjonale felt. Tilsvarende er engasjementet i DEFS blitt mer omfattende (kongress i 1991, endret organisasjon) og EFTA-arbeidet økt. Virksomheten på Øst-Europa har økt betydelig (i støtte gjennom AIS), mens arbeidet på Sør-Afrika har fortsatt i samme omfang. AIS har gjort vedtak om å innrette mer av arbeidet på demokrati, faglige rettigheter og frihet i Midt-Østen. Utviklingssamarbeidet med fagorganisasjoner i u-land holder samme høyde, med skjerpning av målsettinger. Det vises til LOs arbeid med GATT, olje/energi internasjonalt, miljø internasjonalt og ILO.

Den Europeiske Faglige Samorganisasjon (DEFS)

Kongress i Luxembourg 16.–17. mai 1991. Styremøter 14.–15. februar, 10.–12. april, 10. mai, 3.–4. oktober, 5.–6. desember i Brussel, 16.–17. juni i Geneve. Kongressen opprettet en engere styringskomite, som startet møter 12. september og 12. november. På Kongressen møtte fra LO: Yngve Hågensen, Esther Kostøl, Jan Kr. Balstad, Liv Undheim, John Stene, Jan Werner Hansen, Kaare Sandegren, Peter Myklebust, Knut Arne Sanden og Aase Morin. I styret og styringskomiteen møter Yngve Hågensen som medlem med Kaare Sandegren som rådgiver, vanligvis også Brusselrepresentanten Peter Myklebust. Esther Kostøl er vararepresentant. Styringskomiteen møtes åtte ganger pr. år, styret fire ganger. Se nedenfor om omorganisering av DEFS.

På kongressen ble Emilio Gabaglio fra CISL, Italia, valgt som generalsekretær, Norman Willis fra TUC, Storbritannia, til formann og Marku Jäskäläinen, SAK, og Jean Lapeyre, CFDT, Frankrike, som stedfortredende generalsekretærer. Kongressen endret vedtektene bl.a. ved at de europeiske bransjekomiteer (forbundscomiteer) nå er fulle medlemmer i DEFS ved siden av landsorganisasjonene, dog uten stemmerett i finans- og vedtektssaker. Generalsekretærens posisjon ble styrket. Sekretariatet ble utvidet med en visegeneralsekretærstilling og en sekretærstilling (organisasjon) foruten en medarbeider på likestilling. Antall styremøter ble redusert, samtidig som et nytt organ, Styringskomiteen, ble opprettet

(15 medlemmer), med ansvar mellom styremøtene. I styringskomiteen er følgende utpekt som nestledere: 1991-2 Redondo (Spania), Versetznitz (Østerrike), 1992-3 Thorgrimsson (Danmark), Benvenuto (Italia), 1993-4 D'Hondt (Belgia), Janssens (Belgia), Hågensen (Norge), 1994-5 Meyer (Tyskland), Blondel (Frankrike). Finanskomiteen er avskaffet. Grunnlag for et fellesfond ble lagt. Kongressen (400 representanter) møter hvert fjerde år (tidligere hvert tredje). Komitéstrukturen er rasjonalisert. Seks faste komiteer: Internasjonal politikk, sosialpolitikk/kollektivforhandlinger, økonomisk politikk, arbeidsvilkår (inkl. arbeidsmiljø), distriktspolitikk, sysselsetting og utdanning. LO er representert i de fire første. Arbeidsgrupper: Industridemokrati, energi, ytre miljø, migrasjon/vandrearbeidere. DEFS består nå av 46 landsorganisasjoner fra 22 land og 16 bransjekomiteer. Totalt representerer organisasjonen 45 millioner medlemmer i Vest-Europa. Forholdet til østeuropeiske organisasjoner er åpnet ved at det er opprettet et Europeisk Faglig Forum som møter to ganger pr. år, dels ved at ikke-medlemmer kan delta som observatører.

Kongressen var dominert av utviklingen i EF, forholdet til Øst-Europa og i noen grad forholdet EFTA-EF (EØS). Kongressen la an et totalt Europasyn. Hovedresolusjonen konsentrerte om utviklingen i *Det europeiske felleskap og om betydningen av å øve innflytelse på denne*. Samtidig lå det i kongressen et stort flertall for styrking av EF, for et tettere samarbeid i EF (om politisk union, om utenrikspolitikk, om miljø og sosialsaker med ønske om flertallsavgjørelser samt om monetær- og valutasaker (økonomisk union).

De nordiske organisasjoner var del av hovedstrømmen på Kongressen når det gjaldt betydningen av å øve faglig innflytelse på europeisk utvikling, på europeiske institusjoner, når det gjelder almene faglige felleholdninger og i kravet om et mer effektivt DEFS og europeisk faglig samarbeid. Norden lå på siden av flertallet når det gjaldt videreutvikling av EF, holdninger til medlemsskap og til binding gjennom flertallsavgjørelser i Euro-LO. Her var forskjellene store. Det store flertall av organisasjoner ønsket et EF med flertallsavgjørelser i miljø og sosialsaker, større myndighet til EF-Kommisjonen og Det europeiske parlament, valutasamarbeid og felles myntenhet, en europeisk konfederasjon av stater i EF, foruten europeiske forhandlinger og avtaler mellom arbeidslivets parter, samt bindende vedtak i Euro-LO.

Hovedresolusjonen hadde som tittel «*Europeisk fagbevegelse i sentrum i en verden i forandring*». Undertitler: «Alt er endring», «Kvalitativ vekst for full sysselsetting», «Politikk for sosial framgang og solidaritet», «Europeisk fagbevegelse som drivkraft for endring», «På vei mot økonomisk og politisk demokrati», «Et sterkere Europas rolle i utviklingen av internasjonal solidaritet». Sysselsetting ble satt på topp som mål sammen

med krav om bruk av en økonomisk union til en økonomisk politikk for *full sysselsetting*. Miljøet ble prioritert. Forutsetninger for valutasamarbeidet ble stilt. Det ble stilt krav om større innflytelse på de europeiske institusjoner, om rett til å føre forhandlinger over landegrensene og rett til kollektivaksjoner inklusive streik. Når det gjaldt europeiske forhandlinger og avtaler mellom partene ble det krevd at slike gis rettsgrunnlag i Romaavtalen, og at en revidert Roma-traktat måtte gi arbeidslivets parter full konsultasjonsrett før EF-Kommisjonen legger fram lovforslag. Generelt ble det krevd medinnflytelse på utviklingen i Europa lenger enn hittil er krevd, spesielt at Roma-avtalens 118 b skal gi rettsgrunnlag og et apparat for den sosiale dialogen og forhandlinger mellom arbeidslivets parter europeisk. Kongressen mente dialog mellom arbeidslivets parter i EF (Europa) måtte gå på fire nivåer: Mellom landsorganisasjonene for å bestemme prioriteringer i europeisk sosial- og samfunnspolitikk, på bransje/ sektornivå for å unngå negative virkninger av det indre marked og utnytte dets positive muligheter, i forhold til flernasjonale selskaper gjennom en overnasjonal ordning for informasjon, konsultasjon og forhandlinger, samt i grensedistrikter om felles økonomiske, sosiale og kulturelle spørsmål.

Forslaget i *hovedresolusjonen* om en europeisk føderasjon ble tatt ut og behandlet i en egen resolusjon, som Norden stemte mot, med unntak av Finland, som unnlot å stemme. I et annet avsnitt ble foreslått fri bevegelse med alle rettigheter i Det europeiske felleskap for innvandrere med lovlig oppholdsrett. Også denne ble tatt ut og behandlet i en egen resolusjon, bl.a. etter en hard diskusjon mellom de nordiske og øvrige deltakere i resolusjonskomiteen. Forslaget fikk bred støtte i kongressen. Norden imot, Finland unnlot.

En vesentlig del av hovedresolusjonen tok opp *den sosiale dimensjon* i forhold til Det indre marked, også at EF-Kommisjonens forslag til Handlingsprogram (direktivforslag, etc.) blokkeres av enkeltregjeringer (Storbritannia). Uttrykket fundamentale sosiale rettigheter går igjen. Følgende forslag av spesiell interesse løftes fram: Rett til garantert minstelønn (lov eller forhandlinger), rett til garantert minsteinntekt, rett for pensjonister, syke, funksjonshemmede og arbeidsløse til inntekt knyttet til kjøpekraften i den yrkesaktive del av befolkningen, lik behandling av ikke-EF-borgere, beskyttelse ved og mot oppsigelser, lik lønn ved atypisk arbeid og begrensning av slikt arbeid o.a., lik lønn for arbeid av lik verdi, rett til foreldreledighet, jobbsikkerhet for gravide, 16 ukers garantert barselpermisjon med full lønn, utbygging av barnehager, og rett til familiepermisjon, slik at den kan nyttes både av menn og kvinner.

Vi siterer fra Yngve Hågensen's innlegg i debatten om DEFS:

«Norsk LO ser denne debatten som en oppfølging av debatten om et forsterket DEFS – og er som alle andre – glad for den brede enighet og

vilje til å ta utfordringene på alvor. Utfordringene er mange – og store – og vil kreve mye av oss. Men – og det er viktig: Det vil reise sterke krav også overfor myndigheter, arbeidsgivere og kapitaleiere. *Et sosialt Europa Nå* – er et godt slagord og en viktig beksjed til alle omgivelser. Vedtakene på denne Kongressen må oppfattes som en *utdømmelig* fagbevegelse, som vil *motarbeide* de regjeringer og institusjoner som bruker arbeidsledighet som virkemiddel i sin økonomiske politikk. Vi vil ta et oppgjør mot alle som har ansvar for at ti-talls millioner mennesker i Vest-Europa er fratatt helt fundamentale rettigheter – nemlig retten til arbeid! Mange ulike – også politiske miljøer – viser likegyldighet overfor ledighetsproblemen. Derfor *også* er det viktig at fagbevegelsen alltid har retten til arbeid *øverst* på dagsordenen – og *kompromissløst* krever en økonomisk politikk for å ivareta det som for oss *alltid* vil være det overordnede mål. Jeg er sikker på at denne Kongressen er enig i at dette er den viktigste oppgaven for oss alle – hver for oss hjemme – og i fellesskap gjennom DEFS. Fagbevegelsen har ulike tradisjoner i de respektive medlemsland, som vi skal forene i en felles faglig organisasjon. Både tradisjons- og kulturforskjeller kan føre til uenighet om hvordan vi skal organisere DEFS for at det skal bli et sterkest mulig verktøy. Møysommelig arbeid i komiteer, styret og her på Kongressen viser at vi greier en slik utfordring – og møter framtiden godt forberedt. Men utfordringene ligger også på det politiske plan. Kollega Bertil Johnson, LO-Sverige, poengterte dette avslutningsvis i sitt innlegg på vegne av de nordiske EFTA-land. I Norge er situasjonen helt spesiell. Vi har en folkeavstemning fra 1972, hvor et flertall sa NEI til medlemskap i EF. I dagens situasjon satser Norge maksimalt på en EØS-avtale mellom EFTA og EF. Det er vårt håp at forhandlingene kan slutføres etter tidsplanene – med et resultat som tjener hele Vest-Europa. Men – som vi vet – oppfatter ikke alle EFTA-landene EØS-avtalen som sin endelige tilknytning til EF. For Norges del får vi også en slik debatt. Her er det viktig at vi tilrettelegger en åpen debatt – uten for mange føringer. Den uttalelse vi her behandler har politiske føringer og standpunkter i seg som vi ikke har avklart i norsk LO – og som kan binde oss på en måte som ikke tjener hverken LO-Norge – eller DEFS. Like viktig som et DEFS er et redskap for fagbevegelsen i EF – og at vi som ikke er EF-land ikke er bremseklossen for fagbevegelsens påvirkning overfor fellesskapet – like viktig er det at vi ikke selv blir bundet opp til standpunkter vi ikke har grunnlag for å innta. Denne balansekunsten krever noe av oss alle – og jeg forutsetter at voteringen muliggjør en rimelig håndtering av dette problemet».

En rekke særuttalelser ble vedtatt: 1. Den europeiske union. 2. EØS. 3. Europeisk innvandringspolitikk, beskyttelse mot diskriminering. 4. Utdanning og yrkesopplæring. 5. Den europeiske skole. 6. DEFS like-

stillingspolitikk (Like rettigheter og muligheter for menn og kvinner). 7. Transnasjonale foretak og konsern. 8. Usikkerhet i ansettelse. 9. Sosialdialog i den offentlige sektor. 10. Mediakonsentrasjon en trussel for demokratiet. 11. Styrking av ungdomsstrukturen i europeisk fagbevegelse. 12. Europeisk fagforeningsmedlemskap. 13. Fred i Middelhavsområdet og Midt-Østen. 14. Europa og Latin-Amerika.

Styremøtene og møtene i styringskomiteen har vært dominert av arbeidet med å få til en «sosial dimensjon» i samarbeidet i EF og i planene om en revidert Roma-avtale. Omfattende lobbyarbeid er gjennomført, bl.a. med besøk fra ledelsen i DEFS til samtlige statsministre i EF. På det siste styremøtet (i desember) møtte formannen i EF (Lubbers). Hovedholdninger har vært: Krav om innføring av bestemmelser om forpliktende samarbeid i EF om sosialpolitikk og om flertallsavgjørelser i denne sektor og for miljøspørsmål, krav om at velferd og sysselsetting settes på topp som mål for det økonomiske og monetære samarbeidet ved siden av prisstabilitet, krav om at sosialspørsmål gis like stor vekt i samarbeidet som økonomi, krav om utvidelse av Europa-parlamentets myndighet, krav om at ledigheten må ned og fattigdommen reduseres, samt utjevning i inntekt.

Norsk LO har holdt seg utenfor disse debatter, men har heller ikke lagt hindringer i veien. Vårt syn har vært at utviklingen i EF først og fremst må være EF-organisasjonenes sak. Ikke desto mindre anser vi det i norske arbeidstakeres indirekte interesse at synspunktene om sterkere vekt på den sosiale dimensjon i Det europeiske felleskap når fram.

Det har de da gjort, i EF-toppmøtets vedtak i desember i Maastricht om «en politisk union», bl.a. vedtaket mellom de 12 om at 11 medlemsstater kan drive arbeidet med den sosiale dimensjon i EF-systemet uten Storbritannia, og vedtaket mellom de 11 om å drive dette. Dette vedtaket får trolig effekt inn i et EØS-samarbeid, men vil uansett ha virkning for forholdene mellom arbeidslivets parter på europeisk plan og forholdet mellom UNICE og DEFS og EFs institusjoner. Bl.a. forpliktes medlemsstatene til å fremme forhandlinger mellom arbeidslivets parter europeisk, og de forplikter seg til langt videre konsultasjoner med dem *før* forslag fremmes/vedtak treffes i EF-systemet på det sosiale felt. Avtalen forplikter til flertallsvedtak i Ministerrådet om «arbeidsvilkår» (et meget bredt felt), informasjon til og konsultasjon med arbeidstakerne, likestilling og likebehandling (bl.a.). Enstemmighet kreves fortsatt på feltene sosialbeskyttelse og lønnsforhold. Sosialcharteret er integrert i avtalen. I DEFS rår nøktern tilfredshet med de resultater som ble oppnådd på dette felt. Oppfølging står på dagsordenen. Det sosiale handlingsprogram 47 punkter skal nå tas opp. Derimot rår det i DEFS misnøye og uro over at kriteriene for sentralbanksamarbeidet og valutasamarbeidet i EF såvel som for økonomisk politikk ikke framhever sysselsetting. Å påvirke formingen av ret-

ningslinjene i EF på dette felt anses av EF-organisasjonene som hovedoppgaven i 1992.

DEFS prioriterer gjennomføring i EF av følgende forslag i det sosiale handlingsprogram: Fellesordning for atypisk (midlertidig) arbeid, beskyttelse av gravide kvinner, vilkår for ansettelse på kort tid i annet land (grenseoverskridende arbeid), informasjon og konsultasjon i flernasjonale selskaper.

DEFS og UNICE nådde i høst fram til enighet om forslag til tekst om forholdet mellom arbeidslivets parter på europeisk plan. Teksten fikk form av forslag til paragrafer i den reviderte Roma-avtale.

Nye medlemmer i 1991. Landsorganisasjoner: Commissions Obreras (Spania), AKAVA (Finland), FSSE (Sveits), CGLSB (Belgia), Akademikernes Centralorganisasjon (AC) (Danmark). Ny bransjekomite: Den Europeiske Gruvearbeiderføderasjonen.

DEFS avholdt en omfattende konferanse på forsommeren i Maastricht om konsernfaglig samarbeid og europeiske bedriftsutvalg (700 deltakere, tillitsvalgte fra 100 flernasjonale selskaper). DEFS prioriterer dette arbeidet framover. Med sannsynlig vedtak i EF (uten Storbritannia) i 1993-4 om rettigheter til informasjon og konsultasjon i flernasjonale selskaper aktualiseres saken også for EØS-området og EFTA-landene.

Felleskonferanse med organisasjoner fra Magreb-landene ble avholdt i april, om immigrasjonsproblemer, rettigheter og økonomisk utvikling.

EØS-forhandlingene er behandlet i alle møtene, med påfølgende henvendelser fra DEFS til EF og EFTA, foruten direkte kontakt med EF-Kommisjonens formann, Jacques Delors, fra generalsekretæren. DEFS' ledelse tok opp EØS i samtalene med statsministrene i EF i november/desember.

Kurderspørsmålet, Sør-Afrika, Tyrkia, Øst-Europa har vært behandlet. Delegasjoner er sendt til Bulgaria og Jugoslavia. En felleskonferanse med alle fagorganisasjoner i Jugoslavia ble avholdt sommeren 1991. Besøk er også gjort til de baltiske land. Uttalelser om Gulf-Krigen, Baltikum.

Forholdet EF-ILO har vært drøftet.

DEFS deltar i finansieringen av det nye faglige hus i Brussel. FFI står som hovedansvarlig, men DEFS, Det europeiske faginstitut, Det europeiske faglige tekniske miljøbyrå og Den europeiske faglige skole skal også holde til i huset.

Det vises for øvrig til Brussel-kontorets arbeid, som del av LOs europeiske virksomhet. Eget avsnitt.

Tilknyttet DEFS er Det europeiske faglige institutt, Det tekniske miljøbyrå og Den europeiske faglige skole.

DEFS KVINNEKOMITE

Den Europeiske Faglige Samorganisasjons (DEFSs) kvinnekomite har avholdt tre styremøter i Bryssel i 1991.

Komiteen har, med økonomisk støtte fra EF og i samarbeid med Nederlandske LO-kvinner, i tillegg avholdt 1 seminar/konferanse i Maastricht, Nederland, på temaet «Seksuell trakassering i arbeidslivet». I tillegg har komiteens leder og nestleder representert på DEFS kongress i Luxemburg i mai 1991.

Aase Morin er LOs representant i kvinnekomiteen.

Hovedarbeidstemaer i 1991 har vært:

- Kvinner og lønn
- Arbeidstidsordninger
- A-typisk arbeid
- Deltid
- Beskyttelse av gravide i arbeidssituasjon
- Svangerskaps- og fødselspermisjon
- Politikk for yrkesopplæring
- Kvinner og kompetanse
- Fagorganiserte kvinner i Øst-Europa
- EFs kvinnelobby
- EFs handlingsprogram for likestilling
- Seksuell trakassering
- Kvinnenettverk i Europa.

Arbeidet har dels vært rettet mot EFs politiske organer i dets arbeid med utvikling av direktiver på enkeltområder. Dels har komiteen rettet sitt arbeid direkte mot DEFS hovedorganer.

Kvinnekomiteen arbeidet både i slutten av 1990 og første halvdel av 1991 direkte rettet mot DEFS Kongress. Konkret utarbeidet en forslag til endring av vedtektene for kvinnekomiteen. Likeledes fremmet komiteen et resolusjonsforslag om «DEFS politikk for like rettigheter mellom kvinner og menn i arbeidslivet».

Etter konstruktive debatter i Kongressen ble kvinnekomiteens «saker» enstemmig vedtatt. Dette innebar i praksis at det for første gang i DEFS historie ble valgt en kvinnelig politisk sekretær, Beatrice Hertogs, med særlig ansvar for kvinnepolitiske områder. Kvinnekomiteen fikk leder Franca Donaggio, Italia, og to nestledere, Aase Morin, Norge, og Margaret Nolan, Irland. Alle tre har fast møterett i DEFS executive med full stemmerett.

Kvinnekomiteen har også fått rett til ti egne delegater i tillegg til ledelsen ved DEFS kongress.

Kongressen fattet også vedtak om at «alle organisasjoner som har rett til å sende representanter til kongressen må sikre at delegasjonen er balan-

sert i representasjonen mellom kvinner og menn, slik at de gjenspeiler sammensettingen i den medlemsmasse de representerer».

Kvinnekomiteens arbeid har i 1991 avspeilet stor politisk og organisatorisk aktivitet, og det har gitt gode uttelling for kvinners plass og interesser i arbeids-, organisasjons- og samfunnsliv.

Mye arbeid har selvfølgelig ikke lyktes og vil bli videreført i det kommende år. Særlig vil komiteen vektlegge det politiske presset mot EF for å sikre og bedre kvinners vilkår og rettigheter i det nye Europa.

Det Europeiske Faglige Institutt (DEFI)

DEFI er nært knyttet til DEFS. Eksekutivkomiteen i DEFS er generalforsamling for DEFI og DSFS's styringsgruppe hvor bl.a. Yngve Hågensen sitter, utgjør styret i DEFI. I DEFI's rådgivende ekspertkomite er LO representert med daglig leder ved FAFO, Terje Rød Larsen.

DEFI's primære oppgave er å drive utrednings- og dokumentasjonsvirksomhet for DEFS. Etter DEFS kongress våren 1991 skal DEFI få en mer uavhengig stilling og virksomheten skal konsentreres sterkere mot forskning om spørsmål av mellom- og langsiktig karakter. Styret omorganiseres, besettes med personer som er direkte involvert i utredningsarbeid og gis en friere stilling. Styret i DEFS blir fortsatt generalforsamling. Av en stab på om lag 25 personer arbeidet ved årskiftet 10 personer med forskning og utredning. To nordiske forskere, samt en gjesteforsker, arbeider for tiden ved DEFI.

Det arbeides nå også med å etablere et mer effektivt samarbeid og nettverk mellom fagbevegelsens forskningsinstitutter i Europa og tettere forbindelser til eksterne akademiske miljøer.

I 1991 avsluttet DEFI bl.a. rapporter om arbeidets framtid, regionalpolitikken i EF, sysselsetting og arbeidsforhold i tekstilindustrien i Europa, kollektive forhandlinger i 1990, arbeidstakeres representasjon og medbestemmelse i Vest-Europa, og casestudier av 12 avtaler om informasjon og konsultasjon i transnasjonale selskap (konsernfaglig samarbeid). Rapporter om fagbevegelsen og miljøarbeidet og fagbevegelsen og Østeuropa vil publiseres tidlig i 1992. I 1992 vil bl.a. fleksibel arbeidstid, fleksible lønninger og desentraliserte forhandlinger, nasjonale kollektive forhandlinger og europeisk sosial dialog, minimumslønn og skatteharmonisering være sentrale tema.

I tillegg til rapporter utgir DEFI en Informasjonsbulletin. DEFI arrangerte i oktober en europeisk konferanse i Maastricht om arbeidstakerrettigheter og medvirkning med om lag 500 tillitsmenn og kvinner fra europeiske selskap. En liknende konferanse om europeiske forhandlinger vil arrangeres i Luxemburg i juni 1992.

Den Europeiske Faglige Skole

Europeisk fagbevegelse har i mange år drøftet behovet for et felles opplæringsssystem av tillitsvalgte på europeisk nivå. DEFSs kongress i Stockholm (1988) vedtok oppretting av Den Europeiske Faglige Skole og DEFSs styre fikk i oppdrag å utarbeide skolens målsetting og vedtekter. DEFSs medlemsorganisasjoner godkjente i 1990 skolens statutter og oppnevnte styringskomite (DEFSs finanskomite). DEFSs styre utgjør skolens generalforsamling. DEFSs leder Norman Willis er følgelig leder av skolens styringskomite. Skolens daglige drift ivaretas av en koordinator (britten Jeff Bridgford) og en kontorsekretær på deltid (portugisisk). Skolens administrasjon styrkes med ansettelse (tidlig 1992) av en programkonsulent. Skolen gjennomførte i 1991 åtte seminarer med sentrale emner for europeisk fagbevegelse som tema (konsernfaglig samarbeid, arbeidstakerrepresentasjon i europeiske bedrifter, arbeidsmarkedet, helse og miljø, likestilling, sosial sikkerhet i lys av Det indre marked. På skolens anmodning har LO stilt medarbeidere som forelesere ved enkelte av seminarene.

To fire seminarer i rekken av skoleringsseminarer for yngre faglige ledere er avholdt i 1991 (i Hattingen, Tyskland i juni og i Brussel i november). LO har to deltakere i seminaret fra DNP og NEKF.

Skolen mottar midler fra DEFS og fra EF-kommisjonens utdanningsprogrammer. EFTA støtter ikke skolen. Fagbevegelsen i EFTA-landene søker sine respektive regjeringer om midler. LOs søknad ligger i Utenriksdepartementet til behandling.

I 1991 ga skolen ut fire nyhetsbrev for tillitsvalgte studieledere.

Det Europeiske Faglige Tekniske Byrå for Helse og Sikkerhet på Arbeidsplassen (TUTB-DEFS Arbeidsmiljøbyrå)

Det Europeiske Faglige Tekniske Byrå for helse og sikkerhet på arbeidsplassen ble opprettet i 1988 i hht. en avtale mellom EURO-LO og EF-Kommisjonen. Teknisk Byrå har mottatt støtte fra EURO-LO og støtte både fra EF og EFTA etter samme fordelingsnøkkel som de europeiske standardiseringsorganisasjonene finansierer. Det innebærer at EF står for 85 % av kostnadene og EFTA for 15%. Det har vært problemer med finansieringen fra EFTA-siden.

Instituttet fungerer som et ekspertorgan for EURO-LO og medlemsorganisasjonene i arbeidet med å sikre et høyt europeisk nivå for helse, miljø og sikkerhet på arbeidsplassen, både i forhold til DEFSs arbeidsmiljøkomite, styret og til de faglige deltakere i CEN/CENELEC (de europeiske standardiseringsorganer).

Teknisk Byrå har videre som oppgave å bistå EURO-LO med informasjon om utviklingen på arbeidsmiljøområdet og å overvåke planlagte standardiseringsområders relevans for arbeidsmiljøet. Videre skal Teknisk Byrå koordinere og informere medlemsorganisasjonene om utviklingen av det europeisk standardiseringsarbeidet. Aktiviteten i byrået er et supplement til arbeidet som gjøres nasjonalt. Byrået har en hovedgruppe med eksperter fra medlemsorganisasjonene for utveksling av erfaring og informasjon. I tillegg har byrået opprettet spesielle ekspertgrupper for spesialområder. Even Aas og Kirsti Grevskott er LOs representanter i hovedekspertgruppen. Byrået har i 1991 avholdt et stort seminar og flere ekspertmøter.

EFTAs Konsultative Komite

EFTAs Konsultative komite har representasjon fra arbeidstakersiden og arbeidsgiversiden og andre deler av det økonomiske organisasjonsliv. Komiteen er bl.a. en rådgivende komite for EFTAs Ministerråd. Det avholdes minst to møter med EFTA-ministrene i året. Arbeidet i Komiteen i 1991 har vært preget av EØS-forhandlingene. I tillegg har Komiteen arbeidet med immigrasjon fra Øst-Europa. Komiteen samarbeider med EFs Økonomiske og Sosiale Komite. I 1991 ble det avholdt tre fellesmøter, i Luxembourg, Wien og Haag. Hovedtemaet på alle møtene har vært EØS-forhandlingene. I tillegg har temaer som bl.a. Økonomisk Monetær Union, immigrasjon fra Sentral- og Øst-Europa stått på dagsordenen.

Komiteen har vært kontinuerlig informert, konsultert med og om EØS-forhandlingene av EFTAs Ministerråd. En serie uttalelser er avgitt til Ministerrådet. EFTAs Konsultative Komite har virket som en av påvirkningskanalene LO har brukt i EØS-forhandlingene. Dette har vært nyttig og viktig. Spesielt har Komiteen lagt vekt på at den sosiale dimensjon må bli en del av EØS-samarbeidet.

Ett av hovedkravene fra Konsultative Komite i forbindelse med EØS-forhandlingene har vært et eget EØS-organ for arbeidslivets parter. Dette har også vært kravet fra EFs Økonomiske og Sosiale Komite. I avtaleteksten er det innført en bestemmelse om opprettelse av et organ for arbeidslivets parter. Organet skal bestå av like mange representanter fra EFs Økonomiske og Sosiale Komite og EFTAs Konsultative Komite. Organet skal være *rådgivende* og ha selvbestemmelsesrett når det gjelder fastsettelse av dagsorden, prosedyrer og avstemmingsregler. Organet skal selv bestemme hvilke saker det skal uttale seg om og om formen. Det må avsettes økonomiske ressurser både fra EF og EFTA slik at organet blir funksjonsdyktig. En felles arbeidsgruppe mellom EFTAs Konsultative Komite og EFs ØKOSOK utarbeider retningslinjer, prosedyrer og bestemmelser om sammensetning og forslag til finansiering.

EØS-forhandlingene

Forhandlingene mellom EFTA-landene (Sveits, Finland, Sverige, Island, Østerrike, Liechtenstein og Norge) og Det Europeiske Fellesskap om å etablere et europeisk økonomisk samarbeidsområde (EØS) skulle etter planen vært avsluttet i løpet av 1991. Det har ikke lyktes partene å komme fram til en omforent løsning. Målet for EØS-forhandlingene har hele tiden vært å få til et omfattende, strukturert og nært samarbeid mellom EFTA-gruppen og Det Europeiske Fellesskap. Utgangspunktet har vært at samarbeidet skal sikre et enhetlig marked i Vest-Europa når EFs indre marked innføres 1.1.1993.

Forhandlingene har vært kompliserte. Fire hovedområder har dominert forhandlingene i 1991.

1. Transittspørsmålet
2. Fiskerispørsmålet
3. Fondsordninger
4. Institusjonelle spørsmål

EØS-avtalen setter opp et felles regelverk både for handelen og for det øvrige samarbeid. Et sentralt område i forhandlingene har derfor vært de institusjonelle spørsmål, særlig tvisteløsningsordningen. Det var viktig at partene kom fram til enighet om de institusjonelle spørsmålene i mai. Her ble man enige om en tvisteløsningsordning, et felles domstolsystem, en generell beskyttelsesklausul, opprettelse av et EFTA-organ for overvåking av konkurransesaker. De institusjonelle ordninger er viktige for at avtalen skal fungere tilfredsstillende.

Det var beklagelig at EF-domstolens høringsuttalelse ikke var forenlig med Roma-traktaten, når det gjaldt domstolsordningen. Dette medførte at avtalen ikke kunne paraferes før årsskiftet. Det er mulig at avtalen paraferes i februar 1992.

For LO er det viktig at EØS-avtalen åpner for et bredere generelt samarbeid i Europa, slik at det innenfor rammen av EØS utvikles et samarbeid om en bærekraftig økonomisk utvikling for velferd, full sysselsetting og miljø.

EØS-avtalen går lenger enn handel og økonomisk samarbeid. Samarbeidet sikrer deltakelse på områder som arbeidsmiljø, miljøvern, utdanning, forskning og sosiale spørsmål. For LO har den sosiale dimensjon vært viktig. EFTA-landene har gitt sin tilslutning til EFs Sosialcharter som er en del av den sosiale dimensjon. Det betyr at EFTA-landene vil ta del i utviklingen av det regelverket som kommer fra EFs sosiale handlingsprogram.

EF-landene ble i Maastricht i desember enige om revisjon av Roma-avtalen og et nærmere samarbeid politisk og monetært. Avtalen inneholder også bestemmelser om den sosiale dimensjon. Spørsmålet blir i hvil-

ken grad medlemslandene og partene i arbeidslivet fanger opp de endringer som er gjort. (Se kapitlet om DEFS). Det er viktig at EFTA-landene kan ta del i den utviklingen de 11 ble enige om på Maastrichtmøtet.

Målene for EØS-avtalen er bl.a. å legge forholdene tilrette for å utvikle en samfunnspolitisk dimensjon innenfor rammen av EØS. Så langt vi kjenner avtalen gir den muligheter for å utvikle en samfunnspolitisk dimensjon. Utviklingen og innholdet av den samfunnspolitiske dimensjonen blir avhengig av hvilket innhold partene i EØS gir den sosiale dimensjon. Regjeringene, arbeidslivets parter og andre aktører har et ansvar for å utvikle den samfunnspolitiske dimensjonen innenfor rammen av EØS.

Avtalen blir viktig for å legge forholdene tilrette for full sysselsetting. Målet om full sysselsetting inngår i formålsparagrafen. Avtalen gir næringslivet mulighet til å gå fra ensidig råvareproduksjon og halvfabrikataeksport til foredlingsindustri (metaller, olje/energi, fisk, papir o.l.). Dette gir økte verdiskapningsmuligheter og dermed muligheter til å skape nye arbeidsplasser og overføringer til den offentlige sektor. Avtalen gir næringslivet større grad av sikkerhet gjennom sikre forutsigbare rammevilkår og en sikrere adgang til det europeiske marked. Hvis avtalen skal gi økt vekst og økt sysselsetting, må mulighetene som ligger i samarbeidet utnyttes av både næringslivet og myndighetene.

Ved årets utløp vurderte LO det slik at de økonomiske kostnadene for norsk næringsliv vil bli større med en handelsavtale enn med en EØS-avtale gjennom faren for antidumpingstiltak, usikre rammevilkår o.l.

Handel

Norsk næringsliv, utenom primærnæringene, får full adgang for varer og tjenester til EØS-markedet, uten toll/kvoteordninger eller tekniske handelshindringer med felles ordnede konkurranseregler. Antidumpings-trusselen er fjernet. Det blir omfattende, men ikke full markedsadgang for fiskeprodukter. Antidumpingsinstrumentet er ikke fjernet for fisk og fiskeprodukter. Det er derimot fjernet for *alle andre områder*. Norske bedrifter kan operere i hele EØS uten frykt for antidumpingtiltak som klager, bøter eller minstepris avtaler. En forutsetning er at EFTA-landene følger EFs konkurranseregler og at det opprettes et eget EFTA-overvåkningsorgan. Dette gjelder bl.a. kontroll med monopol og kartell-dannelser, eierendringer, fusjon- og fisjonsdannelser. Norske bedrifter kan konkurrere under likeartede forhold med andre vesteuropeiske bedrifter, og kan reise klage om de andre bryter reglene.

Offentlige innkjøp

EØS-avtalen åpner for åpne anbud for offentlige innkjøp som gir økt adgang for norske bedrifter i det europeiske markedet. Det europeiske markedet har stort sett vært lukket for norske bedrifter inntil nå. Dette

markedet er i størrelsesorden på ca. 2700 til 4000 milliarder norske kroner i året. Et av direktivene for åpne anbud for offentlig innkjøp omhandler energisektoren (offshore). Fordelene med en tilslutning til direktivet er bl.a. avhengig av om det blir reell åpning av britisk sektor som bl.a. er avhengig av om det er mulig å oppheve langtidskontraktene som britene opererer med i dag. Åpning av britisk sektor er også avhengig av utforming av håndhevingsdirektivet som fortsatt er til politisk behandling i EF, dvs. om regelverket blir utformet slik at intensjonene i direktivet blir etterlevd. Direktivet er sentralt for å oppnå målet om en reell og gjensidig markedsåpning.

I EØS-avtalen har Norge fått en to-års overgangsperiode for de «ekskluderte» sektorene, dvs. bl.a. offshoresektoren. Den er begrunnet i behovet for å sikre effektiv overvåking og håndheving. På gjensidig basis kan man beslutte å redusere overgangsperioden dersom det anses hensiktsmessig. I tillegg har EFTA-landene fått en generell beskyttelsesklausul som gir anledning til å sette iverk tiltak. Norske myndigheter kan beslutte å trekke ut offshoresektoren for kortere eller lengre tid. Dette er et nasjonalt anliggende. Andre land kan innføre mottiltak. Beskyttelsestiltakene kan ikke prøves for domstolsordningene i EØS, men det kan eventuelle mottiltak.

Eiendomsretten til petroleumsressursene tilligger Staten. Forvaltningen av disse ressursene tilligger nasjonale myndigheter og berøres *ikke* av EØS-avtalen. Forvaltningen av olje og gassressursene i Nordsjøen er underlagt norsk nasjonal kontroll. Utlysning av nye blokker til letevirk-somhet og utviklingstiltak, valg av transportsystemer i forhold til fiskeri- og miljøkrav vil som nå bli norske myndigheters ansvar.

Miljø

EØS innebærer en felles vesteuropeisk forpliktelse til samarbeid om et bedre arbeidsmiljø. Dette er historisk viktig. Arbeidsmiljøet omhandles i formålsparagrafer, operative paragrafer og vedlegg. Innenfor rammen av EØS er det innen arbeidsmiljøområdet spesielt to områder som er viktig; det som har med den frie varebevegelse å gjøre og regler for hvordan man innretter seg på arbeidsplassen.

Dette gjelder direktiver for hhv. produktutforming, totalharmoniseringsdirektiver (maksimumsdirektiver hjemlet etter bl.a. artikkel 100 A i Roma-traktaten) og minimumsdirektiver hjemlet etter artikkel 118 A i Roma-traktaten. I EØS vil et minimumsdirektiv medføre at de nasjonale regler kan opprettholdes der disse minst tilfredsstillende minimumsbestem-melsene i disse direktivene.

Når det gjelder helse, miljø og sikkerhetsaspektene ved den frie vare-bevegelse, har Norge krevd og fått en overgangsordning på to år for kjøretøy, farlige stoffer og preparater (klassifisering og merking). I denne peri-

oden fram til 1995 skal klassifisering og merking av disse varene baseres på nasjonalt regelverk. I perioden skal det innledes samarbeid mellom partene i EØS for å finne felles løsninger innen utgangen av 1994. Målet er å skape felles EØS-regler. Dersom det ikke lykkes partene å komme til enighet eller at EF ikke er kommet opp på vårt nivå der vi har strengere regler, kan nasjonal lovgivning videreføres ved at denne delen tas ut av EØS-avtalen av de EFTA-land som velger dette.

Når det gjelder begrensning av markedsføring og bruk av visse farlige stoffer og preparater som f.eks. asbest, kan EFTA-landene videreføre det nasjonale regelverk. For plantevernmidler kan EFTA-landene opprettholde nasjonalt regelverk. Nasjonalt regelverk for kadmiium, kunstgjødsel, klorfluorkarboner og andre ozonnedbrytende stoffer kan også videreføres. Dette betyr at på de områder Norge har hatt strengere regler enn EF som er begrunnet i helse, miljø og sikkerhet, kan reglene opprettholdes til EF kommer opp på vårt nivå. I praksis har Norge har fått ikke-tidsbegrensede overgangsordninger på disse områdene uten fare for motiltak. Det er heller ikke forhold i EØS-traktaten som hindrer at Norge kan videreutvikle regler som er begrunnet i helse, miljø og sikkerhet.

Den generelle beskyttelsesklausulen gir mulighet til å bruke miljø som kriterium for beskyttelsestiltak. Den kan benyttes før skade er skjedd. Arbeidsmiljøet er omhandlet i formålsparagrafer, operative paragrafer, protokoller og vedlegg.

Lønns- og avtalevilkår

Prinsippet i EF er at vertslandets lønns- og avtalevilkår ved grenseoverskridende arbeid skal legges til grunn i et annet land, under forutsetning av at det finnes en nasjonal lovgivning som sier noe om lønns- og arbeidsvilkår. Prinsippet er bl.a. nedfelt i den såkalte Rush-dommen. Domstolen slo fast at dersom det finnes en nasjonal lovgivning som sier noe om vertslandets lønns- og arbeidsvilkår, skal denne gjøres gjeldende for bedrifter på oppdrag i mottakerlandet. Prinsippet kan brukes av Norge i EØS, hvis vi innfører nye norske lover som sikrer at norske lønn/avtaler følges. Når det gjelder utforming av nye lover, er dette et nasjonalt anliggende. Hvilke modeller som skal legges til grunn vurderes nå.

I det videre arbeidet må myndighetene følge opp med de nødvendige regler og nasjonale tiltak som gjør at EØS-avtalen kan få positive virkninger for Norge og norske arbeidstakere. Det er nærkontakt mellom LO og Regjeringen på dette feltet.

LO har vært særskilt aktiv overfor Regjeringen og de norske forhandlere med utgangspunkt og på basis av Kongressvedtaket av 1989 og Representantskapsvedtaket av 1991. Etter vår oppfatning har arbeidet gitt resultater.

LO-kontoret i Brussel

LO-kontoret i Brussel ble vedtatt opprettet av LOs Sekretariat i september 1990, og kontoret kom i virksomhet i desember samme år. Kontoret ble opprettet for ett år i første omgang, senere er det vedtatt at virksomheten skal fortsette i 1992.

Kontorets hovedmålsetting er «å få fram informasjon til LO og forbundene om EØS-forhandlingene og utviklingen i EF». Dernest skal kontoret «fremme faglige holdninger og beredskap i saker knyttet til EØS-forhandlingene og EF-systemet».

Kontoret har tre ansatte. Peter Myklebust ble ansatt som leder av kontoret og Knut Arne Sanden som konsulent. Eva Strand ble ansatt som kontormedarbeider.

Knut Arne Sanden tiltrådte som arbeidsråd ved den norske EF-delegasjonen 1. november 1991. Erna Ansnes ble ansatt som ny konsulent fra oktober samme år.

LO-kontoret i Brussel er organisasjonsmessig og faglig tilknyttet LOs Internasjonale avdeling.

Det første året har medført mye arbeid i forbindelse med etableringen av kontoret. Kontorets oppgaver har videre omfattet besøk, møter, innledninger, mottakelser og pressebriefinger. For perioden har kontoret deltatt i til sammen 284 formelle møteaktiviteter.

Kontorets fremste oppgave har vært å følge forberedelsene, resultatene og oppfølgingen av saker og møter i EFTA- og EF-organer som vedrører EØS-forhandlingene.

Kontoret orienterer om den generelle utviklingen innenfor EF. Dette er blitt gjort gjennom brev og rapporter som er sendt til LO på eget initiativ, dels gjennom kontorets nyhetsbrev og dels på anmodning fra LO og forbundene.

Kontoret har tatt imot besøk og laget programmer for representanter fra LO og forbundsdelegasjoner, fortrinnsvis på landsnivå.

I perioden hadde kontoret 121 møter og besøk fra grupper og personer fra Norge og de øvrige nordiske land. Hovedtyngden har ligget på møter og besøk med norsk fagbevegelse.

Kontoret har deltatt i fem styremøter i Euro-LO i perioden og i fire faste komitemøter hvor LOs faste representanter ikke har kunnet møte. De fleste ganger har kontoret representert nordisk fagbevegelse i møtene om den sosiale dialog mellom Euro-LO og UNICE.

1991 har vært et svært arbeidsomt år for LO-kontoret i Brussel, særlig fordi etableringen av kontoret falt sammen med en intensiv fase i EØS-forhandlingene.

Frie Faglige Internasjonale (FFI)

FFI avvirket to styremøter i 1991: 26. – 28. juni og 19. – 20. november. På styremøtet 26. – 28. juni møtte Vidar Bjørnstad. Følgende saker behandlet:

- Medlemskapssøknader: Akademikernes Centralorganisasjon (AC) Danmark, Akava – Finland, UNTC – Kap Verde, Podkrepa – Bulgaria og Fratia – Romania ble opptatt som medlemmer. I forbindelse med opptak av de nye organisasjonene i Bulgaria og Romania ble det forutsatt at FFI fortsatt skulle ha dialog og kontakt med de øvrige organisasjonene, herunder de reformerte, i begge land.
- Foreløpig dagsorden for FFIs 15. Kongress godkjent. Skal finne sted i Venezuelas hovedstad Caracas 17. – 24. mars 1992. Hovedtemaer «Fagbevegelsen og demokrati – FFIs rolle» og «Fagbevegelsen og miljø». Gro Harlem Brundtland skal holde innledning vedrørende miljø. Budsjett vedtatt med en ramme på 8,5 mill. NOK. FFIs generalsekretær John Vanderveken opplyste at han ikke ville stille til gjenvalg. Frist satt for nominering av kandidater.
- Rapport fra FFIs 5. kvinnekonferanse i Ottawa, Canada 21. – 25 april 1991. Vellykket konferanse, rapport forberedes for FFI-Kongressen. Det er idag ca. 34% kvinner totalt i FFIs medlemsorganisasjoner.
- Miljø og utvikling – FNs miljøkonferanse i Brasil 1.–12. juni 1992. Forslag til foreløpig uttalelse til FNs forberedelseskomite behandlet. Sendes videre på høring i medlemsorganisasjonene. Saken drøftes videre med endelig behandling i FFI-kongressen. Forslag om fagbevegelsens medvirkning før og under konferansen drøftet, herunder forslag om faglige parallellaktiviteter og FFI-delegasjon til FN-konferansen.
- Uttalelse om sosial og økonomisk politikk konsentrert om arbeidsløshetsproblemet sendt til OECDs ministermøte samt G7-møtet i London i juli.
- Drøfting av rapportene fra komiteene og FFIs regionalorganisasjoner i Asia, Afrika og Latin-Amerika.
- I Asia registreres tilbakeslag for faglige rettigheter i mange land. Overgrep fra myndigheter og arbeidsgivere. Liberalisering av økonomien, åpning for multinasjonale selskaper, faglige organisasjoner sett på som hindere for økonomisk vekst. Sør-Korea, Nepal, Thailand, Fiji og New Zealand spesielt behandlet med uttalelser.
- Rapport om utviklingen i Midt-Østen med særlig vekt på virkningene av Gulf-Krigen og situasjonen for faglige rettigheter og organisasjoner. Uttalelse om en fredsplan for Midt-Østen. FFI har kontakt med og søker dialog mellom Histadrut, GFTU (Vestbredden) og Gaza Federation.
- Reformprosess på gang i flere afrikanske stater i retning politisk pluralisme og demokrati. Men samtidig angrep på fagorganisasjoner og

faglige rettigheter. Dramatisk økonomisk situasjon. Vedtatt opprettet en komite i FFI som spesielt skulle følge utviklingen av menneskerettigheter og faglige rettigheter i Afrika.

- Rapport fra FFI/DEFS-konferansen i Tunis april 1991 om situasjonen for migrant-arbeidere fra de nordafrikanske land (Mahgreb-landene) i EF.
- Godkjenning av rapport fra koordineringskomiteen for det sørlige Afrika. Vedr. sanksjoner og Sør-Afrika var det enighet om å fortsette alle former for press, inkl. sanksjoner, inntil de demokratiske faglige organisasjonene og det svarte flertall gir råd om annet. Etter ønske fra NUNW (Namibia) ble det vedtatt å stille til rådighet en opplysnings- og prosjektkoordinator stasjonert hos NUNW i Windhoek, Namibia.
- Rapportering om tilbakeslag for faglige rettigheter også i Latin-Amerika. Grundig gjennomgang av situasjonen i Brasil i forbindelse med medlemsøknad fra CGT (utsatt). Uttalelse vedtatt. Den kristelige verdensinternasjonalens (WCL) regionorganisasjon i Latin-Amerika (CLAT) motarbeider FFI og ORIT. Kontakten med WCL på sentralt nivå problemfritt.
- Behandling av rapporter fra koordineringskomiteen for Sentral- og Øst-Europa. Lagt vekt på den sosiale dimensjon i endringsprosessen. Spesielt kvinnelige arbeidstakeres forverrede situasjon tatt opp. En del drøftinger rundt opptak av Podkrepa (Bulgaria) og Fratia (Romania) som medlemmer i FFI. Gjenspeilte den konstante diskusjonen og de ulike holdningene til reformerte og nye fagorganisasjoner i FFIs medlemsorganisasjoner.
- Yrkesinternasjonalenes deltakelse i FFIs styre og underkomiteer godkjent. Økt samarbeid FFI/yrkesinternasjonalene.
- Statusrapport for planleggingen av FFIs Ungdomsfestival på Jamaica 12. - 16. august 1991.
- Finanssaker; regnskap og rapport 1990 for FFI og regionalorganisasjonene, prosjekter finansiert fra solidaritetsfondet, støtteprogrammet for Sentral- og Øst Europa og finansieringen av nytt faglig hus i Brussel.

På styremøtet 19. - 20. november møtte Kaare Sandegren. Følgende ble behandlet:

- Følgende organisasjoner ble opptatt som medlemmer: CGT (Brasil), ZCTU (Zimbabwe), CIPSA (Cook Islands), UNTC-cs (Kap Verde), COTU (Kenya), ZCTU (Zambia), CNTS (Senegal) og CGIL (Italia). Til behandling er bl.a. Fenastras (El Salvador) og de faglige organisasjoner (både reformerte og nye) fra Ungarn.
- Forberedelse av FFIs 15. Kongress, Venezuela mars 1992. Program, arbeidsordning, innbydelser, komiteer, bakgrunnsdokumenter til

hovedtemaene (demokrati/fagbevegelsens rolle og miljø) m.m. Forslag til statuttendringer behandlet.

- Kvinners situasjon i Sentral- og Øst Europa spesielt omtalt i gjennomgang av rapporten fra FFI's Kvinnekomite med støtte til forslag om tiltak fra faglig side.
- Rapporter fra komiteene og regionalorganisasjonene for Asia, Afrika, Latin-Amerika og Sentral- og Øst-Europa.
- I store deler av Asia har ikke regjeringene ratifisert viktige ILO-konvensjoner. Faglig påtrykk er nødvendig. Anti-faglig lovgivning er innført i Sør Korea, Thailand, New Zealand, Fiji, Malaysia og Pakistan. Situasjonen i New Zealand og Thailand spesielt drøftet. Uttalelser vedr. bl.a. Fiji, Cambodia og Burma.
- En positiv faglig frigjøringsprosess skjer i Afrika, men fortsatt mange faglige organisasjoner har bindinger til sine regjeringer. Demokratiseringen må bidra til å bedre de økonomiske kår. En FFI-komite skal følge utviklingen i Afrika m.h.t. menneskerettigheter inkl. de faglige rettigheter.
- Den økonomiske krisen i Latin-Amerika forverres. Den politiske volden øker med spesielt anslag mot faglige aktive. USA har inngått bilaterale avtaler med 17 latin-amerikanske land som vil oppmuntre næringslivet til utflytting av investeringer og bruk av billig arbeidskraft. Rapportering fra FFI-konferansen om integrasjon, utvikling og demokrati avholdt i Costa Rica 31. oktober – 2. november 1991. Forøvrig spesielt behandlet situasjonen på Cuba og i Colombia, samt gruvearbeiderforbundets (UMWA) kamp i USA for opprettholding av helsefor-sikring for arbeidstakere i gruvesektoren.
- Støtteprogrammet for faglige organisasjoner i Sentral- og Øst Europa ble vedtatt med budsjettammer og hovedinnretning. Presentasjon og drøfting av rapporter fra delegasjonsbesøk til Romania og Tsjekkoslovakia. FFI tar nå sikte på kontakt med flere fagorganisasjoner enn kun Fratia i Romania, selv om Podkrepa er den eneste organisasjonen i Bulgaria som mottar konkret støtte. Det ble vedtatt å sende en styredelegasjon til tidligere Sovjetunionen i begynnelsen av 1992 for møte med myndigheter og ulike fagorganisasjoner. Uttalelse om situasjonen i Jugoslavia vedtatt, med hovedvekt på myndighetene for dialog og en fredelig løsning av konflikten.
- Uttalelse om Midt-Østen, særlig relatert til de pågående fredsforhandlingene. Videre en uttalelse med krav om løslatelse av personer holdt som gisler i Libanon.
- Rapporter fra kongressene til to yrkesinternasjonaler, FIET (Handel) og IGF (Grafisk).
- Forholdet til den kristne verdensinternasjonalen (WCL) drøftet med hovedholdning om bevaring av kontakt og dialog.

- Rapport fra FFIs sosiale og økonomiske komite med anbefaling om at komiteens vurderinger av den internasjonale økonomiske situasjon måtte inngå i forslag til uttalelse fra den kommende FFI-Kongress.
- Rapport fra FFIs Ungdomsfestival på Jamaica 12. - 16. august 1991. Vellykket arrangement.
- FFIs utdanningskomite, vekt på forberedelse til den 2. verdenskonferansen om faglig utdanning i begynnelsen av 1993. Videre koordinering av utdanningsaktiviteter i faglige organisasjoner og rekruttering av aktive faglige lærekrefter.
- Finanssaker; herunder budsjett og virksomhet for 1992. Beregnede inntekter vil øke noe for 1992 p.g.a. økt medlemstall. Økte inntekter skal først og fremst benyttes til større innsats i regionene for å desentralisere aktivitet.

Frie Faglige Internasjonale forbereder kongress i Venezuela i mars 1992. Organisasjonen preges av det og av de voldsomme endringer som finner sted i verden, særlig demokratiseringen i endel u-land og Øst-Europa, understrekingen av De Forente Nasjoners rolle og av at WFTU, den østkommunistiske internasjonale, mister medlemmer og er i ferd med å forsvinne. Til kongressen forberedes to hovedrapporter, «Fagbevegelsen og demokratiet» og «Økonomisk utvikling, miljøet og fagbevegelsen». FFI får nå stadig nye medlemmer og er i ferd med å bli den dominerende internasjonale faglige verdensorganisasjonen. FFI har nå 152 medlemsorganisasjoner i 108 land med i alt 110 millioner medlemmer. Organisasjonen skal skifte generalsekretær, idet John Vanderveken har meddelt at han ikke stiller til gjenvalg. Likeledes trekker presidenten seg, P.P. Narayanan, dvs. at ny formann skal velges, foruten at visegeneralsekretæren Enzo Friso er kandidat til generalsekretærstillingen og skal erstattes med to nye visegeneralsekretærer. I tillegg omlegges strukturen med opprettelse av en engere styringskomite (som i DEFS) og ventet omlegging av sekretariatet. Regionorganisasjonens stilling er tilsvarende til vurdering. Prioritering i arbeidet er til debatt. Det bygges et internasjonalt faglig hus i Brussel, med FFI som hovedeier.

Nordens Faglige Samorganisasjon (NFS)

Virksomhetskonferanse ble avholdt i oktober 1991. Hovedsak var nordisk fagbevegelse og den økonomiske, industrielle og politiske utvikling i Europa, foruten EØS-forhandlingene og utviklingen i Det europeiske fellesskap. Østersjøområdet ble spesielt drøftet.

På virksomhetskonferansen deltok fra LO: Yngve Hågensen, Esther Kostøl, Svein-Erik Oxholm, Liv Undheim, Kaare Sandegren, Juul Bjerke og Kåre Myrvold. Som innleder deltok Harald Norvik.

Styremøter ble avholdt 23. januar (Stockholm), 22. mai (Åland) og 11. oktober (Malta).

Styremedlemmer fra LO: Yngve Hågensen og Esther Kostøl. Leder for internasjonal avdeling, Kaare Sandegren, eller nestleder Vidar Bjørnstad møter.

Nye medlemmer i 1991: AKAVA, Finland og Akademikerens Centralorganisation (AC), Danmark. AKAVA og AC avvikler sitt medlemskap i den nordiske akademikerorganisasjon (NAR) fra 1. juli 1991. Fra dette tidspunkt representerer kun NFS akademikerorganisasjonene AKAVA og AC. AKAVA og AC deltok i NARs rådsmøte i september og avviklet de organisatoriske og økonomiske relasjoner med NAR. AKAVAs og ACs medlemskap i NFS hindrer ikke at disse opprettholder bilaterale kontakter med de øvrige akademikerorganisasjoner i Norden eller adhoc-baserte samarbeidsrelasjoner mellom akademikerorganisasjonene om akademiske faglige spørsmål, så lenge det ikke strir mot NFS's vedtekter og politikk. AKAVA og AC har søkt om medlemskap i FFI, DEFS og TUAC (og blitt medlem). Medlemsorganisasjonene i NFS støttet deres medlemskapssøknader.

På styremøtene gjennomgås den økonomiske og forhandlingspolitiske situasjon i de enkelte land. Hovedpreg 1991: Store vansker særlig for finsk og svensk fagbevegelse på grunn av skifte til konservative regjeringer og en meget negativ økonomisk utvikling. Ledighetstallene ved årsskiftet i Norden: Finland 12%, Sverige 4%, Danmark 7-8%, Norge 5,6% (8,5 hvis vi regner med ledige som er på tiltak).

Til virksomhetskonferansen hadde NFS' økonomiske politisk-arbeidsgruppe utarbeidet materiell om sysselsettingssituasjonen i nordiske land og om tiltak som medlemslandene hadde foreslått (NFS' økonomisk-politiske arbeidsgruppe). Medlemsorganisasjonenes økonomer fikk i oppdrag å utvikle et økonomisk-politisk handlingsplan for full sysselsetting. Rapport om framtidig økonomisk politikk og arbeidsmarkedspolitikken er utarbeidet.

I NFS koordineres den nordiske virksomheten spesielt i Den europeiske faglige Samorganisasjon og i Frie Faglige Internasjonale. I forbindelse med omlegging av DEFS-organisasjonen med et antall faste komiteer og kun to organisasjoner (LO-N og LO-D representert i styringskomiteen), er behovet for nærmere kontakt mellom de nordiske organisasjonene oppstått. Et opplegg gjort. Erfaringen er at jo mer utviklet samarbeidet i Den europeiske samorganisasjonen er, jo mer utvikler den nordiske kontakt og koordinering seg.

NFS og Øst-Europa: Det vises til avsnittet om Øst-Europa under AIS. Styret har besluttet at nordiske fagorganisasjoner bør prioritere støtte til faglig utvikling i de baltiske land. NFS har opprettet et Nordisk Baltisk Forum som har holdt to møter. NFS-sekretariatet har gjennomført en

rekke kontaktbesøk i de baltiske land. Det er besluttet å opprette en saksbehandlerstilling/prosjektsekretærstilling enten i NFS-sekretariatet eller til fast plassering i ett av de baltiske land.

Sune Ahlen ble gjenvalgt som generalsekretær for en ny fireårsperiode.

Den fjerde finske organisasjonen, Finlands Tekniske Funksjonærorganisasjoners Centralförbund, har søkt om medlemskap.

Arbeidsgrupper:

Samordningsgruppe for Europa-saker

Øst-Europa-gruppen

Likestilling

Arbeidsmarkedsgruppe

Utdanning og opplæring

Økonomisk politikk

Sentral- og Østeuropa

Avspenningsprosessen mellom øst og vest fortsatte i året som gikk. Reform- og demokratiseringsprosessen ble videreført i det enkelte land. Det mest dramatiske i 1991 var knyttet til kuppet i Sovjetunionen i august 1991 og senere utvikling med oppløsning av unionen, M. Gorbatsjovs avgang som president og dannelsen av Samveldet av uavhengige stater med Russland og B. Jeltsin som toneavgivende. Nye stater er dannet i det tidligere Sovjetunionen, herunder de baltiske statene Estland, Latvia og Litauen. I kjølvannet av konflikten i Jugoslavia er Kroatia og Slovenia anerkjent som selvstendige stater. Økonomisk har endringene i Sentral- og Øst-Europa gått i retning av markedsøkonomi. Det har gitt seg utslag i raskt økende arbeidsledighet og sosiale problemer. Den sosiale dimensjon er ikke ivaretatt i reformprosessen. Endringene har også gitt seg utslag i nasjonale og etniske konflikter og motsetninger mellom områder i enkelte land med ulikt utviklingsnivå.

En positiv utvikling m.h.t. reformprosessen i Sentral- og Øst-Europa vil avhenge av omfattende støtte/samarbeid og bistand fra vest, som foreløpig ikke har hatt tilfredsstillende omfang.

Demokratiseringen har gitt nye muligheter for arbeidstakere og deres fagorganisasjoner. De enkelte fagorganisasjonene er delvis blitt reformert, delvis erstattet med nye og tildels er nye organisasjoner dannet ved siden av de gamle. WFTU – den kommunistiske faglige verdensinternasjonalen – har i realiteten mistet sin posisjon etter at de fleste østeuropeiske fagorganisasjoner nå har forlatt organisasjonen og søker mot FFI.

Landsorganisasjonen har i løpet av de to siste årene utviklet en omfattende aktivitet når det gjelder kontakt med og støtte til faglige organisasjoner i Sentral- og Øst-Europa. Det er her et nært samarbeid med AIS.

Landsorganisasjonen gjennomfører egne bilaterale aktiviteter, men deltar også i drøftinger og samarbeidsopplegg gjennom Nordens Faglige Samorganisasjon (NFS), Den Europeiske Faglige Samorganisasjon (DEFS) og Frie Faglige Internasjonale (FFI). NFS har opprettet en Øst-Europa-gruppe som skal koordinere nordisk innsats i Baltikum og Østersjøområdet. DEFS har opprettet et Europeisk Faglig Forum som kontakt og samarbeidsorgan mellom faglige organisasjoner fra Vest- og Øst-Europa. Det er avholdt to møter i forumet i 1991. FFI har etablert en koordineringskomite hvor faglig utvikling og støtteprogram drøftes. Til det siste må det nevnes at det har vært og er harde diskusjoner i FFI om kontakten med de reformerte fagorganisasjonene i en del land, bl.a. tidligere Sovjetunionen, Ungarn, Bulgaria og Romania. Landsorganisasjonen og nordisk fagbevegelse står for en åpen holdning med fortsatt kontakt til reformerte og at alle fagorganisasjoner bør inkluderes i støtteprogrammene. Andre vil kun satse på nye organisasjoner. Vi har delvis fått gjennomslag m.h.t. Ungarn, Bulgaria og Romania, mens samarbeidet til organisasjonen i tidligere Sovjetunionen fortsatt er under drøfting i FFI. Landsorganisasjonens bilaterale samarbeidstiltak inkluderer materiellforsendelser (teknisk utstyr m.m.), besøksutveksling, tilbud om foredragsholdere (eksperter) til opplæringsprogrammer i det enkelte land og grupper av faglige representanter på studiebesøk til Norge. LO bidrar for øvrig med økonomisk støtte til et koordinert program i regi av FFI som i hovedsak dreier seg om opplæringsprogrammer og utarbeidelse av informasjonsmateriell.

Når det gjelder geografiske områder har LO i sine bilaterale aktiviteter lagt vekt på støtte til og kontakt med faglige organisasjoner i Russland, Baltikum, Polen, Tsjekkoslovakia og Ungarn. Hva gjelder øvrige land og organisasjoner samarbeider vi om kontakt og støttevirksomhet via DEFS og FFI.

I tillegg har også mange av Landsorganisasjonens medlemsforbund samarbeid med søsterorganisasjonen i de sentral- og østeuropeiske land.

Tidligere Sovjetunionen

Den sentrale Sovjetiske fagorganisasjonen VKP og den russiske faglige føderasjonen (FRITU) har her vært LOs samarbeidsorganisasjoner. Etter unionoppløsningen har VKP mistet sin posisjon og det drøftes evt. omdannet til et koordinerende faglig senter for republikkorganisasjonene. LO vil videreføre sitt samarbeid med FRITU. Det har vært grupper av tillitsvalgte fra både VKP og FRITU på opplæringsbesøk i Norge i 1991. Videre har vi stilt foredragsholdere til disposisjon for konferanser i regi av FRITU. Informasjonsmateriell er oversatt til russisk. Det viktigste samarbeidsprosjektet har imidlertid vært knyttet til Nordkalotten. Det ble sommeren 1991 avholdt en stor felleskonferanse i Tromsø med i hovedsak faglige representanter fra norsk og sovjetisk/russisk side. Samarbeidet tar

sikte på å utvikle mulighetene for økt økonomisk samkvem mellom Nord-Norge og Nordvest-Russland. Initiativet har gitt flere gode resultater, bl.a. en rekke lokale aktiviteter over landegrensene.

Baltikum

De baltiske statene er et prioritert område for NFS og medlemsorganisasjonene i støtte- og kontaktpvirksomhet. Det ble i fjor opprettet et nordisk-baltisk faglig forum, som avholdt sitt første møte i København høsten 1991, hvor LOs leder, Yngve Hågensen, deltok. Her deltok både reformerte og nye organisasjoner fra Estland, Latvia og Litauen.

I NFS regi skal det utarbeides og koordineres et felles støtteprogram til de baltiske organisasjonene. Vil bli supplert med bilaterale innsatser. LO har deltatt på og stilt til rådighet foredragsholdere til konferanser i Estland og Lithauen.

FAFO har gjennomført en stor levekårsundersøkelse i Litauen.

Polen

LO fortsetter samarbeidet med Solidaritet, og har bidratt med kontorutstyr og økonomisk støtte til organisasjonen. Solidaritets kongress har gjort vedtak som klarere understreke prioriteringen av det faglige arbeidet i organisasjonen, selv om de fortsatt stilte liste ved valget høsten 1991 og har en egen gruppe i nasjonalforsamlingen. Etter besøk av representanter fra Solidaritet til LO i 1991, er det under drøfting et konkret samarbeidsprogram.

Ungarn

I Ungarn eksisterer en rekke nasjonale fagorganisasjoner. LO har bilateral kontakt med den reformerte fagorganisasjonen MSZOSZ og gjennomførte en delegasjonsreise under ledelse av LOs nestleder Esther Kostøl til Ungarn og MSZOSZ i oktober 1991. En gruppe tillitsvalgte fra MSZOSZ vil besøke LO i begynnelsen av 1992 for studieformål. Det er sterke motsetninger mellom reformerte og nye organisasjoner i Ungarn. Ligaen av uavhengige fagorganisasjoner er den toneangivende av de nye og har mottatt omfattende støtte fra FFI og amerikansk fagbevegelse. FFI har etterhvert lagt opp til et støtteprogram som inkluderer andre organisasjoner. Flere organisasjoner, herunder MSZOSZ og Ligaen, har liggende søknader for behandling vedrørende medlemskap i FFI. Både MSZOSZ og Ligaen møter i det Europeiske Faglige Forum.

Tsjekkoslovakia

Fagorganisasjonen CSKOS ble opptatt som medlem i FFI i 1990. En LO-delegasjon under ledelse av LO-leder Yngve Hågensen besøkte organisasjonen i mai 1991.

To grupper av tillitsvalgte fra CSKOS har gjennomført studiebesøk i Norge høsten 1991. Forelesere fra LO har deltatt på rundebordskonferanser i regi av CSKOS i Tsjekkoslovakia.

Romania

Den nye fagorganisasjonen Fratia ble opptatt som medlem i FFI i 1991. Det ble imidlertid forutsatt, bl.a. etter påtrykk fra LO og nordisk side, at en skulle fortsette dialog og kontakt med de øvrige fagorganisasjonene i landet. Gjenspeiler seg også i FFI's støtteprogram som inkluderer flere organisasjoner. De tre største organisasjoner i Romania, CNSLR (reformert), Alfa Kartell og Fratia, dannet høsten 1991 et felles faglig råd, hvor synspunkter skulle koordineres i forhold til myndighetene.

Bulgaria

Den nye fagorganisasjonen Podkrepa ble medlem av FFI i 1991. Forutsatt fortsatt kontakt med CITUB (reformert), som foreløpig ikke har søkt om medlemskap. Begge organisasjoner deltar i det Europeiske Faglige Forum.

Jugoslavia

Konflikten i Jugoslavia medførte at DEFS engasjerte seg aktivt for en fredelig løsning, hvor en søkte å påvirke via politiske og faglige kanaler. LO fulgte opp med egne henvendelser til norske myndigheter og faglige organ i Jugoslavia. DEFS har avholdt fellesmøte med representanter fra både reformerte og nye organisasjoner i de enkelte delrepublikker og nå uavhengige stater Kroatia og Slovenia. Det drøftes om den tidligere reformerte nasjonale fagorganisasjonen CATUY skal ha en rolle som koordinerende senter for de gjenværende delrepublikkene i Jugoslavia.

Sør-Afrika

Samarbeidet med sørafrikansk fagbevegelse og den økonomiske støtten har holdt samme nivå i 1991 som tidligere år (se under AIS).

Demokratiseringsprosessen i Sør-Afrika fortsatte og 1991 kan betraktes som det året da reelle forhandlinger begynte. En rekke apartheidlover ble avskaffet.

Også 1991 har vært preget av voldskonflikter mellom ulike grupper i samfunnet. Det var i tillegg en rekke konfrontasjoner mellom ANC og regjeringen – hovedaktørene i det sørafrikanske politiske bilde. Etter avsløringene av regjeringens mangeårige hemmelige støtte til Inkatha-bevegelsen, fikk ANC styrket sin posisjon betraktelig. Avsløringene førte til innrømmelser om nødvendigheten av et omfattende fredsarbeid i landet, også fra regjeringshold.

I september ble det underskrevet en fredsavtale mellom vel 20 partier og organisasjoner fra hele det politiske spekter i Sør-Afrika, bortsett fra høyreekstremistene og PAC og Azapo. Sør-Afrikas største fagorganisasjon, COSATU, var hovedaktør i arbeidet med utformingen og undertegningen av fredsavtalen, etter at regjeringens forslag til avtale ble forkastet.

Senere ble det dannet et nytt forum for det videre demokratiseringsarbeid; Convention for a Democratic South Africa (CODESA). CODESA skal være et forum for utformingen av en ny grunnlov, konstitusjonelle prinsipper og dannelsen av en overgangsregjering.

Det finnes fremdeles nok av motsetninger både på venstresida og mellom ANC og regjeringen utgått av Nasjonalistpartiet. Likevel vurderte ANCs ledelse mot slutten av året at situasjonen tillot at man opphevet boikotten av kulturelt samkvem og turisme.

COSATU har også styrket sin allerede solide posisjon. De er svært aktive og i stor grad premissleverandører, ikke bare når det gjelder fredsarbeid, men også i forbindelse med forhandlinger med regjeringen om grunnlovsendringer i overgangen til demokrati og reell opphevelse av apartheid.

Faglig har COSATU en enorm oppslutning. Det viste blant annet en to dagers generalstreik i begynnelsen av november, som viste en oppslutning på omlag 90 prosent over hele landet. Medlemstallet til COSATU har også økt betraktelig, og er nå oppe i 1,25 millioner. Totalt er 35 prosent av den yrkesaktive befolkning innen den formelle sektor i Sør-Afrika organisert. Øvrige organisasjoner: NACTU (svart) og hvite organisasjoner.

LO, DEFS og FFIs boikottlinje overfor Sør-Afrika har i 1991 ligget fast, med den begrunnelse at det må oppnås større resultater i forhandlingene før økonomiske sanksjoner kan oppheves. Imidlertid er den internasjonale sanksjonslinjen overfor De Klerk-regjeringen i ferd med å sprekke. Oppgavene nå, i den vanskelige forhandlingsfasen, er hvordan andre typer internasjonalt press kan skapes.

LO/AIS koordinerer sin støtte til sørafrikansk fagbevegelse gjennom Frie Faglige Internasjonale, i Koordineringskomiteen for det sørlige Afrika. Støtten til COSATU kanaliseres direkte, i et samarbeid med de nordiske organisasjoner og den nederlandske fagorganisasjonen. Støtten til øvrige sørafrikanske organisasjoner går via FFI (se under AIS).

Det er i FFIs koordineringskomitee betydelige diskusjoner om hvorvidt støtten til COSATU skal kanaliseres direkte eller via FFI. COSATU er ikke rede til å ta imot slik støtte gjennom FFI, foruten at organisasjonen er interessert i og svært fornøyd med den bilaterale forbindelse samarbeidet med de nordiske/nederlandske organisasjoner gir.

Frie Faglige Internasjonale har kjørt en meget aktiv og effektiv politisk faglig linje overfor apartheid-regimet og koordinert kampanjer, lobbying og politiske aksjoner. FFI har vist betydelig aktivitet i arbeidet for å fri

politiske fanger, til støtte for streikeaksjoner og for selve forhandlingene som ANC, med støtte fra COSATU, nå fører med De Klerks regjering.

LO/AIS var representert på COSATUs 4. kongress i juli og ved prosjektforhandlingene mellom COSATU og nordisk/nederlandsk fagbevegelse i november i Johannesburg.

El Salvador

Gjennom hele 1991 har det vært forhandlinger mellom Regjeringen og frigjøringsbevegelsen, FMLN. Forhandlingene har vært ledet av FNs generalsekretærs representant Descoto. Den siste forhandlingsrunden ble avsluttet nyttårsaften under ledelse av Perez de Culliar, FNs generalsekretær fram til første januar. Disse forhandlingene førte til en avtale som ble undertegnet i Mexico 16. februar.

Med dette er mer enn 10 års borgerkrig som har kostet mellom 70 og 90 000 liv formelt over. FMLN skal ifølge avtalen demobilisere i løpet av en 9 måneders periode, mens regjeringen har fått en frist på 22 måneder til å oppløse tre politistyrker samt en sikkerhetsstyrke, rydde opp i hæren, og redusere denne til førkrigsnivå. Det er også forutsetningen at deler av FMLN-troppene skal integreres i en ny politistyrke som skal etableres.

I løpet av 1991 har ikke fagbevegelsen merket den etter hvert bedre atmosfæren ved forhandlingsbordet. Fortsatt mottar de trusler, har medlemmer i fengsel og hindres i å etablere fagforeninger på en rekke bedrifter. I januar 1992 ble 12 faglige ledere, som nettopp hadde annet en fagforening tilsluttet Fenastras, sparket fra jobben. Fagforeningen ble ikke godkjent av arbeidsdepartementet, og militære styrker inntok bedriften.

Det står igjen å se om avtalen etter hvert får virkning for vanlige folk, utover selve våpenhvilen som trådte i kraft 1. februar. Regjeringen er pålagt å danne en rekke utvalg, bl.a. et sosialutvalg der også representanter for fagbevegelsen skal sitte.

Prosessen fram mot varig fred vil bli overvåket av FN-observatører, og representanter fra FNs menneskeretts-komite.

LO har et omfattende prosjektsamarbeid med Fenastras, som framgår av avsnittet om utviklingssamarbeid. LO besøkte Fenastras med en delegasjon i 1991 i forbindelse med åpningen av det gjenoppbygde Folkets Hus. LO har arbeidet for Fenastras medlemskap i FFI og Fenastras er innvitert til FFI-kongressen i 1992.

Utviklingen i Chile

Den demokratiske utvikling i Chile er påtakelig i den forstand at de politiske partier åpent kan arbeide og uttrykke seg i politiske programmer. Imidlertid er det fortsatt visse innskrenkninger i den generelle presse- og uttrykksfrihet og som bl.a. har ført til at redaktører og journalister i visse opposisjonsaviser har blitt anholdt.

Det er enda ca. 80–100 politiske fanger i landet og det er også foretatt arrestasjoner når chilenerne har kommet tilbake fra eksil.

Den økonomiske velferd lar vente på seg; fremdeles er det de få som eier det meste. Den økonomiske utvikling i landet trues av inflasjonen, men allikevel er det Chile som har den meste stabile økonomi nasjonalt på det latin-amerikanske kontinent.

Kun to år etter at militærdiktaturet ble skiftet ut med et skjørt demokrati er det naturlig at en ikke har funnet løsninger på alle oppgaver. Politisk har imidlertid Don Patricio Aylwin Asocar's kristeligdemokratiske koalisjonsregjering markert seg, – overraskende godt, mener mange. Riktignok er general Augusto Pinochet Ugarte fremdeles hærsjef, men presidenten har satt både ham og de militære til dels ettertrykkelig på plass ved en del anledninger. Allikevel har det vært vanskelig å finne politiske løsninger, f.eks. på spørsmålet om frisetelse av de politiske fangene, som av Pinochet og hans høyreekstremistiske senatorer først og fremst anses som kriminelle.

Forhandlinger om og inngåelse av kollektive arbeidsavtaler har for så vidt gått greit på de enkelte arbeidsplasser, men endring av militærregimentets arbeidslovgivning har vært vanskelig. F.eks. er minstelønningene fordoblet i avtale mellom CUT og arbeidsgiverorganisasjonene CDP, men likevel betaler mange arbeidsgivere fortsatt den gamle minstelønn som er fastsatt under militærregimet.

Arbeidsledigheten er høy, de offisielle tall sier ca 8–9%, men uoffisielle tall, som også bekreftes av faglige organisasjoner, setter den til opp mot 40%.

De prosjektene Landsorganisasjonen er involvert i i Chile, i samarbeid med CUT-Ch og lærerorganisasjonen CdP, har gått greit og resultatene er akseptable. CdP har utviklet seg som organisasjon og fått sterkere politisk innflytelse i kommunale og interkommunale organer og landets skole- og utdanningspolitikk. Dette mener CdP selv er et klart resultat av at Landsorganisasjonen – og Skolenes Landsforbund – har stilt midler til rådighet slik at CdP har kunnet tilby opplæringsprogrammer for sine medlemmer i kommunalt politisk og faglig arbeid.

CUT-Ch har hatt både organisasjons- og medlemsutvikling som resultat av samarbeidsprosjektet med Landsorganisasjonen. Medlemstallet er gått opp og antall fagforeninger og forbund har økt. Gjennom prosjektprogrammet er det opprettet CUT-kontorer i alle regioner og større konsentrasjoner i landet.

Fagbevegelsen markerer seg og stiller krav til samfunnsutviklingen i landet, men er også villig til – og forplikter seg til – å ta ansvar for formingen av det fremtidige chilenske samfunn, hvor den som grunnleggende krav setter demokrati, fred, frihet og lønninger det går an å leve av.

Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité (AIS)

Innledning

AIS' hovedmålsetting er å støtte sosialt, faglig og nasjonalt frigjøringsarbeid til fremme for demokrati og menneskerettigheter.

I året 1991 har hovedstøtten fra AIS gått til Sørafrikansk fagbevegelse og til organisasjonsoppbygging i Øst- og Mellom-Europa. I tillegg har AIS bevilget og samlet inn penger til barn i kurdiske flykningeleire i Irak. AIS overtok sekretariatsfunksjonen for Det norske menneskerettighetsfond i 1991 for en treårsperiode.

Vedtak er gjort om at AIS skal orientere mer av sitt arbeid på fremme av demokrati, faglige og menneskerettigheter i Midt-Østen.

AIS' solidaritetsarbeid er i det vesentlige basert på samarbeidslinjer gjennom LO, forbundene, Norsk Folkehjelp, Frie Faglige Internasjonale (FFI) og Sosialistinternasjonalen.

Kontaktflaten i Norge omfatter en rekke solidaritetsorganisasjoner, humanitære og kirkelige foreninger i tillegg til egne medlemsorganisasjoner.

Organisasjon

AIS' rolle som koordinerende organ for arbeiderbevegelsens internasjonale engasjement er ytterligere utbygd.

LOs Internasjonale avdeling er sekretariat for AIS.

Arbeidsutvalget

Arbeidsutvalget fremmer saker for styret, og fatter beslutninger som forelegges styret for endelig godkjenning.

Det er i 1991 avholdt ti arbeidsutvalgsmøter.

Styret

I 1991 har styret hatt følgende sammensetning, hvorav de fire første personer utgjør Arbeidsutvalget:

Esther Kostøl, leder
Kaare Sandegren, nestleder
Siri Bjerke
Ellinor Kolstad, sekretær

	<i>styremedlemmer</i>	<i>varamedlemmer</i>
LO	Walter Kolstad Arthur Svensson	Jan Davidsen Jan Werner Hansen
DNA	Thorbjørn Jagland	Martin Kolstad
AUF	Turid Birkeland	Tarjei Skirbekk
NoFo	Odd Wivegh	Jan Erik Linstad
AOF	Aslak Leesland	Bente Gyp Wilhelmsen

Det har vært avholdt tre styremøter i 1991.

Rådet

AIS' råd består av én representant med personlig vararepresentant oppnevnt av hver av medlemsorganisasjonene.

Rådet har avholdt ett møte i 1991, og behandlet årsregnskap og beretning.

Rådet valgte LOs revisjonsutvalg til AIS' revisjonsutvalg. Dette består av:

Margot Kvalvik Fon, leder, Trygve Johnsen og Bente Halvorsen.

Finansiering

AIS-fond og underfonds bygges opp ved hjelp av medlemskontingent fra forbundene/medlemsorganisasjonene (medlemskontingent er minimum kr. 1,- pr. individuelt medlem pr. år) og bidrag fra medlemsorganisasjoner, fagforeninger og andre lokalledd i arbeiderbevegelsen samt private personer. En betydelig del av midlene er bevilget fra offentlige myndigheter.

Underfonds er øremerket spesielle prosjekter, land, områder eller formål. Medlemskontingenten settes inn på AIS-fond.

Viktige innsatsfelt i 1991

Sør-Afrika

Støtten til fagorganisasjonene COSATU og NACTU, samt frittstående forbund fortsatte i 1991 på samme høye nivå som tidligere. En styrke ved AIS' prosjektsamarbeid i Sør-Afrika er at støtten til COSATU koordineres av nordisk/nederlandsk fagbevegelse og gjennom FFIs Koordineringskomite for Sørlege Afrika. Når det gjelder *kanalisering* går støtten til COSATU direkte, mens den øvrige støtte går via FFI. Dette gir økt sikkerhet for at de til dels store bevilgninger brukes etter forutsetningene. AIS ga også støtte til Fellesrådets ANC-aksjon, ANCs Kvinnebevegelse og ANCs Oslokontor.

Det har vært avholdt kurs- og studietutveksling med Øst-Europa og Sør-Afrika hvor AOF har stått for gjennomføringen og AIS finansieringen.

Øst- og Sentral-Europa

AIS har ansvar for koordinering av arbeiderbevegelsens støtte til demokratiseringsprosessen i Øst-Europa.

Det kom fortsatt inn penger til innsamlingsaksjonen til Øst-Europa som ble satt igang i 1990. AIS har også mottatt et beløp fra UD.

Året var preget av omfattende kursvirksomhet og besøk til og fra de øst- og sentraleuropeiske land, delvis finansiert av AIS.

Det ble også via DNAs Kvinnebevegelse gitt støtte til politiske partier i Ungarn, den østlige delen av Tyskland og Tsjekkoslovakia.

Se videre eget avsnitt om Øst- og Sentral-Europa

El Salvador

Familiestøtteprogrammet for forfulgte fagforeningsfolk ble fortsatt. Humanitær og juridisk hjelp ble gitt til terrorofrene. AIS bevilget til, og satte i gang en innsamlingsaksjon til gjenoppbygging av det bombede Folkets Hus i San Salvador.

Nicaragua

Prosjektet «Etablering av utdanningscenter for grafiske fag i Nicaragua» i samarbeid med Norsk Grafisk Forbund og Norsk Folkehjelp fortsetter. Det samme gjør prosjektet i samarbeid med SADRA om bygging av kulturhuset «Grand Hotel» i Managua. AIS har også ytet bidrag til Oslo Grafiske Fagforenings trykkeriprojekt i landet.

Palestina

Støtte ble gitt til diverse tiltak, bl.a. den palestinske fagorganisasjonens deltakelse på ILO-konferansen.

Kurderne

AIS har i samarbeid med Kurderinstituttet i Paris og Danielle Mitterrands hjelpeorganisasjon støttet et opplæringsprosjekt blant kurdiske flyktningebarn i Irak. Det ble også satt i gang en innsamlingsaksjon til dette formål som ble meget vellykket.

Myanmar (Burma)

Det ble ved kjøp av annonse støttet opp om Amnesty Internationals fakkeltog for fredsprisvinneren Aung San Suu Kyi og om Burmadagene i Oslo. AIS' deltar også i det nyopprettede Samarbeidsutvalget for Burma.

Informasjonsarbeidet

AIS' informasjonsarbeid drives av LOs u-landsinformasjon. Ansvarlig er Eva Ler Nilsen i LOs internasjonale avdeling.

AIS og LOs u-landsinformasjons meldingsblad, «Internasjonal Solidaritet» kom i 1991 ut med fire nummer, fremdeles som en del av «LO-Aktuelt». Opplaget er på over 40 000. Bladet tar for seg Arbeiderbevegelsens internasjonale solidaritetsengasjement og legger særlig vekt på å belyse den faglige og politiske situasjonen i de land vi samarbeider med og i utviklingsland forøvrig. I tillegg til vanlige reportasjer om AIS' prosjekter og samarbeidspartnere ute, har det i 1991 blitt satt av en egen AIS-side i bladet til småstoff og medlemsinformasjon.

AIS har ikke i 1991 utgitt spesielle trykksaker i tillegg til «Internasjonal Solidaritet». AIS har imidlertid oversatt og teksten en video om den sørafrikanske fagorganisasjonen COSATU – dens historie og aktuelle posisjon i antiapartheidbevegelsen i Sør-Afrika. Videoen har blitt brukt på møter ute i de lokale ledd i fagbevegelsen.

I tillegg til dette har AIS i 1991 fått mye presseomtale i forbindelse med besøk og bevilgninger. Nyhetsbulletinen «Nytt fra AIS» har også blitt sendt ut til LOs 28 fagblader. Det har i løpet av året blitt avholdt to informasjonsmøter med forbundene og med lokale ledd i fagbevegelsen.

Se forøvrig egen beretning om LOs u-landsinformasjon.

Prosjektsamarbeid med fagbevegelsen i utviklingsland

Hovedmålsettingen for Landsorganisasjonens prosjektvirksomhet er å støtte og styrke fagorganisasjoner i utviklingsland.

I arbeidet for utvikling, sosial utjevning og demokrati i den tredje verden spiller en fri og aktiv fagbevegelse en sentral rolle. Et aktivt organisasjonsliv representerer både mangfold, folkelig deltakelse og kunnskap.

Gjennom et likeverdig samarbeid med fagorganisasjoner i den tredje verden vil Landsorganisasjonen bidra til en slik utvikling.

Samarbeidspartnere

LOs multilaterale prosjekter foregår i samarbeid med Frie Faglige Internasjonale (FFI) og yrkesinternasjonale. De bilaterale prosjektene utgjør vel halvparten av virksomheten. De drives gjennom direkte samarbeid mellom LO og nasjonale fagorganisasjoner. På norsk side har flere fagforbund engasjert seg i samarbeidsprosjektene.

Økonomi

Det reviderte budsjettet for 1991 hadde en totalramme på 33 millioner kroner. Dette inkluderer samarbeidsorganisasjonene og LOs egenandel, som må være på minst 20 prosent. Midlene fordeler seg slik:

Bilaterale prosjekter	61,33%
Prosjekter med yrkesinternasjonale	17,20%
Prosjekter i samarbeid med FFI	21,47%

I rammeavtalen som ble inngått mellom NORAD og LO i 1989, og som gjelder for 5 år, var budsjettanslaget på 20 millioner kroner pr. år. Anslaget for 1991 var 19 millioner inkludert administrasjonsstøtte som er 5% av prosjektkostnadene.

Det endelige regnskapet for prosjektvirksomheten innen NORAD-rammen vil ikke foreligge før i slutten av august, og vil da bli framsendt til Sekretariatet for godkjenning. Årsaken til denne sene regnskapsavslutningen ligger i at LO må innhente alle lokale prosjektrengskaper før en kan slutføre totalregnskapet.

Geografiske områder

I 1991 har LO hatt i alt 55 prosjekter med en total kostnadsramme på omlag 33 millioner kroner.

Prosjektene fordeler seg geografisk slik:

	Antall prosjekter	Prosent av antall prosjekter	Prosent av total- kostnadene
Prosjekter i LOs regi	4	7,27%	2,85%
Midtøsten	1	1,82%	3,02%
SADCC-landa	16	29,09%	30,02%
Sørøst-Asia	13	23,64%	22,87%
Karibia	5	9,09%	9,44%
Mellom-Amerika	10	18,18%	25,58%
Sør-Amerika	3	5,45%	4,22%
Globale prosjekter	3	5,45%	2,00%
SUM	55	100,00%	100,00%

Samarbeidsprosjektene har geografisk vært lokalisert i de allerede prioriterte områdene. For Afrikas del har prosjektene vært lagt til SADCC-landene og Egypt. I Asia har LO prosjekter i India og Sørøst-Asia. Samtidig er arbeidet i Mellom-Amerika og Karibia også blitt videreført. I Sør-Amerika har LO prosjekter i Paraguay og Chile.

De enkelte prosjektene, typer og innhold

Hovedvekten i prosjektvirksomheten er lagt på opplæring. Over halvparten er opplæringsprosjekter i form av kurs og seminarer på forskjellige

nivå. Mange av prosjektene går ut på å styrke organisasjonene og deres infrastruktur, andre legger vekt på utredningsarbeid, arbeidsmiljø eller aktivisering av kvinner. I alle disse prosjektene inngår opplæring som en viktig del.

Vurderinger

I forhold til prosjektarbeidets målsetting har utviklingen i 1991 vært positiv. Flere av LOs samarbeidsorganisasjoner har hatt en organisatorisk og medlemsmessig vekst og deres rolle som fagorganisasjoner er styrket. Innen stadig flere områder viser fagorganisasjoner i den tredje verden at de er i stand til å ivareta sin rolle som arbeidstakerorganisasjoner. Samtidig fungerer de som pådrivere for utvikling av sosial rettferdighet, demokrati og menneskerettigheter. Gjennom prosjektarbeidet kan vi vise til positive resultater når det gjelder organisasjoners rolle i slik virksomhet. Styrking og utbygging av folkelige organisasjoner er et tegn på både mangfold og deltakelse. Demokratiske organisasjoner vil også kunne bidra til å hindre tilbakeslag i en positiv utviklingsprosess.

Organisasjonenes nære sammenheng med de øvrige samfunnspolitiske forhold gjør at prosjektsamarbeidet også har et sterkt politisk element. De fleste fagorganisasjoner er deltakere i en politisk prosess. For Landsorganisasjonens prosjektsamarbeid med fagorganisasjoner i den tredje verden er denne deltakelsen en del av målsettingen. Men de enkelte organisasjoners engasjement kan også sette dem i en vanskelig stilling. I en rekke land er det fremdeles forbundet med stor risiko å fremme faglige krav og markere seg som faglig aktiv. Her kan kontakt med organisasjoner utenfra og internasjonal oppmerksomhet ofte være den beste garanti mot overgrep og trakassering fra myndigheter, militære og arbeidsgivere. Arrestasjoner og drap av medlemmer og aksjoner mot fagforeningskontorer kan forsinke prosjektarbeidet, men innebærer også at det må styrkes ytterligere. For prosjektarbeidet medfører slike problemer at vi må innta en fleksibel holdning i forhold til utviklingstempoet i enkelte prosjekter. *Ikke desto mindre skjerper LO sine krav til resultat, målt i medlemsvekst, kontingentinnbetaling, evne til forhandlinger om avtaler og evne til å øve innflytelse på regjeringene.*

Ved enkelte prosjekter har det også vært liten eller direkte negativ utvikling. Dette kan skyldes politiske og samfunnsmessige forhold, men også organisatoriske svakheter. Mangler ved organisasjonenes infrastruktur, interne stridigheter eller et prosjekt som i alt for liten grad stemmer over ens med organisasjonens forutsetninger har vist seg lett å kunne stanse utviklingen. I et organisatorisk samarbeid er det stadig behov for revurdering av prosjektenes innhold. Men erfaringene viser at problemer også vil kunne unngås gjennom bedre forarbeid og nærmere kontakt med samarbeidsorganisasjonene.

Deler av prosjektarbeidet skjer i samarbeid med FFI og de ulike yrkesinternasjonalene. Landsorganisasjonen vurderer dette samarbeidet som viktig. Gjennom FFI suppleres prosjektarbeidet med et internasjonalt, politisk element, som er av stor betydning for mange av samarbeidspartnerne. I samarbeid med yrkesinternasjonalene kommer Landsorganisasjonen i kontakt med store grupper arbeidstakere i den tredje verden. Gjennom yrkesinternasjonalene kan prosjektsamarbeid etableres og deres ekspertise innen de ulike organisasjonsområder kan benyttes. Landsorganisasjonen vil likevel nevne de ulemper et slikt «trepartssamarbeid» medfører administrativt. Den direkte kontakt med samarbeidsorganisasjonen ved prosjektet kan lett bli svakere. Samtidig brukes arbeidsmessige ressurser i forhold til et mellomledd i prosjektarbeidet – ressurser som i stedet kunne blitt benyttet til direkte prosjektsamarbeid. For prosjektene i samarbeid med FFI eller yrkesinternasjonalene vil derfor fordelene og ulemper ved organiseringen av det enkelte prosjekt bli nærmere vurdert i det framtidige prosjektarbeid.

Flere prosjekter kan medføre forpliktelser som strekker seg lenger i tid enn det først avtalte engasjement. Det er imidlertid viktig å understreke at det kan være et skille mellom overgangen fra et prosjekt blir selv bærende til et fortsatt samarbeid med vedkommende organisasjon.

Mange samarbeidspartnere har behov for og ønske om fortsatt kontakt etter at de selv overtar prosjektet. En slik fortsettelse eller forlengelse av et samarbeid kan dreie seg om kontakt, utveksling av informasjon, politisk årvåkenhet om partneren er i en utsatt situasjon og eventuelt veiledning i forbindelse med prosjektet, hvis partneren ber om det. Landsorganisasjonen ser en slik videreføring som verdifull også for oss, fordi vi kan følge den selvstendige utviklingen av et prosjekt vi har vært med på å starte, og forøvrig holde oss orientert om partnerens og fagbevegelsens situasjon i det aktuelle landet.

Slikt samarbeid behøver ikke bety store økonomiske uttelling, men vil naturligvis kreve de ansattes ressurser. I de tilfellene det er aktuelt å fortsatt yte økonomisk støtte, må en i meget sterk grad ha en streng plan for selvfinansiering eller avslutning. Også når det gjelder den siden av videreføringen som ikke betyr finansiell støtte, må en være varsom med å skape et avhengighetsforhold for partneren. Kontakten må dreie seg om et samarbeid begge parter har utbytte av og ser som ønskelig.

På bakgrunn av de erfaringer som er høstet gjennom de senere års prosjektarbeid, vil Landsorganisasjonen foreta en nærmere gjennomgang av alle sider ved virksomheten. Det legges opp til en gjennomgang av enkelte prosjekter i 1992 og til en bredere, prinsipiell debatt. Sistnevnte vil ta for seg både virksomhetens målsetting og politiske og ressursmessige prioriteringer. I lys av dette er det et ønske bla. å vurdere dagens konsentrasjon i prosjektarbeidet. De siste to årene har det skjedd en viss konsentrasjon i

forhold til regioner. Det vil være naturlig å reise spørsmålet om geografisk konsentrasjon, og samtidig vurdere bruken av ressurser i forhold til de enkelte prosjekttyper. På det nåværende stadiet i prosjektarbeidet vurderer Landsorganisasjonen det som naturlig og nyttig å evaluere enkelte prosjekter og i tillegg foreta en totalvurdering av prosjektarbeidet.

En fyldig rapport som omhandler de enkelte prosjektene vil utarbeidet i løpet av sommeren og sendt alle forbundene til orientering i september.

LOs u-landsinformasjon

Landsorganisasjonen fornyet i 1990 sin rammeavtale med UD-Bistand/NORAD som sikrer organisasjonen midler til å drive intern informasjon om prosjektsamarbeid med utviklingslandene samt generell u-landsinformasjon. Rammeavtalen gjelder til 31. desember 1993.

For tredje år på rad mottok LOs u-landsinformasjon 680 000 kroner fra NORAD og med LOs egenandel har u-landsinformasjonen også i 1991 hatt et totalbudsjett på kroner 816 000,-. U-landsinformasjonen har dermed dette året hatt færre midler til rådighet enn noe år tidligere. Det har ikke blitt kompensert for prisstigning og årets aktivitetsnivå gjenspeiler beklageligvis dette.

I tillegg til 20 prosents egenandel dekker LO andre store driftsutgifter. Midlene til LOs u-landsinformasjon skal dekke alle informasjonstiltak samt lønn til informasjonssekretær. Ansvarlig for virksomheten i 1991 var Eva Ler Nilsen.

Informasjonssekretærens arbeidsområde dekker LOs faglige engasjement i utviklingslandene og Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomite (AIS)s virksomhet. I tillegg kommer generell u-landsinformasjon.

LOs u-landsinformasjon har i år som tidligere vektlagt skriftlig informasjon og definert bladet «Internasjonal Solidaritet» og informasjon via/til fagbladene som den største arbeidsoppgaven.

«Internasjonal Solidaritet» har som vanlig kommet med fire nummer i 1991. Bladet har nå funnet sin nisje som bygger på den malen som ble utarbeidet for bladet i 1990. Bladet hadde ved utgangen av 1991 et opplag på over 40 000. Det skyldes den gode distribusjonsordningen vi har ved å komme som bilag i «LO-aktuelt» de fire gangene bladet trykkes. I tillegg har LOs u-landsinformasjon gjennom henvendelser og tilstedeværelse på kurs og seminarer fått mange nye abonnenter på bladet i år. Positiv tilbakemelding på bladets innhold og form samt et voksende abonnementsstall betraktes som meget bra.

Kontakten med og distribusjon av informasjon via LOs 28 fagblader betraktes av u-landsinformasjonen som meget viktig, siden dette er den beste måten vi kan nå vår målgruppe på – som er LOs medlemmer. Det

samlede opplag på fagpressen innenfor LO er på over en million, og vi regner med at en stor prosent av det stoffet som formidles fra u-landsinformasjonen blir lest av abonnentene. LOs u-landsinformasjon forsyner jevnlig fagbladene med artikler og bilder fra utviklingsland, som i 1991 har fått mange og gode oppslag – spesielt i de største fagbladene. Mange fagblader har også etterhvert en fast spalte for den informasjonen som månedlig sendes dem – «u-landsnytt».

Rammeavtalemidlene hel- eller delfinansierer også reportasjereiser – hovedsaklig til land hvor LO har prosjekter. I 1991 ble det avholdt to store reiser, den ene til Brasil og Uruguay og den andre til det sørlige Afrika (landene Botswana, Namibia og Sør-Afrika). Artikler og bilder ble publisert i «Internasjonal Solidaritet» og fagbladene.

I 1991 har kontakten med forbund og foreninger vært mye bedre enn tidligere. Informasjonssekretæren har gjennom kurs og møtevirksomhet fått mange nye kontakter. U-landsinformasjonen har vært tilstede på de forbundslandsmøtene som ble arrangert i år med stand og informasjonsmaterieil.

I tillegg til ovennevnte aktiviteter har informasjonssekretæren hatt ansvar for og/eller bidratt når det gjelder andre aktiviteter ved Internasjonal avdeling. Oppgaver har vært kontakt med presse (møter, pressekonferanser, pressemeldinger), arrangering av turer, konferanser og utarbeidelse av program for besøkende. Informasjonsmedarbeideren har også hatt som oppgave å holde innledninger på møter og seminarer og tatt imot skoleklasser.

Det har ikke blitt utgitt noen trykksaker fra LOs u-landsinformasjon i 1991.

Internasjonalt ungdomsarbeid

Landsorganisasjonen i Norge har representert på følgende møter og seminarer i 1991:

- EURO-LOs Ungdomsutvalgsmøte i Luxemburg 11. – 15. februar, med Bjerne Grimsrud.
- Kurs med fagbevegelsen i Tsjekoslovakia i Praha 14. – 21. april, med Bjerne Grimsrud.
- Komiteen for Jamaica-leiren 5. – 10. august, Kingston, Jamaica, med Bjerne Grimsrud.
- Nordens Faglige Samorganisasjon – ungdomssekretærmøte i Helsingfors 11. – 13. mars, med Magne Svendsen, LOs Ungdomssekretær.
- LO-ungdoms landsmøte i Herning, Danmark 24. – 26. april, med Magne Svendsen, LOs Ungdomssekretær.

Jamaica verdensleir

Norge deltok med 82 deltakere på FFIs verdensleir på Jamaica 12. – 17. august. Formålet med leiren var å skape internasjonal kontakt og samarbeide over landegrensene. Hovedtema på leiren var faglige og menneskerettigheter, samt miljøvern. Tilsammen deltok 2600 ungdommer fra forskjellige land på verdensleiren.

ILO - Arbeidskonferansen 1991

Den 78. internasjonale arbeidskonferanse ble holdt i Geneve i tidsrommet 5. – 25. juni 1991.

De nordiske lands forberedelse til arbeidskonferansen

Deltakere til arbeidskonferansen fra den norske, svenske, finske og danske landsorganisasjonen holdt kontaktmøter høsten 1990 og våren 1991 i forbindelse med forberedelsene til arbeidskonferansen i 1991.

Oppslutning om konferansen

På konferansen møtte i alt omlag 2 000 delegater og rådgivere fra 141 av ILO's 148 medlemsland.

Anslagsvis 15 % var kvinner, som var det samme som i 1990.

Ingen statsjef besøkte arbeidskonferansen i 1991. President Gorbatsjov var invitert, men meldte avbud.

Som president på konferansen ble valgt arbeidsminister Cosmas Batubara fra Indonesia. Til visepresident ble valgt Lajos Hethgy fra Ungarn (regjeringsgruppen), Jones Santos Neves fra Brasil (arbeidsgivergruppen) og John Svenningsen fra Danmark (arbeidstakergruppen).

Det ble satt opp følgende dagsorden for konferansen

1. Rapport fra styret og generaldirektøren. (Rapporten fra generaldirektøren hadde i år den uformelle sektor som hovedtema).
2. Finans- og budsjettspørsmål.
3. Gjennomføring av konvensjoner og rekommandasjoner.
4. Arbeidsforhold i hotell- og restaurantbransjen (annen gangs drøfting og sluttbehandling).
5. Vern av arbeidstakernes krav når arbeidsgiveren blir insolvent (første gangs drøfting).
6. Bruk av moderne teknologi i landbruket (generell diskusjon).
7. Apartheid.
8. Resolusjoner om saker utenom konferansens dagsorden.

Drøfting av sak 1 fant som vanlig sted i konferansens plenum og det ble nedsatt egne komitéer for hver av sakene 2 – 8.

De norske arbeidstakerrepresentanter fordelte seg på forskjellige komitéer således:

1. Evy Buverud Pedersen, delegert, resolusjonskomitéen.
2. Karl Nandrup Dahl, stedfortredende delegert, komitéen for gjennomføringen av rekommandasjoner og konvensjoner (kontrollkomitéen).
3. Gry Dæhlie, rådgiver, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, komitéen for arbeidsforhold i hotell- og restaurantbransjen.
4. Håkon Skaug, rådgiver, Landsorganisasjonen i Norge, komitéen for vern av arbeidstakernes krav når arbeidsgiveren blir insolvent.
5. Rolf Jørn Karlsen, rådgiver, Fellesforbundet, komiteen for bruk av moderne teknologi i landbruket.

De enkelte saker som ble behandlet på konferansen

1. Vedtak av konvensjon og rekommandasjon om arbeidsforhold i hotell- og restaurantbransjen.
2. Førstegangsbehandling av foreslått konvensjon og rekommandasjon om sikring av arbeidstakernes krav når arbeidsgiveren blir insolvent.

Følgende resolusjoner utenom konferansens dagsorden ble vedtatt på konferansen:

1. Resolusjon om strukturtilpassing for land på vei mot markedsøkonomi.
2. Resolusjon om ILO's oppgaver for kvinnelige arbeidstakere.

ILO's erklæring om kampen mot apartheid av 1988

Konferansen vedtok en oppdatering av apartheidklæring av 1988, ved å fjerne alle referanser til Namibia, og foretok dessuten en vurdering av situasjonen i Sør-Afrika etter de endringer som har funnet sted det siste året. De nordiske regjeringer avsto fra å stemme for første gang over konklusjonen i rapporten fra apartheidkomitéen.

Generaldirektørens rapport:

Generaldebatten dette året behandlet generaldirektørens rapport, med hovedtema «The dilemma of the informal sector».

Arbeidskonferansens fullmaktskomité

Arbeidskonferansen valgte følgende medlemmer til denne komité:

G. Sato, regjeringsdelegert fra Japan, leder. Erik Hoff, NHO, fra arbeidsgiversiden, og John Svenningsen, dansk LO, fra arbeidstakersiden.

Det ble fremsatt klage til fullmakten til følgende delegater:

Arbeidstakerdelegatene fra Costa Rica, Madagascar, Myanmar, Nicaragua, Saudi-Arabia og mot arbeidstakerdelegasjonene fra Argentina, El Salvador og Sri Lanka, og mot arbeidsgiverdelegaten fra Myanmar (tidl. Burma).

Komiteén vedtok enstemmig at ingen av klagene kunne føre fram. Arbeidskonferansen tok vedtaket til etterretning.

6. Forsikringsspørsmål

Kollektiv hjemforsikring

Den kollektive hjemforsikring omfattet ved årsskriftet 1991-92 29 fagforbund med et samlet antall på ca. 760 000 medlemmer. Alle forbund, med unntak av Norsk Jernbaneforbund og Norsk Lokomotivmannsforbund (som har sine dekninger i Jernbanepersonalets forsikring, Gjensidig.) er med i ordningen.

Reservasjonsprosenten er i underkant av 10% av det totale medlemstall i de tilsluttede forbund. Utbetalt erstatning i 1991 var 214 mill. kroner.

Fra ordningen ble innført i 1967 og fram til utgangen av 1990 er det tilsammen utbetalt ca. 1500 millioner kroner.

Premien for kollektiv hjemforsikring ble forhøyet fra 1/1-92, fra kr 427,- til kr 440,-.

Grunnforsikringen

Grunnforsikringen omfatter 16 tilmeldte fagforbund med et samlet medlemstall på ca. 470 000.

Pr. 31.12.91 var det utbetalt 75 millioner kroner i erstatninger til medlemmer og deres etterlatte. Fra Grunnforsikringen ble innført i 1971 og til utgangen av 1990 er det utbetalt ca. 740 millioner kroner i erstatning.

Grunnforsikringen er obligatorisk for alle medlemmer av de 16 fagforbund som har forsikringen, og premien er innkalkulert i fagforeningskontingenten. Årspremien for Grunnforsikringen er 139 kroner pr. medlem. Faktisk premie er kr. 181,- pr. medlem pr. år, men kr. 42,- pr medlem dekkes av et forsikringsfond.

LOs Samleforsikring

Alle LO-forbundene er dekket gjennom Samleforsikringen. Forsikringen omfatter også LO sentralt, LOs distriktskontorer, Samorganisasjoner og LO-skolene. Forsikringen dekker løsøre og kontorinnredning, garanti-forsikring, reise-forsikring osv. for alle organisasjonsledd, valgte tillitsmenn og ansatte, samt medlemmer som er på faglig oppdrag i normal faglig virksomhet. Samleforsikringen omfatter også en fullstendig EDB-forsikring.

Premien er innregulert i den kontingenten som forbundene betaler til LO. Revisjon av vilkårene vil bli foretatt i 1991.

Informasjons- og opplysningsvirksomhet i forsikring

Skolering av tillitsvalgte i forsikrings spørsmål har i 1991 hatt en lavere aktivitet enn tidligere. AUF og Samvirke samarbeider nå om å utvikle nytt opplæringsmaterieil med sikte på å få opp kursaktiviteten i 1992.

Ved årsskiftet var det ca. 60 aktive lokale skadeutvalg som tar hånd om den desentraliserte skadebehandlingen av kollektiv hjemforsikring.

Skadeutvalgene finnes nå i samorganisasjoner, fagforeninger og bedriftsklubber som tilsammen representerer ca. 250 000 fagorganiserte.

Fagorganisasjonens Stønads-kasses fond

FSKs fond er opprettet for å innfri de forpliktelse som lå i de tidligere FSKs vedtekter om forskudd etter 30 års medlemsskap og fylte 60 år.

Grunnforsikringen har fra 1. januar 1981 overtatt de øvrige ytelsene som var i FSK.

Utbetalingene fra fondet er fortsatt betydelige, da det enda er store medlemsgrupperinger som fyller betingelsene for forskudd etter de tidligere vedtektene. Det er dog færre medlemmer enn tidligere som oppfyller kravene. Fondet tar også regress i Grunnforsikringen, slik at Samvirke hvert år betaler ut betydelige beløp til fondet.

I 1991 er det fra fondet utbetalt kr 818 150,- i forskudd til medlemmer som har fylt 60 år og har 30 års medlemsskap. Refusjonene fra Grunnforsikringen som er tilført fondet utgjør for 1991 kr 1 954 930,-.

Fondet ledes av et styre valgt for kongressperioden. Fondets styre er underlagt Fellesutvalget for kollektive forsikringer.

LOs Fritidsforsikring

Denne forsikringen ble etablert 1/1-88.

Den dekker alle overenskomstområder i privat sektor som i sin tid hadde tariffavtale om LO/NAFs sykelønnsordning.

I tillegg har en rekke forbund tegnet avtale om fritidsforsikring for sine medlemmer utenfor disse overenskomstområdene.

Forsikringen er etablert som en selvstående ordning, hvor premien betales med renteavkastningen av sykelønnsfondet. Dette innebærer at eventuelt overskudd/underskudd blir i ordningen.

I 1991 var 322 000 omfattet av forsikringen og premien var 34 millioner. I samme periode ble det utbetalt 31 millioner kroner i erstatninger.

De forbund som har utvidet ordningen til å omfatte medlemmer utenfor de overenskomstområder som var omfattet av LO/NAFs sykelønnsordning betalte en premie pr. medlem i 1991 på kr. 115,-.

Den norske Fagorganisasjons Pensjonskasse

Styret for Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse består av Sekretariatet, to representanter for funksjonærene og en representant fra Funksjonærgruppas pensjonistgruppe.

Styret har ikke vært innkalt til møte i 1991, men kassas utestående fordringer har vært behandlet i Sekretariatet.

Sekretariatet har fastsatt hvordan fordringene skal innkreves, og hvordan fremtidige forpliktelser skal dekkes.

Betalende medlemmer (arbeidstakere) var pr 31.12.91. 51.

Regnskapet til pensjonskassa viser ikke lenger innbetalinger og utbetalinger av pensjon. Dette går direkte til den enkelte arbeidsgiver i kassa fra Samvirke, som har administrasjonen av kassa. Prognosen for utbetalte pensjoner i 1991 var på kr 23 632 919,- alders/uførepensjoner og kr 9 897 951 enkepensjoner. Tilsammen kr 33 530 870,-.

Helkundeavtalen LO-Samvirke

Den 18/1-88 undertegnet LO og Samvirke en Helkundeavtale. I løpet av 1988 og 89 har en rekke forbund sluttet seg til avtalen. I løpet av 1991 ble det sendt helkundetilbud til medlemmer i Handel og Kontor, Den Norske Postorganisasjon og Norsk Nærings og Nytelsesmiddelarbeiderforbund. Det har vært svært positive reaksjoner på tilbudet. Pr. 1/1-92 har Samvirke ca. 162 000 Helkunder.

Helkundeavtalen gir Fellesutvalget rett til å påvirke vilkår og priser på de vanligste individuelle forsikringer som bil, hus o.l.

Fellesutvalget for kollektive forsikringer

Fellesutvalget for kollektive forsikringer er et rådgivende organ for LO og forbundene i forsikrings spørsmål.

Fellesutvalget består av en representant fra hvert forbund som er tilsluttet Kollektiv hjemforsikring og Grunnforsikringen, samt representanter fra Samvirke. Fellesutvalget ledes av et styre valgt for kongressperioden med LOs hovedkasserer som formann. Fellesutvalget har tre permanente underkomiteer:

Skadeforsikringskomiteen behandler spørsmål vedrørende skadeforsikring, og i særdeleshet vilkår, bestemmelser og premier vedrørende kollektiv hjemforsikring.

Personforsikringskomiteen behandler spørsmål vedrørende personforsikring. Bl.a. behandler komiteen spørsmål som gjelder Grunnforsikringen.

Med grunnlag i Helkundeavtalen behandles saker vedrørende individuelle forsikringer også i komiteene.

Arbeidsutvalget behandler dagsorden og innstillinger til Fellesutvalgets møter. Innstillinger fra Skade- og Personforsikringskomiteen skal stiles til arbeidsutvalget som behandler og beslutter innstilling til Fellesutvalget.

Arbeidsutvalgets møter ledes av LOs hovedkasserer.

7. Administrasjon og organisasjon

LOs administrasjon

Ved utgangen av 1991 hadde LO disse tillitsvalgte:

Leder: Yngve Hågensen

Nestleder: Esther Kostøl

Hovedkasserer: Svein-Erik Oxholm

1. sekretær: Jan Kr. Balstad

Sekretærene: Evy Buverud Pedersen, Liv Undheim og Per Gunnar Olsen.

Ole Knapp har hatt permisjon som nestleder da han er statsråd i Næringsdepartementet. Ole Knapp gikk av som nestleder 8. november 1991 ved fylte 60 år.

LOs administrasjon hadde disse avdelinger og avdelingsledere:

Ledelses-sekretariatet: Kontorsjef Kåre Myrvold

Personalavdelingen: Personalsjef Tove Haug

Økonomiavdelingen: Knut Endreson

Organisasjons- og informasjonsavdelingen: Ståle Dokken

Arbeidslivsavdelingen: Børre Pettersen (perm. fra 25/11, utnevnt som statssekr. i Miljøverndep.) Aase Morin fungerer som avd. leder

Juridisk avdeling: Bjørn Kolby

Samfunnspolitisk avd.: Stein Reegård (hadde permisjon til 15/11 i forbindelse med jobb som statssekr. i Næringsdep.) Juul Bjerke fungerte som avdelingsleder i den tiden.

Næringspolitisk avd: Tor Andersen

Internasjonal avdeling: Kaare Sandegren

Revisjonskontoret: Thorstein Pedersen (konst. fra 1. mai 1986)

Sekretariatet

LOs Sekretariat hadde følgende sammensetning ved utgangen av 1991:

Tillitsvalgte: Yngve Hågensen, Esther Kostøl, Svein-Erik Oxholm og Jan Kr. Balstad.

Varamedlemmer for disse: Evy Buverud Pedersen, Liv Undheim og Per Gunnar Olsen.

Øvrige medlemmer:

1. Arnfinn Nilsen, Norsk Arbeidsmandsforbund
2. Gunnar Grimnes, Norsk Elektriker og Kraftstasjonsforbund
3. Kjell Bjørndalen, Fellesforbundet (observatør)
4. Kjell Martinsen, Fellesforbundet
5. Sidsel Bauck, Handel og Kontor i Norge
6. Arthur Svensson, Norsk Kjemisk Industrierbeiderforb.
7. Liv Nilsson, Norsk Kommuneforbund
8. Jan Davidsen, Norsk Kommuneforbund
9. Einar Hysvær, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
10. Terje Moe Gustavsen, Statstjenestemannskartellet
11. Jan Werner Hansen, Norsk Tjenestemannslag

Varamedlemmer:

1. Leif Thue, Norsk Jernbaneforbund
2. Tore Lundberg, Tele- og Dataforbundet
3. Walter Kolstad, Norsk Transportarbeiderforbund
4. Magnus Midtbø, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer
5. Erling Oen, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet
6. Arild Øynes, Postfolkenes Fellesforbund
7. Finn Erik Thoresen, Norsk Grafisk Forbund
8. Edvin Ramsvik, Norsk Sjømannsforbund
9. Lars A. Myhre, Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund

Samtlige ni varamedlemmer deltar i Sekretariatets møter med tale- og forslagsrett. Utover disse valgte møter leder i Fagorganisasjonens Funksjonærgruppe, Anne-Ragni A. Midtmoen (LO) med tale- og forslagsrett.

Følgende endringer av sekretariatet har skjedd i 1991:

LOs representantskap foretok suppleringsvalg etter Arne Grøttum, Norsk Kommuneforbund, 12. februar. Jan Davidsen ble valgt som medlem nr. 8. 29. august ble Arnfinn Nilsen valgt som medlem nr. 1 etter Harald Øveraas, Norsk Arbeidsmandsforbund, som gikk av som forbundsleder ved oppnådd aldersgrense. Kjell Christoffersen, Norsk Grafisk Forbund, sluttet også som forbundsleder ved oppnådd aldersgrense og Finn Erik Thoresen ble valgt som varamedlem nr. 7. Kjell Bjørndalen ble på Fellesforbundets landsmøte i oktober valgt til leder etter John Stene og har møtt som observatør siden 14. oktober.

Følgende forbundsledere hadde møterett i Sekretariatet ved utgangen av 1991:

1. Nils Totland, Arbeidernes Opplysningsforbund
2. Anton Solheim, Norsk Treindustriarbeiderforbund

3. Arne Grønningsæter, Norsk Sosionomforbund
4. Sverre Worum, Skolenes landsforbund
5. Jan Inge Kvistnes, Norsk Postforbund
6. Peter Moe, Norges Offisersforbund
7. Tore Nordvik, Norsk Musikerforbund
8. Bjørn Christiansen, Norsk Barnevernpedagogforbund
9. Ivar Mæland, Norsk Kantor- og Organistforbund
10. Brit Unni Arntsen, Norsk Vernepleierforbund
- *11. Øystein Aslaksen, Norsk Lokomotivmannsforbund
12. Roar Øvrebø, Norsk Fengselstjenestemannsforbund
- **13. Sverre A. Nielsen, Arbeiderpartiets Presseforbund.

- * Øystein Aslaksen ble valgt som leder av Norsk Lokomotivmannsforbund den 2. juni 1991 etter Oddvar Skaar.
- ** Sverre A. Nielsen ble valgt som leder av Arbeiderpartiets Presseforbund etter Egil Knudsen.

Representantskapet

Det er i perioden holdt tre møter i Representantskapet.

På møtet *12. februar* forelå følgende sakliste:

1. Suppleringsvalg til Sekretariatet
2. Ansettelse av distriktssekretærer i Finnmark, Oslo/Akershus
3. LO-barnehager
4. Tariffrevisjon – 2. avtaleår
5. Situasjonen i Gulfen

På møtet *25. april* forelå følgende sakliste:

1. Åpning
2. Tariffrevisjonen 1991
Riksmeglingsmannens forslag

29. august ble det avholdt ekstraordinært Representantskapsmøte med følgende sakliste:

1. Åpning
2. Supplering til Sekretariatet
3. Beretning 1990
4. Regnskaper 1990
5. Lønnsjusteringer
6. Avtale om revisjon
7. LO-barnehager

Det vises til egne protokoller.

Representasjon utenlands

KONGRESSER

BSBR – ISLAND

Reykjavik. 27. – 29. mai. Liv Undheim

LO-Sverige

Stockholm. 8. – 14. juni. Yngve Hågensen, Esther Kostøl, Vigdis Ravnøy, Kaare Sandegren.

SAK–Finland

Helsinki. 17. – 21. juni. Yngve Hågensen, Jan Kr. Balstad, Johnny Røed.

COSATUs 4. kongress

Sør-Afrika. 24.–27. juli. Ellinor Kolstad og Eva Ler Nilsen.

ØGB-Østerrike

Wien. 14. – 18. oktober. Magne Nedregård.

CGIL-Italia

Rimini. 23. – 27. oktober. Evy Buverud Pedersen.

LO-Chiles (CUT)

Santiago. 28. – 30. oktober. Evy Buverud Pedersen, Vidar Bjørnstad, Eidar Trulsen.

LO-Danmark

København. 11. – 15. november. Yngve Hågensen.

AFL-CIOs 19. kongress

Detroit, USA. 11. – 14. november. Jan Kr. Balstad og Vidar Bjørnstad.

FTFs kongress

København. 19. – 21. november. Per Gunnar Olsen

Arbeiderkommisjonenes (CCOO) kongress

Madrid, Spania. 4. – 7. desember. Kåre Myrvold.

DELEGASJONER/KONFERANSER

1. konferanse i Det Europeiske Faglige Forum

Luxembourg. 14. – 15. januar. Liv Undheim og Vidar Bjørnstad.

Den 5. verdenskvinnekonferanse i ICFTU

Ottawa. 21. – 25. april. Esther Kostøl, Aase Morin og Jorun Christensen.

Delegasjonsbesøk CKOS

Tsjekkoslovakia. 3. – 5. mai. Yngve Hågensen, Per Gunnar Olsen, Liv Nilsson, Magnus Midtbø og Vidar Bjørnstad.

LO-delegasjon – åpningen av «Folkets Hus» i El Salvador

28. juli – 2. august. Yngve Hågensen, Liv Undheim, Leonard Larsen, Arthur Svensson, Einar Hysvær, Arne Grønningseter.

Jamaica Verdensleir 1991

Jamaica. 10. – 25. august. Bjørn Grimsrud, LO, Per Skau, Fellesforbundet, Leif Iversen, Handel og Kontor, Asbjørn Sørfonden, Offisersforbundet, Adelheid Gulbrandsen, LO, Wenche Paulsrud, distriktssekretær Oslo/Akershus og Linn Dyreng, LO.

Delegasjonsbesøk MSZOSZ

Ungarn. 29. september – 2. oktober. Esther Kostøl, Svein-Erik Oxholm, Terje Moe Gustavsen, Arnfinn Nilsen og Vidar Bjørnstad.

NFS' virksomhetskonferanse 1991

Malta. 7. – 12. oktober. Yngve Hågensen, Esther Kostøl, Kåre Myrvold, Jan Kr. Balstad, Svein-Erik Oxholm, Kaare Sandegren.

2. møte i Det Europeiske Faglige Forum

Luxembourg. 16. – 17. desember. Ellen Horneland og Vidar Bjørnstad.

Landsmøter i forbundene

Arbeiderbevegelsens Presseforbund:

18. – 19. mars Park Hotell, Sandefjord. Fra LO: Svein-Erik Oxholm.

Norsk Musikerforbund:

23. – 25. april Folkets Hus, Oslo. Fra LO: Liv Undheim.

Norsk Arbeidsmandsforbund:

26. – 31. mai Folkets Hus, Oslo. Fra LO: Yngve Hågensen og Per Gunnar Olsen.

Norsk Lokomotivmannsforbund:

31. mai – 2. juni Sarpsborg. Fra LO: Liv Undheim.

Norsk Grafisk Forbund:

1. – 6. juni Samfunnshuset, Oslo. Fra LO: Yngve Hågensen.

Norsk Kantor og Organistforbund:

29. juni – 1. juli Rønningen Folkehøgskole, Oslo. Fra LO: Evy Boverud Pedersen.

Norsk Treindustriarbeiderforbund:

15. – 18. september Rica Olrud Hotell, Hamar. Fra LO: Jan Kr. Balstad.

Fellesforbundet:

6. – 11. oktober Folkets Hus, Oslo. Fra LO: Yngve Hågensen, Esther Kostøl og Jan Kr. Balstad.

Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet:

24. – 29. november Reso Hotel Norge, Bergen. Fra LO: Yngve Hågensen og Liv Undheim.

Offentlige utvalg

Ankenemnda for sykepenger i arbeidsgiverperioden: Varamedlem: Marianne Gran Juriks.

Antidumpingsutvalget: Medlem: Truls Frogner.

Arbeidsdirektoratets styre: Medlemmer: Liv Undheim og Ellen Horneland. Pers. varam.: Esther Kostøl og Marianne Gran Juriks.

Arbeidsforskningsinstituttene – styret: Medlem: Børre Pettersen. Varamedlem: Arnold Johannessen.

Arbeidsgruppe for informasjon og rekruttering til ingeniørutdanningen: Medlem: Hans J. Eriksen. Varamedlem: Egil Egeland.

Arbeidsgruppe for merking på norsk av farlig gods: Medlemmer: Viktor Folvik og Bjørn Erikson.

Arbeidsgruppe på små/mellomstore bedrifter og EF's indre marked: Medlem: Erik Orskaug. Varamedlem: Erlend Hansen.

Arbeidsmiljølovutvalget (Kommunaldepartementet): Medlemmer: Liv Undheim, Jakob Wahl og Bjørn Willadsen.

Arbeidsrettsrådet: Medlemmer: Yngve Hågensen og Bjørn Kolby.

Arbeidstilsynet: Esther Kostøl, Liv Undheim, Børre Pettersen.

Arbeidsutleieutvalget (underutvalg under Arbeidsdirektoratets styre):
Medlem: Gunnar Halvorsen. Fellesforbundet – seksjon Jern og Metall.
Varamedlem: Ellen Horneland.

Aspirantnemnda for utenrikstjenesten: Medlem: Esther Kostøl. Varamedlem: Kaare Sandegren.

Avtalefestet førtidspensjon – referansegruppe (Finans- og Tolldepartementet). Medlemmer: Svein-Erik Oxholm og Kjell Samuelson.

Bedriftsdemokratinemnda: Medlemmer: Ragnhild Hagen og Gunnar Jan Hansen. Varamedlemmer: Karl Nandrup Dahl og Ingunn Olsen.

Bevaring av tekniske og industrielle kulturminner (Miljøverndepartementet): Medlem: Grethe Fossli.

Budsjett- og organisasjonsformene i staten- referansegruppe: Stein Reegård.

Datatilsynet – styret: Medlem: Tor Andersen Varamedlem: Gunnar Jan Hansen.

Det Tekniske Beregningsutvalg (Arbeids- og administrasjonsdepartementet) Medlem: Juul Bjerke.

Direktoratet for naturforvaltnings rådgivende kontaktutvalg: Medlem: Børre Pettersen. Varamedlem: Ingunn Olsen.

DUF – Distriktenes Utbyggingsfond – styret Medlem: Liv Buck. Varamedlem: Tor Andersen.

DUF – programstyret for Distriktenes Utbyggingsfonds program «Ledelse, organisasjon og styring: Medlem: Knut Weum, LO.

EURO – INFO – styret: Medlem: Knut Weum.

Fellesutvalget for forberedelse til pensjonalderen: Medlem: Kjell Samuelson. Varamedlem: Grethe Fossli.

Fondet til fremme av Bransjeforskning: Medlem: Liv Undheim. Varamedlem: Gunnar Jan Hansen.

Forbrukerrådet Varamedlem: Grethe Fossli.

Forurensningsrådet Medlem: Bjørn Erikson. Varamedlem: Liv Undheim. LO.

FN-sambandet – hovedstyret og arbeidsutvalget: Medlem: Kaare Sandegren.

GIEK – Garanti-Instituttet for eksportkreditt: Medlem: Jan Kr. Balstad. Varamedlem: Liv Buck.

HIV-epidemien og arbeidslivet – arbeidsgruppe: Medlemmer Bjørn Erikson og Kjell Samuelsen.

Institutt for industriell miljøforskning (IFIM) Medlem: Børre Pettersen. Varamedlem: Arnold Johannessen.

Industrifondet – styret (Næringsdepartementet): Medlem: Jan Kr. Balstad. Varamedlem: Esther Kostøl.

Industriøkonomisk institutt – styret: Medlem: Juul Bjerke.

Ingeniørutdanningsrådet: Medlem: Dag Johnsen. Varamedlem: Anthony Kallevig.

Inntektsforholdene for pensjonister med lave pensjoner – utredningsgruppe (Sosialdepartementet): Medlem: Ellen Horneland.

Institutt for bedriftsmedisin ved universitetet i Bergen – styringsgruppen. Medlem: Bjørn Willadssen.

Klagenemnda for likestilling. Medlem: Ingeborg Moen Borgerud. Varamedlem: Esther Kostøl.

Kontaktutvalget for attføring (Arbeids- og administrasjonsdepartementet). Medlem: Kjell Samuelsen.

Lederopplæringsrådet i Norge (LOR): Medlem: Tor Andersen.

Likestillingsrådet: Medlem: Aase Morin. Varamedlem: Kåre Myrvold.

Lillehammer Olympiske Organisasjonskomite (LOOC): Medlem: Knut Weum. Varamedlem: Åge V. Nordby.

Markedsrådets utvalg for forbrukerkjøps-tvister Medlem: Marianne Gran Juriks.

Mesterbrevnemnda: Medlem: Ellen Stensrud. Varamedlem: Dag Johnsen.

Nasjonalt Miljøutvalg (Miljøverndepartementet): Medlem: Luv Undheim og Even Aas.

NORAS – Norges Råd for Anvendt Samfunnsforskning – rådsforsamling: Medlem: Aud Vatnebryn, NTL. Varamedlem: Dag Johnsen.

NORAS – programstyret for arbeidslivsforskning: Medlem: Ingunn Olsen, Arnold Johannessen.

Nordisk Miljøsester: Medlem: Liv Undheim. Varamedlem: Bjørn Erikson.

Norges Bedriftsidrettsforbund – forbundsstyret: Medlem: Grethe Fossli. Varamedlem: Even Aas.

Norges Eksportråd (Utenriksdepartementet): Medlem: Tor Anderssen, LO. Varamedlem: Ellen Horneland, LO.

Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Forskningsråd – rådet: Medlem: Medlem: Tor Andersen.

Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Forskningsråd – styret: Medlem: Jan Kr. Balstad.

Norsk Brannvern Forenings råd: Medlem: Børre Pettersen.

Norsk Romsenters Råd: Medlem: Knut Weum.

Norsk Voksenpedagogisk institutt – styret: Varamedlem: Grethe Fossli.

NSR – Næringslivets sikkerhetsråd: Medlem: Tor Andersen. Varamedlem: Gunnar Jan Hansen.

Næringslovutvalget (Næringsdep.): Medlem: Jan Kr. Balstad. Varamedlem: Tor Andersen.

Offentlig stiftelse for frivillig ordning med positiv miljømerking av forbrukerprodukter: Styret: Medlem: Kirsti Grevskott. Varamedlem: Bjørn Erikson.

Offentlig utredningsutvalg vedr. bioteknologi: Medlem: Bjørn Erikson. Varamedlem: Liv Undheim.

Oljedirektoratet (Olje- og energidep.): Medlem: Jan B. M. Strømme. Varamedlem: Bjørn Kolby.

Prissrådet (Arbeids- og administrasjonsdep.) Medlem: Truls Frogner.

Produktkontrollrådet Medlem: Kirsti Grevskott. Varamedlem: Bjørn Erikson.

Produktregisteret – styret: Medlem: Bjørn Erikson. Varamedlem: Kirsti Grevskott.

Regnskapslovutvalget – referansegruppe: Medlem: Erlend Hansen.

Rikslønnsnemnda – Lønnsnemnd for arbeidstvister: Medlem: Esther Kostøl og Ole Knapp. Varamedlemmer: Svein-Erik Oxholm, Jan Balstad og Evy Buverud Pedersen.

Rikstrygdeverkets styre: Medlem: Liv Buck. Varamedlem: Kjell Samuelsen.

Rådet for fagopplæring i arbeidslivet – RFA: Leder: Jan T. Løkken.

Rådet for forskningsstiftelsen i Oslo regionen – FOSFOR: Medlem: Gunnar Jan Hansen. Varamedlem: Knut Weum.

Rådet til Norsk Utenrikspolitisk Institutt: Medlem: Kaare Sandegren. Varamedlem: Else-Marie Osmundsen.

Rådet for videregående opplæring: Medlem: Dag Johnsen.

Råd for opplæring av bedriftshelsetjenesten: Medlem: Bjørn Willadssen.

Rådgivende gruppe for bruk av utenlandsk arbeidskraft: Medlem: Jan B.M. Strømme.

Rådgivende utvalg for arbeidet med kreftfremkallende stoffer i yrkeslivet: Medlem: Bjørn Eriksson. Varamedlem: Kirsti Grevskott.

Rådgivende utvalg for arbeidsmarkedsstatistikk: Medlem: Ellen Horneland.

Rådgivende utvalg for yrkesmedisin ved Regionsykehuset i Tromsø/ Universitetet i Tromsø: Medlem: Svein Rasmussen. Varamedlem: Odd M. Bakkejord.

Senter for bedre arbeidsliv: Styret: Medlem: Jan Kr. Balstad. Varamedlem: Børre Pettersen.

Senter for Næringslivsforskning: Rådsmedlem: Tor Andersen. Varamedlem: Erlend Hansen.

Standardiseringstuvalget: Medlem: Kirsti Grevskott. Varamedlem: Even Aas.

Statens Arbeidsmiljøinstitutt – styret: Medlem: Kirsti Grevskott. Varamedlem: Bjørn Willadssen.

Statens Næringsmiddeltilsynsråd. Medlem: Kirsti Grevskott. Varamedlem: Bjørn Erikson.

Statens Ressurs- og Voksenopplæringscenter: Medlem: Einar Mortensen, AOF. Varamedlem: Dag Johnsen.

Stiftelsen Næringslivets forskningsfond for undervisningsformål. Medlem: Jan T. Løkken.

Styreform – utvalget (Arbeids- og adm. dep.): Medlem: Svein-Erik Oxholm.

Styret for Statens Forskningscenter for arbeidsmedisin og yrkeshygiene: Medlemmer: Bjørn Erikson og Bjørn Willadssen.

Styret for stiftelsen Teknologisk Institutt. (Næringsdepartementet): Tor Andersen – styreleder.

Statens Dykkerskole (Utdannings- og forskningsdep.): Medlem: Jan B. U. Strømme. Varamedlem: Leif Johansen, NOPEF.

Utenriksdepartementets Menneskerettighetsutvalg: Medlem: Karl Nandrup Dahl. Varamedlem: Vidar Bjørnstad.

Utredning om inntektsdannelsen: Medlem: Yngve Hågensen. Varamedlem: Juul Bjerke.

Utvalg som skal utrede de sosiale og økonomiske konsekvenser av endringer i befolknings sammensetningen med et økende antall omsorgstrengende og komme med forslag til tiltak: Medlem: Kjell Samuelson.

Utvalg til å vurdere gjennomføring av menneskerettskonvensjoner i norsk rett: Medlem: Karl Nandrup Dahl.

Utvalg til å vurdere penge- og kredittpolitikken: Medlem: Juul Bjerke. Varamedlem: Esther Kostøl.

Utvalg til å utrede lovgivning om forbrukervern ved oppføring av salg av nye boliger m.m. – forbrukerentreprisautvalget Medlem: Ellen Horneland.

Samarbeidskomitéen LO – DNA

Samarbeidskomitéen mellom LO og Det non om det faglige og politiske arbeid, har komiteen behandlet følgende saker:

Industri- og arbeidslivssaker: Eksportgaranti treforedlingsindustrien, el-avgiften – ferrolegeringsindustrien, pensjonistoppgjøret, arbeidsledigheten, næringspolitisk handlingsplan, eksportkreditter, Heidrun-utbyggingen, handlingsplan for å komme kontraktørvirksomheten til livs, Viking-Askim, Sulitjelma Gruver, Statskraft, sykelønnsordningen, Rana Gruver.

Organisasjonssaker: Arbeiderbevegelsens Arkiv, Trøndelag, Arbeiderbladet/A-pressen, Tiden – arbeiderbevegelsens historie, Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek – budsjettsituasjonen, Nygaardsvolds Minneheim, AUFs økonomiske situasjon.

Politiske saker: EØS-prosessen – konsesjonslovgivningen, permitteringsloven, skipsfartsmeldingen, revidert nasjonalbudsjett – skattereformen, gjeldskrisen og statsbudsjettet for 1992.

Samarbeidskomiteen har hatt slik sammensetning:

Fra DNA: Gro Harlem Brundtland, Gunnar Berge, Thorbjørn Berntsen, Thorbjørn Jagland.

Fra LO: Yngve Hågensen, Esther Kostøl, Svein-Erik Oxholm, John Stene til 04.11 og Kjell Bjørndalen fra 04.11. Varamedlem Liv Nilsson.

Samarbeid med Norsk Lærerlag

Samarbeidet mellom Norsk Lærerlag og Landsorganisasjonen i Norge er i 1991 ført videre organisatorisk, skolepolitisk og samfunnspolitisk.

LO har hatt følgende representasjon i kontaktutvalget:

Evy Buverud Pedersen, LO

Jan Løkken, LO

Kaare Sandegren, LO

Gro Standnes, Skolenes Landsforbund

Berit Tolg, Statstjenestemannskartellet

Finn Bærland, Norsk Kommuneforbund

Øivind Hvattum, LO (sekretær)

Av saker som er behandlet i kontaktutvalget kan nevnes:

Oppfølging av Stortingets vedtak om høyere utdanning. Samling av arbeidsgiveransvaret innen offentlig sektor i en arbeidsgiverorganisasjon. Utredning om skole – arbeidsliv og skolefritidsordningen. Videre er det fra NL orientert om forberedelsene til deres landsmøte, og fra LO er det orientert om innholdet i vår Europadebatt. Når det gjelder det fylkesvise samarbeidet, meldes det fra våre distriktskontorer om varierende interesse for dette arbeidet.

Samarbeid med Norsk Skuespillerforbund og Norsk Ballettforbund

Den nå gjeldende samarbeidsavtalen gjelder fram til utgangen av februar 1992.

Det har i perioden ikke vært avholdt møter i kontaktutvalget. Samarbeidet har imidlertid fungert særlig gjennom kultur- og fritidspolitisk utvalg, hvor representanter fra de to forbund har møtt.

Samarbeidsavtalen mellom LO og Norges Skøyteforbund

I desember 1989 inngikk LO en samarbeidsavtale med Norges Skøyteforbund. Hensikten med avtalen var å eksponere og profilere LO som generalsponsor for Norges Skøyteforbund, seksjon hurtigløp.

Avtalen er tegnet for perioden desember 1989 til 30. april 1992.

LO gikk inn som sponsor da hurtigløp på skøyter var inne i en meget vanskelig periode, med få resultater å vise til.

I den tid avtalen har fungert har det vært en gledelig utvikling, spesielt på herresiden. Det kan nevnes at vi bl.a har fått Verdensmester på skøyter i 1991 ved Johan Olav Koss. De andre på landslaget har også gjort det godt i perioden. Også på kvinnesiden er utviklingen lovende. En kan oppsummere avtalen slik at LO har vært godt synlig i media ved hjelp av skøytelandslaget.

I juni 1990 ble det opprettet et aktivitetsutvalg med representanter fra Norges Skøyteforbund ved Arne Haugland, Norges Bedriftsidrettsforbund ved Gro Halvorsen og LO ved Grethe Fosli og Adelheid Gulbrandsen.

Hensikten var å tilrettelegge for lokale aktiviteter med samarbeidsavtalen som grunnlag.

I 1991 ble det arrangert LOs Familiedager på skøyter i Oslo, Lillehammer, Trondheim og Tromsø. Motto for disse arrangementene var Med LO til OL. Mange deltok på arrangementene og alle deltakerene fikk premie og t-skjorte med motto for arrangementet.

Hovedpremien ble trukket ut blant alle deltakerne, og den lykkelige vinner var en 11 år gammel jente fra Tromsø som skal være LO og NSF gjest under VM i sprint i Oslo i 1992.

På arrangementet deltok også nye og gamle skøytestjerner sammen med LOs ledelse.

Norges Skøyteforbunds representanter har også ved flere anledninger vært med på arrangementer i regi av LO. Det kan nevnes at de 29. mai var med på å markere «Folk i form til OL» i et arrangement på Youngstorget.

Det ble også produsert en brosjyre med målgruppe fagforeninger og samorganisasjoner, hvor en presenterte mulighetene vedrørende samarbeidsavtalen.

LO har vært profilert på utøvernes drakter og på forskjellige stevner rundt om bl.a. ved arenareklame.

Arbeidslivsavdelingen

Avdelingen består av 18 ansatte fordelt på 12 saksbehandlere og 6 kontoransatte. Avdelingsleder er Børre Pettersen (permisjon fra 25. november 1991). Stedfortredende avdelingsleder er Aase Morin (fungerende avdelingsleder fra 15. november 1991).

Prosjektleder Arnold Johannessen til 1. september 1991. Prosjektleder Gunnar Jan Hansen fra 1. september, konstituert nestleder fra 25. november 1991.

Øvrige saksbehandlere: Bjørn Willadssen (studiepermisjon fra 1. november 1991 til 1. desember 1992), Ingunn Olsen, Lasse Jahnsen, Kirsti Grevskott, Jorun Christensen, Pål Gundersen, Dagfinn Lund (LO/NHOs sykefraværprosjekt), Rune Bugge Persson (vikar), Even Aas. Anthony Kallevig har permisjon ut 1992, Even Aas er foreløpig knyttet til Internasjonal avdeling så lenge EØS-forhandlingene pågår.

Avdelingen har i perioden behandlet 595 saker, herav 42 høringer.

Virksomhetsberetning

Under henvisning til Handlingsprogrammet vil vi for 1991 avgi følgende virksomhetsberetning:

Bedriftsutviklingsgruppa

BU-gruppas hovedarbeidsområder er bedriftsutvikling, kurs/konferanser, teknologi og lønns- og produktivetsarbeid, alt med basis i LOs handlingsprogram og hovedavtalen DEL B og C.

Gruppa har i 1991 startet en prosess hvor saksbehandlerne oppdateres i hverandres arbeidsfelt- og oppgaver. Målet er å framstå som en mer slagkraftig og fleksibel enhet.

Arbeidet med utvikling av OU-håndbok for tillitsvalgte er nå slutført, og har resultert i fire separate hefter med tittel «Fagforeningsstrategier for bedriftsutvikling».

Med bakgrunn i hovedorganisasjonenes bransjesatsning når det gjelder bedriftsutvikling er det avholdt separat konferanse med forbundene vedrørende deres engasjement. I etterkant ble LOs Bedriftsutviklingsforum etablert. Forumet er forbundenes og BU-gruppas møteplass for utveksling av erfaringer og synspunkter vedrørende bedriftsutvikling.

Hovedansvaret for LOs arbeid med konsernfaglig samarbeid ble i 1991 tillagt BU-gruppa. Gruppa har avholdt 1 konferanse for konserntillitsvalgte, nedlagt mye arbeidengasjement. Samarbeid med Sørmarka er også etablert for utvikling av kurstilbud for konserntillitsvalgte.

På forespørsel har gruppa gitt råd og bistått lokale tillitsvalgte i utvikling av lønssystemer, teknologiavtaler, etablering av samarbeidsorgan etc. Gruppa har også vært representert på bedriftsinterne kurs om samarbeidsforhold, produktivitet og lønssystemer.

Bemanningsmessig har gruppas sammensetning endret seg i 1991, dels grunnet permisjon og dels at Arnold Johannessen gikk av med pensjon. Gunnar Jan Hansen tok over som prosjektleder fra 1. september.

Gruppa er også direkte involvert i planleggingen av Internasjonalt Produktivitets Symposium (IPS) i et samarbeid med NHO og Norsk Produktivitets Senter (NPS). Symposiumet vil bli avholdt på SAS-hotellet i perioden 15. - 18. juni 1992.

Sykefraværprosjektet

Avtalen mellom LO – NHO om reduksjon i sykefraværet med 10% i 1991, er fulgt opp med aktiv medvirkning fra begge partene. Den sentrale styringsgruppen har i perioden bestått av: Per Gunnar Olsen, Kjell Samuelsen og Bjørn Willadssen fra LO og Helge Fredriksen, Olav Magnussen og Per Wium fra NHO. I prosjektet ellers; Sigrid S. Ellefsen og Lars Bjorheim, NHO og Dagfinn Lund, LO.

Det ble vedtatt i LO å prioritere prosjektet ytterligere i 1991 ved at det fra og med mai ble engasjert en person i heltidsstilling på prosjektet.

Arbeidet

Det har vært jobbet målrettet, med utgangspunkt i LOs strateginotat, for å få organisasjonsapparatet til å prioritere sykefraværprosjektarbeidet lokalt. Dette notatet omhandler fagbevegelsens arbeid med basis i den faktiske sykefraværutviklingen. Det omhandler både politiske prioriteringer og organisasjonsmessige/organisatoriske valg. Strateginotatet ble distribuert til forbund og distriktskontor. Det er også utarbeidet hjelpemateriell og informasjonsbulletiner til hjelp i dette arbeidet. Informasjonen har vært generell og rettet mot et stort antall av de yrkesaktive. Styringsgruppen LO – NHO har hatt regelmessige møter. I august ble det besluttet å aktivisere LOs distriktskontor og NHOs fylkesforeninger mer direkte i prosjektet. Det ble også utarbeidet program fra AOF, om felles dagskonferanser i fylkene. AOF var også teknisk arrangør for LO – NHO på disse konferansen. LOs referansegruppe har hatt regelmessige møter, men det viser seg at aktiviteten varierer svært mellom forbundene.

Det var også i forbindelse med revisjon av nasjonalbudsjettet på våren og budsjettbehandlingen for 1992 på høsten, nødvendig å ta kontakt med flere ulike politiske miljøer. Dette for å gi korrekt faglig informasjon om sykefraværet. Det ble også som et ledd i dette på oppdrag fra LO, utarbeidet en FAFO rapport «Alle vet jo at». Disse aktivitetene samsvarer med prinsippene som strateginotatet fastlegger.

Resultatet

10% reduksjon ble i statsbudsjettet for 1991 anslått til 750 mill.

I NHO-statistikken måles fravær i % av mulige arbeidsdager. Utviklingen over fraværet i 1991 viser følgende:

1. kvartal 1991 sammelignet med 1. kvartal 1990
For menn: – 0,7%
For kvinner: – 5,3%
2. kvartal 1991 sammenlignet med 2. kvartal 1990
For menn: – 7,3%
For kvinner: – 6,9%

3. kvartal 1991 sammenlignet med 3. kvartal 1990

For menn: - 9,6%

For kvinner: - 7,5%

Tallene er tatt ut av NHOs fraværstatistikk.

Informasjonsbehovet og interessen i lokalmiljøet har vært stort.

Andre sektorer

Med noe varierende aktivitet har også organisasjoner utenom LO – NHO området satt i gang sykefraværprosjektet. Med dette skulle derfor det meste av norsk arbeidsliv være delaktige i prosjektet.

Myndighetenes medvirkning har i hovedsak vært rettet mot den trygdemelding som først var planlagt fremlagt på høsten. Denne er siden utsatt og skal fremlegges tidlig i 1992.

EØS-forhandlingene og harmonisering av miljø

Prosjektet har vært tidkrevende, bl.a. ved deltakelse i den regjeringsnedsatte referansegruppe IV (flankerende områder), der LO har vært representert. Det har vært nødvendig med kontinuerlige innspill til våre ansvarlige politikere og forhandlere på området arbeidsmiljø.

Slik avtaleteksten foreligger i dag kan vi akseptere de premisser som legges til grunn og som vil muliggjøre opprettholdelsen av våre arbeidsmiljøregler der de er strengere enn EF, frem til 1995. Dette gjelder spesielt vår kjemikalielovgivning. Frem til 1995 skal EFTA og EF samarbeide for å se om en kan komme frem til enighet i de aktuelle spørsmålene. Blir de ikke enige er det opp til det enkelte EFTA-land om det vil trekke den aktuelle lovgivningen ut av avtalen.

LO har presisert at samarbeidet må resultere i at EF kommer opp mot vårt nivå. Vi har også understreket behovet for en tidsangitt arbeidsplan, og en mulighet til å fortsette samarbeidet etter 1995, hvis tidsplanen sprekker.

EØS-avtalen innebærer en ny metode for utarbeidelse av forskrifter til Arbeidsmiljøloven. Forskriftene skal gis som rammekrav og vise til harmoniserte standarder. Med harmoniserte standarder mener en standarder utarbeidet i de europeiske standardiseringsorganene CEN, CENELEC og ETSI.

Dette innebærer at norske forskrifter i stor grad vil bli utarbeidet i Europa. For å kunne opprettholde den medvirkning vi har til forskriftarbeidet som vi har tradisjonelt og som er akseptert, er det nødvendig at fagbevegelsen blir aktivt med i det europeiske standardiseringsarbeidet.

I mai holdt vi et to dagers seminar der alle forbund var innbudt til informasjon om standardiseringsarbeidet og for å komme til enighet om å danne et internt nettverk for å effektivisere vår innsats på området. Det

ble enighet om å danne en referansegruppe. Referansegruppen er nå ned-satt. Den har hatt tre møter.

Videre har avdelingen gjort henvendelser, både uformelle og gjennom brev, til myndighetene med krav om økonomiske midler til vårt standardiseringsarbeid og understreket behovet for at hørings saker innen standardisering er oversatt til norsk. Dette arbeidet har krevet personellmessige store ressurser og vil i økende grad gjøre det i fremtiden.

Brasilkonferansen

Prosjektet skal medføre at fagbevegelsen får mulighet til å påvirke miljøpolitikken globalt. I tillegg skal prosjektet medføre at fagbevegelsen i den tredje verden får økt bevisstgjøring vedrørende miljøspørsmål.

Oppsummering 1991

Avdelingen har vært representert på forberedende møte til Brasilkonferansen i Geneve i august, og deltatt i nasjonalkomiteens møter her hjemme. LO har sendt Miljødepartementet sitt kapittel til nasjonalrapporten til Brasil.

Representanter for avdelingen har hatt møte med FFI for å muliggjøre tidlig innspill til FFIs rapport til Brasilkonferansen. Dette er videreført på EURO-LOs møte der innspill til rapporten ble behandlet og gjennom årsmøte i FFIs Arbeidsmiljøgruppe, der det ble foretatt en grundig gjennomgang. Videre er det gjort innspill gjennom Internasjonal avdeling på FFIs styremøte i november. Brev er sendt FFI tidligere i år der vi la ved vårt kapittel til nasjonalrapporten til Brasil, og vi har sendt skriftlig innspill etter FFIs styremøte i november. Det dokumentet som nå foreligger skal behandles på FFIs kongress i mars.

Grunnoppplæring i arbeidsmiljø

Arbeidet med omlegging av den gamle grunnoppplæring i arbeidsmiljø har vært prioritert fra LOs side i 1991. Etter at avtalen mellom LO og NHO ble iverksatt i 1990 har oppgaven vært å konkretisere opplæringens innhold og form i 1991. En rekke avtaler er i den sammenheng inngått mellom partene, samt AOF og Arbeidsmiljøseneteret.

Ytre miljø

LO-kongressen prioriterte arbeidet med ytre-miljøproblematikk, noe som ble ytterligere markert i representantskapsmøtet i januar 1991.

Arbeidet med ytre miljø ble manifestert gjennom utdeling av LOs miljøpris på kr. 30 000,- og arrangementet av LOs miljødager i regi av 30 samorganisasjoner fordelt over hele landet 18. og 19. oktober 1991. LOs miljøpris ble tildelt Øra Miljøutvalg tilknyttet Fredrikstadområdet.

Det sekretariatsoppnevnte miljøutvalget ble konstituert i 1991 med Liv Undheim som leder og Børre Pettersen som sekretær. Børre Pettersen ble i november utnevnt til statssekretær i Miljøverndepartementet. Miljøutvalget består av representanter for forbundene i tillegg til leder og sekretær fra LO, samt representant fra AOF og Naturvernforbundets leder.

Utvalget har avholdt 2 møter i 1991.

LOs likelønnsprosjekt

LO ønsket å undersøke forskjeller mellom kvinner og menn for alle deler av lønnsbegrepet, sett i forhold til arbeidsfunksjon på en del virksomheter i privat og offentlig sektor. Dette arbeidet koordineres av Arbeidslivsavdelingen.

Ansvarlig for undersøkelsen er Bjørg Aase Sørensen og Asbjørn Grimsmo i AFI, og arbeidet startet tidlig i 1991.

I privat sektor skjer arbeidet i et samarbeid mellom LO og NHO. Partene i arbeidslivet deler oppfatningen om at likelønnsbestemmelsene (paragraf 5) i Likestillingsloven bør støttes aktivt.

De som arbeider på dagens bedrifter har i en viss forstand «arvet» både det fysiske og det organisatoriske miljøet fra tidligere arbeidstakergenerasjoner. Tradisjoner som sier noe om hva som er «tungt» og «lett» arbeid kan for eksempel bestå selvom innføring av nye redskaper skaper store forandringer i jobbene.

Ulik belastning kompenseres i lønssystemene, men hva som kompenseres vil ofte være historisk bestemt. Med ulik arbeidsbelastning menes ikke bare tungt arbeid og arbeidstid av ulik lengde, men også ulik grad av ubekvemt, monotont, risikofyllt eller ansvarsfullt arbeid.

Norge ligger relativt godt an når det gjelder utjevning av lønnsforskjellene mellom menn og kvinner innen næringer. I forhold til andre land kan Norge og Sverige sies å peke seg ut positivt. Men det gjenstår noen gjenstridige prosent ennå. Hvorfor er det så vanskelig å gå det siste stykket, eller hvordan skal en finne veien fram? Kartleggingen som er under arbeid, skal gi kunnskap om hvordan forholdene er på enkelte arbeidsplasser.

Arbeidet er basert på å samarbeide med ansatte, tillitsvalgte og ledere ved bedrifter/virksomheter/kommuner. Ved besøk gjennomgås arbeidsprosessen og de måtene jobbene/stillingene er organisert på. En ønsker å få dokumentasjon på dagens lønnsfastsettelse.

Det benyttes standardisert skjema og dels personlige intervjuer.

16 bedrifter/virksomheter/kommuner var utpekt til å delta i prosjektet.

På AFIs opprinnelige tidsplan skulle sluttrapporten foreligge i uke 26 (1991). Men det har etterhvert fremkommet så mye interessant materiale at det var ønskelig å bearbeide dette. Bl.a. har dette ført til store forsinkelser.

LO og NHO i partssammensatt utvalg vurderer eventuell videreføring av samarbeidet, bl.a. i forbindelse med prosjekter i de deltakende forbundsområder og partene lokalt.

AOF har for LO utarbeidet et studiehefte om likelønn «Lønn for strevet», som er gjort kjent og distribuert til forbund og utvalg for familie- og likestillingspolitikk i fylkene. Hensikten med dette har vært å skape debatt om likelønnsproblematikken, og interesse for lokalt arbeid for å bedre forholdene.

Internasjonal avdeling

Avdelingen har 18 medarbeidere. Den består av leder, nestleder, ni saksbehandlere og seks kontormedarbeidere. Saksbehandlerne er fordelt med følgende oppgaver: En sekretær for LOs Europa-utvalg og saksbehandling av ILO-saker, en sekretær for Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomite (AIS), fire prosjektsekretærer, en informasjonssekretær for utviklingssamarbeid med fagbevegelsen i utviklingsland, en oversetter og en sekretær (nedsatt arbeidstid) med arbeidsområde AIS, bistand- og utenrikspolitikk generelt. Mot slutten av året ble saksbehandler fra arbeidsmiljøavdelingen overført avdelingen til arbeid med EØS-saker, en formalisering av tidligere tilknytning. LOs kontor i Brussel, leder, nestleder og kontormedarbeider, er tilknyttet avdelingen i saksarbeidet. To medarbeidere har permisjon, henholdsvis i ILO og i Regjeringen.

Avdelingen har saksbehandling av oppgaver med og representasjon i de internasjonale faglige samarbeidsorganisasjonene Nordens Faglige Samorganisasjon (NFS), Den Europeiske Faglige Samorganisasjon (DEFS) og Frie Faglige Internasjonale (FFI). Avdelingen arbeider med Europapolitikk, EØS-forhandlingene, sikkerhetspolitikk, fred, nedrustning opplæringstiltak for fagbevegelsen i Øst- og Sentral Europa (tillitsvalgt-opplæring i Norge tilrettelegges av Arbeidernes Opplysningsforbund, AOF). Videre dekker avdelingen internasjonal økonomi, utenriksøkonomisk politikk og internasjonale miljøspørsmål i samarbeid med henholdsvis samfunnspolitisk, næringspolitisk avdeling og arbeidsmiljøavdelingen. Avdelingen er ansvarlig for det faglige utviklingssamarbeid under rammeavtalen LO-NORAD og prosjektsamarbeidet med FFI, Yrkesinternasjonale, multilateralt med andre landsorganisasjoner og bilateralt med fagorganisasjoner i u-land.

Avdelingen er sekretariat for AIS, hovedområde knyttet til faglige- og menneskerettigheter og organiserer tidvis innsamlingsaksjoner og kampanjer. Fra mars 1991 overtok AIS, i fire år framover, sekretariatsfunksjonen for Det norske Menneskerettighetsfond (øvrige medlemsorganisasjo-

ner: Norsk Folkehjelp, Norges Røde Kors, Redd Barna, Institutt for Meneskerettigheter og Kirkens Nødhjelp. Utenriksdepartementet er representert). Hovedfelter er Sør-Afrika, Øst-Europa og Latin-Amerika. Vedtak er gjort om satsing på Midt-Østen.

Sekretariatsarbeidet for LOs Europa-utvalg og LOs internasjonale utvalg er lagt til avdelingen.

Leder møter i styret i NFS og i styre og styringskomiteen som rådgiver for LOs leder. I styret i FFI veksler leder og nestleder. Leder møter i NFS' Europagruppe og DEFS' s internasjonale utvalg. Leder er sekretær i LOs internasjonale utvalg. Nestleder møter i NFS' og FFIs Østgrupper foruten NFS' Baltiske Forum og DEFS' Europeiske Faglige Forum. I FFIs Sør-Afrika-gruppe møter Ellinor Kolstad. I FFIs utdanningskomite og i prosjektkomiteen møter Leonard Larsen og Eidar Trulsen. I DEFS' faste komiteer for kollektive forhandlinger, økonomisk politikk, arbeidsvilkår og miljø møter Stein Reegård, Juul Bjerke og Kirsti Grevskott.

I forbindelse med EØS-prosessen har avdelingen et omfattende arbeid med kartlegging, representasjon og oppfølgingsarbeid både m.h.t. til konsekvensanalyser, påvirkning og informasjon i relasjon til integrasjonsprosessene i Europa.

Avdelingen utfører oversetter- og tolkeoppdrag for LO og forbundene. Den tilrettelegger faglige delegasjonsbesøk fra utlandet til LO og LOs delegasjonsbesøk og andre representasjonsoppgaver i utlandet.

Juridisk avdeling

Avdelingen hadde ved årsskiftet 13 advokater og 13 kontormedarbeidere.

Advokater: Bjørn Kolby (leder), Ingeborg Moen Borgerud (nestleder), Karl Nandrup Dahl, Kai Aagaard, Geir Høin, Haakon Skaug, Einar Stueland, Lars Holo, Marianne Gran Jurijs (permisjon), Jakob Wahl, Lars Olav Skårberg, Ragnhild M. Hagen og adv. fullmektig Karen Sophie Steen (permisjon). Philip Blom (adv.fullm.) ble ansatt som vikar i mars. Mona Sandersen har vikariert som adv.fullm. fram til august og fra august har Marit Frogner (adv.fullm.) vært ansatt som vikar. Advokat Torgeir Bjørnaraa var engasjert på deltid fram til 01.04.91, og påny fra 01.12.91.

Sekretariatet har gjort vedtak om nye stillinger i 1992.

I 1991 kom det inn 1407 (1347) nye saker til behandling, hvorav 1279 (1279) fra forbundene. Fjorårets tall i parentes.

Hovedtypen av saker gjelder:
613 oppsigelse/avskjed (555)
231 skadesaker (222)
215 tariffsaker (141)

Pr årsskiftet (22.01.92) har avdelingen 1197 (1150) saker under behandling hvorav 438 (377) rettssaker.

Avdelingen har fortsatt sin undervisningsserie i sentrale arbeidsrettslige emner for forbundenes sentrale tillitsvalgte. I tillegg har avdelingen hatt undervisning i «Jus for tillitsvalgte» og vanlig undervisning på LO-skolen. Avdelingen har ellers hatt betydelige oppgaver i forbindelse med EØS-prosessen og er ellers engasjert i en del styrer, råd og utvalg.

Noen rettssaker:

1. Gjennomføring av tariffavtaler. Arbeidsretten.

NHO – og andre organisasjoner – har i de senere år fragått den grunnleggende oppfatning om at LO har tariffrettslig krav på å få gjennomført tariffavtale i NHO's medlemsbedrifter der LO har medlemmer, og slik at det ikke kan kreves en bestemt organisasjonsprosent eller kreves tilpassingsforhandlinger som *betingelser* for å bekrefte avtale gjennomført. Gjennom 3 søksmål for Arbeidsretten har LO fått en rettslig avklaring av en del praktiske viktige spørsmål.

Den første saka gjaldt spørsmålet om LO/Norsk Grafisk Forbund kunne kreve overenskomsten gjennomført i avisa Vårt Land (medlem av NHO) uten at forbundet hadde medlemmer i bedriften. Dersom overenskomsten ble gjort gjeldende, ville bedriften måtte overholde betjeningsreglene og ansette grafisk faglært arbeidskraft i bedriften.

Arbeidsretten fastslo i dom av 02.09.91 at LO og medlemsforbundene ikke har tariffrettslig krav på at tariffavtale gjøres gjeldende i en bedrift innenfor NHO-området med mindre LO/forbundet «*har ett eller flere medlemmer i bedriften*». Dommen ble avsagt med dissens 4–3. Mindretallet, herunder Arbeidsrettens formann, mente at avtalekrav skulle tas til følge i NHO-bedrifter, selv om LO/forbundene ikke hadde medlemmer i bedriften.

I tillegg til dette fastslår dommen at overenskomsten ikke gjelder *automatisk*. Først når LO/forbundene (eller arbeidsgiversiden) *krever* det, (og de øvrige vilkårene er til stede), skal overenskomsten gjennomføres.

Etter dette ble et søksmål fra LO/HRAF overfor NHO om gjennomføring av overenskomst i NHO-bedrifter hvor LO/forbundene hadde medlemmer, forlikt den 15.10.91. Forliket innebærer at NHO aksepterer at LO og forbundene har krav på at overenskomst skal gjennomføres i bedrifter hvor LO/forbundene har medlemmer. NHO har tatt visse forbehold som ikke er nærmere angitt. (Bilbransjeforbundet?)

Den tredje saka LO hadde anlagt var mot Forbundet for Overnatting- og Serveringsnæringen (FOS). Denne organisasjonen har i en årrekke avslått krav om å gjennomføre overenskomster i sine medlemsbedrifter. Bl.a. har FOS krevd at LO/forbundet måtte ha 50% av arbeidstakerne organisert. Arbeidsretten ga LO medhold og fastslo at ett (eller flere) medlemmer er tilstrekkelig til at LO har rett til å få Overenskomsten gjort gjeldende i bedriftene. Arbeidsrettens (enstemmige) dom er av 25.11.91.

Etter dette kan følgende sies å være avklart:

1. De enkelte bedrifter blir ikke automatisk tariffbundet gjennom medlemskap i organisasjonen. Det må framsettes *krav* fra en av sidene (LO/forbundene eller NHO/landsammenslutningene).
2. Dersom forbundet har ett organisert medlem i bedriften, har vi tariffrettslig krav på å få Overenskomsten gjennomført.

Arbeidsgiveren eller hans organisasjon kan ikke stille vilkår om en viss organisasjonsprosent eller andre vilkår – som f.eks. om tilpasningsforhandlinger – for å bekrefte en overenskomst.

3. Det er opp til vedkommende LO/forbund å avgjøre om man vil kreve overenskomst gjennomført eller om man vil unnlate å kreve overenskomsten gjennomført hvor bare et mindretall er organisert.

For HK og Handelens Hovedorganisasjon gjelder særlige regler.

Arbeidsrettsdom om arbeidstaker- og tariffavtalebegrepet og overenskomstenes rekkevidde

Arbeidsrettens dom av 29.10.1991 behandler en del viktige spørsmål av generell betydning for overenskomstenes rekkevidde.

Norsk Kommuneforbund har en rekke avtaler med Oslo Kommune, hvorav særlig tre har betydning for kommunens vognmenn. Vognmenn er lastebileiere med egen bil (men uten ansatte) som utfører transportoppdrag for Oslo Kommune.

Twisten gjaldt spørsmålet om hvorvidt oppsigelse av en særskilt avtale om organiseringen av vognmannsvirksomheten m.v. følger arbeidstvistlovens regelverk – eller om avtalen kunne sies opp etter alminnelige kontraktsregler. For at avtalen skulle følge arbeidstvistlovens oppsigelsesregler, måtte avtalen ansees som en tariffavtale og vognmennene som arbeidstakere. Ellers ville ikke arbeidstvistloven komme til anvendelse.

Retten drøfter først spørsmålet om avtalen var å anse som en *tariffavtale*, og viser i denne sammenheng til at avtaleforholdet vedrørende vognmennene gjennom årtier har vært ordnet gjennom tariffavtaler, herunder hovedoverenskomsten for Oslo Kommune. Retten kommer etter en grundig gjennomgåelse av forhistorien til at avtalene, slik de har vært utformet gjennom hele etterkrigstida, samlet sett og etter sitt innhold er tariffavtaler og at vognmennene i *overenskomstene* har vært ansett som arbeidstakere.

Retten foretar deretter en drøftelse av om vognmennene kommer inn under *arbeidstvistlovens arbeidstakerbegrep*, for dette er også en forutsetning for at loven skal få anvendelse på avtalen.

Selv om det forhold at *vognmennene eier svært dyre lastebiler*, med en anskaffelsesverdi på opptil godt over 1 mill. kr., isolert sett taler mot å anse vognmennene som arbeidstakere, er dette ikke i seg selv avgjørende. Dette momentet har ikke «noen selvstendig avgjørende vekt» men må sees «i forhold til og i sammenheng med andre momenter», uttaler retten.

De øvrige momentene retten vurderer er først og fremst:

- Tilknytningsforholdet mellom vognmennene og kommunen, som besto i bil og sjåfør på *personlig basis og med bare en bil for hver sjåfør*.

- Vognmennene hadde plikt til å *stå til disposisjon* for kommunen og har *personlig arbeidsplikt*.

- Det har vært tale om *stabile og langvarige arbeidsforhold med fast tilknytning til og regelmessig arbeid for kommunen med i hovedsak heldårlig og full beskjeftigelse*.

- Vognmennene har vært underlagt *kommunens styring og kontroll* og i et *underordnings- og avhengighetsforhold* som svarer til det som ellers er typisk og vesentlig ved arbeidstakerforhold.

- Vognmennene har stort sett hatt *de samme rettigheter og plikter som øvrige arbeidstakere i kommunen*, bl.a. når det gjelder arbeidstid, ferie, lønn (med atskillige særbestemmelser), at arbeidsgiveren har risikoen for arbeidsresultatet m.v.

- *Ansettelse og oppsigelse* har formelt sett vært regulert av de samme regler som for ordinære kommunale arbeidstakere, selv om disse reglene ikke har vært fulgt i praksis.

- Vognmennene har vært betraktet som *selvstendig næringsdrivende* i forhold til offentligrettslige regler (skattetrekk, moms, arbeidsgiveravgift, løyveordning for bilene m.v.). Retten uttaler at «det ikke kan trekkes slutninger fra dette» slik at vognmennene ansees som selvstendige også i forhold til arbeidstvistloven. Retten sier: «Klassifikasjonen i forhold til disse regelsett har, slik retten ser det, særlig sammenheng med at vognmennene selv eier sine biler... De offentligrettslige regler bygger på andre grensedragningskriterier og på andre formål enn *arbeidstvistlovens*» og retten fastslår at det ikke på noen måte kommer i strid med offentligrettslige regler at vognmennene anses som arbeidstakere i forhold til arbeidstvistloven.

- Retten viser også til at arbeidstvistlovens formål er å etablere en gjensidig forpliktende regulering med vilkårstrygghet og stabilitet, og at det i denne sammenheng må være adgang til å legge vekt på partenes «intensjoner og forutsetninger for avtalereguleringen».

Etter en samlet vurdering av disse momentene, kom retten til at vogn-

mennene var arbeidstakere i arbeidstvistlovens mening. Dette fikk som konsekvens at avtalene mellom Oslo Kommune og Kommuneforbundet, hvor vognmennene er organisert, er underkastet arbeidstvistlovens oppsigelsesregler som avviker sterkt fra de oppsigelsesregler som gjelder for andre avtaler.

Dommen har krav på stor interesse.

I praksis har arbeidstakere som har eid egne driftsmidler trolig i alt for stor utstrekning og uten videre vært ansett som *selvstendig næringsdrivende* og dermed unntatt fra tariffavtalebestemmelser. Og det har åpenbart vært vanlig å trekke helt andre slutninger fra hvordan man har ordnet seg i forhold til skatte- og avgiftsregler, enn det Arbeidsretten gjør. Dommen fastslår at ved grensedragningen mellom selvstendig næringsdrivende og arbeidstakere i forhold til tariffavtalene, har dette momentet ikke betydning. Dommen bør få som konsekvens at man ikke uten videre aksepterer at kontraktørforhold i ulike avskygninger er unntatt fra tariffavtalens regulering.

Erstatningssak: Hørselskadet lokomotivfører fikk erstatning på objektivt grunnlag

Målinger i dieseldrevne lokomotiv på Nordlandsbanen viste støynivå mellom 80 og ca. 100 dB A. Retten la til grunn internasjonalt anerkjent standard grenseverdi for helsefarlig støy på 85 dB A ved opphold i 8 timer og 88 dB A inntil 4 timer. Av hensyn til sikkerhetsmessige forhold og kommunikasjon fikk lokomotivførerne ikke lov til å bruke hørselvern før 1982. Av sikkerhetsmessige hensyn var det vanskelig å bruke effektivt hørselvern også etter 1982. Retten påla NSB erstatningsansvar på objektivt grunnlag, slik dette har vært utviklet gradvis gjennom rettspraksis. NSB ble ikke hørt med at lokomotivførerne hadde akseptert yrkesrisiko. Retten fastslo at det var plass for objektivt, ulovfestet erstatningsansvar i tillegg til tariffbestemmelsene i Staten, jfr. Fellesbestemmelsenes § 8 om ytelser ved yrkesskade. Lokomotivføreren i denne saken falt utenfor disse bestemmelsene, fordi han hadde en medisinsk invaliditetsgrad under 15%. Retten halverte erstatningen fordi lokomotivføreren hadde gjort for lite for å få annet, lønnet arbeid innen NSB. Regjeringsadvokaten vurderte om NSB burde anke dommen, men frarådte det. Lokomotivføreren aksepterte også dommen.

Alstahaug herredsretts dom av 17. juni 1991.

Oppsigelsessak: Spørsmål om avgrenset utvelgelse ved nedbemanning i Linjegods AS.

I Linjegods AS forhandlet den sentrale ledelse og de sentrale tillitsvalgte om hvilke retningslinjer som skulle følges ved nedbemanning. Det

var enighet om at samtlige ansatte innen hvert markedsområde skulle sammenlignes med hverandre, mens det var uenighet om hvilke unntak som skulle gjelde. De unntakskriteriene som bedriftens ledelse sentralt hadde gått inn for, ga imidlertid ikke dekning for den lokale lederens oppsigelse av 2 godsekspeditører med lang ansiennitet ved godsekspedisjonen i Arendal, uten å sammenligne dem med de øvrige ansatte innen markedsområdet, når ekspederingstjenestene skulle overføres til Hovedterminal Kristiansand. Lagmannsretten uttalte bl.a.:

«Lagmannsretten ser det slik at enigheten, så langt den rekker, forplikter partene til å legge til grunn områdeansiennitet og at unntak bare kan komme på tale hvis det kan sies å foreligge en saklig grunn for dette i forhold til arbeidsmiljølovens § 60. Denne forpliktelse påhvile også den lokale ledelse i Agder markedsområde. Hvorvidt det foreligger en saklig grunn i lovens forstand for å gjøre unntak, har lagmannsretten kompetanse til å prøve.»

Lagmannsretten uttalte ellers at de 2 godsekspeditørene fra Arendal burde ha en fortrinnsrett til å fortsette dette arbeidet i Kristiansand, fremfor ansatte der, når godshåndteringen for Aust-Agder ikke falt bort, men ble overført til Hovedterminalen i Kristiansand.

Agder lagmannsretts dom av 29. april 1991.

Arbeidstid: Tolkningen av arbeidsmiljøloven § 46 nr. 3 b om arbeidstiden for arbeid på 2 skift som regelmessig drives på søn- og helgedager.

Arbeidsmiljøloven § 46 nr. 3 b bestemmer at det skal være redusert arbeidstid for dem som arbeider på 2 skift og sammenlignbart turnusarbeid, når arbeidet «regelmessig» drives på søn- og helgedager. Direktoratet for arbeidstilsynet har siden 1979 tolket dette slik at skift- eller turnusplaner med søndags arbeid hver 6. søndag eller sjeldnere faller utenfor bestemmelsen. I lovensforarbeider heter det at regelmessighetskriteriet er oppfylt hvis søndagsarbeid inngår i den alminnelige arbeidsplan (skiftplan, turnusplan). Byretten og lagmannsretten ga oss medhold i at det var i strid med loven å sette en slik grense som Direktoratet for arbeidstilsynet hadde gjort. Saken gjaldt rutebilsjåfører med 6 ukers turnus, med arbeid 1 søndag i turnus-perioden. De skal nå ha etterbetalt overtidsgodtgjørelse i samsvar med en riktig fortolkning av lovbestemmelsen, som er inkorporert i tariffavtalen. Eidsivating lagmannsretts dom av 23. august 1991.

Høyesteretts kjennelse av 14. november 1991 – spørsmål om tilfredsstillende skriftlig varsel om søksmål var gitt og retten til å stå i stilling, jfr. AML § 61 nr 4

I forbindelse med en oppsigelsessak krevde to arbeidstakere i et brev til arbeidsgiveren forhandlinger, hvor det bl.a. het:

«Da jeg mener oppsigelsen er usaklig, vil jeg kreve forhandlinger, eventuelt reise søksmål.

Samtidig vil jeg benytte min rett til å fortsette i jobben under forhandlingene, og inntil det foreligger endelig rettsavgjørelse til henhold av AML § 61.»

I protokollen fra forhandlingsmøtet sto det bl.a.:

«Da enighet ikke ble oppnådd vil den oppsagte få saken rettslig vurdert og i den forbindelse benytte seg av sin rett til å stå i arbeide under videre behandling ifølge AML § 61.»

Bedriften hevdet her at det ikke var gitt tilfredsstillende skriftlig varsel om søksmål og arbeidstakerne ble nektet å arbeide da de kom på jobb første dag etter oppsigelsesfristens utløp. Byretten ga bedriften medhold i at slikt skriftlig varsel som loven foreskriver ikke var gitt. Lagmannsretten og Høyesterett kom imidlertid til det motsatte resultat, idet det ble lagt avgjørende vekt på at et søksmål måtte fremstå som klart sannsynlig, selv om saken først skulle vurderes i forbundet.

Høyesterett var også enig i at de oppsagte hadde krav på å stå i sine stillinger, selv om byrettens flertall hadde kommet til at oppsigelsene var saklige. Det ble her lagt vekt på at også for byrettens flertall fremsto avgjørelsen som tvilsom, og selv om man risikerte at andre arbeidstakere måtte permitteres hvis de to oppsagte fikk stå i stilling, kunne ikke dette tillegges avgjørende vekt.

Asker og Bærum herredsretts dom av 30. september 1991: Oppsigelse av tillitsvalgt ved kroen «By the Way», Minnesund

Den tillitsvalgte var ansatt som kokke, og hadde opptrådt aktivt for å forbedre de ansattes lønns- og arbeidsvilkår. Over tid hadde det bygget seg opp et motsetningsforhold mellom daglig leder og den tillitsvalgte. Bedriften gikk til oppsigelse og brukte en rekke påskudd som grunnlag for denne. Det ble hevdet at hun hadde nektet å utføre arbeide, gjort dårlig arbeide og ellers opptrådt illojalt og omtalt daglig leder som en tyrann. Når det gjaldt den sistnevnte uttalelsen kom retten til at den var basert på et meget tynt grunnlag og at «påstanden om illojale uttalelser synes like dårlig underbygget og etterprøvet som de øvrige begrunnelsene for oppsigelsen.»

Retten uttrykte videre: «Retten sitter etter endt bevisførsel igjen med det inntrykk at ledelsen i «By the Way» hadde sett seg lei på den oppsagtes utførelse av sitt tillitsverv. I tilknytning til dette konkluderte retten med at «meget taler således for at bedriftsledelsen ønsket å bli kvitt sin noe

bryssomme tillitsvalgte ved å gå til oppsigelse av henne under henvisning til måten hun utførte sitt arbeide på».

Oppsigelsen ble etter dette kjent ugyldig, og bedriften fikk heller ikke medhold i at arbeidsforholdet skulle opphøre pga samarbeidsproblemene.

Ledelses-sekretariatet

Avdelingen er organisert med en service- og rådgivningsgruppe for ledelsen, som består av:

Kontorsjef Kåre Myrvold, informasjonssjef Magne Nedregård, sjefsøkonom Juul Bjerke, spesialrådgiver Ellen Stensrud.

Avdelingen omfatter i tillegg:

Tillitsvalgte- og Ledelses-sekretariatets forværelser, Ekspedisjonen, Posten og Arkivet.

Ekspedisjonen, Posten og Arkivet har enhetsleder som er direkte underlagt kontorsjefen. Pr. 31. desember 1991 teller hele avdelingen 24 heltidsstillinger, hvorav to stillinger ikke er besatt.

Avdelingens oppgave er å yte service overfor ledelsen og de andre avdelingene innad i LO, som setter LO i stand til å være en dagsaktuell, besluttosom, tillitsvekkende og sterk organisasjon.

Avdelingen har ansvaret for fordeling og oppfølging av post og saker som LO mottar. I 1991 ble 8450 saker journalført i LOs arkiv.

Videre har avdelingen ansvar for den tekniske og praktiske gjennomføringen av administrasjonens møter (Administrasjonsutvalget, Informasjons- og strategimøte, Administrasjonsmøte, Ledermøte, Sekretariatsmøte og Representantskapsmøte) med hensyn til fordeling av saker, sakliste, protokoller og etterbehandling av saker. I 1991 hadde Administrasjonsutvalget 15 møter, hvor 68 saker ble behandlet. Det ble holdt 43 *Administrasjonsmøter*, som behandlet 1461 saker, og 45 ledermøter som behandlet 836 saker. Sekretariatet hadde 31 møter og behandlet 812 saker.

Avdelingen fører også oversikt over mandat for og medlemmer i LO-oppnevnte utvalg, medlemmene av Representantskapet, LO-representasjon i eksterne organer og LO-delegasjoner i inn- og utland.

Næringspolitisk avdeling

Ved utgangen av 1991 bestod avdelingen av: Avdelingsleder, stedfortredende avdelingsleder, 5 saksbehandlere, 1 ledende kontorsekretær, 2 kontorsekretærer samt 1 utreder på 3 måneders engasjement. Saksbehandler Truls Frogner sluttet i perioden og siviløkonom Cato Kjølstad ble tilsatt.

Kay Olav Winther har sagt opp sin stilling og Jan T. Løkken har gått inn i fast stilling.

Avdelingen har i perioden behandlet 738 saker, av disse var det 80 høringer.

Avdelingen er også sekretariat for Næringspolitisk utvalg, som har holdt 10 møter i 1991.

Gjennom prosjekter bygges det opp kompetanse for bedre å kunne løse de oppgaver som avdelingen har både i forbindelse med handlingsprogrammet og i den daglige virksomheten.

VIRKSOMHETSBERETNING

Avdelingen har, med bakgrunn i henvendelser fra forbundene, gitt direkte bistand til klubber og fagforeninger i forbindelse med omstilling, oppkjøp eller nedlegging av bedrifter. Slik støtte har bestått i hjelp til alternative utredninger, deltakelse i møter på bedriftsnivå og kontrakter med berørte departement.

Det har også vært arbeidet med saker som miljøavgifter, anvendelse av naturgass og el-avgift for den kraftkrevende industri.

Forslaget om et statens næringsfond, handel i nordområdene og andre sentrale utfordringer for Nord-Norge, sterkere inngrep på det tyske marked har vært under bearbeiding i perioden. Revisjon av yrkesutdanningen og etter- og videreutdanning for arbeidstakerne har også stått sentralt i arbeidet.

Avdelingen har også prioritert forelesninger og deltakelse i næringspolitiske seminarer og konferanser for å fremme de saker som kongressen vedtok i forbindelse med handlingsprogrammet for 1990-93, samt deltatt i styrer og råd som har betydning for næringspolitikken.

OL 1994 har også i 1991 hatt høy prioritet for å sikre norske arbeidsplasser i de utbygginger og leveranser som skal skje i forbindelse med gjennomføringen av arrangementet.

Petroleumsvirksomheten

LOs engasjement innen petroleumsvirksomheten skjer i hovedsak gjennom Oljekartellet (se eget kapittel i beretningen). I saker som har direkte konsekvens for annen industrivirksomhet kan et engasjement ved oljesekretær registreres både innenfor Oljekartellrets virkeområde og Næringspolitisk avdeling.

En viktig sak i beretningsperioden – som har betydelig relevans for norsk leverandørindustri – har vært forslaget til ny petroleumsbeskatning. Finansdepartementets forslag til endringer førte i utgangspunktet til sterke signaler fra norske og utenlandske oljeselskaper om at planlagte investeringer i nye felt-utbygginger ville bli stoppet. Dette ville fått dra-

matiske konsekvenser for norske arbeidsplasser og ikke minst i forhold til de forventninger Regjeringen skisserte i statsbudsjettet for 1992.

LO engasjerte seg meget sterkt i denne saken og ved utløpet av beretningsperioden synes det som om endringene som vil komme blir tilfredsstillende. De antydede endringer kommer ikke minst som følge av LOs engasjement i saken.

Energi

Næringspolitisk avdeling har, sammen med forbundene, hatt et sterkt engasjement i forbindelse med omorganisering av Statkraft og spørsmålet om el-kraftprisene.

Når det gjelder omorganiseringen av Statkraft var det divergerende oppfatning av Regjeringens løsning med to separate selskap, men i forhold til el-kraftpriser har det vært ført en samordnet strategi basert på å sikre norsk kraftkrevende industri gunstigst mulige priser.

Imidlertid er man i Norge midt i en politisk brytningstid mellom omlegging etter 80-årenes samfunnsutvikling, en sterk fokusering på kostnadskrevende miljøsatsning sett mot de konsekvenser man kan se konturene av som følge av det indre marked i EF i 1993, en mulig EØS-avtale og resultatene av Uruguay-runden i GATT.

Industri- og energimessig er man i Norge i en midt-i-mellom posisjon som gjør disse spørsmål til en tung materie å håndtere. Sett ut ifra de hensyn industrien må ta i markedet, og som er de premisser man står overfor, blir det lett oppfattet som om Næringspolitisk avdeling har «valgt side» med industrien når man skal ta initiativ ihht. LOs handlingsprogram.

Også for neste periode må man regne med at disse spenninger vil være til stede.

Konsernfaglig samarbeide

Næringspolitisk avdeling inngår i LOs utvalg for konsernfaglig samarbeide. Avdelingen har på vegne av utvalget deltatt i et møte i regi av TUAC vedrørende erfaringer med oppfølging av OECD og FNs retningslinjer om flernasjonale selskaper (Transnational Companies, TNC).

Det er en kraftig ekspansjon innen verdensomspennende virksomhet med bakgrunn i de multinasjonale selskaper. Dette har ført til at man nå har tatt i bruk begrepet globalisering av virksomheter. Nettverkene som etableres arbeider hypereffektivt og med store forgreininger over hele kloden.

Både fagbevegelsen og de nasjonale myndigheter får problemer med innsyn og mulighetene for å kunne intervensere mot brudd på avtaleverk, lov- og regelverk. Det blir stadig mer resursskrevende, både for myndigheter og fagbevegelse, å arbeide med de negative konsekvenser av at

flernasjonalt virksomhet etableres og avvikles innen vurderingsrammer for den totale globale virksomhet og ikke på nasjonalt plan.

SKOLE OG UTDANNING

Utdannings spørsmål fikk stor oppmerksomhet i organisasjonen i 1991. I januar ble det lagt fram en offentlig utredning med navnet: *Veien videre til studie- og yrkeskompetanse for alle* (NOU 1991:4). Denne utredningen ble et helt sentralt dokument for LOs utdanningspolitiske arbeid i 1991. Som et innspill til dette utvalgets arbeid hadde LO og NHO laget en felles erklæring om fag- og yrkesopplæring i skole og arbeidsliv. Denne fikk stor betydning for utvalgets konklusjoner.

LOs utdanningspolitiske engasjement spenner fra grunnskolen, via universiteter og høyskoler til etter- og videreutdanning for voksne arbeidstakere. Det er fortsatt fagutdanningen som er det viktigste utdanningspolitiske engasjement for LO.

Skolekontorets administrative tilknytning

Blant de tillitsvalgte har Per Gunnar Olsen ansvaret for skole- og utdannings spørsmål. I forbindelse med omorganiseringen i LO i 1990 ble de utdanningspolitiske medarbeiderne overført til Næringspolitisk avdeling. Den tette, direkte kontakten mellom saksbehandlerne og den tillitsvalgte har imidlertid vært videreført som før omorganiseringen. Forsatt oppfattes skolekontoret som en egen gruppe innenfor avdelingen.

I perioden har Kay Olav Winther sagt opp sin stilling som skolesekretær og er nå fast ansatt i Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet som sekretariatsleder av Rådet for fagopplæring i arbeidslivet. Skolekontoret har i 1991 bestått av: Jan T. Løkken, skolesekretær, Dag Johnsen, utdanningssekretær, Liv Bjørnsgård, kontorsekretær.

LOs forum for utdanningspolitikk

LOs forum for utdanningspolitikk søker å bidra til den utdanningspolitiske debatten i fagbevegelsen, og er et viktig virkemiddel for å knytte en sterkere kontakt mellom LO og forbundene på det utdanningspolitiske området. I tillegg til disse inviteres også DNA, AUF, SSF og AOF til å delta på møtene i forumet.

I 1991 ble det avholdt 6 møter i LOs forum for utdanningspolitikk. Hovedtema for disse møtene var:

08/02 – Blegen-utvalgets innstilling

05/04 – Handlingsplanen for fag- og yrkesopplæringen

27/05 – «Fra visjon til virke» – Stortingsmelding om høyere utdanning

16/08 – Handlingsplanen for fag- og yrkesopplæringen – Økonomi og garantiordninger

Fagutdanning

Jan T. Løkken har vært leder i Rådet for fagopplæring i arbeidslivet i 1991. Dette har ført til at det har vært en sterk og god kontakt mellom LO, LOs representanter i RFA og selve RFA. En av de viktigste sakene i RFA i perioden har vært arbeidet med forslag for å skaffe flere lærlingplasser. På bakgrunn av strukturutvalgets innstilling, har også Rådet fattet vedtak om at det vil arbeide for bredere opplæringsråd og sekretariatsløsninger som samordner interessene for flere fagområder.

I forbindelse med utarbeidelse av NOU 1991:4 Veien videre til studie og yrkeskompetanse, avga NHO og LO en felles erklæring om fag- og yrkesopplæring i skole og arbeidsliv. Bakgrunnen for dette var et felles ønske om å styrke fagopplæringen i en situasjon hvor den kvantitetsmessig var i ferd med å bli redusert til et minimum. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet har signalisert at de vil følge opp ett av kravene som ble reist i LOs handlingsprogram, og som det ble gitt tilslutning til i NOU 1991:4, nemlig retten til 3 års videregående utdanning for alle. Dette var utgangspunktet når LO, sammen med NHO, startet arbeidet med å utvikle en handlingsplan for fag- og yrkesopplæring i skole og arbeidsliv. Ett av hovedproblemene med utviklingen av en handlingsplan viste seg å være spørsmålet om lærlinglønn. Etter at både NHO og Arbeids- og administrasjonsministeren hadde krevd lavere lærlinglønninger og dette var avvist av LO stoppet arbeidet opp. Det var først etter at utdanningsministeren hadde tatt et direkte initiativ overfor lederne i de to organisasjonene at det på nytt ble bevegelse i arbeidet. En fant grunnlag for å fortsette det videre arbeidet med handlingsplanen på basis av tre avgjørende tiltak: Det er for det første en prinsipiell fordeling av læretiden i bedrift, mellom opplæringstid og verdiskapningstid. For det andre har Kirke- utdannings- og forskningsdepartementet signalisert at de vil være med på å ta et økonomisk og faglig ansvar for yrkesutdanning i arbeidslivet på samme måte som yrkesutdanning i skole. Det tredje momentet er at NHO har sagt seg villig til å være med på å etablere et fagopplæringsfond, finansiert av arbeidsgiverne. Fondet vil bidra til å utjevne belastningen arbeidsgiverne imellom når det gjelder å ta et fagopplæringsansvar.

På bakgrunn av disse tiltakene stipulerer partene nå et antall lærlinger tilsvarende 1/3 av ungdomskullet (20 000 av 60 000). Handlingsplanen er ved årsskiftet 1991/1992 til høring i samtlige fagforbund.

Etter- og videreutdanning

LO har et eget utvalg for etter- og videreutdanning. Utvalget ledes av Per Gunnar Olsen, med Dag Johnsen som sekretær. Utvalget brukes som

ressursgruppe i forhold til etter- og videreutdanningspørsmål og har ca. 6 møter årlig. Ett av hovedemnene for 1991 har vært iverksettelsen av arbeidet med studieheftet 5M'er som er beregnet på klubber og fagforeninger for å få igang en diskusjon og motivering for kompetanseutvikling i den enkelte bedrift, for den enkelte arbeidstaker. Utvalget har også drøftet arbeidstakernes rett til utdanningspermisjon og utdanningsvikariater.

Rett til utdanningspermisjon

Som en oppfølging av Hovedavtalen mellom LO og NHO er det nedsatt en felles arbeidsgruppe som skal arbeide med LOs krav om arbeidstakernes rett til permisjon for utdanning. Det har vært en viss fremgang i dette arbeidet i løpet av perioden, og vi håper på at gruppen skal kunne avslutte sitt arbeid før lønnsoppgjøret 1992 starter.

Utdanningsvikariater

LO har engasjert seg i det arbeidet som Arbeids- og administrasjonsdepartementet nå gjør for å iverksette forsøk med utdanningsvikariater i private bedrifter. Det er avklart at forsøket blir satt i gang i Oslo, Sør-Trøndelag og Troms fra og med 1. halvår 1992. Målet med forsøket er at ved å gi arbeidstakere utdanningspermisjon fra bedriftene skal en, med støtte fra det offentlige, kunne ta inn arbeidsledige i bedriften. Dermed vil arbeidstakere som trenger utdanning lettere kunne få dette, samtidig som arbeidsledige som trenger jobb får en mulighet for det. Svakheten ved ordningen, etter LOs oppfatning, er fortsatt at det ikke er lagt inn tilstrekkelig ressurser i forhold til å få arbeidstakere til å søke, og ha mulighet for å gjennomføre, en utdanningspermisjon.

Utdanningsvikariater var også temaet for LOs utdanningskonferanse i 1991. På denne deltok det 39 personer.

Fagbevegelsen og skolen

LOs arbeid med å styrke kontakten mellom fagbevegelsen og skolen har vært ført videre i 1991. Det samme har spredningen av det informasjonsmaterielle som tidligere har vært utarbeidet blitt, og sammen med AOF har vi arrangert regionale kurs for tillitsvalgte som er engasjert innenfor samarbeidet mellom skole og arbeidsliv.

LO gir et økonomisk tilskudd til de samorganisasjonene som engasjerer seg i forholdet mellom skole og arbeidsliv.

Organisasjons- og informasjonsavdelingen

Avdelingen samarbeider nært i forhold til ledelsessekretariatet om pressearbeidet.

1991 ble det sendt ut 90 pressemeldinger. Ulike temaartikler til fagbla-

dene er utarbeidet. Av sentrale pressekonferanser kan nevnes, tariffoppgjøret 1991, LOs organisasjonsprosjekt og debattopplegget fagbevegelsen og Europa. Avdelingen har løpende kontakt med massemedia, har ansvar for informasjonsopplegg knyttet til større saker som tariffoppgjøret og EØS-forhandlingene. Kontakt med fagbladene og arbeiderbevegelsens nærradioer sto sentralt på informasjonssiden i 1991.

Avdelingen dekket sekretærfunksjonene for LOs fagbladforening (LOFF), Radio Riks og LOs medieutvalg.

Utsendelse av eget nyhetsbrev «LO ser på EF» skjer jevnlig. I tillegg kommer temabrosjyrer om EØS. Nyhetsbrevet «LO ser på EF» gir en kortfattet oversikt over utviklingen i Europa, med særlig vekt på faglige forhold. Avdelingen formidler videre regelmessig nyhetsbrev fra LOs Brusselkontor, EØS og utviklingen i EF.

I 1991 ble LOs informasjonsmaterieell gjennomgått og for en del brosjyres vedkommende revidert. Opptrykk og utarbeidelse av nytt informasjonsmaterieell ble gitt høy prioritet. Kampanjen «Problemer på jobben?» ble gjennomført i tre uker høsten 1991. Virkemidler var storplakater i Oslo og riksdekkende annonsering. Sett i forhold til kampanjens ressurser må responsen betegnes som tilfredsstillende. Egen telefonvakt var engasjert på «Grønn linje» i kampanjeperioden.

Arbeidet med å bygge opp et slagkraftig Radio Riks har krevd økte ressurser. Radio Riks er en interesseorganisasjon for arbeiderbevegelsens nærradioer. Nærradioer som kan bli medlemmer, er for eksempel radioer med tilknytning til lokale organisasjonsledd i LO eller LO-forbund, samorganisasjoner, AOF-foreninger, AUF, Framfylkingen, A-pressen eller partilag. Radio Riks ble stiftet i oktober 1990. Radio Riks har pr. 31.12.91, 20 medlemsradioer. Organisasjonen ledes av et eget styre med representanter for medlemsradioene, LO og AOF. Informasjon til nærradioene skjer via egne nyhetsbrev og utsendelse av temakassetter.

Avdelingen bearbeidet i 1991 beslutningsgrunnlag for LOs ledelse om mulig engasjement i P4. – Ny riksdekkende privat reklamefinansiert radiokanal.

LO har også i 1991 hatt besøk av et stort antall skoleklasser. Tema som står sentralt er:

- LOs oppbygging
- Sysselsetting/økonomi.
- Forholdet til Storting/Regjering.
- Tariffpolitikk.
- Faglig/politisk samarbeid.

Avdelingen har vært representert i flere offentlige utvalg. Avdelingen har representert LO i følgende utvalg/styrer:

- Radio Riks
- ILO-informasjonsutvalget.
- LOs medieutvalg.
- Rådet for Norges-informasjon.

VERVE- OG AKTIVITETSARBEID

I forbindelse med strategisk plan for 1991, ble det administrative arbeidet i LOs verve- og aktivitetsarbeid lagt om. Verve- og aktivitetskomiteen sentralt/regionalt og lokalt ble lagt ned og arbeidet med å utvikle og forbedre LOs rekrutteringsstrategier ble dreid inn mot konkrete prosjekter. Formålet var å foreta et systematisk arbeid med å utvikle vår egen organisasjon til å bli bedre og mer fleksibel i forhold til omgivelsenes krav. De tre faktorene som ble lagt til grunn i det videre arbeidet var endringer i næringsstrukturen, endringer i yrkessammensetningen samt endringer i organisasjonsmønsteret i Norge. En konsekvens av de tre årsakene ble at målsettingen om 1 million medlemmer i LO innen 1993 og 1 million yrkesaktive medlemmer innen år 2000, ble ansett som lite realistiske målsettinger å arbeid etter. Sekretariatet sluttet seg til denne omleggingen av strategisk rekrutteringsarbeid.

Hovedpunktene i rekrutteringstrategien:

Arbeidet med å tilpasse fagbevegelsens organisasjonstilbud til dagens og morgendagens arbeidsmarked har stått sentralt. Særlig er det blitt arbeidet med å stimulere våre forbund til å utvikle bedre tilbud til deltidsansatte.

Satsing på spesielle næringer ved å konsentrere mer av vår organisasjonsmessige oppbygging på områder som er i vekst med hensyn til antall sysselsatte sto sentralt i 91. På kort sikt betydde dette at LO gjorde en spesiell innsats overfor 3 forbund i privat tjenesteytende sektor, hvor andelen uorganiserte er særlig stor.

Det er utarbeidet datagrunnlag om varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet. I tillegg ble det innhentet datagrunnlag fra HK, NTF og HRAF som ga en oversikt over forbundenes medlemspotensiale i næringen. Materialet er til stor hjelp i valg av rekrutteringsstrategi og konkrete verveplaner.

For Handel og Kontors vedkommende er det et mål å rekruttere sterkere innen varehandelen. Varehandelen er preget av en meget lav organisering og liten konkurranse. Prosjektet ble rettet inn mot Midt-Norge regionen, dvs. Møre og Romsdal, Sør- og Nord-Trøndelag.

For Norsk Transportarbeiderforbunds del ble rekrutteringsarbeidet konsentrert inn mot engrossektoren hvor potensialet er stort. Prosjektet pågår i Oslo og Nordland.

Det tredje forbundet var Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet. Her ble hotellene prioritert spesielt. Prosjektarbeidet omfatter Buskerud, Telemark og Aust-Agder. Det ble ansatt en korttidssekretær for prosjektet.

Gjennom disse tre fellesprosjektene har LO v/organisasjons- og informasjonsavdelingen og forbundene oppnådd mange nyttige og fine erfaringer. Forbundene har fått prøvet ut flere rekrutteringsstrategier overfor sine satsingsområder og målsettinger. Et resultat er flere nye medlemmer, men det viktigste resultatet i 1991 var de erfaringer som ble gjort gjennom alle prosjektene både sentralt og lokalt. Disse erfaringene vil komme godt med i det videre arbeid med prosjektene i 1992.

Det ble påbegynt forberedelser for et prosjekt mellom LO/HK/NFATF hvor hovedmålet er å øke andelen LO-organiserte innenfor Norsk Hydrokonsernet i Porsgrunn, med hovedvekt på de to nevnte forbund.

Prosjektet fortsetter i 1992.

Et annet prosjekt som ble igangsatt i 1991, var arbeidet med å styrke samorganisasjonene i to utvalgte fylker, henholdsvis Hedmark og Hordaland.

Det ble utviklet følgende hovedmål for prosjektet:

«Bistå styrene i 9 samorganisasjoner slik at de blir i stand til å utarbeide egne mål, for å øke serviceinnsatsen i forhold til lokale organisasjonsledd. Videreutvikle LOs samarbeidsorgan i de to fylkene.»

De samorganisasjoner som inngikk i prosjektet var:

Kongsvinger faglige samorganisasjon, Øvre Solør faglige samorganisasjon, Ringsaker faglige samorganisasjon, Trysil faglige samorganisasjon, Odda og omegn faglige samorganisasjon, Nordhordland faglige samorganisasjon, Stord og Omegn faglige samorganisasjon, Askøy faglige samorganisasjon og Bergen faglige samorganisasjon. Prosjektet begrenses til Hordaland i 1992.

Samordning og målretting:

Organisasjons- og informasjonsoppgavene blir i så stor grad som mulig samordnet, slik at innsatsen på disse områdene skal gi LO rekrutteringseffekt.

Vervemateriell, sponsortiltak, annonsering og kampanjer legges opp slik at de på kort og lang sikt skal ha en rekrutteringseffekt. Generelle profileringsiltak ble tonet ned i 1991.

ORGANISASJONSDEBATTEN

Med utgangspunkt i endringer i norsk arbeidsliv både med hensyn til yrkesgrupper og organisering av bedrifter, sluttet kongressen i 1989 seg til at det utarbeides forslag til endrede organisasjonsstrukturer.

Arbeidet med å utrede forslag til nye organisasjonsstrukturer ble orga-

nisert som et prosjekt og lagt utenfor LOs egen administrasjon. Prosjektarbeidet har imidlertid vært ledet av en styringsgruppe, ledet av Yngve Hågensen.

I uke 39 ble prosjektet presentert både i distriktene og ved en sentralt anlagt pressekonferanse. Debattopplegget skal nå drøftes fram til 1. april 1992. Både Prosjektsekretariatet og Organisasjons- og informasjonsavdelingen har gjennomført konferanser og kurs for å skolere innledere i forbindelse med debattopplegget. LOs distriktssekretærer har presentert debattopplegget i de fleste samorganisasjoner. Ved utgangen av 1991 var det gjennomført ca 30 presentasjonskonferanser med sentrale innledere formidlet gjennom Organisasjons- og informasjonsavdelingen. Til LOs egne organisasjonsledd er det gått ut ca 3500 debattopplegg. Til forbundene er det gått ut ca 30 000 debattopplegg.

ORGANISASJONSUTVIKLING

I 1991 har LO bygget opp en del intern kompetanse på organisasjonsutvikling. Utviklingsarbeidet er prioritert i forhold til LOs administrasjon og samorganisasjonene.

Utviklingsarbeidet som er startet vil fortsette i 1992. Hensikten er å skape en målrettet og mer effektiv organisasjon som lettere kan nå sine mål.

Personalavdelingen

Ved årsskiftet var det til sammen 156 stillinger ved hovedkontoret. I dette tall er ikke regnet med LO-Aktuelt Selskap med åtte stillinger, Teleinteressentskapet med fire stillinger – Revisjonen med sju stillinger og Folkets Hus Landsforbund med en stilling.

Arbeidslivsavdelingen har engasjert medarbeider for å arbeide med sykefraværsprosjektet NHO/LO, fra mai/91 til 1. juli/92. Det er videre tilsatt to vikarer i saksbehandlerstilling.

Næringspolitisk avdeling har ansatt ny saksbehandler, og har hatt engasjement av saksbehandler i 3 måneder.

Internasjonal avdeling har tilsatt vikar for ett år i stilling som saksbehandler for LOs prosjektsamarbeid med fagorganisasjoner i utviklingsland.

Samfunnspolitisk avdeling har hatt to vikariater i stillinger som sosialøkonom.

Juridisk avdeling har hatt to vikarer i stilling som advokatfullmektig.

Det er tilsatt vikar for ungdomssekretær v/*Organisasjons- og Informasjonsavdelingen*.

Som meddelt i beretningen for 1990, er det for Organisasjonsprosjekt Kongressen 1993 opprettet et prosjektsekretariat med tre prosjektsekretærer.

Ved kontoret i *Brussel* er ansatt saksbehandler, Erna Ansnes, etter medarbeider som har sluttet, samt kontormedarbeider ut året, med utvidelse til å gjelde ut 1992. Kontoret har to fast ansatte.

I juni måned fikk LO ny personalsjef, Tove Haug, etter Knut Nilsen, som gikk over i annen virksomhet.

I *Folkets Hus Landsforbund* ble Herlof Gjerde ansatt 1. mars etter Gunnar Andersen, som sluttet for aldersgrensen. Gunnar Jan Hansen er fra september ansatt som prosjektleder i *Hovedorganisasjonenes Fellestiltak* etter Arnold Johannessen, som sluttet for aldersgrensen.

Ved våre 18 distriktskontorer er det for tiden 72 medarbeidere. I dette tall er regnet med offshorekontorene i Bergen og Stavanger, samt anleggskontorene ved Kårstø og Lillehammer. Ved distriktskontoret i *Kirkenes*, er det ansatt ny distriktssekretær i forbindelse med distriktssekretærs nedtrapping til pensjonsalder.

Ved *OL-Anleggene Lillehammer* er det engasjert hovedverneombud.

Distriktskontoret i Oslo/Akershus har fått ny distriktssekretær, i forbindelse med at den forrige gikk over i annen stilling ved hovedkontoret.

Stillingen som distriktssekretær i *Møre og Romsdal* er utlyst.

Ved hovedkontoret og distriktskontorene er det til sammen 229 arbeidstakere.

Medregnet Teleinteressentskapet – revisorene – LO-Aktuelt og Folkets Hus Landsforbund har LO administrativt ansvar for 249 arbeidstakere.

Kurstilbud fra AOFs Ledersenter er forelagt de ansatte, og interessen har vært stor. Det er imidlertid ikke alle som får sine ønsker oppfylt fordi det ikke er nok påmeldte deltakere, slik at enkelte kurs blir avlyst.

Det planlegges kurs i lederopplæring for avdelings- og nestledere, samt ledende kontorsekretærer. AOF, Ledersenteret, skal stå for opplæringen.

Videre har vi hatt deltakelse på kurs utenom AOF som:

Arkivkurs – Grunnkurs i pedagogikk – Kurs i Arbeidsrett – Kurs i Lov-

data – Bedriftsøkonomistudier – Kurs for oversettere – Intensiv språkkurs – fjernundervisning i EF-rettslige studier m.m.

Ansatt m/ektefelle har deltatt på kurs i «Forberedelse til pensjonsalderen» arrangert av Norsk Folkehjelp.

Funksjonærene på distriktskontorene har vært til regnskapskurs på Sørmarka. Felles samlig holdes i januar 92.

Det er holdt tre møter i Arbeidsmiljøutvalget.

Sykefraværstatistikken for 1991 viser at fraværprosenten ved LOs hovedkontor var 4,98% og ved distriktskontorene 4,84%.

Både LOs ansatte ved hovedkontoret og pensjonistene har fått tilbud om influensavaksine, noe som mange benyttet seg av.

LO har et aktivt velferdsutvalg, som bl.a. arrangerte båttur i sommer med stor deltakelse.

Personalsjefen har vært på besøk ved våre distriktskontorer i Oslo/Akershus – Vestfold – Vest-Agder – Hordaland – Møre og Romsdal – Rogaland og Sør-Trøndelag.

Personalavdelingen har hatt avdelingsseminar med behandling av:

- Lønn, og eventuell overgang til nytt lønssystem, Formula.
- Gjennomgang/fordeling av avdelingens arbeidsoppgaver
- Gjennomgang av HK-overenskomsten

Nytt for året er tilbud om barnehageplass for ansattes barn i Ankerbrua Barnehage, som ble åpnet i september.

Oppslutningen har ikke vært som forventet. Det er inngått avtale med Barnehageforbundet for en 3-års periode.

Som følge av tariffrevisjonen i 1990 er det i 1991 foretatt poengberegning for en del av funksjonærene i spesialstillinger. Dette er også gjort gjeldende for ledende kontorsekretærer ved våre distriktskontorer.

Det er videre utarbeidet nytt lønssystem gjeldende for LOs tillitsvalgte – avdelingsledere – nestledere og for våre distriktssekretærer, samt for våre saksbehandlere og offshoresekretærer.

Personalsjef Tove Haug er styreleder for undervisningsutvalget i AOFs Personal- og Ledersenter, styreleder for Arbeiderbevegelsens Bedriftshelsetjeneste og leder i AMU.

Samfunnspolitisk avdeling

Samfunnspolitisk avdeling er fagavdeling for arbeidsmarked og sysselsetting, lønns- og inntektsforhold, pensjon og trygd, likestilling, forbrukerspørsmål, kultur og idrett, samt innvandrerspørsmål.

Avdelingen består for tiden av leder, nestleder, tre saksbehandlere og to kontormedarbeidere.

Stein Reegård er ansatt som leder for avdelingen. Øvrige medarbeidere er: Kjell Samuelson, Grethe Fosli, Ellen Horneland, Stein Gunnes, Ann-Elise M. Øynes, Anne-Cathrine Nielsen.

Avdelingen har hatt sekretærfunksjon for flg. utvalg i LO:

- Fordelings- og sosialpolitisk utvalg
- Kultur- og fritidspolitisk utvalg
- Prosjektledelse Kvinner og Økonomi
- LOs utvalg for familiepolitikk og likestilling

Avdelingen har representert LO internasjonalt i:

- * Nordens Faglige Samorganisasjon:
Arbeidsmarkedsutvalg
- * Den Europeiske Faglige Samorganisasjon:
Komiteen for forbrukerpolitikk
- * Trade Union Advisory Committee (Fagbevegelsens kontaktorgan i OECD):
Økonomisk-politikk komité
Komité for sysselsetting og utdanning

Avdelingen har ellers representert LO i bl.a.:

- Forbrukerrådet (institusjonens «styre»)
- Arbeidsdirektoratets styre
- Rikstrygdeverkets styre
- Norges Bedriftsidrettsforbund – forbundsstyret

Av sentrale arbeidsområder i 1991 nevnes særlig:

Inntektsoppgjør og arbeidsmarked

Dette er avdelingens to mest sentrale arbeidsområder. LOs aktivitet i forhold til arbeidsmarkedet og tariffoppgjøret for 1991 er nærmere beskrevet i egne avsnitt.

Avdelingen har også en sentral rolle ved trygdeforhandlingene fra LOs side sammen med Norsk Pensjonistforbund. Dette gjelder også i spørsmål knyttet til statsbudsjettforhandlinger for pensjonistorganisasjonene i henhold til regler for kontaktutvalgene med Regjeringen. For øvrig vises til beretningens omtale av inntektsregulering for pensjonistene.

Skattereformen

LO la stor vekt på å påvirke skattereformarbeidet, med den store betydning dette har både for medlemmenes inntektssituasjon og for norsk økonomis måte å virke på. Det er foretatt fordelingsmessige beregninger ved overgang til nytt skattesystem og den omtalte delingsmodellen er spesielt vurdert både i forholdet lønnstakere – private næringsdrivende, og i forhold til bedriftene og særlig de små og mellomstore bedrifter, SMB.

I arbeidet vedrørende LOs syn på skattereformen er det lagt vekt på at den utgjør en viktig rammebetingelse både for bedrifter og husholdninger, og er nødvendig som grunnlag for sysselsetting og vekst i norsk økonomi.

Forbrukerpolitikk

LO var representert på Forbrukerrådets landsmøte med Liv Undheim, LO, Tore Martin Holm, NKF og Grethe Fossli, LO.

I 1991 er samarbeidet med Forbrukerrådet styrket. Det har vært gjennomført en dagskonferanse med deltakere fra LOs distriktskontorer om Forbrukersaker. Konferansen var starten på utviklingen av samarbeidet mellom Forbrukerkontorene i fylkene og våre lokale organisasjonsledd. Konferansen ble arrangert av LO og Forbrukerrådet.

Kultur og idrett

I perioden er det opprettet et sterkere samarbeide med Norges Bedrifts-idrettsforbund. Det er bl.a. opprettet et samarbeidsutvalg mellom NBIF, Folk i Form til OL og LO i den hensikt å spre informasjon og motivere til samarbeide mellom NBIFs lokale organisasjonsledd og LOs lokale ledd og Folk i Form til OL.

Dette har resultert bl.a. i at LO markerte seg under Olympic Day Run i Lillehammer sommeren 1991 og at det var et eget arrangement på Youngstorget i forbindelse med Folk i Form til OL-dagen 29. mai. I dette arrangementet deltok det ca 1100 personer.

Likelønnsprosjektet

Arbeidsforskningsinstituttet (AFI) har vært engasjert av LO for å undersøke hvilke lønnsforskjeller en finner mellom kvinner og menn på virksomhetsnivå, både i privat og offentlig sektor. Kartleggingen har pågått i 1991 og AFIs rapport «Lønn som fortjent?» vil foreligge i mars 1992. I privat sektor har arbeidet skjedd i samarbeid med NHO. Hovedansvaret for prosjektet er nå overført til arbeidslivsavdelingen.

Kvinner og økonomi

Dette er et samarbeidsprosjekt mellom LO og Samvirke Forsikring. Avdelingen har hatt ledelsen av prosjektet fra oppstart. Oppgaver for prosjektet er:

- Kartlegging og informasjonsinnhenting
- Informasjonsarbeid
- Produktutvikling
- Politisk arbeid

med hovedsiktemålet å bedre kvinners økonomiske situasjon.

I 1991 publiserte FAFO sin rapport «Godt sikret?». Rapporten bygget på en større spørreundersøkelse som ga data om kvinners økonomiske situasjon og arbeidsdelingen i familien på dette området. AOF ga i samarbeid med prosjektet ut studieboka «Regn med oss» høsten 1991. Siktemålet var å gi kvinner kunnskap om sin private økonomi gjennom boka og studieringvirksomhet. Samvirke har videre lansert «LOs kvinnepensjon», et individuelt pensjonsforsikringstilbud til LOs kvinnelige medlemmer i november 1991. Samarbeidsprosjektet vil fortsette til 1993.

Avdelingen har utarbeidet LOs høringsuttalelser i en rekke saker og bidratt med foredragsholdere ved ulike arrangementer internt i fagbevegelsen, men også i andre sammenhenger.

		ANTALL
<i>Høringer:</i>		37
NOU:	12	
Andre:	25	
<i>Foredrag:</i>		39
Møter i fagbev.:	26	
Kurs:	6	
Andre møter:	7	

Økonomiavdelingen

Avdelingen har ansvar for budsjett, økonomi, regnskap, kontingent, innkjøp, vedlikehold, statistikk tilknyttet medlemsregistre og overenskomstregisteret og Lavlønnfondet.

Avdelingen har også det administrative ansvaret for Tele-Service, som har fire ansatte.

Av spesielle saker i 1991 kan nevnes:

- innføring av nytt regnskapssystem FORMULA
- gjennomgang av ny kontoplan med avdelingene

Avdelingen hadde ved utgangen av 1991 ti stillinger.

LOs revisjonsutvalg

Utvalget består av: Margot Kvalvik Fon (leder),
Norsk Kommuneforbund
Trygve Johnsen, Fellesforbundet
Bente Halvorsen, Handel og Kontor
1. vararepr. Harald Sjom, Norsk Jernbaneforbund
(møter fast)
2. vararepr. Kåre Andersen, Norsk Transportar-
beiderforbund

Utvalget hadde i 1991 ni møter og behandlet 66 saker.

Utvalgets arbeide i 1991 har vært preget av omleggingen av revisjons-
ordningen og problemer som oppstod i kjølevannet av dette.

Utvalget har gjennomgått protokollene fra Leder møtene og Sekretaria-
tets møter. Med utgangspunkt i disse har Utvalget behandlet en rekke
saker med økonomisk karakter.

Utvalget har i sitt arbeid hatt et nært samarbeide med Økonomiavdelin-
gen og den eksterne og interne revisjonen.

LOs Revisjonskontor

Arbeidet med omlegging av revisjonsordningen og problemer som oppstod
i forbindelse med dette, både ute hos oppdragsgiverne og internt ved kon-
toret, har satt sitt preg på virksomheten i 1991.

Usikkerhet når det gjaldt ansvars- og arbeidsfordeling mellom kontoret
og den eksterne revisjonen, medførte at en del aktiviteter ble redusert.
REVISOR INFORMERER kom med to nummer i -91 og NOTAT OM
INTERN KONTROLL utkom ikke. Av TEMA-møter ble det avholdt ett,
om den nye innberetningsordningen. Antall rundskriv gikk også ned.

Ved kontoret har det vært brukt meget tid på omlegging fra tidligere
revisjonsmetodikk til ERNST & YOUNGs revisjonsmetodikk.

Det ble også i 1991 brukt betydelige ressurser på å holde medarbeiderne
faglig oppdatert gjennom ekstern kursvirksomhet og litteratur.

Kontoret har som i tidligere år stilt forelesere til disposisjon for forbun-
denes kasserer- og revisorkurs, og for LO-skolen.

Det arbeider ni personer ved kontoret, åtte som driver med revisjon og
en kontorsekretær. Bortsett fra at det er skiftet kontorsekretær i løpet av
-91, har arbeidsstokken vært stabil.

LOs faste utvalg

SEKRETARIATETS RÅDGIVENDE FINANSKOMITE

Svein-Erik Oxholm, Landsorganisasjonen i Norge, leder
Evy Buverud Pedersen, Landsorganisasjonen i Norge
Trygve Johnsen, Fellesforbundet
Bente Halvorsen, Handel og Kontor i Norge
Roar Wilhelmsen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund
Eli Gripne, Norsk Tjenestemannslag, til 10.12.90
Brit Renngård, Norsk Tjenestemannslag, fra 10.12.90
Harald Sjom, Norsk Jernbaneforbund
Margot Kvalvik Fon, Norsk Kommuneforbund
Knut Endreson, Landsorganisasjonen i Norge, sekretær.

Komiteen er opprettet med det formål å komme fram til felles holdninger i større finansielle spørsmål av betydning for LO og forbundene.

Komiteen har i 1991 kun hatt ett møte, hvor søknad fra AUF om kapitaltilskudd og Den norske Fagorganisasjons pensjonskasses videre fremdrift ble behandlet.

FAMILIE- OG LIKESTILLINGSPOLITISK UTVALG

Utvalget har i 1991 hatt følgende sammensetning:

Esther Kostøl, LO – tillitsvalgt-leder, Evy Buverud Pedersen, LO – tillitsvalgt, Per Gunnar Olsen, LO – tillitsvalgt.

Jorun Christensen, sekretær, Arbeidslivsavdelingen, Grethe Fossli, sekretær, Samfunnspolitisk avdeling.

Representanter:

Anne Grethe Krogh, Statstjenestemannskartellet, Inger Lise Rønning, Norsk Tjenestemannslag, Margot Kvalvik Fon, Norsk Kommuneforbund, Florin Olsen, Fellesforbundet, Kirsten Sivertsen, Norsk Barnevernpedagogforbund, Anders Skattkjær, Norsk Grafisk Forbund, Gunnborg Hage, Handel og Kontor i Norge, Birger Blomkvist, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Inger Furmyr, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Elfhild Haustreis, Den norske Postorganisasjon, Iren Øyen, Tele- og Dataforbundet.

Møterett:

Solveig Gjestebø, Framfylkingen, Bente Gyp Wilhelmsen, AOF i Norge. 8 møter er avholdt og 48 saker er behandlet i løpet av året.

Det er foretatt en deling av arbeidsoppgaver, etter nytt mandat, mellom Samfunnspolitisk avdeling og Arbeidslivsavdelingen.

Nytt mandat for utvalgene i fylkene er utarbeidet og vedtatt.

Arbeid på bakgrunn av Handlingsprogrammets punkter på området familie- og likestillingspolitikk, er bl.a. følgende:

- Et samarbeid med Barne- og Familiedepartementet i forarbeidet med Stortingsmelding om 90-års likestillingspolitikk.
- Kontakt med Arbeiderpartiets kvinner på Stortinget om statsbudsjett og nevnte Stortingsmelding.
- Samarbeid med NHO i partssammensatt utvalg om:
 - likelønn på privat sektor, og
 - tilleggsavtale 6 i Hovedavtalen.
- Prosjekt om likelønn – herunder kvinner og fagutdanning, debattopplegg, og kartlegging som vil kunne gi grunnlag for å komme fram til tiltak med likelønn som mål.
- Prosjekt om kvinner og økonomi i samarbeid med Samvirke og AOF. Informasjon av betydning for egen økonomi og bedring av Samvirkes og LOs tilbud for kvinner.
- Arbeid for synliggjøring og forbedring av kvinners arbeidsmiljø.
- Opptrapping av LOs engasjement i forbrukerpolitikk. Samarbeide mellom LO og Forbrukerrådet om skolering av tillitsvalgte på fylkes/samorgsplan er igangsatt.
- Samarbeide med Norsk Lærerlag om barnehagepolitikk, drøftinger om felles utspill overfor myndighetene er startet gjennom et fellesutvalg.
- Boligpolitikk og gjeldssanering.

Det er avgitt høringsuttalelse i forbindelse med Mannsrolleutvalgets sluttrapport.

Seks representanter fra utvalget deltok på FFIs kvinnekongress i Canada.

I september måned ble det holdt et kurs for representanter fra familie- og likestillingspolitiske utvalg i fylkene. Der ble aktuelle saksområder drøftet. Formålet var å øke aktiviteten i utvalg og samorganisasjoner.

I desember ble nordisk seminar for fagbevegelsens kvinner arrangert på Sørmarka. Likelønn, det nye Europa, og likestilling og kvinnespørsmål i NFS ble drøftet.

NFS' Handlingsprogram for likestilling er revidert.

AOF arrangerer nå uten medvirkning fra utvalget, ukekurs om likestilling i arbeids- og samfunnsliv, etter mønster av «Fremtidsverkstedet». Søkermassen har økt betydelig.

Utvalgets medlemmer har deltatt som LOs representanter i en del arrangementer.

Utvalgets sekretariat har forelest ved en rekke konferanser i og utenfor fagbevegelsen, og i likestillings- og familiekurs arrangert av utvalgene i fylkene.

Det har dessuten vært arbeidet med opplysning om Hovedavtalens bestemmelser for likestilling, og de saker som vedrører området familiepolitikk og likestilling nedfelt i LOs Handlingsprogram.

FISKERIUTVALGET

LOs fiskeriutvalg ble opprettet i 1984. Etter vedtak i LOs sekretariat i juni og august 1991 ble utvalgets størrelse redusert, og det har nå følgende sammensetning:

Leder Hans Nordahl Jensen, LOs distriktskontor Nordland, Per Gunnar Olsen, LO, Erlend Hansen, LO, Olav Bjørklund, Sjømannsforbundet, Rolf Jørn Karlsen, Fellesforbundet, Birger Blomkvist, Kjemisk, Hans Johan Dahl, NNN.

Fiskeriutvalget er nå et underutvalg av Næringspolitisk utvalg.

Fiskeriutvalget hadde fem møter i 1991. Det har i tillegg vært holdt et møte mellom Fiskeriutvalget og den politiske ledelsen i Fiskeridepartementet og Arbeiderpartiets medlemmer i Fiskerikomiteen. Dette møtet ble holdt i Stortinget. Videre har det blitt innledet et formalisert samarbeid med Fiskerinæringens Landsforening (FNL) som er tilsluttet NHO. Fiskeriutvalget har hatt to møter med FNL i løpet av 1991. Fiskeriutvalget gjennomførte i februar 1991 en studietur til Brussel og Bremerhaven.

Viktige saker i løpet av 1991 har vært:

- intensjonsavtalen mellom LO og Norges Fiskarlag måtte legges til side
- EØS og betydningen for norsk fiskerinæring
- krisen i oppdrettsnæringen
- høringsuttalelser om organisering av fiskeindustrien og strukturen i fiskeflåten
- utarbeidelse av et nytt fiskeripolitisk handlingsprogram er påbegynt og vil ventelig avsluttes tidlig i inneværende år.

Det faglig-politiske samarbeidet har fungert meget godt innenfor det fiskeripolitiske området i perioden.

FORDELINGS- OG SOSIALPOLITISK UTVALG

Utvalget har i 1991 hatt denne sammensetningen:

Fra LO: Per Gunnar Olsen, leder
Svein-Erik Oxholm
Liv Undheim

Magne Brekstad – Fellesforbundet, Anne Kristine Olsen – Norsk Sosionomforbund, Arve Andersen – Norsk Tjenestemannslag, Jan Davidsen – Norsk Kommuneforbund, Thorbjørn Dahl – Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Bjørn Christiansen – Norsk Barnevernpedagogforbund, Mariann Bakken – Norsk Vernepleierforbund, Hans Jørgen Eriksen – Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer, Synnøve Nymo – Sosialdepartementet, Steinar Øhrling – Norsk Fengsels-tjenestemannsforbund, Dag Langfjæren – Skolenes Landsforbund.

Som sekretær er oppnevnt Kjell Samuelsen, LO.

Dessuten gis møterett i utvalget til flg.:

Einar Strand – Norsk Pensjonistforbund, Finn Grønseth – Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Bjørn Skaug – Arbeidernes Edruskapsforbund, Synnøve Folde – Norsk Folkehjelp, Per Oskar Figenschou – Samvirke.

Det har vært holdt 8 møter i utvalget, samt en to-dagers samling i Telemark.

Flg. har holdt innledninger i utvalget:

Statsråd Tove Veierød – sosialpolitiske spørsmål
Statsråd Tove Strand Gerhardsen – arbeidsmarkedet
Statssekretær Tore Jarl Christensen – kriminalpolitiske spørsmål
Spesialrådgiver Kjell Knudsen – om Helsedirektoratet
Økonom Even Aas – EØS-spørsmål

Enkelte av møtene har vært avholdt i våre samarbeidsorganer som Norsk Pensjonistforbund, Norsk Folkehjelp og Frambu Helsesenter.

Utvalget er oppnevnt av Sekretariatet i LO og har flg. mandat:

Med bakgrunn i LOs handlingsprogram skal utvalget behandle og fremme forslag til aktiviteter og politiske tiltak innen områdene:

- Kommune- og fylkeskommunepolitikk
- Helse- og sosialpolitikk
- Pensjons- og trygdepolitikk
- Eldrepolitikk
- Rettssikkerhet
- Arbeidsmarkedspolitikk
- Skattepolitikk
- Innvandrerpolitikk

Utvalget er rådgivende for LOs Sekretariat.
Det er behandlet 42 saker i utvalget i 1991.

INFORMASJONS- OG MEDIAPOLITISK UTVALG

Utvalgets oppgave er å fremme forslag til aktiviteter og politiske tiltak innen området LOs informasjons- og mediepolitiske strategi. Utvalget gir råd i mediepolitiske saker. I 1991 har utvalget bl.a. arbeidet med:

- forskrifter om reklame i kringkasting og sponing av kringkastingsprogrammer
- program 4 i NRK, ny riksdekkende radiokanal
- satelittsituasjonen
- aktuelle mediapolitiske spørsmål

Utvalget er et forum for kontakt om mediepolitikk og informasjonsstrategi der representanter for ulike deler av fagbevegelsens informasjons/mediemiljøer drøfter saker av felles interesse.

Utvalget ledes av Svein-Erik Oxholm.

INNTKTSPOLITISK UTVALG

Inntektspolitisk utvalg er et rådgivende organ for Sekretariatet i innteks- og tariffpolitiske spørsmål. På grunnlag av Handlingsprogrammet og andre kongressvedtak skal det uttale seg om prinsipielle spørsmål og enkeltsaker. I 1991, som i tidligere år, har utvalget i særlig grad arbeidet med forberedelsene til tariff-forhandlingene. Det forberedte Sekretariatets innstilling til Representantskapet om retningslinjene for tariff-forhandlingene i 1991, og dessuten de konkrete kravene.

I 1991 har utvalget hatt følgende sammensetning:

Yngve Hågensen, leder, Esther Kostøl, Jan Kr. Balstad, Terje Moe Gustavsen, Jan Werner Hansen, Liv Nilsson, John Stene, (til okt. 91) Sidsel Bauck, Einar Hysvær, Arthur Svensson, Magne Nedregård, Kåre Myrvold, Ellen Stensrud, Juul Bjerke og Bjørn Kolby.

Pr. 31.12.1991 er utvalgets sammensetning:

Yngve Hågensen, leder, Esther Kostøl, Jan Kr. Balstad, Terje Moe Gustavsen, Jan Werner Hansen, Liv Nilsson, Kjell Bjørndalen, Sidsel Bauck, Einar Hysvær, Arthur Svensson, Magne Nedregård, Kåre Myrvold, Ellen Stensrud, Juul Bjerke og Bjørn Kolby. Stein Reegård er utvalgets sekretær.

INTERNASJONALT UTVALG

Internasjonalt utvalg ble opprettet av Sekretariatet 25. juni 1990.

Medlemmer er:

LO – tillitsvalgte: Leder Yngve Hågensen
Nestleder Esther Kostøl
Suppleres med tillitsvalgte i h.h.t. sak

LO-Administrasjon: Sekretær Kaare Sandegren
AIS-sekretær Ellinor Kolstad

Forbund:

Representant Jan Werner Hansen, Norsk Tjenestemannslag
Vararepresentant Aud Watnebryn, Norsk Tjenestemannslag
Representant Berit Tolg, Statstjenestemannskartetlet
Vararepresentant Per Ø. Andersen, Statstjenestemannskartetlet
Representant Steinar Gulvåg, Norsk Kommuneforbund
Vararepresentant Liv Eva Di Micco, Norsk Kommuneforbund
Representant Einar Sigurd Birkeland, Fellesforbundet
Vararepresentant John Stene, Fellesforbundet
Representant Karl Per Olsen, Norsk Kjemisk Industri.arb.-
forb
Representant Walter Kolstad, Norsk Transportarbeiderfor-
bund
Representant Sidsel Bauck, Handel og Kontor i Norge
Representant Einar Hysvær, Norsk Nær. og Nytelsesmidd.-
forb.
Representant Lars A. Myhre, Norsk Olje- og Petrokj.Fag-
forb
Representant Oddvar Hvidsten, Tele- og Dataforbundet
Representant Arnfinn Nilsen, Norsk Arbeidsmandsforbund
Vararepresentant Ruth Samuelsen, Norsk Arbeidsmandsfor-
bund
Representant Peter A. Moe, Norges Offisersforbund
Representant Edvin Ramsvik, Norsk Sjømannsforbund
Vararepresentant Arvid Dale, Norsk Sjømannsforbund

Møterett: Aslak Leesland, Arbeidernes Opplysningsfor-
bund, Jan Eirik Linstad, Norsk Folkehjelp
(Vara: Svein Olsen)
John Erik Dølvik, FAFO

Utvalget har hatt fem møter i 1991, 29. januar, 31. mai, 30. september,
25. oktober og 18. desember.

På møtene ble behandlet: Arbeidsform/EØS-forhandlingene, sikkerhetssituasjonen i Europa (v/ambassadør Bjørn Kristvik), forholdet til NORAD og målsettinger for prosjektsamarbeidet, EØS-avtalen (statssekretær Jon Ivar Nålsund), GATT (v/handelsminister Bjørn Tore Godal).

KULTUR- OG FRITIDSPOLITISK UTVALG

Utvalget har hatt følgende sammensetning:

Fra LOs tillitsvalgte:

Utvalgets leder:

- Liv Undheim, LO
- Evy Buverud Pedersen, LO

Fra LOs administrasjon:

Utvalgets sekretær:

- Grethe Fosslø, LO
- Herlof Gjerde,
Folkets Hus Landsforbund

Oppnevnt av forbundene:

Norsk Tjenestemannslag

Norsk Kommuneforbund

- Inger Lise Rønning
- Margot Kvalvik Fon (har ikke møtt i perioden, vararep. Svein Åge Lauritsen har møtt.)

Fellesforbundet

Norsk Musikerforbund

Norsk Arbeidsmandsforbund

Norsk Grafisk Forbund

Handel og Kontor i Norge

Skolenes Landsforbund

Norsk Kantor og Organistforbund

- Jens Petter Jensen
- Tore Nordvik
- Sven Pettersen
- Roger Andersen
- Tore Kjæserud
- Gro Standnes.
- Jørn Fevang

Konsultative medlemmer

Arbeidernes Opplysningsforbund

Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek

Tiden Norsk Forlag

Norges Bedriftsidrettsforbund

Folkeferie

Norsk Ballettforbund

Norsk Skuespillerforbund

- Finn Olsen
- Trond Bergh
- Paul Hedlund
- Per Vinje
- Willy Jansson
- Tore Westbye
- Representanten trakk seg i perioden, ny er ikke oppnevnt.

Utvalgets økonomiske ramme

LOs kultur- og fritidspolitiske utvalg fikk for 1991 tildelt en økonomisk ramme på kr. 632 000,-.

Utvalgets aktivitet

Utvalget har avholdt ni møter i 1991 og behandlet 83 saker. I tillegg til søknader om økonomisk støtte har utvalget engasjert seg i debatten om Regjeringens kulturmelding, og i den anledning fått en orientering av kulturminister Åse Kleveland. Utvalget har også besøkt Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek, og fått besøk av representanter for Kunst på Arbeidsplassen.

Av søknader til utvalget som har fått støtte kan nevnes:

1. Formidlingsteateret på Klevfos museum	kr. 10 000,-
2. Arbeiderdagene i Troms	kr. 5 000,-
3. AOF Sør Helgeland – video om Nordlandsbåten	kr. 5 000,-
4. Odda Samorganisasjon – jubileumsbok	kr. 10 000,-
5. NEO+ Rocke kor	kr. 60 000,-
6. Arbeiderfilmseminar – AOF Nord Trøndelag	kr. 10 000,-
7. Framfylkingen – teater om Barn og arbeidsløshet	kr. 60 000,-

Utvalget har også hatt et samarbeide med Folk i Form til OL og Norges Bedriftsidrettsforbund. Dette har resultert i et arrangement på Youngstorget 29. mai med ca. 1100 deltakere som gikk en tur. Det er også produsert en brosjyre med tips om trimaktiviteter på kurs.

Tidlig på året ble det avholdt et møte med Miljøvernminister Thorbjørn Berntsen vedrørende samarbeide om og bevilgninger til Tekniske og industrielle kulturminner. Dette møte resulterte i at det høsten 1991 ble opprettet en samarbeidsgruppe med representasjon fra LO, NHO, Norsk Kulturråd og Riksantikvaren. Denne gruppen skal være rådgivende overfor Riksantikvaren i bevilgninger til tekniske og industrielle kulturminner. LO er representert ved Grethe Fossli med vararepresentant Finn Olsen.

LOs Kulturkonferanse 1991

Årets kulturkonferanse ble avholdt på Furuheim Grendehus, Borgestad i Telemark. Det var 45 deltakere på konferansen.

Temaene på konferansen var: Kulturoppgaver i fagbevegelsen v/Liv Undheim. Historisk tilbakeblikk på Menstadslaget i 1931. Hva har det lært oss? Hva er dagens utfordringer? v/Solveig Halvorsen og Kjell Røttereng. Samarbeide fagbevegelsen og skolen. Behøves det en ny giv? v/Grethe Fossli og Tormod Aulebo. Hva gjøres med industrien som nedlegges? v/ Alf Frotjold og Oddvar Bjørvik.

Deltakerne deltok også i markeringen av 60-årsjubileet for Menstadslaget.

Den Nordiske LOs Kulturkonferanse

Den Nordiske LOs Kulturkonferanse ble avviklet i dagene 30. september til 4. oktober på Gaustablikk Høyfjellshotell, Rjukan. Norge var representert med åtte deltakerer: Liv Undheim, Evy Buverud Pedersen, Finn Olsen, Anne-Catrine Nielsen, Svein Åge Lauritsen, Odd Arne Olafsen, Liv Buck og Grethe Fossli.

Av innledningene på konferansen kan nevnes: Kultur i Arbeiderbevegelsen sett i et historisk perspektiv ved Alf Frotjold. Kulturen som en selselsettingsfaktor i distriktene v/ Planleggingsdirektør Gunnar Gregersen i Hedmark. Hvorfor har kultureliten avvist sosialdemokratiet? ved Jostein Nyhamar.

Industriarbeidermuseet Vemork fikk også en sentral plass under konferansen, med besøk og innledninger.

NORD-NORGE-UTVALGET

LOs Nord-Norge-utvalg ble opprettet i 1990. Etter vedtak i LOs sekretariat i juni og august 1991 ble utvalget utvidet og har nå følgende sammensetning:

Leder Per Gunnar Olsen, LO, Erlend Hansen, LO, Hans Nordahl Jensen, Distriktskontoret Nordland, Olav Bjørklund, Sjømannsforbundet, Kjell Ahlsen, Fellesforbundet, Hans Johan Dahl, NNN, John Sørfjordmo, Kommuneforbundet, Odd Olsen, Arbeidsmandsforbundet, Ståle Sæther, Handel og Kontor.

Nord-Norge-utvalget er nå et underutvalg av Næringspolitisk utvalg.

Nord-Norge-utvalget holdt fem møter i 1991, derav et fellesmøte med Fiskeriutvalget.

Utvalgets arbeid er for en stor del rettet mot Regjeringens statssekretærutvalg for Nord-Norge og Landsdelsutvalget for Nord-Norge.

Det har vært vesentlig for Nord-Norge-utvalget i løpet av 1991 å foreta en avgrensning av arbeidsområdene mot LOs fiskeriutvalg.

Et nytt handlingsprogram for Nord-Norge-utvalget er under utarbeidelse og er om kort tid ferdig.

En egen arbeidsgruppe har blitt nedsatt for å se på mulighetene for å få bygget Nord-Norge-banen.

NÆRINGSPOLITISK UTVALG

Utvalget har følgende medlemmer:

Leder Jan Kr. Balstad, LO, Liv Undheim, LO, Per Gunnar Olsen, LO, sekretær Tor Andersen, LO, Arnold Johannessen, Arbeidslivsavdelingen LO, avdelingsledelsen i Arbeidslivsavdelingen, LO.

Liv Nilsson, Norsk Kommuneforbund, Svein Muffetangen, Fellesforbundet, Åse Akselsen, Statstjenestemannskartetlet, Olav Støylen, Norsk Kjemisk Industrierarbeiderforbund, Aud Watnebryn, Norsk Tjenestemannslag, Arnfinn Nilsen, Norsk Arbeidsmandsforbund, Arne Semmerud, Norsk Transportarbeiderforbund, Gunnar Grimnes, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Oddvar Irvoll, Handel og Kontor i Norge, Inger Furmyr, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Ragnar Fanebust, Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund, Svein Fjæstad, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, Magnus Midtbø, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer. *Møterett:* Per Christian Lervik, AOF, Hans Nordahl Jensen, LOs fiskeriutvalg.

Varamedlemmer: Steinar Gullvåg, Norsk Kommuneforbund, Harald Lund, Statstjenestemannskartetlet, Jan Werner Hansen, Norsk Tjenestemannslag, Knut Olav Bakke, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Arild Oliversen, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund.

Møterett: Per Christian Lervik, AOF, Hans Nordahl Jensen, LOs fiskeriutvalg samt medarbeiderne i Næringspolitisk avdeling i LO.

Utvalget har holdt ti møter i 1991.

Følgende saker har vært oppe til behandling:

Norge som industrinasjon. Forholdet mellom LOs og DNAs næringspolitiske utvalg. SINTEF. NTNf. Opprettelse av Forskningspolitisk forum. Forslag om opprettelse av bedriftsutvalgsforum. Aktuelle næringspolitiske saker. Samferdsel og næringsutvikling. Reformen av landbrukspolitikken. Verdipapirmarkedets rammevilkår. Fiskeriutvalgets arbeid. Maritimt forum. Rapport fra arbeidsgruppen for etter- og videreutdanning. Industripolitiske utfordringer. Skattereformen i et næringspolitisk perspektiv. Vedtak om industri NOU. Svensk-norsk industrifond. Status EØS-forhandlinger. Utdanningsvikariater. Arbeidet med ny konsesjonslov. Sysselsettingskonferansen 1991. Prosjektet Alcatel STK. SIVA. Strategisk plan for Næringspolitisk avdeling 1992. Arbeidet i næringslovutvalget. Omlegging av struktur- og reguleringspolitikken i den norske fiskeriflåten. Grøholtutvalgets innstilling. Gardermoen-prosjektet. Fellesprosjektet «Norge og den europeiske integrasjon». Rikstrygdeverkets innkjøp av skjermterminaler. Arbeidsgruppe «Virkemiddelapparatets totale tilbud». Arbeidsgruppen om Nord-Norge banen. Handlingsplan for fag- og yrkesopplæringen. Studie av bygg- og anleggsbransjen. Lånefinansierte selskapsoppkjøp (NOU 1991:25). Presentasjon av Norsk Teknisk Museums fremtidsplaner.

FORSKNINGSPOLITISK FORM

Det er avholdt 4 møter i Forskningspolitisk forum og av saker som har fått større oppmerksomhet er Grøholt-utvalgets forslag til omstrukturering av forskningsrådene, FOU i næringsmiddelindustrien og forberedelser til konferanse om arbeidsmarkedsforskning.

INDUSTRIPOLITIKKEN

I året 1991 fortsatte den negative utviklingen for norsk industri hvor hjemmemarkedet, til tross for stimulering av kjøpekraften ved fristilling av tidligere avsatte midler på sparing med skattefradrag, har svak etterpørsel.

De store omveltningene i Øst-Europa har først og fremst rammet store deler av eksportindustrien ved lavpris, eksport av råvarer for å skaffe hardt tiltrengt vestlig valuta i Øst-Europa.

Produktivitetsveksten har utviklet seg positivt gjennom moderate oppgjør, uten at industriens investeringsvilje har blitt utløst i tilstrekkelig grad. Norsk konkurransevne har blitt forsterket med ca 4% i perioden og vil ved en internasjonal konjunkturoppgang kunne gi betydelige gevinster.

Den avklaring som nå også har skjedd i forbindelse med skattereformen har gitt næringslivet mulighet for å ha et bedre grunnlag for langsiktige vurderinger av investeringer. Kapitalsituasjonen er blitt vesentlig vanskeligere i perioden med bakgrunn i de store tap bankene har hatt. Behovet for risikovillig kapital er stort for å få utnyttet de konkurransemessige fortrinn som en moderat lønns- og prisvekst har gitt.

EØS-forhandlingene har også preget 1991 og medført betydelig arbeid med å ta stilling til de ulike forslag på direktiv og lignende som en gjennomføring av en slik avtale vil kreve.

I en tid med stor arbeidsledighet vil kortsiktige tiltak og ad hoc oppgaver ta en stor del av de totale ressurser Næringspolitisk avdeling rår over. Dette har preget arbeidet i 1991, men en har allikevel søkt å ivareta et mer langsiktig perspektiv på arbeidet.

Prosjektet Norge som industrinasjon er nå gjenopptatt mellom LO og NHO. Prosjektet skal denne gang ha sitt tyngdepunkt ute i regionene. Prosjektledelsen sentralt skal være integrert i eksisterende organer i LO/NHO.

Avdelingen har også gjennomført bransjestudier i to bransjer, bygg og anlegg og grafisk industri.

Et stort antall bedriftsnedleggelse, fusjoner, fisjoner og omstruktureringer har også preget 1991. Avdelingens beredskapsgruppe, som består av en tverrfaglig gruppe, har i samarbeid med forbund og lokale fagforeninger søkt å finne frem til best mulig løsning for videre drift, der dette er

mulig. Avdelingen har opparbeidet betydelig kompetanse ved disse arbeidsoppgavene, men henvendelsene har vært sterkt stigende i siste halvår 1991 og lagt betydelig beslag på avdelingens ressurser. Av de saker som har vært til behandling og avsluttet i 1991 kan nevnes:

Hydro, Rjukan – Skaland Grafikkverk – SCI, Mo i Rana – Norsk Jernholdning – EB-distribusjon, Fredrikstad – Tandberg, Oslo – Postrom Maskiner – ABB konsesjon – Eidsvoll Elektronik.

Av de saker som fortsatt er til behandling kan nevnes:

Alcatel STK – Syd Varanger – Sulitjelma – Swedoor, Nome – Viking Askim – Løkken Verk – Folldal Verk – Arbor Gruppen.

Bedre utnyttelse av energi og ytterligere forsterkning av norsk produksjonsevne når det gjelder energi har hatt stor oppmerksomhet i perioden. Sammenhenget mellom energiproduksjon, miljøavgifter og næringsutvikling er et tema som avdelingen har arbeidet med for å få et mer balansert syn på avgiftens virkninger på produksjon og miljø.

Arbeidet med å innfri handlingsprogrammets målsetninger er nå konkretisert og oppgavene fordelt i avdelingen, som i hovedsak omfatter hovedkapitlene 5, 6, og 7. I dette arbeidet er det for en rekke saker naturlig å bruke Næringspolitisk utvalg.

Næringspolitisk utvalg har knyttet til seg underutvalg og forum innenfor spesielle områder. Utvalget vil bli det viktigste kontaktorgan for avdelingen i forhold til dens totale aktivitet.

Norsk næringsliv står fortsatt overfor mange utfordringer. Fortsatt vil tunge omstruktureringer skje i næringslivet. Et nært samarbeid med de ansatte vil i denne sammenheng fortsatt være det viktigste element for å lykkes. Målsettingen om vekst og utvikling av et bærekraftig næringsliv er eneste måten å få ned arbeidsledigheten på og sikre fagbevegelsens medlemmer en god framtid. Dette vil i sterk grad også prege Næringspolitisk avdelings arbeid i det året som kommer.

OLJEKARTELLET

Oljekartellet består av:

- Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund (NOPEF)
- Norsk Arbeidsmandsforbund (NaF)
- Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer (NFATF)
- Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund (NEKF)
- Fellesforbundet, Seksjon Jern og Metall (FF)
- Fellesforbundet, Seksjon Bygning (FF)
- Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund (NKIF)
- Norsk Sjømannsforbund (NSF)

Oljeseekretær i perioden har vært Jan B. M. Strømme.

Sammensetningen i Oljekartellets styre har i beretningsperioden vært:

Evy Buverud Pedersen, leder, LO, Jan B. M. Strømme (sekretær), LO, Børre Pettersen, LO, Aase Morin, LO, Bjørn Kolby, LO, Leif Sande, NOPEF, Anders Bjarne Rodal, NaF, Hans J. Eriksen, NFATF, Magne Brekstad, Fellesforbundet – Seksjon Bygning, Svein Muffetangen, Fellesforbundet – Seksjon Jern og Metall, Ronald Rooth, NEKF, Olav Støylen, NKIF, Ralf Stahlke, NSF.

Oljekartellet har månedlige møter (med unntak av sommermånedene juli). I beretningsperioden har det vært holdt 11 møter og behandlet 184 saker.

Oljekartellets administrasjon/organisasjon

Administrativt er den totale organisatoriske modell for Oljekartellet bygget opp med et styre som har ansvaret for den felles aktivitet.

For utøvende virksomhet mot de eksterne organisasjonsledd på sokkelen er det etablert to offshorekontorer, ett i Bergen og ett i Stavanger. Organisasjonsleddet var bemannet med to offshoresekretærer. En i Bergen og en i Stavanger. Disse er henholdsvis Bjørn Lie og Arne-Reidar Larsen Fløysvik.

Oljekartellets distriktsutvalg

Til å følge opp petroleumsrettet aktivitet og diskusjoner i tilknytning hertil er det for det geografiske området fra 62 N og nordover nedsatt et «Oljekartellets distriktsutvalg» underlagt Oljekartellet, bestående av representanter for LOs distriktskontorer og forbundene.

Sammensetningen i 1991 har vært:

	<i>LO</i>	<i>Forbund</i>
<i>Nordland:</i>	<i>Hans Nordahl Jensen</i> <i>(formann)</i>	<i>Finn Stensvik (FF)</i>
	<i>Odd M. Bakkejord</i>	<i>Tore Sture Johansen (NFATF)</i>
	<i>Øivind Silåmo</i>	
<i>Sogn og Fjordane:</i>	<i>John B. Hjelmeland</i>	
<i>Møre og Romsdal:</i>	<i>Johnny Røed</i>	<i>Svein Tore Olsen (NSF)</i>
		<i>Melvin Steinvoll (NAF)</i>
<i>Sør-Trøndelag:</i>	<i>Kjell Flønes</i>	<i>Franz Skrogstad (NEKF)</i>
<i>Nord-Trøndelag:</i>	<i>Liv Thun</i>	<i>Ketil Karlsen (NOPEF)</i> <i>(sekretær)</i>
<i>Troms:</i>	<i>Svein Rasmussen</i>	<i>Olav Lindrupsen (FF)</i>
<i>Finnmark:</i>	<i>Leif Laurila</i>	
	<i>Ola Finseth</i>	

Utvalget har holdt to møter i løpet av året, og har gjennomgått de løsningsalternativer som kan synes relevante for en Heidrun- og Snøhvitutbygging.

Samarbeidsutvalgene på sokkelen

På sokkelen tilstrebes en ordning med Samarbeidsutvalg bestående av de tillitsvalgte fra de enkelte bedrifter. Med to av operatørene (Statoil og Hydro) er det inngått avtale om heltidsfunksjoner for ledere av Samarbeidsutvalgene. Feltene Statfjord, Gullfaks og Veslefrikk har til sammen hatt fem heltidsbetalte koordinerende tillitsvalgte i perioden og Oseberg har hatt to.

Det varierer sterkt fra felt til felt nå det gjelder samarbeidsutvalgene.

På nordfeltene (Statfjord/Gullfaks/Veslefrikk og Oseberg) er aktiviteten stor med faste møtedager og koordinerende tillitsvalgte på heltid til å bedre aktiviteten.

På sydfeltene er det dessverre ikke den aktiviteten som vi helst ville ha. Dette skyldes at tillitsvalgte fra enkeltstående bedrifter må påta seg koordineringsarbeidet på sin fritid, og bruke fritiden til møteaktivitet.

På Ekofisk har egenaktiviteten hatt en meget positiv utvikling. Til tross for handikapp med at fagforeningsarbeidet må foregå på fritiden i all hovedsak, har de tillitsvalgte vist et sterkt økende engasjement.

Samarbeidsutvalgene har vært et meget godt samlebegrep for LO-organiserte, og er avgjørende for LOs og forbundenenes ansikt utad.

Det er også av vesentlig betydning at informasjon til og fra medlemmene fungerer på beste måte, og i denne anledning er samarbeidsutvalgene uvurderlig. Utvalgene tar for seg problemer av felles karakter rettet mot miljøet offshore. Derfor kommer flere saker opp i dagens lys på de feltene hvor utvalgene fungerer. Dette er også en ulempe, fordi det kan se ut som om disse feltene har større problemer enn andre.

Samarbeidsrelasjoner på sokkelen

Offshoremiljøet kan grovinndeles i norske og utenlandske operatørselskaper og arbeidstakere organisert i LO eller Oljearbeidernes Fellessamenslutning (OFS).

Det har i alle år vært en markert forskjell mellom de norske og de utenlandske operatørselskapene i deres policy overfor de ansattes organisasjoner. De norske operatørselskaper praktiserer den norske modellen hvor organisasjonene behandles likt i forhold til de avtaler som gjelder for retter og plikter. De utenlandske operatørselskaper har en policy som favoriserer organisasjoner utenfor LO. Dette mønsteret er ikke endret vesentlig over de nå 25 år virksomheten har pågått.

Situasjonen for OFS har imidlertid endret seg betydelig i inneværende periode. Fra en klar nedadgående tendens på medlemssiden i forrige beretningsperiode har OFS i inneværende periode tapt ytterligere et stort antall medlemmer. Disse har gått til NOPEF og NALF, samt at en god del synes å ha valgt å forbli uorganisert. NOPEF har i perioden vokst meget betydelig og har nå over 8 000 medlemmer.

Utviklingen hva gjelder samarbeidsrelasjoner har følgelig stagnert i perioden. Spenningene mellom LO og OFS har økt, som følge av OFS' tilbakegang. Dette har også ført til at de utenlandske operatørselskaper har valgt en mer tilbaketrukket profil overfor LO.

Konferanser/samlinger for tillitsvalgte

Det har vært holdt to samlinger i regi av Oljekartellet for tillitsvalgte i Bergen.

Konferansene tok utgangspunkt i arbeid og omorganisering av Oljekartellet.

I den forbindelse ble det drøftet utfordringer og muligheter. Deltakerne var aktive i gruppemøter og diskusjoner og avla gruppesvar som ble tatt med for videre behandling i Oljekartellet styre.

Representasjon/presentasjon av Oljekartellet

Oljekartellet er godt innarbeidet i de forskjellige miljøer som eksisterer innen petroleumsvirksomheten. I forhold til det pågående regelverksarbeidet er Oljekartellet høringsinstans, og er ved oljeseekretæren representert i Oljedirektoratets styre og den eksterne referansegruppen som drøfter pågående endringer av regelverket.

I perioden er det innledet en konstruktiv dialog med Oljedirektoratet i forhold til praktisering av internkontroll og drøftelser om bedre overvåking av at regelverket følges av alle parter.

Dette er særdeles viktig i prosessen i forhold til en eventuell EØS-avtale i 1993.

Oljeseekretæren er styremedlem i styret for Statens Dykkerskole.

Forskning og utvikling

Oljeseekretæren er medlem av NTNFs Nasjonale styringskomite for Offshoreteknologi (S-OT).

Omfanget av forskning har i offshoresammenheng vært betydelig i alle år og vil være det fortsatt fremover.

Trenden har imidlertid stadig gått i retning av løsninger som på den ene siden stiller større faglige krav til arbeidstakerne og på den andre siden streber mot arbeidskraftreduserende løsninger. F.eks. undervannsbrønner. Likeledes endres regelverket slik at det betinger større engasjement fra den enkelte arbeidstaker for å kunne påvirke utviklingen og opprettholde krav til arbeidsmiljøet. Internkontroll står her sentralt. Denne utviklingen betinger at organisasjonsleddene må engasjere seg mer i oppfølging av den utvikling som følger av forskrifter samt å påvirke hvilke forskningsprosjekter som må igangsettes som følge av endringene i forutsetningene på arbeidsplassen.

Informasjonsarbeid fra Oljekartellet

Informasjonen fra Oljekartellet har ikke fungert ihht. intensjonene i beretningsperioden.

Dette skyldes reduksjon i bemanningen i Oljekartellet, samt utvidet saksområde i LO.

Studiearbeid for offshoreansatte

I Oljekartellet regi har det i 1991 vært holdt tre ukekurs. Faglig grunnkurs trinn I og II, videregående kurs i Arbeidsmiljø og vernearbeid for oljeindustrien.

Videre er det holdt en konferanse over tre dager for LOs medlemmer i Felt-AMU og LOs koordinerende tillitsvalgte, i tillegg til enkelte HVO og tillitsvalgte i offshorerelatert virksomhet. Et kurs, Grunnkurs I, er avlyst.

For 1991 har deltakelsen til kurs i Oljekartellet regi vært rimelig bra.

Verneorganisasjonen/Bedriftshelsetjenesten

Feltarbeidsmiljøutvalget (Koordinerende AMU) er etablert på alle felt. Arbeidet har vært konsentrert om å samordne og å videreutvikle de modeller som er etablert på de enkelte felt med det siktemål å få disse mest mulig samkjørt.

Arbeidet med å samordne og skolere arbeidstakerrepresentantene som sitter i de enkelte Felt-AMU, er også gitt høy prioritet. Felt-AMU har etablert seg som det viktigste organ offshore hvor sentrale sikkerhets- og arbeidsmiljøspørsmål blir drøftet og tatt stilling til.

Statfjord/Gullfaks/Veslefrikk

Aktiviteten på feltet har vært meget stor, med mye folk til å ta seg av vedlikehold og ombyggingsaktiviteter. Tillitsvalgtordningen har fungert tilfredsstillende, men har vært litt hemmet av dårlig aktivitet på Veslefrikk, noe som skyldes helikopteravganger og mangel på overnattingsmuligheter.

Fortsatt er avviksbehandling et stort problem, og de koordinerende tillitsvalgte må hjelpe til mer og mer med å ivareta verne- og miljøinteresser på feltet.

Den store aktiviteten på feltet har også gitt seg utslag i mer overtidsarbeid, og dermed hyppigere turer for mange arbeidstakere. Her har vi problemet med overholdelse av avtaleverket for betaling ved ekstraturer. Også endel bedrifter som ikke har innhentet dispensasjon for inn- og utleievirksomhet har vi oppdaget på feltet. Vi har i disse tilfellene bedt om at NOPEF-avdelingen i Statoil tar dette opp med bedriften.

Kontakten med Statoil har vært god gjennom deres avdelinger i NOPEF, DDB og DDS.

Oseberg

Samarbeidet på plattformene har vært meget forskjellig. Dette skyldes i første rekke kontraktsutformingen i Hook-up fasen for Oseberg C.

Erfaringen med å tillegge en hovedbedrift å styre (koordinere) tillitsvalgt/verneinteresser ved siden av det etablerte apparat fungerte ikke og må følgelig ikke gjentas.

Samarbeidsutvalget med koordinerende tillitsvalgte er blitt godt innarbeidet og et akseptert begrep, som arbeidstakerne og arbeidsgivernes representanter på feltet aksepterer og respekterer.

Dette må tilskrives de tillitsvalgtes aktivitet og det gode samarbeidet som har vært gjennom NOPEF's avdeling i Hydro.

Hook-up-arbeidet på C-plattformen fikk det dårligst mulige utgangspunktet gjennom en arbeidsavtale basert på bonussystem, hvor de færreste kjente til hvem som fikk hva eller hva de fikk. Det er blitt stilt mange spørsmål om hvordan man skal unngå dette i fremtiden, og svaret ligger i å komme i kontakt med de impliserte parter på et tidligere tidspunkt. I denne forbindelse har de koordinerende tillitsvalgte lagt frem en liste over saker som må sees på, og som vi må ta hensyn til med Brageprosjektet.

Oseberg A må også i år kunne sies å være eksemplaret til etterfølgelse; meget godt samarbeid på plattformen, og de flestesaker løst på en tilfredsstillende måte.

Odin

Dette er en liten plattform (total kapasitet er 48 køyer). Aktiviteten styres gjennom enkeltklubber/avdelinger som for tiden er KVI og NORSKE CHALK.

Ekofisk-feltet

Det er i perioden etablert samarbeidsutvalg i Oljekartelletts regi. Kontoret er bemannet på fritiden, med fem tillitsvalgte fra tre firmaer og fungerer tilfredsstillende.

Det har i perioden ikke vært mulig å få til en avtale for koordinerende tillitsvalgt med operatørselskapet for feltet. Med en avtale ville de tillitsvalgte kunne drive besøksvirksomhet til uteliggende plattformer på feltet.

Et prioritert arbeidsområde for de koordinerende tillitsvalgte har vært arbeidstidsordningene og spisepauseproblematikken.

Valhall

Samarbeidsutvalget på Valhall fungerer rimelig bra. Utvalget er etablert på den enkeltes fritid. Fortsatt løses mange saker bedriftsinternt og/eller i forbundene.

Frigg/Heimdal

Det har vært liten aktivitet i regi av Oljekartellet. Saker og problemer behandles bedriftsinternt eller i respektive forbund. Felt-AMU er etablert med representanter fra catering, NOPEF.

Ula/Gyda

Det har vært lav aktivitet i regi av Oljekartellet. Saker og problemer behandles bedriftsinternt eller i angjeldende forbund.

Flytende innstallasjoner

Dette er et område som NOPEF i stor grad tar seg av gjennom sin reise-sekretær.

LOs medvirkning til lønnsoppgjøret i 1990 og 1991 har bidratt sterkt til den økende medlemstilveksten.

Det forventes at den sittende regjering gjennomfører Bull-utvalgets innstilling.

ORGANISASJONSKOMITEEN

Organisasjonskomiteen hadde ved utgangen av 1991 følgende sammensetning:

Leder: Evy Buverud Pedersen, LO, Magnus Midtbø, NFATF, Arnfinn Nilsen, NAF, Jens Petter Jensen, Fellesforbundet, Anders Kristoffersen, NEKF, Finn Erik Thoresen, NGF, Sture Arntzen, HK, Birger Blomkvist, NKIF, Jan Davidsen, NKF, Rolf Frøysland, NNN, Terje Moe Gustavsen, Statstjenestemannskartellet, Jan Werner Hansen, NTL, Knut H. Vollan, NTF, Anton Solheim, Treind.arb.forb., Heidi Kværnik, Tele- og Dataforbundet, Svein Fjæstad, HRAF, Kjellaug Kristiansen Jota, DNP, Berit Bergersen, SL, Bjørn Kolby, LO. Sekretær: Egon Ivan Løbekk, LO.

Organisasjonskomiteens arbeidsutvalg har bestått av følgende:

Leder: Evy Buverud Pedersen, LO, Magnus Midtbø, NFTA, Jens Petter Jensen, Fellesforbundet, Sture Arntzen, HK, Jan Davidsen, NKF, Jan Werner Hansen, NTL, Bjørn Kolby, LO. Sekretær: Egon Ivan Løbekk, LO.

Organisasjonskomiteen har i løpet av året hatt seks møter og behandlet 30 saker. Arbeidsutvalget har holdt tre møter.

Komiteen har videreført arbeidet med fordeling av yrkesområder mellom forbundene. Et spesielt område som har krevd mye arbeid – var arbeidet med organisasjonsplassering av IT-bransjen. Dette området er nå avklart i full forståelse med alle berørte forbund.

De to arbeidsgruppene som ble nedsatt av komiteen i 1990 for oppfølging av kongressens vedtak 3 d, har i løpet av året lagt fram sine rapporter

vedrørende «medlemmer som flytter/skifter yrke» og «Tariff». Rapportene er blitt drøftet og komiteen har utarbeidet forslag til vedtak og anbefalinger om oppfølging.

Det har i løpet av året vært holdt en del partsmøter samt befaringer med bistand fra komiteens sekretariat. De fleste av sakene har med bakgrunn i partsmøtene resultert i enighet mellom de berørte forbund.

Komiteen har holdt seg orientert om arbeidet som er gjort i forbindelse med «organisasjonsprosjektet kongressen 93.»

UNGDOMSUTVALGET

LOs Ungdomsutvalg ble i 1990 reoppnevnt for kongressperioden 1989 – 1993. LOs ungdomsutvalg sentralt har i 1991 hatt følgende medlemmer:

Evy Buverud Pedersen, LO, Bjørne Grimsrud/Magne Svendsen, LO, Sven Pettersen, Norsk Arbeidsmandsforbund, Anders Skattkjær, Norsk Grafisk Forbund, Harald Olsen/Geir Seljeseth, SSF, Anne Finborud/Gro Stampnes, Skolenes Landsforbund, Hildegunn Brune, Norsk Treindustriarbeiderforbund, Leif Iversen/Rita Ottervik, Handel og Kontor, Per Skau, Fellesforbundet, Asbjørn Aune, Norsk Postforbund, Hans Jørgen Eriksen, NFTA, Helge Egeland, NNN, Karl-Johan Schønberg, Norsk Jernbaneforbund, Gro Teisnes, AOF, Iren Øyen, Tele- og dataforbundet, Eldar Lior, Norsk Barnevernpedagogforbund, Norsk Sosionomforbund, Norsk Vernepleierforbund, Jan Eriksen, Norsk Musikerforbund, Asbjørn Sørfonden, Norges Offisersforbund, Mari-Ann Hamletsen, Norsk Transportarbeiderforbund, Arve K. Mannfjord, Framfylkingen, Åge Nordby, LOs distriktssekretærforening, Sonja Meek, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Eli Fosskaug Skrøvseth/Terje Sunnfjord, Norsk Tjenestemannslag, Anita Ruud, NEKF, Geirmund Jor/Kjartan Lund, Norsk Kommuneforbund, Oddvar Skaar, Norsk Lokomotivmannsforbund, Eva Cecilie Pettersen, Norsk Fengelstjenestemannsforbund, Ingeborg Sætre/Anne Cathrine Thommesen, Den Norske Postorganisasjon, Kristian Haldorsen, Norsk Sjømannsforbund, Leif Sande, NOPEF, Geir Texnes, HRAF, Harald Lund, Statstjenestemannskartellet, Torgunn Reggestad, Det Norske Arbeiderparti, Sigve Brekke, AUF, Rikke Lind/Roar Thun, AUF, Iver Erling Støen, Ungdomssekretærforeningen, Norhild Midtbø, Arbeiderbevegelsens Presseforbund

LOs Ungdomsutvalg har hatt to møter i perioden.

Arbeidsutvalget

Arbeidsutvalget har hatt følgende sammensetning:

Evy Buverud Pedersen, LO, Bjørne Grimsrud/Magne Svendsen, LO, Geirmund Jor/Kjartan Lund, NKF, Rita Ottervik, Handel og Kontor, Per

Skau, Fellesforbundet, Ingeborg Sætre/Anne Cathrine Thommesen, Den Norske Postorganisasjon, Sigve Brekke, AUF, Roar Thun, AUF.

Arbeidsutvalget har hatt 8 møter i perioden.

Aktivitetsplan 1990

En rammeplan for ungdomsutvalgets aktiviteter ble sendt ut til fylkene og til sentrale organer. AUFs faglige aktiviteter er samordnet med utvalgets samme plan.

Skolering

LOs Ungdomsutvalg i fylkene har avholdt en rekke faglige ungdomskurs/ungdomsskoler. Ungdomskursene tar sikte på innføring i lokalt fagforeningsarbeid og praktisk organisasjonsarbeid. I tillegg holdes det kurs for ungdomskontaktene. I 1991 er det avholdt tre sentrale kurs for ungdomskontakter i fagforeninger, avdelinger og samorganisasjoner. Hovedtemaene på kursene er LOs Ungdomsutvalgs aktivitetsplan og lokalt faglig ungdomsarbeid.

Sommerpatruljen

LOs Sommerpatrulje har som målsetting å informere ungdom om rettigheter og plikter i arbeidslivet. I hvert fylke ble det nedsatt egne styringsgrupper bestående av LO, de medvirkende fagforbund og AUF. Sommerpatruljen består av Skolesluttaksjonen, Aksjonsuke på sommeren og oppfølging. Omfanget på Skolesluttaksjonen har stadig økt og interessen for dette er blitt større på skolene. Under Sommerpatruljen ble 5000 – 6000 bedrifter besøkt, og det ble avdekket en rekke alvorlige brudd på Arbeidsmiljøloven. I 1991 ble det også oppdaget en rekke brudd på reglene for «Arbeid for trygd» og andre arbeidsmarkedstiltak.

Ungdomsgrupper/ungdomskontakter

Arbeidet med å opprette ungdomskontakter har fortsatt i 1991. Arbeidet er nå mer rettet inn mot å gi tilbud og å følge opp ungdomskontaktene.

I 1991 er det også opprettet en rekke ungdomsutvalg i Samorganisasjonene. Dette skal bidra til å skape et miljø rundt ungdomskontaktene lokalt.

Utøya

LOs Ungdomsutvalg og AUF gjennomførte Sommerleiren på Utøya 19. – 23. juli. Leiren samlet rundt 800 deltakere hvor et stort antall var ungdom i arbeid. HK, NFATF, NTL, NKF og Fellesforbundet stilte med egne aktiviteter på leiren. Dette bidro til å øke deltakelsen fra LO sterkt.

LO-Rock

Det ble i år avholdt 18 distriktsfinaler. Hele 454 band deltok og tilsammen 2055 musikere deltok på LOs Rockemønstring. Publikumsoppslutningen var på mellom 200 og 400 på hvert arrangement. Mediaresponser er fortsatt stor, men mest omkring de lokale arrangementene.

Jamaica verdensleir

Hele 82 deltakere fra Norge deltok på FFIs 3. verdensleir som denne gang ble avholdt på Jamaica 12. – 17. august. De norske deltakerne deltok aktivt både på de store seminarene, men også på de mindre uformelle seminarene som enkelte medlemsorganisasjoner stod for. Den nordiske aktiviteten på leiren var konsentrert om Nordisk Cafe, som var et allment tilbud. Dette ble bl.a. i den lokale pressen omtalt som ett av de mest positive kontaktskapende tilbudene under leiren. Med utspring i Nordisk Cafe arrangerte de nordiske landene seminarer om bl.a. faglig/politisk samarbeid og Sommerpatruljen.

Generelt

Det har i løpet av året blitt jobbet med å endre planleggingsrutinene for LOs Ungdomsutvalg for å skape økt delaktighet og bedre koordinering.

I november 91 ble det avholdt landskonferanse på Sørmarka. Der deltok representanter for LOs Ungdomsutvalg i fylkene og sentralt, fagforbundene, AUF, Framfylkingen og Norsk Folkehjelp. Konferansen ble holdt som en arbeidskonferanse hvor «Prosjekt '93» var hovedtemaet.

I samarbeid med AUF har vi satt i gang et prøveprosjekt for å innfri ungdomsgarantien for ungdom under 25 år i fire kommuner. I september ble det holdt en konferanse for deltakerne fra kommunene.

Ungdomssekretærordningen

Rekrutteringen til ungdomssekretærordningen har endret seg i 1991. Stadig flere ungdomssekretærer har god bakgrunn fra faglig ungdomsvirksomhet. Dette slår også positivt ut i forhold til den lokalfaglige aktiviteten.

Økonomistyret for ungdomssekretærordningen har hatt følgende sammensetning i perioden:

Svein-Erik Oxholm LO, leder, Sigve Brekke, AUF, sekretær, Martin Kolberg, DNA, Trygve Johnsen, Fellesforbundet, Margit Kvalvik Fon, Norsk Kommuneforbund, Arve K. Mannfjord, Framfylkingen, og Knut Martin Johansen, AUF (sekretær). I tillegg møter ungdomssekretærforeningen med en representant.

Ansettelsesrådet for ungdomssekretærordningen har hatt følgende sammensetning:

Sigve Brekke, AUF, leder, Evy Buverud Pedersen, LO, Øyvind Hvattum, LO, Finn Jota, DNA. I tillegg møter LOs personalsjef og AUFs kontorleder som representanter på de personalpolitiske sakene.

LOs Ungdomsutvalg har observatørstatus i Landsrådet for Norske Ungdomsorganisasjoner (LNU). Bjørne Grimsrud møtte på årsmøtet. LOs Ungdomsutvalg mottar støtte fra Statens ungdoms- og idrettsråd.

Folkets Hus Landsforbund

Forbundsstyret:

Etter landsmøtet i 1990 har forbundsstyret slik sammensetning:

LO-oppnevnte:

Svein-Erik Oxholm, leder
Olav Støylen
Liv Undheim
Gunnar Grimnes

Varamedlemmer

Esther Kostøl
Evy Buverud Pedersen
Walter Kolstad
Kjell Martinsen

Landsmøtevalgte:

Egil Nilsen, nestleder
Magne Mælumshagen
Jan Inge Åsmul

Arnt Zimmermann
Eli Naustbakk
Arvid Lundquist

Varamedlem Arnt Zimmermann har møtt fast i forbundsstyret. Styret har hatt seks møter og behandlet i alt 92 saker.

Medlemsbevegelse

I løpet av 1991 har ett medlem meldt seg ut – Fredrikstad Handel og Kontor.

Koppang Samfunnshuser overtatt av kommunen. Bardufoss samfunnshus ble overtatt av Målselv kommune i 1987. Begge disse har i 1991 innfridd restgjeld i Folkets Hus Fond, og er strøket som medlemmer. Vi har fått et nytt medlem – Jømnvang Folkets Hus.

Ved en gjennomgang av medlemsarkivet viser det seg at det totale medlemstallet pr utgangen av 1991 er 254 medlemsorganisasjoner. Ifølge beretningene fra 1989 og 90 var tallet 281. I 1991 var det en netto nedgang på tre medlemmer. Likevel er det en differanse på 24. Dels kan dette forklares med at noen hus har vært dobbeltregistrert under to ikke like navn, eller ved at noen er tatt ut av adresselistene, men ikke tatt ut av arkivet. Selv da vil det være en differanse som ikke kan forklares med annet enn at utgangspunktet en gang i tiden har vært galt.

Landsforbundets virksomhet

Landsforbundets administrasjon har vær ledet av Folkets Hussekretær Gunnar Andersen til 30.04.91 og deretter av Herlof Gjerde. Fra 01.03.91 til 30.04.91 var begge ansatt. Sekretæren(-e) har hatt en rekke møte- og reiseoppdrag, ialt 86. Sekretæren har vært forbundsstyrets sekretær og saksbehandler.

Landsforbundets virksomhet har vært utført i henhold til planer og budsjett for 1991.

Landskonferansen 1991 ble avviklet på Dovrefjell Hotell i tiden 22. – 26. mai med ialt 151 deltakere fra 58 medlemsorganisasjoner.

Skoleringsseminar for små hus ble holdt på Dovrefjell Hotell 17. – 20. oktober. Det deltok 49 representanter fra 27 medlemsorganisasjoner.

Det er nedsatt et utvalg som skal utarbeide forslag til nytt handlingsprogram. Forslaget vil bli forelagt landsmøtet i 1993.

Offentlig støtte

Landsforbundets medlemsorganisasjoner har i 1991 mottatt ialt kr 6 957 057,- i offentlig støtte. Beløpet fordeler seg med kr 6 231 057,- i kommunale tilskott og kr 726 000,- i statstilskott. I tillegg er det gitt kommunal garanti for kr 100 000,-. Oversikten bygger på rapporter fra ialt 91 medlemsorganisasjoner, hvorav 40 har mottatt offentlig støtte. Samlet støtte i 1991 er kr 1 329 280,- mindre enn i 1990.

Byggevirksomheten

Det planlegges nybygg i Bergen og Drammen. Nybygg i Asker ferdigstilles i 1992. Ombyggingsarbeid pågår i Trondheim, Narvik, Tønsberg, Larvik og Elverum.

I 1991 ble nye hus åpnet og tatt i bruk i Kongsvinger og Greåker.

Nordisk samarbeid

Nordisk Folkets Hus-komite har hatt to møter, 29. – 30. april i Stockholm og 8. – 10. oktober i Trondheim.

Nordisk Folkets Hus-seminar som var planlagt i Stockholm høsten 1991 ble utsatt til våren 1992.

Under Folkets Hus-dagene i Sverige 9. – 11. august deltok Arnt Zimmermann og Herlof Gjerde.

Folkets Hus Fond

Fondets forvaltningskapital var pr 31.12.91 kr 88 820 540,-.

Av dette er kr 69 067 529,- plassert i obligasjoner til medlemsorganisasjonene i Folkets Hus Landsforbund.

I beretningsåret er det kommet inn og behandlet 18 søknader om lån. Av disse ble behandlingen av to søknader utsatt. Det ble innvilget lån på til sammen kr 10 212 642,-, hvorav kr 5 797 000,- ikke ble utbetalt i beretningsåret. Innvilget beløp i 1991 er kr 89 316,- mindre enn i 1990.

Foruten søknader om lån har forbundsstyret behandlet og innvilget

4 søknader om avdragsutsettelse

7 søknader om rente- og avdragsutsettelse

2 søknader om ettergivelse av påløpne renter.

Antallet søknader om rente- og avdragsutsettelse er omlag som i 1990. Søknadene om utsettelse varierte fra 1 måned til 2 år.

Rentesatsen for lån i Folkets Hus Fond har i beretningsperioden vært 11% p.a. Renten har ikke vært justert siden 1986.

Innvilgede ikke utbetalte lån i 1991:

	<i>Styre- behandlet</i>	<i>Sekr. behandlet</i>	
Harpefoss Folkets Hus	26.02.91	11.03.91	kr. 150 000,-
Selsbakk Folkets Hus	26.02.91	11.03.91	« 267 000,-
Trondheim Folkets Hus	24.09.91	14.10.91	« 4 000 000,-
Brandbu Folkets Hus	13.12.91	14.12.91	» 100 000,-
Elverum AØF	13.12.91	09.01.92	» 300 000,-
Fannrem Folkets Hus	13.12.91	09.01.92	» 250 000,-
Tønsberg Samfunnshus	13.12.91	09.01.92	» 730 000,-

Av dette vil kr 1 280 000,- bli utbetalt i januar 1992.

Trondheim Folkets Hus antas å ville ta ut innvilget lån i første halvår 1992; kr 4 000 000,-.

Om – eller når – Selsbakk og Brandbu vil benytte lånetilsagnet, er ikke avklart.

Distriktskontorene

ØSTFOLD

Distriktssekretær: *Rolf-Thore Hildebrandt*

Organisasjonsoversikt

Ikontorets arbeidsområde var det 31.12.1991 åtte samorganisasjoner og 189 fagforeninger med et medlemstall på tilsammen 46 369.

Endringer i fagforeningene

Lisleby og omegn fagforening, Jern og Metall avd. 2, og Fredrikstad Bygningsarbeiderforening er slått sammen til en forening.

Askim Industrifunksjonærsforening har gått inn i Askim Handel og Kontor. Noblikk Plastpack har gått inn i Høiden fagforening.

NOF-Våler og Panco Plastarbeiderforening er oppløst. Skiptvedt kommunale forening er registrert som ny forening i 1991.

Møter i Tilsynsutvalget

Tilsynsutvalget har hatt åtte møter og behandlet 34 saker. Det er holdt to arbeidskonferanser; en for behandling av «MONA», fylkesplan for Østfold, og en om Prosjekt 93.

Møter i LOs samarbeidsorgan i Østfold

Det er arrangert to ordinære fylkeskonferanser i LOs samarbeidsorgan i Østfold. På konferansene har følgende vært hovedtemaer: Den aktuelle faglige situasjonen, Kommune og fylkestingsvalget 91, «MONA», Næringsdel i Fylkesplan for Østfold, Sysselsettings situasjonen, FoU arbeid i fylket, EØS-arbeidet, Utdanning og lærlingeordningen. I tillegg er behandlet fylkespolitiske saker og lokale organisasjonsaker.

Innledere på fylkeskonferansene har vært: Liv Undheim, Per Gunnar Olsen, Åge Nordby, John Bjarne Hjelmeland, NHOs regiondirektør Steinar Opstad, Arne Øren samt distriktssekretæren.

Andre fylkesmøter

Distriktssekretæren har innledet og deltatt i fylkeskonferanse for NNN, årsmøte i Fellesforbundet, region Østfold, samt i Statstjenetemannskartellets tariffkonferanse.

Distriktskontoret har arrangert 11 andre konferanser på fylkesplan: to fylkesmøter om Helse, miljø og sikkerhet. En i samarbeid med Landsforeningen for løsemiddelskadde og en i samarbeid med NHO-Østfold. Blant

innleiderne var Karl Glad, NHO, Jan Balstad, LO, Knut Aarvak og Ole Jørgen Hansen fra Østfoldforskning. Konferansene samlet i alt 400 deltakere. En konferanse for fagforbund, AOF, AUF og samorganisasjonene om den videregående skole, styrking av de yrkesfaglige studieretninger. Det er gjennomført en konferanse i samarbeid med AOF og NHO om EØS-forhandlingene og en om Internkontroll. Det er videre arrangert møter for samorgledere om hovedflyplass i Hobøl, sommerpatrulje 93, valgkamp og andre lokale saker.

Verve- og aktivitetskampanjen

Verve- og aktivitetskampanjen ble videreført første halvdel av året. Det ble gjennomført et omfattende opplegg i samarbeid med fagforbund lokalt og samorganisasjonene med oppsøkende virksomhet. Stein Erik Frøne var engasjert som medarbeider for gjennomføringen. Hans engasjement må også sees i sammenheng med etterarbeid fra sommerpatruljen 1990 og forberedelser for patruljen 1991. Distriktskontoret har også medvirket i en rekke enkeltvervetiltak.

LOs sommerpatrulje/Skolesluttaksjon

LOs sommerpatrulje ble gjennomført i uke 26 i samarbeid med Fellesforbundet, Norsk Kommuneforbund, Hotell og Restaurantarbeiderforbundet og AUF i Østfold. Tilsammen 246 arbeidsplasser ble besøkt.

Patruljen hadde en dobbeltdekker Londonbuss (LOVISA) og en campingvogn (LORANG) til disposisjon. Det ble arrangert stand over hele fylket og gjennomføringen lokalt var i samarbeid med fagforeninger i medvirkende fagforbund, samorganisasjonene og AUF-lag. AUFs kulturgruppe medvirket hele uka.

Stein Erik Frøne var patruljeleder. Det er utarbeidet egen rapport og detaljerte forbundsrapporter fra sommerpatruljen. Skolesluttaksjonen ble gjennomført over en lengre tidsperiode. Distriktskontoret henvendte seg tidlig til både grunnskole og videregående skole. I alt ble ca 60 klasser besøkt i tillegg til at sommerpatruljematerialet ble utdelt i ca. 5 000 eksemplarer.

Distriktskontoret gjennomførte også en «LOs julepatrulje» over hele fylket i desember. Den ble gjennomført som en standsaksjon med campingvogna «LORANG». Julepatruljen ble tidvis meget godt besøkt. Også i denne forbindelse orienterte distriktskontoret i skoleklasser.

Møter i samorganisasjonene

Distriktssekretæren har deltatt i 35 møter i samorganisasjonenes styrer, representantskapsmøter/felles fagforeningsstyremøter, årsmøter og planleggingsmøter. De viktigste sakene har vært: verve- og aktivitetsarbeid, valgkamptiltak, sysselsettings- og arbeidsmarkedspolitik, «MONA»,

fylkesplan for Østfold, LOs miljødager, miljøtiltak, opplæring, «Prosjekt 93», hovedflyplass og egne handlingsplaner.

Aktiviteten i samorganisasjonene er svært variabel, men alle deltar aktivt i de fellestiltak som distriktskontoret koordinerer og i lokale utviklingsaker.

Møter i fagforeninger

Distriktssekretæren har deltatt i 26 møter i fagforeninger vedrørende ulike organisasjonsspørsmål, tvistesaker, arbeidsmarkedssaker, opplæring, Prosjekt 93 samt andre faglig/politiske spørsmål. Møtene har vært innen følgende fagforbundsområder: Fellesforbundet, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Norsk Grafisk Forbund, Norsk Kjemisk Forbund, Norsk Tjenestemannslag, Norsk Kommuneforbund, Norsk Arbeidsmandsforbund, Norsk Transportarbeiderforbund og Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.

Samarbeidstiltak/NHO

Distriktskontoret har gjennom året hatt et meget godt samarbeid med NHO-ØSTFOLD. Det er gjennomført en rekke tiltak og prosjekter i et samarbeid. Dette gjelder HMS-arbeidet, Sykefraværprosjektet, EF/EØS-seminarer, tiltak for flere lærlingeplasser, yrkesfaglige studieretninger i de videregående skolene i fylket, utvikling av næringsdelen i Fylkesplan for Østfold (MONA), Østfold i Vekst, Internkontroll, Bedriftsutviklingstiltak, kommunesammenslutninger og næringsutvikling og samarbeid med Østfoldforskning. Det er videre et felles samarbeid med arbeidskraftmyndighetene i fylket.

Samarbeidet med Østfold Lærerlag er tatt opp igjen. Det er gjennomført en felleskonferanse for samorganisasjonene og lærerlaget i Askim og det er holdt to møter i samarbeidsgruppa Østfold Lærerlag – LO i Østfold.

Distriktssekretæren har medvirket i 26 samarbeidsmøter med NHO, Østfold Lærerlag og andre samarbeidsparter.

Det er, i samarbeid med distriktskontorene i Akershus, Buskerud, Vestfold, Hedmark, Oppland og Telemark, gjennomført en næringsutviklingskonferanse for Tilsynsutvalgene. Det er videre samarbeidet om Europarettet samferdsel, et forprosjekt om infrastruktur, kommunikasjon på Østlandet.

Distriktskontoret har hatt møter med representanter fra Fellesforbundet, Hedmark og Moelv for studier i omstrukturering av næringslivet. Tilsvarende er gjennomført i samarbeid med tillitsvalgte fra alle fagforeninger ved Hunsfos Fabrikker.

Studie- og opplysningsarbeidet

Distriktssekretæren har hatt forelesninger ved 21 ulike kurs og tiltak for AOF i Østfold, Halden AOF-forening, Sarpsborg AOF-forening, Stu-

dieforbundet, Institutt for Journalistikk, Østfoldforskning, Bedriftshelsepersonell i Østfold, Frydenberg videregående skole, Strupe Ungdomskole, St. Olav videregående skole, Råde Ungdomskole, Valaskjold Ungdomskole, Løken Ungdomskole, Porsnes videregående skole, Begby Ungdomskole, AOFs «Møteplassen» og Landsforeningen for løsemiddelskadde. I tillegg kommer forelesninger i egne arrangementer. Det er forelest om LOs virksomhet, Organisasjonskunnskap, tale- og debatteknikk, strategisk planlegging og organisasjonsutvikling, lover og avtaler i arbeidslivet, næringsutvikling, forsknings- og utviklingsarbeid.

Utvalget for familiepolitikk og likestilling

Utvalget har i 1991 hatt fire møter. I tillegg kommer møtene i forbindelse med Fylkeskonferansene i LOs samarbeidsorgan. Det er i tillegg gjennomført en planleggingskonferanse over to dager, hvor egen arbeidsplan for 1992 er utformet. I tillegg har utvalget, sammen med SAMVIRKE forsikring, gjennomført en halvdagskonferanse for å presentere «Kvinner og økonomi».

Ungdomsutvalget

Ungdomsutvalget har hatt 10 møter i 1991. Dette inkluderer møter som er holdt i forbindelse med gjennomføring av sommerpatruljen 91, LOs julepatrulje og ungdomstreff. Det er arrangert en fylkes ungdomskonferanse og en konferanse for presentasjon av «Prosjekt 93». Det er holdt ungdomstreff på fire ulike steder i løpet av året samt gjennomført ungdomskurs. LO-rock ble arrangert i Halden Ishall med meget stor deltakelse og oppslutning. Ungdomsutvalget/distriktskontoret har tidvis engasjert Stein Erik Frøne som kombinert medarbeider på ulike ungdomsprojekter. Ungdomsutvalget har, på en to dagers konferanse sammen med Familiepolitisk utvalg, utarbeidet en strategisk plan for 1992. Ungdomsutvalget var representert på LOs ungdomsutvalgs landskonferanse med fire deltakere. Samarbeidet med AUF i Østfold fungerer utmerket.

Andre møter/virksomheter

Distriktssekretæren har forøvrig representert kontoret i 23 ulike møter og konferanser i LO: LOs representantskap, møter med tillitsvalgte i LO, sekretærkonferanser, møte om strategisk planlegging, regionkonferanser, ulike avdelinger i LO, sysselsettingskonferanser, konferanse om forbrukerspørsmål, «Prosjekt 93».

Videre 20 møter i AOFs distriktsutvalg, arbeidsutvalg, års- og halvårskonferanser, internasjonale besøk, Arbeidermuseets venner og i AOF-foreninger.

22 møter i Østfold Arbeiderpartis styre, faglig/politisk utvalg, årsmøte, regionkonferanser, kontaktmøte med NHO, Fylkestings- og Stortingsgruppe og komiteer.

33 møter i Stiftelsen Østfoldforskning og SENIT A/S styremøter, kontaktmøter med offentlige institusjoner og private næringsliv og i enkeltprosjekter knyttet til næringsutvikling.

6 møter med Fylkesarbeidskontoret om sysselsettingstiltak og arbeidsmarkedspolitik.

25 møter i Østfold fylkeskommunes nærings- og sysselsettingsstyre, INKO-styre, fylkesskolesjefen, Yrkesopplæringsnemda, Teknologisk Institutt, Etableringstipend, Flyplass Hobøl, om fylkesplanen og med fylkesordføreren.

I tillegg kommer 61 andre møter, konferanser og programmer med statsråder, konserner, media, Folkeferie Østfold, skoler, bedriftshelsetjeneste, nærings-/utviklingsselskaper, kommuner, Grenskomiteen Østfold-Bohuslän, Västsverige LO, Program Østfold i Vekst, Internkontroll og annet.

Det er også i år gjennomført strategisk planleggingskonferanse for kontoret, sammen med AOF i Østfold og ungdomssekretæren.

Tvister og forhandlinger

Kontoret har bistått i fem forhandlingsmøter i 1991, samt bistått med rådgivning til fagforeninger/bedriftsklubber i forbindelse med ulike tvistesaker.

Representasjon

Distriktsssekretæren har representert kontoret ved åtte ulike anledninger i forbindelse med besøk fra inn- og utland, i Västsverige, i forbindelse med jubileer, åremålsdager og avgang fra stillinger.

Reisedager

Distriktsssekretæren har deltatt i 365 møter og konferanser for LO i 1991 og hatt tilsammen 177 reisedager.

OSLO OG AKERSHUS

Distriktsssekretærer: *Wenche Paulsrud og Odd Bach*

Organisasjonsoversikt

I distriktsskontorets arbeidsområde var det pr. 1. januar 1991, 483 fagforeninger med til sammen 160 926 medlemmer.

Oslo har 318 fagforeninger med til sammen 127 258 medlemmer.

Akershus har 165 fagforeninger med til sammen 33 258 medlemmer.

Oslo har én faglig samorganisasjon med fastlønnet sekretær.

Akershus hadde ved inngangen til året sju faglige samorganisasjoner: Asker, Bærum, Follo, Nedre Romerike, Øvre Romerike, Nes og Aurskog

Høland. Det har i løpet av 1991 vært arbeidet med sammenslåing av Nes og Øvre Romerike samorganisasjon. Arbeidet er ved årets utgang ennå ikke formelt avsluttet.

Møter i samorganisasjonene og fagforeningene

Distriktssekretærene har i løpet av året deltatt på en rekke møter i regi av samorganisasjonene og fagforeningene. Dette har vært styremøter, felles fagforeningstyre/representantskapsmøter og årsmøter. Aktuelle temaer i disse møtene har vært LOs organisasjonsprosjekt; Kongressen 1993, Kvinner og økonomiprojektet, Fagbevegelsen og Europa, sysselsettingsproblematikken samt andre aktuelle saker.

Distriktskontoret har også stått som arrangør for en konferanse for fagforeninger og samorganisasjoner om «løsemiddelskader».

Faglig/politisk virksomhet

Sekretærene har i perioden deltatt i en rekke aktiviteter av faglig/politisk karakter.

Wenche Paulsrud har i perioden ledet faglig/politisk utvalg i Akershus.

Innenfor det faglig/politiske arbeidet har følgende saker vært prioritert:

- oppfølging av Akershus Arbeiderpartis handlingsplan for styrking av det faglig/politiske samarbeidet
- sysselsettings situasjonen
- «Gjenreis Oslo-industrien»
- den framtidige arbeidsform for FPU

Kontoret var videre engasjert i valgkampen foran kommune- og fylkestingsvalget 1991.

Andre møter

Sekretærene har i perioden også deltatt i en rekke andre møter bl.a. i:

- LOs representantskap
- Sekretærkonferanser
- Regionskonferanser for Østlandsekretærene
- Nærings- og sysselsettingstyret i Oslo og i Akershus
- Akershus Bedriftsrådgivning
- Styret for Arbeidstilsynet
- Styret i Akershus Arbeiderparti
- Østlandske Vekstsenter – Produktmarkedet (ØVS)
- Styringsgruppa for «Romeriksprosjektet»
- Rådet for opprettelse av Senter for Yrkes og Miljømedisin ved Rikshospitalet

- Oslo-komiteen - Lillehammer -94
- Distriktsutvalget AOF i Oslo og Akershus

Opplysningsarbeid

Sekretærene har forelest på ukekurs, helgekurs og kveldskurs arrangert av forbund, AOF, samorganisasjoner og fagforeninger. Kontoret har drevet aktivt informasjonsarbeid om LO på ungdomskoler og videregående skoler i fylket.

Interne utvalg

Tilsynsutvalget har holdt fire møter. Leder fram til november 1991 har vært Per Klausen. Som leder fra november 1991 er oppnevnt Bjørgulv Froyen.

LOs samarbeidsorgan har holdt to møter, hvert møte over to dager. Av saker som har vært behandlet kan følgende nevnes:

- EØS forhandlingene/fagbevegelsens krav
- LOs organisasjonsprosjekt
- Kvinner og økonomi
- Sysselsettingssituasjonen
- Kontraktørvirksomheten
- Bedriftshelsetjenesten i Akershus

LOs likestillingspolitiske utvalg i Oslo

Utvalget har i perioden holdt tre møter. Handlings/arbeidsplan for utvalget er utarbeidet.

LOs likestillingspolitiske utvalg i Akershus

Utvalget har i perioden hatt tre møter samt ett fellesmøte med APs kvinneutvalg i fylket.

Utvalget har prioritert følgende oppgaver i egen handlingsplan:

- Kvinner og økonomiprojektet
- LOs organisasjonsprosjekt
- styrke samarbeidet med bevegelsens øvrige organisasjoner

Ungdomsutvalget i Oslo

Ungdomsutvalget har deltatt i LO-Rock, skolesluttaksjonen og sommerpatruljen.

Det er generelt problemer med å få ungdomsutvalget i Oslo til å fungere etter intensjonene.

Ungdomsutvalget i Akershus

Det nye ungdomsutvalget i Akershus som ble nedsett høsten 1990 har vist seg å fungere svært bra. Utvalget har i tillegg til en helgesamling hatt åtte møter. Det er i perioden holdt to samlinger for ungdomskontakter med til sammen omtrent 50 deltakere.

Ungdomsutvalget arrangerte sammen med AUF i Akershus Pinseleiren på Utøya og var sterkt involvert i Sommerleiren på samme sted. I tillegg har utvalget deltatt i LO-rock, skolesluttaksjonen og Sommerpatruljen. Spesielt gledelig her er at det i år var flere skoler enn noensinne som fikk besøk av LOs skolesluttaksjon.

På høsten deltok ni personer fra Akershus på FFIs internasjonale ungdomsleir på Jamaica. Ungdomsutvalget støttet disse med et lite reisestipend.

Spesielt gledelig er også det gode samarbeidet med AUF i Akershus. Dette har gjort at utvalget og AUF deltar på hverandres arrangementer og jevnlig utveksler erfaringer og synspunkter. Her bør spesielt nevnes samarbeidet om valgkampen og om felles studietur til Praha sommeren 1991.

Det må også nevnes at ungdomssekretæren har brukt en del av sin tid til å besøke ungdomskontakter ute på arbeidsplassene.

Nordisk samarbeid

I likhet med tidligere år har kontoret også i år hatt et godt samarbeid med arbeiderbevegelsens organisasjoner i hovedstadsregionene i Norden. Samarbeidet «Norden som atomvåpenfri zone» er nå utvidet til samtlige land rundt Østersjøen samt Norge. Kontoret var videre representert ved nordisk hovedstadskonferanse i København.

Annet

I samarbeid med Norges Skøyteforbund, Norges Bedriftsidrettsforbund, Skøyteklubben ASK og samorganisasjonene i Oslo og Akershus har det vært holdt familiedag på skøyter på Valle Hovin.

Distriktskontoret har vært til stede som observatør på en europeisk hovedstadskonferanse i Roma, høsten -91.

Generelt

Kontoret mottar en rekke henvendelser, både telefonisk og ved personlig fram møte vedr. forskjellige spørsmål knyttet til LO-medlemskap, organisasjonsaker og lønns- og arbeidsforhold.

Sekretærene har i 1991 hatt 134 reisedager og kjørt 14 519 km.

HEDMARK

Distriktsekretær: *Gunnar Pettersen*

Organisasjonsoversikt

1/1-1991: 18 faglige samorganisasjoner – 263 lokale fagforeninger/avdelinger – 15 fylkesvise fagforeninger/avdelinger – 36 336 medlemmer.

31/12-1991: 17 faglige samorganisasjoner – 243 lokale fagforeninger/avdelinger – 15 fylkesvise fagforeninger/avdelinger – 36 577 medlemmer.

Tilsynsutvalget

har i perioden bestått av: *Represanter*: Arne Trønnes, leder, Ole Ragnar Langen, Inga Elin Wiik. *Vararepresentanter*: Olav Lund, Anne Berit Engeskaug, Åge Olsberg.

Det har i perioden vært avviklet 8 møter i tilsynsutvalget.

Møter/kurs/konferanser m.v.

Sekretæren har i 1991 deltatt i følgende virksomhet utover de forannevnte møter i tilsynsutvalget, og møter i ungdomsutvalget og familieutvalget.

29	Års-styre-informasjonsmøter	Samorganisasjonene
5	Informasjonsmøter, m.v.	Fagforeninger
* 6	Kurs/konferanser	
2	Representantskapsmøter	LO
14	Kontordager, Kongsvinger	
3	Styremøter	HEB
23	Møter, inkl. befarings	Fylkeskommunale utvalg m.v.
9	Styre, representantskap, valg m.v.	Hedmark AP
14	Møter, inkl. ABF/AOF samarbeide	AOF-Hedmark
2	Møter, student og elevmedlemskap	Styringsgruppe
2	Møter, verve og aktivitet	Styringsgruppe. og andre
6	Forelesninger	Skoler/kurs m.v.
3	Styremøter	A.F.R.
7	Planl. møter, sommerpatruljen	Fagf./Samorg.
3	Møter	Arb. kontoret
2	Møter	Landsbanken
2	Møter	Arbeidstilsynet
64	Møter	Andre

Samlet har distriktsekretæren deltatt i 196 møter, kurs og konferanser i 1991.

* Kurs/konferanser utover en dags varighet.

Representansjon i utvalg, styrer, m.v.

Distriktssekretæren har i perioden representert LO i følgende utvalg, styrer m.v. utover interne organ tilknyttet distr.kontoret:

- Nærings og sysselsettingsstyre	Medlem
- Nærings og sysselsettingsstyre (arb.utv.)	«
- Hedmark Bedriftsutvikling	«
- Yrkesopplæringsnemnda	« (leder)
- Arbeiderbevegelsens Folkehøyskole	«
- Ressursutvalg/næringsutvikling i forb. med fylkesplan	«
- Styringsgruppa for videregående utdanning i Hedmark	«
- Styringsgruppa for bedre bruk av AMO/BIO virkemidlene (Nordisk prosjekt)	«

LOs samarbeidsorgan i Hedmark

Det har i perioden vært avviklet to samarbeidskonferanser.

Vår-konferansen -91 ble avviklet i tiden 14 – 15 mars.

Følgende temaer ble behandlet:

- Aktuell faglig situasjon
- Tiltak for økt sysselsetting
- Fagbevegelsens muligheter for påvirkning i den fylkeskommunale planprosess.
- Åpen post.

Høstkonferansen -91 ble avviklet i tiden 22 – 23 oktober.

Følgende temaer ble behandlet:

- Fylkesplan for Hedmark, muligheter og utfordringer
- Den aktuelle faglige situasjon
- Kvinner og økonomi
- Sysselsetting i Hedmark
- LOs organisasjonsprosjekt Kongress -93
- Åpen post.

LOs ungdomsutvalg

Utvalget har i 1991 bestått av:

Representanter: Gunnar Pettersen – leder, LO, Lothar Littmann, AOF, Erik Karlstad, Fellesforbundet, Geir Hilde, Kommuneforbundet, Vidar Oppsalhagen, Norsk Postforbund, Solveig Jenssveen, Handel og Kontor, Siv Tørudbakken, AUF, Hege Samuelson, AUF, Wenche Frydendal, Framfylkingen, Per Øivind Eriksen – sekretær, Ungdomssekretær.

Hotell- og Restaurant arb.forb. er bedt om å foreslå en representant og en vararepresentant til utvalget.

Vararepresentanter: Kai Adsen, Fellesforbundet, Bengt Fasting, Kommuneforbundet, Anne Grete Falldalen, Norsk Tjenestemannslag, Mona Stubsveen, Handel og Kontor, Knut Martin Johansen, AUF, Stein Runar Østigaard, AUF, Gunn Skotterud, Framfylkingen.

Utvalget har i 1991 avviklet: 4 møter, 1 kurs Basiskurset, 2 planleggingskonferanser. Planlegging/deltagelse i fagbevegelsens sommerpatrulje.

Aktivitetene i 1991 har i det vesentlige vært gjennomført i samsvar med den vedtatte plan, med unntak av planlagte kurs som har vært avlyst. Det har i perioden vært bedre samsvar mellom aktivitetenes målgrupper og formålet med aktivitetene. Samarbeidet mellom ungdomssekretæren og forbundenes ungdomsansvarlige har vært videreført i 1991.

Arbeidet har vært prioritert.

LOs utvalg for familiepolitikk, likestilling og likeverd

Utvalget har i 1991 bestått av:

Representanter: Anni Marit Fadnes, leder, Rolf Skirbekk, nestleder, Gunnar Pettersen, Even Østlund, Aud Juliussen, Sekretær, Per Buvik, Ruth Stenseth, Svein Sørensen.

Utvalget har i 1991 avviklet: 3 møter, 1 fellesmøte med utvalgene i Oppland/Buskerud.

Utvalget har arbeidet videre med de saker som ble påbegynt i 1990.

Felleskonferanser med utvalgene i Oppland/Buskerud er nyttige og vil bli videreført.

Utvalget har i 1991 etablert et samarbeid med forbrukerkontoret i fylket som vi forventer oss mye av.

Utvalgets barnehageprosjekt er bearbeidet og videreutviklet i 1991 med sikte på en eventuell etablering.

Faglig/politisk virksomhet

Distriktssekretæren har sammen med Hedmark Arbeiderparti og AOF vært med i planleggingen og gjennomføringen av flere faglig/politiske tiltak i fylket i perioden. Oppsøkende virksomhet/bedriftsbesøk av stortingsrepresentanter er positivt mottatt. Ordningen med faglig representasjon ved gruppemøtene i hovedutvalg og fylkesutvalg har vært videreført i 1991. Ordningen har virket tilfredsstillende, men vil bli tatt opp til ny vurdering som følge bl.a. av valgsresultatet i året som har gått.

Distriktskontoret har sammen med øvrige organisasjoner i bevegelsen vært engasjert i valgkampen i forbindelse med kommune/fylkestingsvalget.

1. mai

Distriktskontoret har sammen med partikontoret medvirket til gjennomføringen av 1. mai-arrangementer i fylket. Herunder teknisk gjennomføring og taleformidling.

Informasjon og opplysningsarbeid

LO/AOF har i perioden engasjert 1 person som frem til 31.12 har drevet oppsøkende virksomhet i fagbevegelsen. Hensikten har vært å stimulere til en økning av studieaktiviteten i organisasjonsleddene. Virksomheten har avdekket et stort behov ute i organisasjonsleddene. Ordningen med oppsøkere evalueres fortløpende, og vil bli videreført i 1992 dersom økonomien tillater det.

Verve og aktivitetskapanjen

Arbeidet med å videreutvikle samorganisasjonen (4 prøveprosjekt) har vært videreført i 1991. Det har vært avholdt en rekke møter og konferanser hvor fremdriften har vært drøftet/vurdert. De berørte samorganisasjoner har i løpet av 1991 etablert seg med egne kontorer og teknisk utrustning. Dette har gjort organisasjonsleddene istand til å løse oppgavene på en bedre måte.

Organisasjonsprosjekt, kongress -93

Arbeidet med å få igang studier på organisasjonsprosjektet kongress -93 har vært prioritert. Det er ialt gjennomført 19 møter med samorganisasjonenes styrer og andre hvor prosjektet er gjennomgått. Det synes som om de fleste samorganisasjoner er kommet igang med prosjektet.

Skole/arbeidsliv

Distriktskontoret har i 1991 videreført arbeidet med skole/arbeidsliv. Informasjon i skolene om egen organisasjon og rettigheter og plikter i arbeidsforhold har vært videreført i 1991. Det er oppnevnt en egen arbeidsgruppe ved kontoret som har fått oppgaven med å planlegge, koordinere og gjennomføre tiltak overfor skolene. Det forventes ikke full effekt av gruppas arbeid før til neste år.

Fagbevegelsens sommerpatrulje

Fagbevegelsens sommerpatrulje ble gjennomført i tiden 24. juni til 6. juli. Deltakere var Norsk Transportarbeiderforbund, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, Fellesforbundet (Jern og Metall/Bygning/Skog og Land) Kommuneforbundet og NFATF.

Forbundenes oppfølgingsarbeid har variert noe, og følgelig har resultatet også variert. Sommerpatruljen er i sum imidlertid det tiltak som uten sammenligning bidrar mest til medlemsrekruttering.

Generelt

De prioriterte arbeidsoppgaver i 1990 har vært videreført i 1991. Virksomheten i samorganisasjonene har vært viet spesiell oppmerksomhet. Skolering av samorganisasjonenes styrer har vært drevet parallelt med arbeidet for en endret samorganisasjons-struktur i fylket. Treggheten i en nødvendig strukturendring knytter seg i første rekke til forventninger en har overfor organisasjonskomiteens arbeid.

Uavhengig av det, vil motivasjonsarbeidet fortsette.

Ordningen med juridisk rådgivning er videreført i 1991.

Tiltaket må sies å ha blitt en suksess. Med stor etterspørsel av rådgivning innenfor et bredt spekter av saksfelt. Ordningene omfatter nå samorganisasjonene i Hamar og Vang, Ringsaker, Stange, Løten, Elverum, Eidskog, Grue, Sør-Odal, Kongsvinger og Trysil. I tillegg er Hedmark Lærerlag knyttet til ordningen. En utvidelse av ordningen er til vurdering i organisasjonsleddene.

I forbindelse med OL -94 er distriktskontoret representert i LO's OL komite og i referansegruppa for AOF's kompetansesenter. Distriktskontoret har engasjert seg i arbeidet med å få representasjon i HOA (Hamar Olympia Anlegg a/s) som er ansvarlig for utbyggingen i Hamar. Kontordagene i Kongsvinger har vært videreført i 1991 i samråd med samorganisasjonen/fagforeningene. Distriktskontoret er av den oppfatning at dette styrker kontakten med organisasjonsleddene såvel som enkeltmedlemmer. En rekke saker er avklart gjennom ordningen, ved at medlemmene har hatt anledning til å oppsøke kontoret for råd og veiledning.

Samarbeidet med andre organisasjonsledd på kontorfellesskapet i Kongsvinger har virket tilfredsstillende og positivt.

Reisedager/møter m.v./kjøring

Distriktssekretæren har i 1991 hatt:

84 reisedager m/overnatting, 48 reisedager u/overnatting, 132 møter/kurs/konferanser og kjørt 24 211 km i LO's tjeneste.

OPPLAND

Distriktssekretær: *Åge V. Nordby*

Organisasjonsoversikt

Ved årets begynnelse var det i Oppland 187 fagforeninger med i alt 31 274 medlemmer.

Dette er en nedgang på to fagforeninger og en nedgang på 463 medlemmer.

Møter i tilsynsutvalget

Det er i året holdt åtte møter i utvalget og i alt behandlet 28 saker.

Ungdomsutvalget

Utvalget har i alt hatt seks møter i året.

Utvalget har hatt visse problemer på grunn av frafall fra medlemmene.

Dette er mot slutten av året søkt rettet opp ved nyoppnevninger.

Følgende aktiviteter er gjennomført i -91:

Skolesluttaksjonen ble kjørt i hele fylket.

Vi besøkte i alt 13 skoler, 1216 elever og 69 klasser. Det foreligger egen rapport.

Sommerpatruljen ble i år kjørt etter en alternativ modell.

Det deltok 4 forbund og vi besøkte 5 steder i fylket. Rapport er tidligere innsendt.

LO-Rock avholdt på Lillehammer. 15 band deltok.

LO's Ungdomsutvalg i Oppland deltar også i *ungdomsprosjektet «Innfri Ungdomsgarantien»*.

Det er arrangert *kurs for ungdomskontaktene og ungdomskontaktkonferanse*.

Den nye ungdomssekretæren fungerer bra.

Utvalg for familiepolitikk og likestilling

Utvalget har også i år fungert dårlig.

Det er avholdt 1 ordinært og 1 fellesmøte i løpet av året.

LO's samarbeidsorgan

Vårens konferanse ble holdt i Beitobygda 11. – 12. april.

Her var sysselsettingssituasjonen gjennomgående tema.

Sekretær Liv Undheim holdt hovedinnlegget fra LO.

Konferansen laget, gjennom gruppearbeide, regionale forslag til tiltak mot arbeidsledigheten.

Oppslutningen fra samorganisasjonene var god og vi fikk mange gode forslag fram for videre behandling.

Høstens konferanse ble holdt på Venabu i tiden 26. – 27. september.

De 2 viktigste tema var «Prosjekt 93», som ble foredratt av Magne Nedregård, og EF/EØS-situasjonen, v/Juul Bjerke.

LO-sekretæren innledet til gruppearbeide under tittelen «Samarbeidet i våre regionale ledd».

Oppslutningen til denne fylkeskonferansen var for dårlig.

Kontakt med og arbeidet i samorganisasjonene

Sekretæren har i året deltatt i 18 møter i samorganisasjonene.

Utenom årsmøtene er det «Prosjekt 93» som er dekket.

Aktiviteten i samorganisasjonene er variert, men de fleste jobber fortsatt tungt.

OL-arbeidet

OL-arbeidet medfører fortsatt mye møtevirksomhet, men som for forrige år, mener jeg at LOs OL-kontor og vår egen LO-organisasjon klarer å ivareta våre interesser på et tilfredsstillende nivå.

Deltakelse i andre møter

Det er også et høyt aktivitetsnivå i de forskjellige fylkeskommunale utvalg.

Ferdiggjøringen og oppfølgingen av den strategiske næringsplan for fylket, har tatt mye tid.

I forbindelse med avisfusjonssaken i Dagingen, ble det også en del møtevirksomhet.

Det faglig/politiske utvalget i Oppland Arbeiderparti er revitalisert i perioden og LO-sekretæren er sekretær for utvalget.

Sekretæren er fortsatt styreleder i OBU A/S.

Forelesninger

I 1991 er følgende tema dekket på ulike kurs/seminar:

Sysselsettingssituasjonen, forhandlingsteknikk, OL-utviklingen, skolekontaktarbeidet, fagbevegelsens oppbygging og virke, faglig/politisk arbeide, samt «Prosjekt 93».

Det er i alt holdt ca. 25 innledninger/forelesninger av sekretæren.

Representasjon

Sekretæren har deltatt på studiereise til Brussel, årsmøte i FF's region Oppland, åpningen av FF's Landsmøte, utdelingen av prisen «Årets bedrift» i Oppland, jubileumstilstelning i forbindelse med Jern & Metall's 100-års jubileum, åpningen av den nye folkehøgskolen på Ringsaker.

Kontorforholdene

I året er det skjedd lite nytt. Vi er i ferd med skifte av datautstyr. De nye kontorene fungerer bra. Vi har i løpet av 1991 lyktes i å leie ut ca. 160 kvm. av våre tidligere lokaler i Strandgata. Fortsatt er det liten interesse for lokaler. Kontoret har i året hatt lite sykefravær.

Reisevirksomhet

Sekretæren har i året hatt 178 møter og reist 158 dager med i alt 21 653 km i LOs tjeneste.

BUSKERUD

Distriktssekretær: *Roar Løver*

Organisasjonsoversikt

I distriktskontorets organsasjonsområde var det pr. 1. januar 1991 11 samorganisasjoner og 198 fagforeninger med til sammen 40 794 medlemmer, en nedgang siste år med 870 medlemmer.

Møter i tilsynsutvalget

Tilsynsutvalget har i 1991 holdt ni møter og behandlet 71 saker.

Møter i samorganisasjonene/fagforeninger:

LOs distriktssekretær har deltatt på 49 møter i samorganisasjoner og fagforeninger.

Emner på disse møter har vært: Prosjekt 93 – Regn med oss – 5 emner – skolesluttaksjonen og sommerpatruljen – EØS/EF, LOs handlingsprogram – LOs distriktskontor – samorganisasjonenes arbeidsoppgaver – LOs internasjonale arbeide.

Faglig/politiske møter:

Det er i faglig/politisk sammenheng fra kontorets side deltatt i 17 møter.

LOs samarbeidsorgan i Buskerud:

Det er i 1991 holdt to fylkeskonferanser i LOs samarbeidsorgan i Buskerud, 7. – 8. mars og 30. – 31. august 1991.

Emner: Den faglig-politiske situasjon – Tariffoppgjøret 91, «fagbevegelsens uke i Buskerud» 1. mai – samorganisasjonenes egen virksomhet – Åpen post – fylkestingsvalget 1991 – EØS – Prosjekt 93 – nye kontingentrutiner i samorganisasjonene.

Innledere: Fra LO, Jan Balstad, Børre Pettersen, Richard Trælnes, Even Aas, fra LOs organisasjonsprosjekt Per Henrik Rooth. Fra Landsbanken A/S, Knut Foss. Det er fra konferansen vedtatt 7 uttalelser: Nei til Kutt i sykelønnsordningen – opprett flere lærlingeplasser – Høyre og Fremskrittspartiet, skaper arbeidsledighet – ny papirfabrikk på Årbogen på Ringerike – arbeidsformidlingen – kontorenes bemanning/arbeidsforhold – forsørgertillegg for arbeidsledige og tverrforbindelse Hurum/Drøbak.

LOs lokale utvalg for Fam/Pol og likestilling:

Det er holdt fire møter og behandlet 28 saker. Utvalget arrangerte i tiden 12. – 13. oktober familiekonferanse på Østenfor Hotell, Nesbyen. Det var 29 deltakere, 19 voksne og 10 barn.

Emner: LOs handlingsprogram, med spesiell vekt på barnehager, 6-åringene i skolen/heldagsskole/fritidsskole – sosialpolitikk, avtalefestet pensjon (AFP), Framfylkingen – hva er det? Hva gjør den?

Innledere: Fra LO, Aase Morin og Kjell Samuelsen, fra Buskerud Lærerlag: Vera Henden Nilsen, fra Framfylkingen: Arve Mannfjord.

LOs ungdomsutvalg:

LOs ungdomsutvalg har holdt fire møter og behandlet 20 saker. I tillegg en rekke møter/konferanser i forbindelse med skolesluttaksjonen og sommerpatruljen.

Sommerpatruljen ble arrangert i tiden 23.–28 juni i samarbeide med Fellesforbundet region Buskerud, og AUF i Buskerud – HK's felleskontor i Buskerud – HRAF i Drammen – AUF' fylkesstyre har hatt en fylkeskonferanse. LOs Ungdomsutvalg i Buskerud hadde 4 representanter på landskonferansen på Sørmarka 8.–10. november 91.

Opplysningsarbeide:

LOs distriktssekretær har forelest/orientert på dag/kveldstid ved følgende kurs/konferanser: Ringerike AOF – NTL's verveutvalg i Buskerud, Danvik skoles journalistlinje, Senterungdommens landskonferanse, regionskonferanse i NNN, Ringerike Felles Bedriftshelsetjeneste.

Emner: Arbeidsmiljøloven 40 t. kurs – skole – næringsliv – sysselsetting – Prosjekt 93 – arbeidsløshet hva gjør LO, LOs handlingsprogram – LOs nasjonale og internasjonale arbeide.

Tvister/forhandlinger:

Distriktssekretæren har bistått fagforeninger, klubber og enkeltpersoner i forskjellige saker i 1991. I tillegg har kontoret hatt en rekke henvendelser fra tillitsvalgte – eiere/ledere for bedrifter, angående organisasjonssaker knyttet til arbeidsforhold. Videre har sekretæren deltatt i forhandlingsmøter.

Representasjon:

Distriktssekretæren har representert kontoret ved følgende tilstelninger/arrangement i 1991: Årsmøte i BAP – AUF – AOF og NKF's distriktsstyres årsmøte. Årsmøte i Buskerud lærerlag representerte LOs distriktskontor på JMF's 100 års jubileum.

Andre møter/konferanser:

Sekretæren har deltatt på 90 forskjellige møter/konferanser i og utenfor kontoret i noe større sammenheng. I denne forbindelse må nevnes kontorets kontordager på Gol og Hønefoss.

Reisedager

LOs distriktssekretær har i 1991 hatt 130 reisedager/kvelder og kjørt 16 891 km i LOs tjeneste.

VESTFOLD

Distriktsekretær: *Richard Trælnes*

Organisasjonsoversikt

I distriktskontorets arbeidsområde var det pr. 1. januar 1991 i alt sju samorganisasjoner og 118 fagforeninger med til sammen 27 720 medlemmer.

Ved utgangen av året var antallet samorganisasjoner fortsatt sju.

Når det gjelder antallet foreninger har det i løpet av året funnet sted følgende endringer:

- Tønsberg Sølvarbeiderforening avd. 241 har fra 1. januar 1992 gått inn i Tønsberg Jern og Metall avd. 67.
- Larvik Handel og Kontor har fra 1. januar 1992 gått inn i ny fylkesforening: Vestfold Handel og Kontor.
- Sandefjord Handel og Kontor har fra 1. januar 1992 gått inn i ny fylkesforening; Vestfold Handel og Kontor.
- Tønsberg Handel og Kontor har fra 1. januar 1992 gått inn i ny fylkesforening; Vestfold Handel og Kontor.
- Horten og Holmestrand Handel og Kontor har fra 1. januar 1992 gått inn i ny fylkesforening; Vestfold Handel og Kontor.

Møter i tilsynsutvalget

Tilsynsutvalget har i løpet av året hatt 15 møter. I alt er det behandlet 433 saker. Tilsynsutvalget/styret har hatt to interne konferanser hvor arbeidsoppgaver, prioriteringer og større saker har vært behandlet.

Med bakgrunn i at tilsynsutvalget også er styre for LOs samarbeidsorgan, har aktiviteten vært stor, og medlemmene av utvalget/styret deltar i en rekke tiltak, møter og aktiviteter som representanter for LO i fylket.

Møter i samorganisasjoner og fagforeninger

LOs distriktssekretær har deltatt på 55 møter i samorganisasjoner og fagforeninger. I tillegg har distriktssekretæren deltatt i en rekke faglige og politiske møter, kurs og konferanser. Det totale antallet er ca. 110.

Arbeidet i samorganisasjonene

Det er lagt et stort arbeide i å skape aktivitet i de sju samorganisasjonene. De aller fleste har en vanskelig økonomi, og sliter bl.a. av den grunn

ganske tungt. For noen av samorganisasjonene har den dårlige økonomien sammenheng med prioriteringer og disponeringen å gjøre. Det er imidlertid lenge siden samtlige samorganisasjoner i fylket fungerte så godt som de har gjort i 1991.

Fortsatt er det vanskelig å få nye tillitsvalgte inn i samorganisasjonenes styrer.

To samorganisasjoner gjennomførte et organisasjonsutviklingskurs – «samorganisasjonsverksted» – i 1991, og har på denne bakgrunn lagt om sin virksomhet.

Det er gjennomført en konferanse for samorganisasjonenes styrer, den 18. juni 1991. Temaene var:

– LO-uka 1991

– Sommerpatruljen

Det ble også gjennomført to konferanser/kurs for fagforenings- og samorganisasjonsledere, hvor tittelen var «Økt faglig innflytelse på samfunnsutviklingen – hvordan?» Temaene var følgende:

- Hvem har innflytelse og makt i samfunnet – lokalt og sentralt?
- Faglig/politisk samarbeid – en styrke, eller et stengsel, for faglig innflytelse?
- Må vi prioritere – i tilfelle hva?
 - sett ut fra ansatte i offentlig sektor
 - sett ut fra ansatte i privat sektor
- Samordning, koordinering – kan samorganisasjonene utvikles som faglig redskap?

LOs samarbeidsorgan i Vestfold

Det er avholdt to fylkeskonferanser i LOs samarbeidsorgan i Vestfold. Vårkonferansen ble holdt 12. og 13. april 1991 sammen med LOs samarbeidsorgan i Telemark, mens høstkonferansen ble avviklet i dagene 29. og 30. november – 1. desember 1991.

Temaene for konferansene var:

– «Prosjekt 93»

– Miljø

- økt faglig engasjement – LOs miljøaksjon
 - det ytre miljø – Regjeringens opplegg
- Den faglige og politiske situasjonen
- Orientering om «Prosjekt alle i arbeid»
- EØS-avtalen og LOs 15 krav
- Den faglige situasjonen
- Rapporter om samorganisasjonenes arbeid i 1991 og planene for 1992
- Evaluering av «Fagbevegelsens uke 1991»
- Sysselsettingssituasjonen – vi kan gjøre noe med den!»

De innkomne forslagene og uttalelsene til de to konferansene tok opp:

- Fagbevegelsens uke 1991
- Arbeidsledigheten
- Forslag om at 80-ukers regelen fjernes
- Skattesystemet
- Fylkesfondet
- EØS-avtalen så langt
- Tove Strand Gerhardsens uttalelser i media om lønnskutt
- Uttalelse om miljøavgiften
- Sysselsettingsplan for Vestfold
- Vedtekter for Arbeiderbevegelsens Arkiv i Vestfold

LOs familie- og likestillingspolitiske utvalg

Utvalget har hatt 2 møter og behandlet i alt 12 saker. Det har vært store utskiftninger av medlemmer i utvalget. Dette har bl.a. ført til lav aktivitet. Ved slutten av året ble det valgt ny leder. Mangel på bevilgning førte til at man ikke kunne gjennomføre den planlagte likestillingskonferansen høsten 1991. En planlagt konferanse om «Forbruker-politikkens betydning for fagbevegelsens medlemmer», måtte også avlyses.

LOs ungdomsutvalg

Utvalget har hatt 8 møter og behandlet 35 saker.

Det er arrangert to dagskonferanser for ungdomskontaktene. På høstkonferansen var temaet «Prosjekt 93».

Et basiskurs ble avholdt i dagene 15. – 17. november.

LOs industri- og næringspolitiske utvalg

Det ble oppnevnt nytt utvalg i begynnelsen av året. Utvalget har særlig arbeidet med uttalelsen om fylkesplanen for perioden 1992-95. Utvalget har bred geografisk og faglig sammensetning.

LOs utvalg for Europa-politikk

Nytt utvalg ble oppnevnt i begynnelsen av året. Utvalget har særlig arbeidet med europarettet samferdsel, hvilken tilknytningsform Norge og Vestfold får til EF og det indre marked. Videre har næringsutvikling vært et viktig tema, bl.a. i forbindelse med fylkesplanen for perioden 1992-95.

LOs forum for miljø

«Miljø-utvalget», som ble oppnevnt i begynnelsen av året, har særlig arbeidet med fylkesplanen 1992-95. Utvalget vil få en sentral betydning i forbindelse med utarbeidelsen av en miljøplan for fylket. Dette er et arbeid som skal avsluttes i løpet av 1992.

LOs skole- og utdanningspolitiske utvalg

Også dette utvalget ble etablert i 1991. Hittil har arbeidet vært konsentrert til fylkesplanen for 1992–95, men utvalget skal videre arbeide med strategiplanen for yrkesopplæringsnemnda, samarbeidet skole- arbeidsliv, og skoleplanen for fylket.

LOs sosialpolitiske utvalg

Det ble oppnevnt nytt utvalg i begynnelsen av året. Utvalget har særlig arbeidet med fylkesplanen for perioden 1992–95, som omhandler helse- og sosialspørsmål.

Næringsutvikling

Det har vært stor aktivitet når det gjelder næringsutvikling. Med bakgrunn i forslaget fra styret for LOs samarbeidsorgan om opprettelse av et næringsfond i fylket, har det vært gjennomført en omfattende utredning, som foreløpig har resultert i et forslag om opprettelse av et næringsinvesteringsselskap. Distriktssekretæren har deltatt i utredningen om jernbanefergekai i Larvik, kompetansesenter knyttet til høskolesenteret i Vestfold og en rekke andre prosjekter som har med næringsutvikling i fylket å gjøre.

Skole – arbeidsliv

Kontaktutvalget skole – arbeidsliv, med representanter for fylkesskolestyret, fylkesskolesjefen, yrkesskolene, Yrkesopplæringsnemnda, NHO og LO har hatt 2 møter.

Messa «Yrker for fremtiden» ble arrangert for sjette året på rad. Medarrangører er de samme organisasjonene og fylkesorganene som er med i kontaktutvalget. Mer en 8 000 elever fra ungdomsskolen og den videregående skolen deltok på messa. Antallet utstillere fra næringslivet gikk noe ned siste år, men det var likevel ca. 40 utstillere.

Messa ble arrangert den 29. og 30. oktober 1991.

Kontaktutvalget mellom Vestfold Lærerlag og LO er fortsatt intakt, men aktiviteten har vært liten. Vestfold Lærerlag deltar på LOs samarbeidsorgans konferanser og LO er representert på lærerlagets konferanser eller regionale kurs.

Skolesluttaksjonen

Skolesluttaksjonen ble mindre vellykket enn året før. Materiellet ble sendt ut i samarbeid med Skolenes Landsforbund og Vestfold Lærerlag, men senere kontroll viste at selv om materiellet kom til skolene ble det ikke utdelt til elevene. En del skoler utnyttet tilbudet om orientering for skoleklasser, samtidig som en del henvendte seg til lokale tillitsvalgte som tidligere hadde vært benyttet som innledere ved skolene.

LOs sommerpatrulje

Det ble god oppslutning fra forbundene til sommerpatruljen. Følgende var med:

- Handel og Kontor
- Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund
- Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer
- Norsk Kommuneforbund
- Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet
- Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
- Fellesforbundet.

I tillegg til en representant fra hvert av forbundene deltok også en representant fra AUF, Arbeiderbevegelsens ungdomsekretær og LOs distriktssekretær.

Sommerpatruljen ble kjørt i uke 26.

Det ble gjennomført mer enn 400 arbeidsplassbesøk, og utarbeidet rapporter fra disse. Oppfølgingen skjer av de enkelte foreninger eller forbund. Et oppfølgingsmøte senere på høsten viste at noen av forbundene hadde fulgt opp kontaktene som ble etablert under sommerpatruljen, mens en del ikke hadde gjort noe.

Det ble arrangert en skolekontaktkonferanse den 30. april 1991. Temaene for konferansen var:

- Skolen, næringslivet, fagbevegelsen – hvorfor ønsker vi samarbeid?
- Mulige samarbeidsmodeller – sett fra skolens side
- Skolesluttaksjonen – hvorfor?
- Rettigheter og plikter i arbeidslivet

Det ble videre arrangert et eget kurs for samtlige deltakere i sommerpatruljen. Kurset ble arrangert 31. mai og 1. og 2. juni 1991. I alt deltok ca. 35 tillitsvalgte.

Twister, forhandlinger, permitteringer og oppsigelser

Det stramme arbeidsmarkedet har ført til en betydelig økning i antallet henvendelser om permitteringer, oppsigelser og konkurser. Distriktssekretæren har bare i et fåtall tilfeller deltatt i direkte forhandlinger som resultat av slike henvendelser. Forhandlinger i tvistesaker har skjedd i tilfeller hvor et fagforbund har ønsket distriktssekretærens bistand.

Fagbevegelsens uke

«Fagbevegelsens uke i Vestfold» ble i 1991 gjennomført for sjette året på rad.

Samorganisasjonene i fylket deltok – mer eller mindre aktivt – i tilta-

kene som ble gjennomført, dels som fellestiltak og dels som enkelttiltak lokalt. De fleste forbundene både deltok og støttet også aktivt opp om de lokale tiltakene. Støtten gjaldt også utgivelsen av en avis – og fagforbundene sikret bl.a. distribusjonen til samtlige husstander i fylket.

Følgende konferanser ble gjennomført som fylkestiltak, med samorganisasjonene/fagforeninger/avdelinger som medarrangører:

- EØS-avtalen – hva nå?
- Industrien – et skjellsord – men det er den vi lever av
- Kontraktørvirksomheten
- Skatt – i fellesskapets interesse
- Uakseptabel arbeidsledighet – men hva kan vi gjøre?
- Fagopplæring i helse – miljøfag – omsorgsyrkene
- Skjærgårdsmiljøet

Konferanser

I tillegg til konferanser som ble arrangert som del av «Fagbevegelsens uke» har vi vært medarrangør når det gjelder en konferanse om HMS-uka, hvor temaet var sykefraværprosjektet.

Virksomheten for øvrig

Det har vært arbeidet aktivt med en rekke prosjekter som har vært satt i gang for å møte sysselsettingssituasjonen. En betydelig del av arbeidet har vært gjort i samarbeid med fylkeskommunen, fylkesmannen, fylkesarbeidskontoret og NHO. Selv om det er oppnådd gode resultater, synes arbeidsledigheten nærmest håpløs. Arbeidet med nye bedriftsetableringer har vært nesten uten resultat.

Også i forbindelse med sykefraværprosjektet er det etablert et nært samarbeid med Fylkesarbeidskontoret, Trygdeetatens fylkeskontor, Legeforeningen, Arbeidstilsynet, Fylkeskommunens bedriftshelsetjeneste og NHO.

Reisedager

Distriktssekretæren hadde i 1991 i alt 107 reisedager/døgn utenfor Tønsberg, og kjørte i alt 11 406 km i LOs tjeneste.

TELEMARK

Distriktssekretær: *Knut Liljeborg*

Organisasjonsoversikt

I henhold til siste kjente oversikt, er medlemstallet 33 718, som er en nedgang på 108 medlemmer siste år.

Det er 7 samorganisasjoner og 148 fagforeninger, som er en nedgang på 11 fagforeninger siste år.

Generelt:

I Telemark er det stor vilje og evne til å ta lokalt ansvar for å få i gang ny og støtte opp om etablert virksomhet som gjør at vi kan skape nye og beholde eksisterende arbeidsplasser i fylket. Vi sliter ennå med å bryte ned gamle holdninger mellom offentlig byråkrati og privat virksomhet, men her også har en kommet inn i en mer positiv utvikling. En klar forutsetning for at vi skal lykkes med å redde eksisterende og få i gang nye virksomheter er at vi får overført flere virkemidler fra sentralt til lokalt hold.

Kontoret har prioritert to arbeidsområder i 1991.

1. Intern organisasjon.
2. Sysselsettingssituasjonen.

Særlig sistnevnte område har hatt meget høy prioritet og krevd mye tid og stor arbeidsinnsats.

Samarbeidet mellom partene i arbeidslivet i fylket er god, og en er nå på god vei til å få bedre arbeidsformer mellom de offentlige etater.

Samarbeidet mellom fagforeningene i fylket er på vei til å bedres. En har nå også fått i gang et samarbeide mellom de største industrifagforeningene i Grenland på tvers av samorggrensene. Dette arbeid vil bli forsøkt videreført i 1992.

Menstadslagets 60-års jubileum ble markert lørdag 8. juni på en bra måte, med avduking av monument og fanetog. I forbindelse med markeringen holdt LO sin årlige kulturkonferanse.

Det faglig/politiske arbeidet ble videreført i 1991, men likevel ble valget dårlig for de sosialistiske partier. Det ble stor fremgang for SV, men ennå større tilbakegang for DnA. Senterpartiet har hatt meget stor fremgang i fylket, også i de større byene.

I fylket har Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti inngått samarbeid, slik at AP fortsatt har fylkesordføreren, men i mange av kommunene vil det bli borgerlig ordfører neste periode.

Kontorforholdene

Distriktskontoret har stabile og gode samarbeidsforhold. Lise Roth Eriksen ble høsten 91 ansatt fast i 20% stilling ved kontoret i tillegg til Else Vik som har 80% stilling.

Regnskapet har fra 1.1.91 blitt kjørt på EDB, erfaringen hittil er positiv.

Tilsynsutvalget

Tilsynsutvalget har hatt 12 møter i løpet av året. Ett av møtene har foregått som telefonmøte.

I tillegg til ordinære saker som oppnevning av representanter til utvalg og råd i fylket har tilsynsutvalget behandlet bl.a. arbeidsprogrammet til distriktskontoret og sysselsettingssituasjonen i de fleste møter.

LOs samarbeidsorgan i fylket

Det er som vanlig holdt to konferanser i løpet av året.

Vårkonferansen foregikk i Skien 13. og 14. april og var en felleskonferanse med Vestfold.

Følgende temaer ble behandlet:

- Prosjekt 93 v/prosjektleder Lars Skytøen.
- Miljø v/avdelingsleder Børre Pettersen og personlig sekretær i Miljøverndepartementet, Unni Mathisen.
- KN-Union v/Borgar Brubakken.
- Den faglig/politiske situasjon v/Per Gunnar Olsen.

Høstkonferansen foregikk på Gautefall Turisthotell den 16. og 17. november og behandlet følgende temaer:

- Næringspolitikk – innledere var:
avdelingsleder Tor Andersen, LO
NHOs regiondirektør i Telemark, Bjørn Grønli, og
distriktssekretæren
- Prosjekt 93 v/distriktssekretæren.
- Sykehusstrukturen v/leder av faglig sykehusutvalg, Anton Vaksaker.

LOs utvalg for familiepolitikk og likestilling

Utvalget har holdt fem møter. I tillegg er en del saker blitt avklart av leder i utvalget og distriktssekretæren.

På LOs landskonferanse deltok leder, nestleder og distriktssekretær.

Leder deltok også på LOs forbrukermøte.

Utvalget holdt likestillingskonferanse på Strand Hotell 25. – 27. oktober med 30 deltakere. Hovedtemaene var:

- Kvinner og økonomi.
- Trygder og rettigheter, Folketrygdens framtid.
- Psykososialt arbeidsmiljø.

Utvalget arbeider godt. Gjennomføring av prosjekt «Kvinner og Økonomi» har skjedd i samarbeid med AOF, distriktskontoret og utvalget.

Utvalget har startet arbeidet med å gjennomgå Prosjekt 93.

LOs ungdomsutvalg

Utvalget arbeider nå tungt på grunn av at noen av representantene har vært lite flinke til å delta på møter og aktiviteter.

- Utvalget har holdt en rekke styremøter, der hovedtemaene har vært:
- LO-Rock
 - Sommerpatruljen/skolesluttaksjonen.
 - Utvalget var representert med flere representanter på Jamaica-leiren.

På LOs landskonferanse deltok tre representanter fra utvalget.

Organisasjonsarbeidet

Aktiviteten i samorganisasjonene varierer en del. Fra det helt bra til det svært dårlige. En har fra kontorets side forsøkt å dra aktiviteten mer i gang, med bl.a. bedriftsbesøk sammen med lederne og ledermøter. Samtlige samorganisasjoner er nå i gang med debatten om Prosjekt 93.

Vervearbeidet

Arbeidet har ikke vært prioritert fra kontorets side utover det daglige samarbeidet med de enkelte fagforeningene på området.

LO sentralt har satt i gang et arbeide i fylkene Telemark, Aust-Agder og Buskerud innenfor Hotell- og Restaurantarbeiderforbundets organisasjonsområde for å styrke organisasjonen og å verve nye medlemmer.

Næringspolitikk

Det er stor aktivitet fra LOs organer på dette område i fylket.

Distriktskontoret og samorganisasjonene i Grenland har vært aktivt med i arbeidet i Vekst i Grenland for å lage en ny organisasjon for næringsarbeidet samt i KN-Union (Brubakken-prosjektet).

LO-kontoret og de flestesamorganisasjoner deltar også aktivt i arbeidet med å utarbeide Strategisk Næringsplan for Telemark Fylke.

Samarbeidet med NHO og Telemark Fylkeskommune er meget god.

Distriktskontoret har sammen med de største fagforeningene hatt møter med Telemarks stortingsrepresentanter om CO₂ avgiften og prisene på elektrisk energi til kraftkrevende industri.

En har også hatt møter med LOs sentrale ledelse om dette.

Distriktskontoret har sammen med Midt-Telemark Faglige Samorganisasjon arbeidet mye med å få fortsatt drift av Dørfabrikken i Nome kommune. En har i dette arbeidet hatt meget god hjelp fra leder i Næringspolitisk avdeling i LO.

Distriktskontoret har deltatt i flere fora for å øve påtrykk på sentrale myndigheter for å få til vekst i næringsutviklingen i Telemark.

Arbeidsledige

Arbeidsledigheten i Telemark er stor, ca 1% over landsgjennomsnittet, og den er nå størst i Grenlandsregionen.

AOF i Telemark sammen med LOs distriktskontor etablerte høsten 1991

en møteplass for ledige, en kjører nå fortløpende motiveringskurs for arbeidsledige og en arbeider med planer for å få tilsvarende virksomhet i Midt- og Vest-fylket sammen med de berørte samorganisasjonene.

En har et bra samarbeide med fylkesarbeidskontoret på dette område.

Temakonferanser

I samarbeid med AOF i Telemark har det vært holdt fire dagskonferanser på emnet psykososialt arbeidsmiljø. Det har vært meget stor interesse. Det er kartellsekretær Randi Stangeland som har forelest på kursene. AOF i fylket holder nå på å utarbeide 2-dagers kurs på dette emne.

Diverse

Det er holdt EØS-konferanse med ca 50 deltakere.

LOs miljødager gikk som et samarbeidsprosjekt mellom samorganisasjonene i Grenland.

Distriktskontoret deltar i samarbeidsprosjektet Europarettet samferdselspolitikk som distriktskontorene på Østlandet har satt i gang.

AUST-AGDER

Distriktssekretær: *Arild Stokken*

Organisasjonsoversikt

Distriktet har 62 fagforeninger fordelt på seks samorganisasjoner. Det er 10 834 medlemmer og i tillegg 2618 tilhørende fylkesforeninger. Det er medlemmer i LO forbund som er registrert i fagforeninger i andre fylker.

Møter hvor distriktssekretæren har deltatt:

Samorganisasjonene	19
Agitasjon og nyorganisering	20
Fagforeningsmøter	10
Faglig/politisk utvalg	3
AOF distriktsutvalg	9
AOF representantskap A-Agder	2
Nærings- og sysselsettingsstyre	10
Tvister	21
Arbeidstilsynet	3
Yrkesopplæringsnemnda	8

Opplysningsarbeidet

Distriktssekretæren har deltatt i en rekke kurs som innleder og/eller kursleder.

Tilsynsutvalget

Leder er Kai Ånonsen. Det har vært holdt fire møter og behandlet 22 saker.

Samarbeidsorganet

Styret har hatt ni møter og behandlet 60 saker.

Det har vært holdt to fylkeskonferanser.

Ungdomsutvalget

Ungdomsutvalget har holdt sju møter og behandlet 33 saker.

Sommerpatruljen ble gjennomført i uke 26, med to forbundsområder, Ungdomsutvalget og AUF. Ca. 50 bedrifter ble besøkt. Oppfølgingsarbeidet har variert, men bør bli bedre.

Skolesluttaksjonen er gjennomført med 20 skoler som er besøkt. Mer enn 1500 elever har mottatt informasjon.

LO-Rock gjennomført med meget stor deltagelse og respons. 22 band deltok med 250 tilskuere.

Yrkesopplæringens uke ble arrangert av Yrkesopplæringsnemnda i fylket. Ungdomsutvalget deltok i samarbeid med Fellesforbundet. Ca. 4000 personer besøkte standen.

Det er gjennomført besøksrunde til ungdomskontaktene, og holdt et ungdomskurs.

Deltagelse på Utøya og faglig valgkamp. Arbeidet med organisasjonsdebatten er påbegynt.

Familiepolitisk utvalg

Det har vært holdt to møter og behandlet seks saker. Arbeidet går tungt.

Verve- og aktivitetsskampanjen

Forbundene selv driver sin aktivitet, og der er ikke kommet fram noe ønske som har gitt distriktskontoret konkrete oppgaver. Tilbud om bistand er gitt til forbundsområder som ikke har kapasitet til et sterkt engasjement i denne saken.

Kontoret er representert i følgende utvalg, styrer og råd

Aust-Agder Arbeiderpartis styre.

Aust-Agder Arbeiderpartis faglig/politiske utvalg.

Aust-Agder AOFs distriktsutvalg.

Aust-Agder nærings- og sysselsettingstyre.

Yrkesopplæringsnemnda i Aust-Agder.

Styret for Arbeidstilsynet, 6. distrikt.

Rådsforsamlingen i Agderforsknings kompetansesenter.

Trygderetten.

Result.

Generelt

Aust-Agder har i hele perioden vært meget hardt rammet av arbeidsledighet, og har i store deler hatt den høyeste relative ledighetsprosenten. Uførepensjonering har økt sterkt.

Samarbeidet med Aust-Agder Arbeiderparti er godt, og ved hjelp av faglig politisk arbeid er LO fremdeles med i nærings og sysselsettingsstyret med alle rettigheter.

Distriktssekretæren er engasjert i flere prosjektgrupper:

Tiltak mot ungdomsledighet avsluttet med innstilling til Nærings og sysselsettingsstyret.

Kartlegging av Rådgivning og kompetansemiljøer er overført for videre behandling i AFI.

Prosjekt arbeid for utvikling av data base for næringsutvikling avsluttet.

Nordisk prosjekt er godt igang og vi har god tro på dette arbeidet.

Sykefravær prosjektet er igang, men deltagelsen fra arbeidsgiversiden har vært variert. Det er nedsatt en kompetansegruppe, og flere konferanser er avholdt.

Valget

Det er arrangert bedriftsbesøk med politikere fra sentralt og lokalt hold. Valgresultatet ble ikke hva vi ønsket.

Samorganisasjonene

Aktiviteten i samorganisasjonene varierer. Arrondering og aktivitetsøkning har vært oppe til behandling i styret og på faglig fylkeskonferanse.

I forbindelse med kommunesammenslåing i Arendal-distriktet fra 1.1.1992 vil Arendal og Moland faglige samorganisasjon bli slått sammen til en samorg med virkning fra 1. mai 1992.

Distriktsekretæren har kjørt 6.934 km. i LOs tjeneste.

Antall overnattinger 36.

VEST-AGDER

Distriktsekretær: *Gudmund Gyberg*

Organisasjonsoversikt

Ved utgangen av 1991 var det i Vest-Agder 7 faglige samorganisasjoner med til sammen 123 fagforeninger, og ca. 22 700 medlemmer.

Møter/konferanser:

17 møter Agitasjon/Nyorganisering

16 møter i samorganisasjonene

- 7 møter/konferanser AOF
- 37 møter/konferanser, Arbeiderbevegelsen og andre organisasjoner
- 21 bedriftsbesøk
- 6 møter – Miljøpakka Kristiansand/Vennesla
- 28 møter/konferanser – Næringsforum – Bedriftsrådgivningen – Fagopp-læringen og Næringsstyret
- 8 møter med stortingsrepresentantene, sekretærer og tillitsvalgte
- 3 møter/konferanser med NHO
- 7 møter med NHO angående Sykefraværprosjektet
- 9 møter med kommunale og sentrale myndigheter angående «Kristian-sand – Porten til Europa» samt E-18.
- 2 informasjonsmøter om EØS
- 2 reiser til Brussel
- 2 informasjonsmøter med innvandrere
- 2 møter i forbindelse med informasjon på skolene
- 1 møte ved Agder Distriktshøgskole
- 3 møter i forbindelse med Kommune- og Fylkestingsvalget
- 3 møter med Arbeidstilsynet
- 3 møter med Bedriftshelsetjenesten og Bedriftsidretten
- 5 møter/konferanser LO og forbundene
- 1 reise til Stockholm – Svensk LO, vedrørende Prosjekt «Kommunika-sjon og samarbeid»

Distriktssekretæren har representert kontoret ved 11 anledninger i for-bindelse med fagforeningsjubiléer, utdeling av merker, utdeling av sven-nebrev o.a.

LOs samarbeidsorgan

Styret har avholdt 4 møter og behandlet 27 saker. I tillegg er det avholdt 2 faglige fylkeskonferanser. Dessuten har distriktssekretæren deltatt på Faglig Fylkeskonferanse i Rogaland.

LOs lokalutvalg for familiepolitikk – likestilling

Utvalget har avholdt 6 møter og behandlet 31 saker. Utvalget har behandlet 8. mars på ett av møtene, og deltatt i avviklingen av fellessar-rangement.

Utvalget har hatt et fellesmøte med utvalget i Rogaland, dessuten har to medlemmer av utvalget samt distriktssekretæren deltatt på Landskonfe-ransen på Sørmarka.

Ett av medlemmene av utvalget har deltatt på ukeskurs på Sørmarka.

LOs ungdomsutvalg

LOs Ungdomsutvalg har avholdt 5 møter og behandlet 21 saker.

Skolesluttaksjonen ble avviklet i tiden 15. april til 6. juni. Av de videre-

gående skolene i Vest-Agder ble 16 besøkt. Informasjonstiden varierte, på noen skoler ble hele dagen brukt til klassebesøk, på andre noe kortere tid. – De øvrige 6 skolene fikk informasjonsbrosjyren til utdeling.

Fylkesskolesjefen var også i år meget samarbeidsvillig, og så svært positivt på tiltaket.

En regner med at ca. 75% av elevene i fylket ble besøkt.

LO-Rock. Lørdag 20 april ble arrangementet avviklet. Arrangementet viste en nedgang fra i fjor, både når det gjaldt antall band og publikum, men utvalget er stort sett fornøyd med avviklingen.

Sommerpatruljen. I år ble Sommerpatruljen avviklet i uke 26. Styringsgruppen besto av representanter fra N.F.A.T.F., Fellesforbundet, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, Kommuneforbundet, Ungdomsutvalget, LOs Distriktskontor v/distriktssekretæren og ungdomssekretæren, samt studieinstruktøren for AOF i Vest-Agder.

Sommerpatruljen 1991 ble også denne gang vellykket.

Tema-konferanse «Europa-politikken» ble arrangert på Eiken Feriesenter 23. og 24. november med 20 deltakere.

Ungdomssekretæren, LOs distriktssekretær samt to medlemmer av LOs Ungdomsutvalg har deltatt på Ungdomsutvalgets Landskonferanse.

Tilsynsutvalget

Tilsynsutvalget har avholdt 5 møter og behandlet 21 saker.

1 møte er avholdt på Hunsfos Fabrikker, hvor fagforeningsformann Rolf Andersen deltok.

1 møte er avholdt på Lista Aluminiumverk, hvor fagforeningsformann Ove Refsnes deltok i kaffepausen og orienterte om fagforeningsarbeidet og forholdene på verket.

De øvrige møtene er avholdt på LOs Distriktskontor.

Tilsynsutvalgets medlemmer er LOs medlemmer i Faglig/Politisk Utvalg Vest-Agder.

Styrer/nemnder/råd og utvalg

Kontoret v/distriktssekretæren er blant annet representert i:

- Nærings- og Sysselsettingsstyret
- Styringsgruppa for Miljøpakka Kristiansand/Vennesla
- Komité «Agder mot år 2000»
- Styringsgruppe LO/NHO/Arbeidstilsynet, «Reduksjon av sykefravær».
- Komité «Kristiansand – Porten til Europa»
- Styret i Vest-Agder Arbeiderparti
- Faglig/Politisk Utvalg
- Leder AOFs Arbeidsutvalg og Distriktsutvalg

Reisedager

Gudmund Gyberg: Med overnatting: 39
Uten overnatting: 67
Kjørt kilometere: 12.489.

ROGALAND

Distriktssekretær: *Erling Høiland*

Organisasjonsoversikt

Pr. 31. desember 1991 hadde Rogaland ca. 230 fagforeninger, et medlemstall på ca. 55 000, med 8 samorganisasjoner, og oljeforbundet NOPEF.

Agitasjonsmøter

LO-sekretæren har medvirket i flere møter for forskjellige fagforbund i fylket, i fagbevegelsens sommerpatrulje og i verve- og aktivitetsskampanjer.

Møter/konferanser:

Distriktssekretæren har deltatt på følgende: 15 møter i samorganisasjonene i fylket, 32 møter med fagforbund/klubber og politiske foreninger, 56 møter i fylkeskommunale nemder/utvalg, Rogalandsforskning, 1 med lærerhøgskolen, 7 konferanser i ungdomsutvalget, 3 møter i tilsynsutvalget, 2 møter med skolesjefen, 5 møter familiepolitikk og likestillingsutvalget, 2 konferanser for LOs samarbeidsorgan i Rogaland, 3 samlinger leder og utvikling – opplæring, 1 tur Bryssel, 1 tur Sverige, LOs representantskap, sekretærkonferanser, felleskonferanser LO/DNA, faglig/politiske konferanser, AOF-konferanser, diverse besøk i fylket vedrørende sommerpatruljen.

Opplysningsarbeid:

Distriktssekretæren har forelest på en rekke kurs i faglig/politisk, for AOF.

Har orientert om LO og fagforbundene på en rekke skoler i fylket.

Representasjon

Distriktssekretæren har representert LO på diverse tilstelninger og jubileer.

Kontordager Haugesund/Karmøy:

Distriktssekretæren har hatt ca. to kontordager pr. måned.

Reisedager/kvelder:

Distriktssekretæren har hatt 98 reisedager/kvelder, og har kjørt 3627 km.

HORDALAND

Distriktssekretær: *Vigdis Ravnøy*

Organisasjonsoversikt

I henhold til oversikt bygget på årsrapporter fra det enkelte forbund i LO, var medlemstallet pr. 1.1.91 70 904 medlemmer, tilsluttet 268 avdelinger/fagforeninger. Medlemstallet viser en svak tilbakegang fra oversikten pr. 1.1.90. Fylket har også færre fagforeninger/avdelinger i forhold til 1990 på bakgrunn av sammenslutninger av avdelinger.

De fleste avdelingene/fagforeningene er tilsluttet en av fylkets 14 samorganisasjoner, som til sammen dekker 28 av fylkets 34 kommuner.

Kontorets virksomhet

Hovedtyngden av sekretærens arbeid har vært deltakelse i møter, konferanser og representasjonsoppdrag av en eller flere dagers varighet.

En stor del av arbeidstiden har også medgått til organisasjonsutvikling i de fem samorganisasjonene som ble uttatt i fylket i forbindelse med at Hordaland er satsningsfylke (prøvefylke) etter Kongressens vedtak om en gjennomgang av LO-apparatet lokalt og på fylkesplan.

Videre er det brukt mye tid på planleggingen og gjennomføringen av skolesluttaksjonen, sommerpatruljen, debattopplegget «Organisasjonsprosjektet 93», «Regn med oss – Kvinner og Økonomi» og «Sykefraværprosjektet».

Særlig har det vært satset på presentasjon av «Organisasjonsprosjektet 93» i løpet av årets tre siste måneder.

Distriktssekretæren er representant for arbeidstakerne i Nærings- og Sysselsettingsstyret, Yrkesopplæringsnemnda og Hordaland Næringsservice (veiledningstjenesten).

Videre er distriktssekretæren LOs medlem i styret i distrikt 8, Arbeids-tilsynet, nestleder i lokalstyret for Landsbanken A/S, leder av AOFs distriktsutvalg, sekretariat for faglig/politisk utvalg, medlem i styret for Arbeiderbevegelsens Arkiv i Hordaland, Framfylkingens Venner, samt til-tredende medlem til styret i Hordaland Arbeidarparti og styret for AUF i Hordaland.

Etter forslag fra Det norske Arbeiderparti er distriktssekretæren valgt til medlem av bedriftsforsamlingen i Statoil.

Møter i tilknytning til tvister/forhandlinger har i det vesentlige vært

knyttet til konsultasjoner i forbindelse med oppsigelser, permitteringer og konkurrer. Slike henvendelser er sterkt økende.

Tilsynsutvalget

har hatt seks møter. Tilsynsutvalget er fagbevegelsens medlemmer i faglig/politisk utvalg i Hordaland.

Medlem i Tilsynsutvalget, Hans Otto Robberstad, har representert LO i styringsgruppen for «Strategisk næringsplan for Hordaland» og lederen av utvalget, Helge Tystad har representert Hordaland Arbeiderparti (Fylkestinget) i den samme gruppen.

Både Tystad og Robberstad har vært medlem av Nærings- og Sysselsetningsstyret i Hordaland fylke, og Robberstad har representert Fylkestinget i Yrkesopplæringsnemnda og i Hordaland Næringssservice (veiledningstjenesten).

Begge er valgt inn for en ny periode i Fylkestinget. Det tredje medlemmet av Tilsynsutvalget, Kari Manger, er leder for Arbeiderpartiets kommunestyregruppe på Askøy.

LOs samarbeidsorgan

har hatt to konferanser til sammen over fire dager. Temaer på konferansene har vært:

- Næringspolitiske tiltak
- Arbeidsmarkedsetaten
- Strategisk næringsplan for Hordaland
- EØS-forhandlingene og fagbevegelsen
- Faglig aktuelt
- Lærlingeordningen – hva kan fagbevegelsen bidra med?
- Samferdsel i Hordaland

Fra LO sentralt innledet avdelingsleder Tor Andersen om næringspolitiske tiltak på vårkonferansen og nestleder Esther Kostøl om faglig aktuelt på høstkonferansen.

Hordaland som satsningsfylke – samorganisasjonene

Hordaland har 14 samorganisasjoner og 5 av disse (Bergen, Askøy, Nordhordland, Stord og Odda) har deltatt i et organisasjonsutviklingsprogram i nært samarbeid med organisasjons- og informasjonsavdelingen i LO sentralt.

Prosjektet skal evalueres ved årets slutt og fem nye samorganisasjoner skal – sammen med de nevnte fem – delta videre i organisasjonsutviklingsprogrammet.

Vi har merket en større aktivitet i samorganisasjonene med vektlegging på markering av fagbevegelsen, informasjon, tilgjengelighet, politisk arbeid, mer målrettet organisasjonsarbeid o.l.

Også samorganisasjonene som ikke deltar i organisasjonsutviklingsprogrammet følger opp med tiltak.

I forbindelse med kommunenes arbeid med strategiske næringsplaner er samorganisasjonene representert i styringsgruppene.

LOs utvalg for familiepolitikk og likestilling

har hatt fem møter. Utvalget har blant annet uttalt følgende:

«LO-barnehager

LOs utvalg for familiepolitikk og likestilling i Hordaland har med skuffelse registrert den negative holdningen LOs Representantskap la for dagen ved behandlingen av LO-Kongressens vedtak om prøveprosjekter vedrørende LO-barnehager.

Utvalget så kongressvedtaket i 1989 som en enestående sjanse til å lette på LO-medlemmenes hverdag, og i lokalmiljøene var det flere som fikk et annet syn på LO etter Kongressen.

Vi beklager at vi stolte på at Kongressens vedtak var bindende, og at vi i ettertid har vært med på å skape forventninger blant yngre medlemmer som det i dag ikke er grunnlag for.

LOs utvalg for familiepolitikk og likestilling anmoder LO om å lage «en kokebok» som kan nyttes av de lokale organisasjonene dersom de ønsker å sette igang etablering av egne barnehager».

«Valget og kvinner

LOs utvalg for familiepolitikk og likestilling i Hordaland har mottatt meldinger som tyder på at kvinner i særdeleshet er strøket ut av politikken ved årets kommunevalg.

Vi trodde at vedtak om kjønnskvalifisering – og den positive trenden dette har medført ved valg og oppnevning til samfunnsoppgaver – skulle føre til at valg til kommunens høyeste politiske organ tok hensyn til at kvinnene utgjør 50 prosent av landets befolkning.

LOs utvalg for familiepolitikk og likestilling i Hordaland anmoder først og fremst om at myndighetene forsker på bakgrunnen for strykningen av kvinner og at en dernest vurderer tiltak som kan motvirke slike skjeve utslag. Et eventuelt tiltak kan være å endre valgloven».

To av utvalgets medlemmer deltok på kurs på Sørmarka 27. og 28. september, der de blant annet fikk orientering om «Kvinner og Økonomi».

Interessen for å få presentert studieopplegget «Regn med oss – Kvinner og økonomi» har vært stor, og representant for Samvirke Forsikring i Hordaland og distriktssekretæren har deltatt i en rekke møter om temaet i løpet av høsten.

LOs ungdomsutvalg

har i beretningsåret hatt tre møter.

Utvalget har fått ny sekretær, Sigurd Grytten, som tok til i jobben i august måned.

Det er foretatt nødvendige utskiftninger av medlemmer i løpet av året.

LOs distriktskontor har hatt endel problemer med gjennomføringen av ungdomsutvalgets planer for 1991, mye på grunn av at ungdommene som opprinnelig ble foreslått til utvalget ikke følte ansvar for oppfølgingen.

Imidlertid har ungdomssekretæren nå fått med seg nye unge LO-medlemmer som selv har satt opp målene for ungdomsarbeidet og som er innstilt på at aktivitetene skal gjennomføres neste år.

Medlemmer av ungdomsutvalget har deltatt i skolesluttaksjonen, sommerpatruljen og i opplysningsarbeidet om elev- og studentmedlemskapet. Samarbeidet med AUF i Hordaland ha fungert bra.

LO-Rock ble arrangert for tredje gang i fylket og initiativet ble godt mottatt av rockeinteressert ungdom. Det lokale bandet vant forøvrig finalen i Oslo.

Distriktssekretæren, ungdomssekretæren og to av utvalgets medlemmer deltok på landskonferansen for ungdomsutvalgene.

Opplysningsvirksomhet

Distriktssekretæren er leder av AOFs distriktsutvalg og deltar av den grunn på kurs og konferanser arrangert av AOF der det er naturlig at lederen deltar.

I tillegg foreleser distriktssekretæren på kurs/konferanser/møter arrangert av samorganisasjoner, fagforeninger, faglig/politiske konferanser og i andre møter der LOs medvirkning er ønskelig.

Kontoret har også en rekke forespørsler fra skoler vedrørende arbeidslivsinformasjon, særlig etter at vi gikk ut og tilbød slik informasjon til alle de videregående skolene, samt til avgangsklassene på ungdomsskolene. Disse blir fulgt opp av distriktssekretæren, ungdomssekretæren eller av forbundenes sekretærer i fylket. Også tillitsvalgte i samorganisasjonene og fagforeningene er viktige medspillere i opplysningsarbeidet.

LOs sommerpatrulje

Sommerpatruljen 1991 ble kjørt fra 24. juni til 5. juli.

Sommerpatruljen i Hordaland gjennomføres desentralisert i regi av samorganisasjonene, noe som fører til at en rekke tillitsvalgte engasjeres i oppsøkende virksomhet, samtidig som samorganisasjonene «synes» i nærmiljøet.

Følgende forbund deltok i Sommerpatruljen 1991:

Norsk Kommuneforbund
Handel og Kontor

Hotel- og Restaurantarbeiderforbundet
Norsk Arbeidsmandsforbund
Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer

Imidlertid var det langt flere forbundsområder representert gjennom samorganisasjonens patruljer bortsett fra i Bergen, der det er styringsgruppen som har det hele og fulle ansvar for patruljen.

AUF var aktive medspillere under Sommerpatruljen 1991.

Faglig/politisk virksomhet

LOs tilsynsutvalg er faglige representanter i faglig/politisk utvalg i Hordaland Arbeiderparti. LOs distriktssekretær tiltrer utvalget og har sekretariatet for FPU.

LOs distriktskontor i samarbeid med Hordaland Arbeiderparti og AOF i Hordaland arrangerer en faglig/politisk mønstringskonferanse hvert år i august eller september. I beretningsåret samlet denne rundt 170 tillitsvalgte og andre fra arbeiderbevegelsen to uker før valget. Innledere var olje- og energiminister Finn Kristensen og nestleder i LO, Esther Kostøl.

En rekke faglig/politiske emner har vært tatt opp på LO-kontorets «frokostmøter» i løpet av året.

Generelt

Kontoret har et stort antall henvendelser i ulike spørsmål, enten ved personlig frammøte eller pr. telefon. I tillegg blir det forventet at LO skal være representert ved distriktssekretæren i utvalg og i møter av ulike karakter. Både henvendelsene til kontoret og deltakelsen i møter og konferanser blir fra sekretærens side vurdert ut fra arbeidsmengden og andre arbeidsoppgaver kontoret ellers har, men i samarbeid med forbundssekretærer og andre tillitsvalgte forsøker vi i fellesskap å finne løsninger på eventuelle problemer vi måtte få oss forelagt.

1991 har vært et aktivt år.

Organisasjonsutviklingsprogrammet for de fem samorganisasjonene har tatt mye tid, men satsningen fra LOs side har ført til større aktivitet i alle samorganisasjonene.

I tillegg har høsten/vinteren vært brukt til presentasjon av «Organisasjonsprosjektet 93» både i samorganisasjonene og i de fagforeningene som har bedt om bistand fra LOs distriktskontor.

Også «Regn med oss – Kvinner og økonomi» er blitt presentert i en rekke møter i løpet av de siste månedene.

Planleggingen av skolesluttaksjonen, LO-Rock og Sommerpatruljen er også tidkrevende selv om vi etterhvert har skaffet oss rutiner for å få aksjonene igang.

Kontakten mellom LO-kontoret og forbundenes distriktskontorer, samt mellom kontoret og ansatte i arbeiderbevegelsen er god. Det samme gjel-

der kontakten og samarbeidet med egne organisasjoner, offentlige myndigheter og med andre organisasjoner i fylket.

LOs distriktskontor har kontorfellesskap med LOs offshorekontor, Bergen.

Det har ikke vært utskiftninger av ansatte i beretningsperioden.

SOGN OG FJORDANE

Distriktssekretær: *John Bjarne Hjelmeland*

Organisasjonsoversikt

I kontorets arbeidsområde var det pr 1. januar 1991 11 samorganisasjoner og 154 fagforeninger med til sammen 17 550 medlemmer.

Endringer i foreninger

Stryn Næringsmiddelarbeiderforening, avd. 151, har fått nytt nr. 648 og tatt opp i seg Olden Kjøttindustriarbeiderforening avd. nr. 648. Luster Bekleddningsarbeiderforening og Indre Sogn Jern og Metallarbeiderforening har gått sammen i Indre Sogn Fagforening avd. 173 FF.

Vik Handel og Kontor er gått inn i Sogn Handel og Kontor sammen med Sogndal HK.

Gloppen HK og Fjaler HK og Førde HK er gått sammen i Fjordane HK.

Nye foreninger

Sogn og Fjordane Musikerforening

Møter i Tilsynsutvalget

Tilsynsutvalget har hatt fire møter og behandlet 15 saker.

LOs samarbeidsorgan i Sogn og Fjordane

Det har vært holdt to fylkeskonferanser i LOs Samarbeidsorgan.

På disse konferansene har følgende saker vært behandlet:

Den faglige situasjon – Energi – og El-ressurser – Arbeidsoppgaver og prioritering – Prosjekt Kongress 93 og POLO-prosjektet.

Innledere har vært: Per Gunnar Olsen, Richard Solheim, Aase Morin og John Bjarne Hjelmeland.

Utvalget for Familiepolitikk og Likestilling

Utvalget har hatt fire møter og behandlet 15 saker. Av de saker som har vært oppe i utvalget kan nevnes: Offentlig kommunikasjon – Barnehaugutbygging – Organisasjonsdebatten.

På Landskonferansen på Sørmarka 27. og 28. september 1991 hadde utvalget to representanter i tillegg til sekretæren.

Utvalget arrangerte Familiekurs på Sunnfjord Hotell med 31 deltakere høsten 1991.

Ungdomsutvalget

Ungdomsutvalget har hatt fire møter og behandlet 20 saker. Iver Erling Støen var vikarierende ungdomssekretær fram til 1. mars 1991 da han ble ansatt i Oppland. Morten Hagen ble ansatt og startet arbeidet fra 6. juni.

Hagen har i 1991 hatt åtte reisedager og kjørt 927 km. i LOs tjeneste.

På Landskonferansen for ungdomsutvalgene på Sørmarka deltok fire representanter fra Sogn og Fjordane. Det har vært holdt ett ungdomskurs med 15 deltakere.

LOs Sommerpatrolje

Aksjonsuka ble kjørt i tiden 23. – 28. juni i samarbeid med to forbundsområder, FF og NKF.

Patroljen besøkte ca. 70 bedrifter i 12 kommuner.

LO-Rock

Årets arrangement ble avviklet i Høyangerhallen og var en suksess. Det var 35 deltakende band og godt besøkt av publikum, noe som resulterte i bra overskudd. Overskuddet gikk til AUF, som stod for arbeidet med hele arrangementet.

Møter

Sekretæren har deltatt i 114 møter/konferanser av en eller flere dagers varighet, som fordeler seg slik:

25 møter i samorganisasjoner/fagforeninger, 7 faglig/politiske møter, 6 NRU/NSS, 14 møter i Opplysnings/agitasjonssammenheng, 62 andre møter og konferanser.

Opplysningsarbeidet

Sekretæren har medvirket og forelest på fem ulike kurs, arrangert av AOF, Videregående skoler og våre forbund.

Reisedager

Sekretæren har hatt 117 reisedager og kjørt 9662 km. i LOs tjeneste.

MØRE OG ROMSDAL

Distriktssekretær: *Johnny Røed*

I Møre og Romsdal var det pr. 1. januar 1991 14 samorganisasjoner med 239 fagforeninger.

Pr. 31. desember 1991 var det fortsatt 14 samorganisasjoner med 233 fagforeninger.

Oppløste foreninger

Harøysund Kjemiske forening avd. 168, Ålesund Konfeksjonsarbeiderforening avd. 303 inn i FF avd. 31, Molde Konfeksjonsarbeiderforening avd. 40 inn i FF avd. 312, Kristiansund Bekledningsarbeiderforening inn i FF avd. 348, NEKF avd. 49 – avd. 55 – avd. 145 gått sammen til NEKF distrikt 9, privat.

Representasjon

Sekretæren har representert LOs distriktskontor på årsmøtene til Framfylkingen, AUFs D-lag, Arbeiderpartiets Kvinnevalg og Møre og Romsdal Arbeiderparti. Sekretæren har deltatt på den finske LO-Kongressen, samt landsmøte i Norsk Treindustriarbeiderforbund. Videre på årsmøter og jubileer til fagforeninger og ved mottagelse i Ålesund for Kong Harald ved hans signingsferd.

Opplysningsarbeid

Sekretæren har forelest/innledet på 10 forskjellige kurs/konferanser arrangert av AOF, samorganisasjoner og forbund. Deltatt på 6 møter i forbindelse med Sommerpatruljen og skolesluttaksjonen.

Møter i samorganisasjoner/fagforeninger

Sekretæren har deltatt/innledet/forelest på 42 møter i samorganisasjoner/fagforeninger/klubber og 34 møter i andre av våre organisasjoner.

Andre møter

Av andre møter sekretæren har deltatt i kan nevnes:

Diverse fylkesutvalg/styrer, 19 møter, Arrangerte utdeling av svenne- og fagbrev i Molde ca. 160 stk., Oljekartelletts distriktsutvalg, 3 møter, Utvalget for familiepol. og likestilling, 3 møter, pluss helgekurs, Ungdomsutvalget, 2 møter. Har skiftet ungdomsekretær, vikar. Samarbeidsorganet har holdt 2 konferanser, Faglig/politisk utvalg, 3 møter i forbindelse med FPU's miljøpris. Tilsynsutvalget, 5 møter. Sekretæren har deltatt på LOs representantskapsmøter, sekretærkonferanser, inklusiv tur til Brussel.

Sekretæren har hatt 98 reisedager og kjørt 6944 km i LOs tjeneste.

SØR-TRØNDELAG

Distriktssekretær: *Kjell Flønes*

I kontorets arbeidsområde var det pr. 1.1.91 ni samorganisasjoner med til sammen 259 fagforeninger/klubber.

Pr. 31.12.91 var det åtte samorganisasjoner med til sammen 252 fagforeninger/klubber. Oppdal og Rennebu faglige samorganisasjon er slått sammen til en samorg.

Nye Foreninger

Fosen Fagforening
Røros og Haltdalen Fagforening
NTL for. 117-6 NINA avd. 4

Utgåtte Foreninger

NJMF avd. 208 Fosen)	
Lysøysund Jern og Metall)	samtlige er slått sammen til
Fosen Skog og Land)	Fosen Fagforening
Ørland og Bjugn Bygn.arb.for.)	
Røros og omegn Bygn.arb.for.)	
Røros Jern og Metall)	samtlige er slått sammen til
Røros og omegn Skog og Land)	Røros og Haltdalen Fagforening
Ålen Konfeksj.arb.for.)	
Ålen Bygn.arb.for.)	

Lysøysund bedriftsklubb er oppløst.

Møtevirkosomheten

Tilsynsutvalget har hatt fem møter og behandlet 111 saker.

LOs samarbeidsorgan har holdt to konferanser, og behandlet følgende saker:

Den faglig/politiske situasjon, EØS-forhandlingene, Prosjekt 93, Valg av redaksjonskomite for forslag til LO-kongressen, Justering av antall representanter til LOs samarbeidsorgan i Sør-Trøndelag fylke.

Samarbeidsorganet har kommet med uttalelse om følgende saker:

Lov om lønnsplikt under permittering, Arbeidsplasser- Miljø, Anbud i kollektivtrafikken, Arbeidsministerens utspill vedr. lønnsnedslag, Rammebetingelsene for sildoljeindustrien, Prosjekt 93, Finansiering av Fagerhaugsenteret.

Ungdomsutvalget har hatt fem møter og har arbeidet med følgende saker:

Lederutviklingskurs, LO-rock, Aktivitetsplan, Skolesluttaksjonen, Sommerpatruljen, Ungdomskurs/konferanser.

Familiepolitisk utvalg har hatt fire møter og holdt et familiekurs på Storwartz leirskole. Utvalget har behandlet følgende saker:

Arbeidsplan for utvalget, Familiekurs, Likestillingsavtaler på arbeidsplassene, Prosjekt 93, Kvinner og økonomi.

Sekretærene har deltatt på årsmøter i en rekke lag og organisasjoner innenfor arbeiderbevegelsen. Videre har sekretæren deltatt på møter i andre organisasjoner, styrer og utvalg, hvor bl.a. faglig/politiske saker, Prosjekt 93 og sysselsettingen har vært sentrale temaer.

Arbeiderbevegelsens arkiv

Arbeiderbevegelsens arkiv for Trøndelag har en god tilvekst med nye arkiver og faner. Oppslutningen om arkivet fra våre brukere er meget god. Det er nå ansatt forretningsfører i deltidsstilling, og arkivet er betjent hver dag.

Representasjon

Sekretærene har representert LO i en rekke jubileer i fagforeninger og lag. Videre er kontoret representert i følgende offentlige organer:
Sør-Trøndelag Næringservice, Distriktsrådet for HV-12.

Opplysningsvirksomheten og informasjon

Distriktskontoret har i samarbeid med andre organisasjoner gjennomført en rekke informasjonsmøter. Av forelesninger og informasjonsmøter kan nevnes følgende temaer: Hovedavtalen, LOs Handlingsprogram og Prosjekt 93.

Reisedager

Distriktssekretæren har ialt hatt 102 reisedager og kjørt 14 308 km i LOs tjeneste.

NORD-TRØNDELAG

Distriktssekretær: *Liv Thun*

Organisasjonsoversikt

Distriktskontorets arbeidsområde var ved utgangen av 1991 11 samorganisasjoner med 180 fagforeninger/klubber.

Sammenslutninger av fagforeninger har for Fellesforbundet redusert antallet fra 38 til 29 lokalavdelinger. NKF har delt foreninger og økt sitt antall med fra 20 til 21 lokalavdelinger.

Medlemstallet i fylket har for noen områder tilbakegang, men for andre fremgang, slik at det totale vil være omkring 22 000 medlemmer.

Kontorets virksomhet

Det meste av sekretærens arbeid har bestått av deltagelse i møter, konferanser og representasjonsoppgaver av en eller flere dagers varighet.

I tillegg har sekretæren vært med i planlegging og gjennomføringen av LOs sommerpatrulje, organisasjonsutvikling i den enkelte sam.org og gjennomføringen av LOs miljødager i fylket.

Medlem av hovedkomiteen for TV-aksjonen «Et nytt liv». Medlem av utredningsgruppen for samordning og forenkling av det regionale kunnsskapsystemet i Trøndelagsfylkene.

Distriktssekretæren har i 1991 vært representant for arbeidstakerne i Nærings- og Sysselsettingsstyret, leder for Yrkesopplæringsnemda, medlem i styre for Arbeidstilsynet 10. distrikt, leder Distriktsutvalget for AOF og medlem av Framfylkingens styre.

Videre er distriktssekretæren tiltredende medlem av styret i NTAP, Faglig/politisk utvalg i Nord-Trøndelag, nestleder i Arbeiderbevegelsens Arkiv for Trøndelagsfylkene, medlem av representantskapet i Landsbanken A/S, styremedlem i Nord-Trøndelag Næringssservice og Oljekartellens distriktsutvalg.

Tilsynsutvalget

Utvalget har hatt seks møter og behandlet 106 saker. To av utvalgets medlemmer er medlem av faglig-politisk utvalg i Nord-Trøndelag.

Lederen i tilsynsutvalget er nestleder i FPU for inneværende år.

LOs samarbeidsorgan

Samarbeidsorganet har hatt to konferanser, begge over to dager.

Evy Boverud Pedersen og Per Gunnar Olsen har vært LOs sentrale representanter på konferansene.

Tema på konferansene

- organisasjonsutvikling i samorgansasjonene
- AOF som opplysnings- og kulturorganisasjon
- nye tilbud fra Landsbanken A/S
- tariffoppgjøret 1991
- det nye lønnssystemet i staten
- EØS
- Prosjekt -93
- fylkesplan for Nord-Trøndelag
- strategisk næringsplan for Nord-Trøndelag
- bruk av virkemidler for nordtrøndersk næringsliv
- LOs miljødager 1991
- forberedelser til valgkampen -91.

LOs familie og likestillingspolitiske utvalg.

Utvalget har hatt fem møter.

Det er holdt todagers konferanse 28. - 29. mai med emne: - heldagsskolen - fagopplæring (miljø og helsefag)

Utvalget er også med i styringsgruppen for prosjektet «Kvinner og Økonomi».

LOs ungdomsutvalg

Utvalget har holdt sju møter og en planleggingskonferanse. Ungdomssekretær, distriktssekretær og to medlemmer fra utvalget møtte på landskonferansen for ungdomsutvalgene. Ungdomsutvalget/AUF samarbeidet om skolesluttaksjonen. I tillegg deltok de største forbundene. Sommerpatruljen ble gjennomført i samarbeid med Fellesforbundet, NKF, H&K, H&R og de faglige samorganisasjoner.

Distriktskontoret hadde hovedansvaret for gjennomføringen. LO-rock ble arrangert for andre gang i vårt fylke og invitasjonen til deltakelse ble godt mottatt. Utøyleiren var etter vår mening godt besøkt fra vårt fylke med 45 deltakere.

Opplysningsvirksomhet

Distriktssekretæren har innledet/forelest på kurs/konferanser arrangert av fagforbund, AOF og partiet.

I tillegg er det forelest på AMO-kurs og skoler.

Det er arrangert dagskonferanse i forbindelse med sykefraværsprosjektet.

Det er holdt regionale møter i forbindelse med prosjektet «Kvinner og Økonomi» i samarbeid mellom LO, AOF og Samvirke.

Prosjektet er kommet godt igang.

Prosjekt – 93 er en prioritert oppgave både fra distriktskontoret og ute i den enkelte samorganisasjon.

Generelt

Flere og flere henvendelser til kontoret vedrørende rettigheter for arbeidstakere.

Dette varierer både med personlig fremmøte og henvendelse over telefon.

Det er også mange henvendelser om medlemsskap/nyorganisering. Vi har også i 1991 fulgt tradisjonen med månedlige møter for tillitsvalgte i det faglig/politiske miljø. Dette er godt mottatt med godt fremmøte.

Vi har et godt samarbeid med våre stortingsrepresentanter med de store problemer vi har hatt og har på arbeidsmarkedet. Stortingsrepresentantene deltar også på våre fylkeskonferanser.

Uformelle møter mellom YON, Fylkesskolesjefen.

Fylkesarbeidskontoret, LO og NHO har også bidratt til godt samarbeid.

Den faglige valgkampen ble tilrettelagt med arbeidsplassbesøk spredd over hele fylket.

Sentrale tillitsvalgte og statsråder var med på rundreisen i fylket hvor det var tilrettelagt med møter der både ansatte og ledelse var med.

Vi har i 1991 utvidet vårt kontorlandskap med nytt kontor for ungdomssekretæren og møterom i forbindelse med våre kontorer. Dette har medført at vi kan ha møter i våre egne lokaler.

Distriktssekretæren har i 1991 hatt 139 møte/reisedager og kjørt 20 000 km i LOs tjeneste.

NORDLAND

Distriktssekretær: *Hans Nordal Jensen, Odd M. Bakkejord
og Øivind Silåmo*

Organisasjonsoversikt

I Nordland var det pr. 31/12 1991 19 samorganisasjoner med 302 avdelinger, samt 56 avdelinger utenom samorganisasjonene. I alt 358 avdelinger med om lag 45 000 medlemmer. Melbu og Stokmarknes faglige samorganisasjoner ble i 1991 sammensluttet til Hadsel faglige samorganisasjon.

Representasjon

Sekretærene har deltatt en eller flere ganger på arrangementer/møter i følgende organisasjoner, institusjoner, bedrifter:

Nordland Arbeiderparti – Styret Norsk Fiskeindustrimuseum, Melbu – NHO i Nordland – Oljekartellets distriktsutvalg – Arbeiderbevegelsens historielag for Salten – Arbeidstilsynet – LOs fiskericutvalg – LOs næringspolitiske utvalg – Fiskeriforskningsfondet for Nordland – Nordland Pensjonistforening – TV-aksjonen 1990 – Statoil i Harstad og Trondheim – NNN Region Nordland – Statstjenestemannskartetlet – Landsdelsutvalget – AOFs distriktsutvalg – Nordkalottstyret – Fellesforbundet region Nordland – LO Lappland – Arbeiderbevegelsens arkiv for Nord-Norge – Senter for Næringsutvikling – LOs representantskap – Nordland Arbeiderpartis FPU – Diverse sekretærkonferanser – LOs Nord-Norgeutvalg – Fylkesarbeidskontoret – Eksportseminar i Bodø – Landskonferanse for arbeiderbevegelsens historielag, museer og arkiver – Unifab – Diverse konferanser russisk LO – Ungdomsutvalgets landskonferanse – I Oslo og Rognan vedrørende omstillingen på Vensmoen – Fagoppføringskonferanse fylkeskommunen – Opprettelse av bedriftshelsetjeneste i Vesterålen – Journalistlaget Nordland – Samvirke – Terra Team – Studietur Brussel, Bremerhafen – Televerket – FAFO – Folkemøte næringsliv/kraftkommuner i Nordland – Faglig Nordkalottsamarbeid – Nordland Bonde- og Småbrukarlag – Bodø Bedriftshelsetjeneste – SNU internasjonalisering – Framfyllingen – LOs miljødager, Stavern – Sulitjelma Hotell – Rana Arbeiderparti – APs nordlandsbenk – LOs sysselset-

tingskonferanse – Fagopplæringsjefen – Jernbanekonferanse i Narvik – Prosjekt 93 – Forbrukerpolitikk, Oslo – Familie/politisk landskonferanse – Kraftkonferanse, Bodø – Norges Handikapforbund – Familie/politisk utvalg, Nordland, Troms og Finnmark – Nordland Lærerlag – LOs ungdomsutvalgs landskonferanse – LOs Nord-Norge-baneutvalg – utvalgs landskonferanse – LOs Nord-Norge-baneutvalg – Framfylkingen, barn/arbeidsløshet – DNAs skattekonferanse – Fellesmøte for tilsynsutvalgene i Nord-Norge – Konferanse løsemiddelskader – Samarbeid Norge/Sovjet «Kysten rundt» – Fiskerikonferanse Tromsø – HABUT/Hotell og restaurant – Stortingets fiskerikomite – Studieselskapet for Nord-Norsk Næringsliv (avvikling) – Nordlandsforskning/NHO/LO samarbeidsopplegg – LO/NNN/NKIF vedrørende fiskeindustrimuseet – LOs samarbeidsorgan, Troms – Fiskeridepartementet – Arkivkonferanse i Bodø – Utbyggingsstyret – Kontaktutvalget for landbruket – Samarbeidsutvalget skole/næringsliv – regional kompetanse utvikling – Teknologidagene i Narvik – EØS-møte i Bodø – Sysselsettingskonferanse i Tromsø – Kompetanseheving i Saltdal – Opplæring og kompetanse i Bodø – Landskonferanse om tiltaksarbeid i Lillehammer – Evaluering av Nordland som frifylke – VINN vedrørende kursaktivitetene – Styringsstrukturen i Nordland fylke – Elkem – Rapp/Hydema – Aker – Norcem – Barstad konfeksjon – Bedriftsutvikling i Sulitjelma – Nordland fylke/Fauske kommune vedrørende utviklingen i indre Salten – SCI, Rana – Skandinavisk Alliance A/S – Næringsdepartementet i Tromsø vedrørende OL.

LOs samarbeidsorgan for Nordland

Vårkonferansen ble holdt i Bodø 17. – 18. april med 65 deltakere. Høstkonferansen ble holdt i Sulitjelma 20. – 22. oktober med 49 deltakere.

Hovedsaker på konferansene:

1. EØS.
2. Faglig aktuelt.
3. Fagopplæring i arbeidslivet.
4. Ungdomsarbeidet.
5. Sysselsettingssituasjonen.
6. Nord-Norgebanen.
7. Nedlegging av bedrifter i Sulitjelma.
8. Prosjekt – 93.
9. St.prop. 104.
10. Lofotens fastlandsforbindelse.
11. Norsk flymuseum til Bodø.

Konferanser

Kontoret har arrangert konferanser om følgende emner:

1. Månedlige konferanser med fylkesarbeidskontoret.
2. Månedlige konferanser med representanter for DNAs stortingsbenk.
3. Energikonferanse (samarbeid med Nordland Arbeiderparti).
4. Bedriftsutvikling (samarbeid med NHO).
5. Minifiskerikonferanse.
6. Konferanse om løsemiddelskader.

Tilsynsutvalget

Det holdt 5 møter og behandlet 18 saker.

Ungdomsarbeidet

Skolesluttaksjonen og sommerpatruljen ble arrangert i samsvar med LOs opplegg. I år ble sommerpatruljen avvirket i Helgeland i tiden 30/6 – 6/7.

Det er holdt 1 fylkeskonferanse for ungdom, 4 møter i LOs ungdomsutvalg, og 1 kurs i Mosjøen.

Det er opprettet ungdomsutvalg i Rana, Bodø og Sør-Helgeland. Ungdomssekretæren har deltatt på en rekke lokale møter om faglig ungdomsarbeid.

Øivind Silåmo og ungdomssekretæren deltok på landskonferansen på Sørmarka.

På LO-Rockkonserten i Bodø var 350 til stede.

Fire deltok på konferanse om ungdom og ledighet på Vestly Hotel.

Opplysningsarbeidet

Det er orientert om LO på Høgskolesenteret.

LOs utvalg for familiepolitikk og likestilling

Det er holdt 1 møte i utvalget og 1 Nord-Norgekonferansen.

Diverse

Sekretærene har deltatt på en rekke lokale møter i samorganisasjoner og fagforeninger.

Reisedager

Øivind Silåmo 106

Hans N. Jensen 65

Odd M. Bakkejord 56

TROMS

Distriktssekretær: *Svein Rasmussen*

Organisasjonsoversikt

I Troms var det pr 31/12 -91 180 fagforeninger, med ca. 25 500 medlemmer.

I fylket var det samme tid 9 faglige samorganisasjoner.

Nye fagforeninger

Ingen nye fagforeninger i 1991.

Sammensluttede fagforeninger:

Ingen sammensluttede fagforeninger 1991.

Møter

Kontorets tilsynsutvalg har hatt 7 møter.

LOs faglige samarbeidsorgan har hatt 2 møter.

LOs lokale utvalg for familiepolitikk og likestilling har hatt 2 ordinære møter, samt ett fellesmøte sammen med utvalgene i Nordland og Finnmark.

17 møter i samorganisasjonene.

16 møter i fagforeningene.

177 andre møter og konferanser.

Faglig virksomhet

I løpet av 1991 har alle faglige samorganisasjoner vært intakt og i drift. Enkelte samorganisasjoner har hatt relativt høy aktivitet.

Det er nå opprettet samorganisasjon i Nordreisa og denne er full drift.

Det er gode muligheter for å opprette samorganisasjon i Balsfjord, noe som blir avklart i begynnelsen av 1992.

Samarbeidsorganet har hatt to konferanser, vår og høst, hvor en rekke saker av stor betydning for de fagorganiserte har vært oppe til debatt, og hvor det har vært avgitt en rekke uttalelser.

Sekretæren har også i 1991 gjennomført en kontordagsordning i Harstad, med en dag pr. måned, som også kombineres med styremøte i Harstad faglige samorganisasjon, eventuelt arbeidsutvalg, om kvelden.

Ordningen synes hittil å fungere bra, og det er ønskelig å fortsette med denne også i 1992.

Troms var vertskap for en større konferanse mellom Norsk og Russisk LO, samt næringslivsfolk. Konferansen samlet ca. 100 personer.

Faglig/politisk virksomhet

Sekretæren har deltatt i møter i Troms Arbeiderpartis faglig/politiske

utvalg samt en rekke andre møter, arrangert av fylkespartiet. Det har også vært arrangert faglig/politiske regionkonferanser, som vi anser å ha stor verdi for det faglige/politiske arbeidet.

Studiearbeidet

Sekretæren har forelest om Landsorganisasjonen på en rekke videregående skoler og ungdomsskoler i fylket, og har deltatt og forelest på flere faglige og politiske konferanser og kurs i fylket – kurs og konferanser, arrangert av fagforbund.

Kursaktiviteten i LOs ungdomsutvalg har i 1991 vært svak, men vil ta seg opp i 1992.

Kontoret

I 1991 har sekretæren hatt 221 møtedager/reisedager.

FINNMARK

Distriktssekretærer: *Leif Laurila og Ola Finseth*

Organisasjonsoversikt

I distriktskontorets arbeidsområde var det i 1991 i alt åtte samorganisasjoner og 157 fagforeninger med til sammen ca. 14 800 medlemmer.

Det har i perioden blitt etablert en ny samorganisasjon i Båtsfjord. Antallet fagforeninger og klubber er redusert fra vel 200 til 157 i løpet av perioden.

Ola Finseth begynte som distriktssekretær ved kontoret 1.3.91.

Samorganisasjonene

Distriktskontoret har i perioden prioritert arbeidet med samorganisasjonene. Dette har ført til økt aktivitet i samorganisasjonene. Vi vil imidlertid følge opp dette arbeidet i 1992, slik at aktiviteten i samtlige samorganisasjoner kommer opp på et rimelig høyt nivå.

Generell virksomhet ved kontoret

Hovedtyngden av distriktssekretærenes deltakelse i møter og konferanser har vært i fagbevegelsens organer, samarbeidende organisasjoner og statlige og fylkeskommunale styrever og utvalg. Sysselsettingsproblematikken er fortsatt hovedutfordring nummer 1 for vårt arbeide. Mye av arbeidstiden går med til å forsøke å få igang nye arbeidstiltak og opplæringsmuligheter for de arbeidsledige, samt å sikre eksisterende arbeidsplasser i fylket.

Kontakten med fagforeningene og klubbene har vært meget god. Distriktskontoret har deltatt på flere årsmøter og fylkeskonferanser innen de forskjellige forbundsområdene. I forbindelse med omstillingsarbeidet i Sør-Varanger er LO-kontoret engasjert i et nært samarbeid med de lokale fagforeningene.

Av møter og konferanser der kontoret har vært representert kan spesielt nevnes:

- Felleskonferanse VZSPS og LO i Tromsø
- Konferanse med lokale russiske fagforeningsledere i Kirkenes og senere møte i Nikkel
- Regionskonferanse i Bodø for tillitsvalgte i Nord-Norge
- LOs ungdomskonferanse på Sørmarka
- Konferanse om Nord-Norgebanen i Narvik
- Møte om Prosjekt 93 i Bodø

Tilsynsutvalget

Det har i løpet av året vært holdt fem møter i tilsynsutvalget. Ett av møtene var et fellesmøte med tilsynsutvalgene i Nordland og Troms.

Utvalget har behandlet 27 saker og 137 søknader om LO-stipend fra fagorganiserte og fagorganisertes barn i Finnmark i skolesituasjon. Det disponible beløp på kr. 48 350,- ble fordelt på 42 LO-organiserte og 13 barn av LO-organiserte.

LOs samarbeidsorgan i Finnmark

Det har vært holdt to fylkeskonferanser i perioden.

Vårkonferansen ble holdt 18. – 19. april i Hammerfest. Hovedtemaene på konferansen var næringspolitiske utfordringer i Finnmark og EØS-forhandlingene.

Høstkonferansen ble holdt 17. og 18. oktober i Kirkenes. Hovedtemaene på denne konferansen var ny strategiplan for LO i Finnmark, EØS-avtalen og Prosjekt 93.

LOs familie- og likestillingspolitiske utvalg

Det har vært holdt tre møter i utvalget. Ett av møtene var et fellesmøte med utvalgene i Nordland og Troms.

Utvalget har i hovedsak arbeidet med et nytt handlingsprogram og prosjektet «kvinner og økonomi». Utvalget fikk i 1991 ny leder.

Ungdomsutvalget

Dette utvalget har ikke fungert tilfredsstillende i perioden. Grunnen til dette er bl.a. at flere av utvalgets medlemmer har flyttet eller gått over i en skolesituasjon. Noen av medlemmene i utvalget har imidlertid deltatt i sommerpatruljen og årets skolesluttaksjon.

LOs miljødager

Sør-Varanger faglige samorganisasjon var ansvarlig for markeringen av LOs miljødager 1991. Markeringen skjedde med stands på torget i Kirkenes. Bilistene fikk her tilbud om måling av CO2 utslipp i samarbeid med NAF, og informasjon om LOs arbeid innen miljøsektoren.

Næringsutvikling

Distriktskontoret er representert i Utbyggingsstyret i Finnmark med fulle rettigheter når det gjelder behandling av fondssaker og utbyggingsaker, men deltar ikke i behandling av samferdselssaker. For å avlaste Utbyggingsstyret i behandling av fondssaker er det nedsatt et arbeidsutvalg på 5 medlemmer som har fått delegert myndighet av Utbyggingsstyret. Distriktskontoret er representert i dette utvalget.

Næringslivet i Finnmark har til en viss grad opplevd en resultatforbedring innen de fleste næringer og bransjer. Det må imidlertid understrekes at næringslivet i Finnmark fremdeles er preget av lav lønnsomhet, lav egenkapital og svak konkurransevne. Nevnte svakheter er viktige arbeidsoppgaver for vår representant i Utbyggingsstyret, i tillegg til arbeidet med å få til en økt kompetanse i alle ledd i næringslivet. Økt bearbeidingsgrad for viktige eksportprodukter er også en sentral arbeidsoppgave.

Det har i 1991 vært stor møtevirksomhet i Utbyggingsstyret og spesielt i arbeidsutvalget. Distriktskontoret har også vært representert sammen med fylkets representanter i møter med forskjellige departementer hvor næringsutvikling i fylket er blitt drøftet.

Olje- og gassutbygging

I forbindelse med den pågående planleggingen av utbyggingen av «Snøhvitfeltet» utenfor Sørøya, er det opprettet en ringvirkningsgruppe med representanter fra næringsliv, interesseorganisasjoner og offentlige instanser. LO i Troms og Finnmark er representert i ringvirkningsgruppen, og LO-kontoret i Finnmark er med i arbeidsutvalget. Målsettingen med dette arbeidet er at næringslivet i Troms og Finnmark skal få maksimalt utbytte av en eventuell utbygging av «Snøhvitfeltet».

Nordkalottsamarbeidet

Det ble i mars 1991 etablert et faglig Nordkalottstyre med en representant fra følgende distrikter:

- LO i Norrbottens län
- LO i Finsk Lappland
- LO i Nordland
- LO i Troms
- LO i Finnmark

Arbeidsutvalget består av tre medlemmer. Dette er representantene for LO i Finnmark, LO i Finsk Lappland og LO i Norrbottens län. Formålet for faglig Nordkalottstyre er å styrke og videreutvikle det bestående nordkalottssamarbeid, samt videreutvikle dette samarbeidet til også å omfatte fagbevegelsen i Nordvest-Russland.

Det er i 1991 holdt to styremøter og tre møter i arbeidsutvalget.

Forholdet til Nordvest-Russland

Distriktskontoret arrangerte en konferanse i Kirkenes i mars 1991 hvor 12 faglige tillitsvalgte fra Murmansk og Nikel-området deltok. Hovedelementene på konferansen var orientering om norsk faglig virksomhet, lov- og avtaleverket og utvikling av nærings- og handelsforbindelser. Ved flere gjenbesøk har tilsvarende temaer blitt behandlet. Tillitsvalgte i Nordvest-Russland har også vist stor interesse for våre sosiale ordninger. Folkestrygdordningen, forebyggende og rehabiliterende helsearbeid og stønader til arbeidsledige har vært av stor interesse. Fra russisk side er det et ønske om å utvide samarbeidet med norsk fagbevegelse også innenfor andre områder.

Distriktskontoret har vært representert i oppfølgingen av matvarebistanden fra LO og Norsk Folkehjelp til Murmansk og Arkangelsk-området.

Faglig/politisk samarbeid

Erfaringene fra dettesamarbeidet er variable. Det formelle samarbeidet gjennom fylkets faglig/politiske utvalg fungerer ikke i det hele tatt. Imidlertid fungerer det mer uformelle samarbeidet på fylkesplan rimelig bra. På kommuneplan er erfaringene generelt sett dårlige.

Verve- og aktivitetsarbeid

Det drives et kontinuerlig arbeid på dette området. Kontoret har i perioden hatt en rekke henvendelser fra arbeidstakere som ønsker å organisere seg. Det er særlig innen hotell – og restaurant og handel- og kontorsområde henvendelsene kommer. Årets sommerpatrulje viste også at det er innenfor disse områdene organisasjonspotensialet er størst. Tilbakemeldingene fra skolene i forbindelse med årets skolesluttaksjon viser et klart behov og ønske om at tiltaket fra LO videreføres i 1992.

Administrasjon

Innføringen av EDB som et kontorteknisk hjelpemiddel har forbedret arbeidsforholdene og ført til en betydelig effektivisering.

Etter avtale med LO sentralt opphørte engasjementet av en 1/2 stilling som kontorsekretær våren 91.

Distriktssekretærene hadde i 1991 i alt 184 reisedager/døgn og kjørte til sammen 29 310 km i LO's tjeneste.

LO-kontoret Kårstø

Sekretær: Kåre Lunde

Kontorets virksomhet

Kontoret har betjent Statoil's Sleipner Kondensat Prosjekt på Kårstø og A/S Norske Shell's Troll Prosjekt i Øygarden.

Ann-Helen Kirkhus ble ansatt på heltid som kontorsekretær fra 1. mai -91.

En har fått innført fast ordning med kontaktmøter mellom prosjektledelsen og LO/forbundene. Dette gjelder for begge anleggene. På møtene blir det tatt opp saker som er felles og har stor betydning for begge parter. Her kan nevnes planlegging og godkjenning av brakkeleir, innkvartering og bespising. Videre får en prosjektstatus der en blir orientert om kontrakter, igangsatt arbeid og forventet framdrift for de ulike kontrakter.

Kontoret holder kontroll med utenlandske firmaer og påser at de har sine arbeids- og oppholdstillatelser i orden, og at det blir tegnet kontrollavtale for utenlandsk arbeidskraft.

På Kårstøanlegget er det opprettet LO-utvalg som hadde sitt første møte den 20. august -91. Samtidig overtok LO kontoret/LO-utvalget ansvaret for velferdsarbeidet på anlegget.

Fra 1. august har en hatt koordinerende hovedverneombud på heltid. Reidar Bjøtveit, Haugesund Mekaniske Verksted A/S, ble utpekt til dette vervet.

På første LO-utvalgsmøte i -92 skal det velges hovedtillitsvalgt, og etter avtale blir kostnadene til disse to personene dekket av Sleipner Kondensat Prosjekt.

Ved A/S Norske Shell's Troll Prosjekt på Kollsnes i Øygarden, ble Arne Jagedal, Norsk Arbeidsmandsforbund, oppnevnt som koordinerende hovedverneombud fra 1. februar -91. Ved dette anlegget har det vært lav bemanning, så han har midlertidig ivaretatt det faglige tillitsmannsarbeidet. Byggherre dekker også her kostnadene.

Anleggsstedene Kårstø og Kollsnes i Øygarden

På Kårstøanlegget er nå alle store kontrakter tildelt, og en er kommet godt igang med arbeidet. Noen forsinkelser er det blitt. Det skyldes hovedsaklig tankbygging, modulbygging og kaibyging. Ingen av forsinkelsene får innflytelse på sluttdato.

Følgende har i -91 fått kontrakt for å bygge Sleipner Kondensat Prosjekt:

-
- Haugesund Mekaniske Verksted A/S, for installasjon av rør, ventiler og instrumentsystemer.
- SAS Service Partner, forpleining og drift av anleggsleiren.

- Haugesund Mekaniske Verksted A/S, sammenkopling for eksisterende og nye produksjonsanlegg.
- Eeg-Henriksen Anlegg i samarbeid med NCC International, første del av grunnarbeidet (civil I).
- Rauma Repola Offshore i Pori, Finland, bygger prosessmodulene.
- Selmer Vest, utvidelse av administrasjonssenteret.
- Eeg-Henriksen Anlegg/NCC International, bygger utskipningskai for kondensat.
- Comex/Stolt-Nielsen Seaway skal utføre undervannsarbeidet, Zeepipe og Sleipner.
- Jepsen-ACZ i Bergen, steindumping på Zeepipe.
- EMG Consortium skal legge Sleipner-rørledningen fra Kalstø til Kårstø.
- Veidekke A/S skal utføre resten av anleggsarbeidet på Kårstø.
- Kværner Rosenberg A/S skal utføre installasjons- og sammenkoplingsarbeidet på prosessanlegget.

Ved utgangen av året var det 269 personer på anlegget.

A/S Norske Shell's Troll Prosjekt, Kollsnes i Øygarden. Arbeidet med bygging av vei inn til anleggsområdet, samt grøfter for kabel og vannforsyning er nå fullført. Arbeidet er utført av Eeg-Henriksen Anlegg.

Kontrakter som er tildelt og arbeidet satt igang er:

- A/S Veidekke bygger anleggskai.
- AF Spesialprosjekt A/S sprenger tunnellene for ilandføring og eksport av gass til kontinentet.

Ved utgangen av året var det totalt 103 personer på anlegget.

Møter i LO-utvalget/Kårstø

LO-utvalget hadde konstituerende møte på Kårstø den 20. august -91.

På grunn av dårlig framme ble valg av leder utsatt. Ann-Helen Kirkhus ble enstemmig valgt som sekretær. LO-sekretæren har ledet utvalget. LO-kontoret/LO-utvalget overtok ansvaret for kultur- og velferdsarbeidet på anlegget. Sekretæren i LO-utvalget ble også valgt som kasserer i velferden.

Torfinn Voll, SLK, ble valgt som revisor.

Av saker som har vært tatt opp i LO-utvalget kan nevnes:

- Velferdstiltak
- Samarbeidet mellom de tillitsvalgte og LO-kontoret
- Fast rapportering fra Hovedverneombudet

- Orientering om Samvirke forsikring
- Kurstilbud fra AOF
- Helsetjenesten på prosjektet
- Fast rapportering fra de tillitsvalgte i firmaene på anlegget

Velferden på Kårstø

I midten av mai -91 ble det nedsatt en komite som skulle arbeide med velferden på Kårstø.

Det var representanter fra EB Global Engineering A/S, Statoil, SAS Service Partner og LO.

LO-utvalget/koordineringsutvalget overtok dette da det kom igang i siste halvdel av august -91.

Utvalgets oppgave er å prøve å få til så gode tilbud som mulig til beboerne i leiren. Dette begrenser seg noe, da vi ikke har særlig mye penger til disposisjon.

Til nå er det kjøpt inn: - 3 robåter - flytevester - fiskeutstyr - Solarium - Biljard - Dart - Spill, for penger som ble bevilget i oppstarten fra EBGE, STATOIL og LO, som ga et bidrag på kr. 30 000,- hver.

Det er nå kommet flere firmaer inn til anlegget. De har alle forpliktet seg til å betale kr. 100,- pr. mnd. for hver ansatt som bor i leiren.

Idrettshallen til Statoil står til disposisjon for beboerne i leiren. Vi vil prøve å sette igang med turneringer vinteren/våren -92.

Det er også trim-rom med diverse apparater.

Det er parabol og video i leiren, som er et alternativ til kinoen som ikke vil komme i bruk.

To informasjonsvideoer er blitt laget og sendt ut til beboerne.

Blomster til oppholdsrommene i de bebodde brakkene er blitt kjøpt inn.

Utvalget ba om et tilbud fra Tysvær kommune angående bokbuss, men utvalget så seg ikke istand til å ta imot tilbudet da dette ble for dyrt.

Fra januar -92 vil vi få tilbud om medlemskap fra Festiviteten i Hauge-sund. Det vil si at vi kan forhåndsbestille billetter før de blir lagt ut for salg. Vi vil få regelmessig tilsendt opplysninger og oppsatte arrangement.

Fra vinteren -92 og utover vil det bli flere beboere i leiren, og vi vil da arrangere kulturkvelder med foredragsholdere og lett underholdning.

Det vil også bli arrangert hobby/kompetansegivende/faglige kurs.

Møter/konferanser

LO-sekretæren har i 1991 deltatt i 92 ulike møter og konferanser, av en eller flere dagers varighet i sin virksomhet.

Av møtene kan nevnes:

5 møter i LO-utvalget på Kårstø.

4 kontaktmøter med ledelsen i Sleipner Kondensat Prosjekt og LO.

7 kontaktmøter med ledelsen i A/S Norske Shell's Troll Prosjekt og LO.
10 møter i velferdskomiteen LO/EBGE/SLK.
2 møter i forbindelse med befaring og ferdigstilling av anleggsleiren på Kårstø.

Lillehammer-utbyggingen OL-94

Sekretær: Kåre Karlsen

OL-utbyggingen har i 1991 vært preget av hektisk aktivitet på de ulike områder.

I løpet av året er de fleste kontrakter på byggeoppdrag blitt tildelt, og ved årets utgang var ca. 50% av hele utbyggingen ferdig.

Dette er på linje med det som var planlagt, utfra siste revisjon for utbyggingen.

Året har også vært preget av store endringer i organiseringen av OL-selskapene. Fra 1.1.92 ble Lillehammer OL-anlegg lagt ned som eget selskap, og inngår nå som utbyggingsavdeling i OL-94.

En av de ting vi har merket som et problem, er at de fleste av anbudene har vært preget av lave priser, noe som har resultert i at mange firmaer har inngått avtaler med de ansatte som er på kant med tariffavtaler og tidligere inngåtte avtaler mellom klubb og ledelse.

Det viser seg også at mange «useriøse» firmaer har fått oppdrag, og i tillegg en utstrakt bruk av kontraktører.

Vi har på bakgrunn av dette i hele perioden hatt nært samarbeide med de ulike forbundsområder og Arbeidstilsynet.

Disse problemene finnes nok også i like stor grad ellers i byggebransjen, men med den fokuseringen som er rundt OL-utbyggingen, blir nok inntrykket forsterket i denne regionen.

I løpet av februar -91 flyttet LO-kontoret og AOF Kompetansesenter fra Folket Hus til LOAs tidligere kontorer i Fossevn. 10. Dette hadde sammenheng med at prosjektorganisasjonen skulle utvides, og dermed hadde behov for større lokaler. Fosseveien 10 ble valgt som nytt lokale da disse lokalene ble disponert av OL-selskapene, og de påtok seg å dekke 50% av husleieutgiftene for LO og samtidig har de stilt møbler og kontorutstyr til disposisjon. Her har vi også møtelokale og et kontor til disposisjon for besøkende.

Prosjektorganisasjonen har blitt utvidet med 1 1/2 stilling. Lønnsutgiftene for disse dekkes av OL-94.

Den fulle stillingen er avsatt til koordinerende hovedverneombud og 1/2 stilling som saksbehandler, hvor den resterende delen er 1/2 stilling som saksbehandler for Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet.

I mars -91 var Lillehammer utpekt som ett av stedene til å arrangere «Med LO mot OL på isen». Dessuten la kontoret ned mye arbeid i å få fagbevegelsen til å delta i «Olympic Day Run». Dette var meget vellykket, og blir sannsynligvis et årlig foretak fram til 1994.

Etter at LOA ble nedlagt som selskap, er det nå klarlagt at LO møter i styret til OL-94, med observatørstatus.

Vi har også foretatt en omorganisering innenfor prosjektet. En av de tingene som ble startet i -91, var de såkalte informasjonsmøtene.

Disse blir avholdt tirsdager hver 14. dag, og er ment som et gjensidig informasjonsorgan mellom prosjektkontoret, de ulike forbundsområder, Sam.org. og AOF. Dette har fungert bra, og vi fortsetter med disse møtene i -92.

Noe av møteaktivitetene til sekretæren:

Styremøter i LOA – Møter i «regionale virkninger av OL» – Møter i bedrifter – Samarbeidskonferanse i Oppland – Møte med styringsgruppen i Fellesforbundet – Konferanse for tillitsvalgte i Oppland, Fellesforbundet – Møter i OL-komiteen – Informasjonsmøter – Møter ang. etterbruk/utvikling – Møte med bedriftsklubben i LOOC – Studietur til Bryssel – Møtte i rettsak ang. oppsigelsessak – Møter ang. utbyggingen i Kvitfjell – Møter med SBED – Møter i Kulturdep. og Arb.- og Adm.dep.

Dessuten hadde vi besøk fra Norsk og Finsk LO (Den politiske ledelsen) i forbindelse med en konferanse som ble holdt på Lillehammer.

I tillegg til dette har jeg deltatt i representantskapsmøter i LO, sekretærkonferanser, møter med fagforbund, Sam.org. og kommunen.

Utvalg hvor LO er representert pr. 1.1.92.

Styret OL-94

LOOC i plenum

Samordningsorganet

Innlandsutvikling

Lillehammer Forum

Forskningsprosjekt «Regionale virkninger av OL»

Styret i Etterbruk og utviklingsfondet

8. Statistisk oversikt

Tabell I

er en oppstilling av Landsorganisasjonens medlemstall fra 31. desember 1930 til 31. desember 1990. I perioden 1930 til 1939 var det jevn stigning. I krigsårene fra april 1940 til mai 1945 sank medlemstallet, men ved utgangen av 1945 hadde medlemstallet steget igjen.

I 10-årsperioden 1970–1980 steg medlemstallet med 153 663 medlemmer eller 25,9 prosent og i perioden 1980–1990 med 37 546 medlemmer eller 5,0 prosent.

Tabell II

viser medlemsbevegelsen for de enkelte forbund 1980–1990.

Tabell III

viser forandring i medlemstallet fra 31. desember 1989 til 31. desember 1990 innenfor de enkelte fylker både i absolutte og relative tall.

Tabell IV

er utarbeid på grunnlag av forbundenes årsrapporter og viser antall avdelinger/foreninger og medlemmer i de ulike forbund pr. 31. desember i 1989 og 1990 samt endringer i året.

Ved utgangen av 1989 sto 27 forbund (av dem 1 fellesforbund) med til sammen 728 256 medlemmer fordelt på 3 286 avdelinger/foreninger til slutter Landsorganisasjonen. Pr. 31. desember 1990 var de tilsvarende tall 28 forbund (av dem 1 fellesforbund) med 785 586 medlemmer fordelt på 3211 avdelinger/foreninger.

Medlemstallet viser en stigning på 3330 eller 0,4 prosent fra 1989 til 1990.

Tabell V

gir et bilde av organisasjonsforholdene, ordnet geografisk. Medlemmer i alle forbund er fordelt på byene og enkelte herreder innenfor hvert fylke. Medlemmer i avdelinger på Svalbard, avdelinger i utlandet og i landsomfattende avdelinger og direkte medlemmer er ført opp for seg. Landet sett under ett viser at det i byene var 454 477 medlemmer og i landdistriktene 298 436 medlemmer. På Svalbard og Jan Mayen var det 413 medlemmer og i utenlandsavdelinger 527 medlemmer. Antall direkte medlemmer var 26 060. Det er til sammen 5673 medlemmer som ikke kan fordeles på fylker.

Tabell VI

viser en fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemmer i alt innenfor de ulike forbund. Antall kvinnelige medlemmer i Landsorganisasjonen utgjør pr. 31. desember 1990 – 318 101 eller 40,5 prosent av samlet medlemstall i 1990. Tilsvarende tall i 1989 var: 310 529 eller 39,7 prosent.

Tabell VII

gir en oversikt over fagblader, antall nummer og gjennomsnittlig opplag i året 1990.

Tabell VIII

gir en oversikt over tariffsaker behandlet i Landsorganisasjonen i løpet av 1991.

Tabell IX

gir en oversikt over godkjente/tariffrettslige konflikter i 1991.

Tabell I, 1990

**Sammendrag av Landsorganisasjonens medlemstall
pr. 31 desember 1930 – 1990**

		Antall avdelinger	Antall medlemmer
31. desember	1930	1 861	139 591
→	1935	2 635	224 340
→	1940	3 556	306 341
7. mai	1945	3 199	267 726
31. desember	1945	3 704	339 920
→	1950	4 605	488 442
→	1951	4 747	503 397
→	1952	4 871	515 593
→	1953	5 020	526 016
→	1954	5 079	538 587
→	1955	5 119	542 105
→	1956	5 175	545 416
→	1957	5 172	540 878
→	1958	5 193	543 513
→	1959	5 207	541 408
→	1960	5 129	541 549
→	1961	5 116	562 019
→	1962	5 128	565 062
→	1963	5 091	566 970
→	1964	4 995	570 953
→	1965	4 922	574 295
→	1966	4 776	574 030
→	1976	4 683	570 210
→	1968	4 599	574 113
→	1969	4 982	582 289
→	1970	4 448	594 377
→	1971	4 367	601 920
→	1972	4 202	603 742
→	1973	4 110	613 803
→	1974	4 065	635 801
→	1975	4 054	655 030
→	1976	3 971	673 694
→	1977	3 973	692 209
→	1978	3 942	712 699
→	1979	3 846	721 042
→	1980	3 798	748 040
→	1981	3 767	754 985
→	1982	3 758	751 357
→	1983	3 761	745 101
→	1984	3 711	759 287
→	1985	3 667	768 778
→	1986	3 620	785 617
→	1987	3 445	787 409
→	1988	3 430	783 879
→	1989	3 286	782 256
→	1990	3 211	785 586

Tabell II, 1990

Medlemsbevegelsen

Forbund	Medlemstall			
	Pr. 31. des. 1980	Pr. 31. des. 1981	Pr. 31. des. 1982	Pr. 31. des. 1983
1 Arbeiderbevegelsens Presseforbund...	807	833	843	825
2 Forbund for Arb.l. og Tekn.Funk.	13 729	14 089	14 073	14 150
3 Arbeidsmandsforbundet	37 882	38 897	38 287	38 021
4 Barnvernpedagogforbundet	165	508	653	905
5 Bekledningsarbeiderforbundet ⁶⁾	18 697	18 169	15 801	14 690
6 Bygningsindustriarbeiderforb. ⁸⁾	55 836	54 504	55 079	54 195
7 Fellesforbundet ⁹⁾	-	-	-	-
8 Elektriker- og Kraftsasjonsforb.	22 247	23 292	24 131	24 565
9 Fengselstjenestemannsforbundet	1 638	1 604	1 626	1 654
10 Grafisk Forbund	14 417	14 356	14 238	13 996
11 Gullsmedarbeiderforbundet ⁶⁾	1 007	959	938	911
12 Handel og Kontor i Norge	58 766	58 164	57 747	57 249
13 Hotell- og Restaurantarbeiderforb. ...	14 832	15 052	13 957	13 582
14 Jern- og Metallarbeiderforbundet ⁸⁾ ...	106 779	106 709	103 277	98 914
15 Jernbaneforbundet	22 443	22 535	22 637	22 445
16 Kontor og Organistforbundet ²⁾	-	-	-	-
17 Kjemisk Industriarbeiderforbund	39 120	38 668	37 784	37 286
18 Kommuneforbundet	143 789	148 777	153 423	156 246
19 Lensmannsetatens Landslag ⁵⁾	1 027	1 116	1 206	1 253
20 Lokomotivmannsforbundet	1 932	1 945	1 934	1 924
21 Musikerforbundet	1 676	1 749	1 805	1 957
22 Norsk Olje- og Petrokjem, Fagforb.	2 779	2 914	3 116	3 356
23 Nærings- og Nytelsesmiddelarb.f	33 708	32 719	32 542	31 493
24 Norges Offisersforbund ¹⁾	3 794	3 832	3 832	3 872
25 Papirindustriarbeiderforbundet ⁸⁾	16 042	15 297	14 837	14 264
26 Postfolkenes Fellesforbund	20 692	22 050	23 124	23 955
27 Sjømannsforbundet	20 622	21 743	19 974	19 043
28 Skog- og Landarbeiderforbundet ⁸⁾	10 448	10 025	9 648	8 995
29 Siolenes Landsforbund ³⁾	-	-	2 198	2 518
30 Sosionomforbundet	3 131	3 302	3 411	3 832
31 Sufførforbundet ⁴⁾	34	34	-	-
32 TeleogDataforbundet ⁹⁾	15 885	16 173	16 303	16 528
33 Tjenestemannslaget	39 048	40 627	39 627	39 845
34 Transportarbeiderforbundet	18 895	18 491	17 689	17 139
35 Treindustriarbeiderforbundet	6 071	5 814	5 603	5 484
36 Urmaer Svenneforbundet	11	11	9	9
37 Vernepleierforbundet ⁷⁾	-	-	-	-
Riket	721 042	748 040	754 985	751 357

1980-1990

Medlemstall

Pr. 31. des. 1984	Pr. 31. des. 1985	Pr. 31. des. 1986	Pr. 31. des. 1987	Pr. 31. des. 1988	Pr. 31. des. 1989	Pr. 31. des. 1990	
824	846	857	828	898	897	945	1
14 477	14 628	15 433	15 693	15 908	16 066	16 023	2
38 344	38 396	38 964	38 295	37 066	35 541	34 572	3
1 102	1 229	1 309	1 463	1 609	1 826	1 932	4
14 069	13 455	13 005	12 109	-	-	-	5
56 391	58 105	60 972	62 279	-	-	-	6
-	-	-	-	184 849	177 101	171 821	7
25 834	26 112	27 056	28 497	28 766	28 449	27 805	8
1 699	1 684	1 723	1 830	1 914	2 101	2 274	9
14 190	14 479	14 845	14 976	15 058	15 026	14 908	10
847	-	-	-	-	-	-	11
57 761	57 922	60 815	60 984	60 143	59 514	57 351	12
13 859	14 328	16 683	16 113	15 759	15 498	16 563	13
99 077	101 630	101 148	97 998	-	-	-	14
22 300	21 965	21 900	21 865	21 351	21 209	20 921	15
-	-	-	-	-	-	776	16
38 072	37 951	38 265	38 091	37 279	36 350	35 550	17
163 935	167 328	172 789	177 022	183 559	191 212	198 882	18
-	-	-	-	-	-	-	19
1 799	2 460	2 467	2 533	2 525	2 489	2 462	20
2 049	1 997	1 948	2 058	2 028	2 088	2 185	21
4 099	4 437	5 138	6 086	6 690	7 005	7 792	22
32 431	33 431	34 653	35 219	35 007	34 618	35 119	23
3 989	3 964	3 889	3 972	4 017	4 260	4 226	24
13 727	13 478	13 132	12 746	-	-	-	25
24 964	25 876	27 434	28 784	29 476	29 932	29 889	26
17 964	16 100	13 307	11 138	10 134	10 256	11 845	27
8 632	8 143	7 782	7 201	-	-	-	28
2 871	3 064	3 187	3 122	3 106	3 208	3 273	29
3 944	4 190	4 207	4 173	4 229	4 393	4 562	30
-	-	-	-	-	-	-	31
16 500	16 560	17 076	17 250	17 151	16 990	16 691	32
40 524	41 015	41 487	41 109	41 382	42 418	43 097	33
17 148	16 899	16 814	16 541	16 521	16 467	16 679	34
5 526	5 736	5 794	5 709	5 476	5 214	5 133	35
-	-	-	-	-	-	-	36
-	1 370	1 538	1 725	1 897	2 119	2 310	37
745 101	768 778	785 617	787 409	783 879	782 256	785 586	

1) Norges Befalsforbund byttet navn til Norges Offisersforbund 31/12-1986. 2) Kantor og Organistforb. gikk inn i LO 1/1-1990. 3) Skolenes Landsforbund gikk ut av Norsk Tjenestemannslag og dannet eget forbund 1. januar 1982. 4) Suførforbundet gikk inn i Musikerforbundet 1. juni 1982. 5) Lensmanns-etatens Landslag gikk ut av LO fra 1. januar 1984. 6) Gullsmedarbeiderforbundet gikk inn i Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund 1/1-1985. 7) Norsk Vernepleierforbund gikk inn i LO 1/1-1985. 8) Forbundene gikk sammen 1. september 1988 og dannet Fellesforbundet. 9) Telefolkenes Fellesforbund byttet navn til Tele og Dataforbundet 1/1-1989.

Tabell III, 1990

**Landsorganisasjonens medlemstall
forandringer fra 1989 til 1990
geografisk**

Fylker m.m.	1990		1989		Endringer	
	Avdelinger	Medlemmer	Avdelinger	Medlemmer	Absolutt + eller -	Prosentvis + eller -
Østfold	173	48 020	173	48 279	- 259	- 1
Akershus	135	33 668	143	31 438	2 230	7
Oslo	202	127 255	195	130 974	- 3 719	- 3
Hedmark	193	37 319	198	37 771	- 452	- 1
Oppland	172	31 274	175	31 737	- 463	- 1
Buskerud	172	40 497	186	41 367	- 870	- 2
Vestfold	115	27 720	118	27 901	- 181	- 1
Telemark	137	33 718	138	33 826	- 108	- 0
Aust-Agder	64	10 834	66	10 622	212	2
Vest-Agder	102	22 756	106	22 739	17	0
Rogaland	232	56 524	237	57 141	- 617	- 1
Hordaland	244	70 904	256	72 653	- 1 749	- 2
Sogn og Fjordane	136	17 474	139	17 118	356	2
Møre og Romsdal	201	37 528	202	37 358	170	0
Sør-Trøndelag	194	49 755	195	50 720	- 965	- 2
Nord-Trøndelag	125	22 217	133	22 126	91	0
Nordland	283	45 154	291	45 135	19	0
Troms	136	25 543	138	25 130	413	2
Finnmark	135	14 753	140	15 386	- 633	- 4
Svalbard og Jan Mayen	1	413	1	435	- 22	- 5
Utlandet	7	527	5	460	67	15
Landsomfattende avd.	52	5673	51	6339	- 666	-11
Direkte medlemmer	0	26 060	0	15 601	10 459	67
Riket	3 211	785 586	3 286	782 256	3 330	0

1) I 1989 er 35 543 medlemmer og i 1990 - 36 265 medlemmer i landsomfattende foreninger i Tjenestemannslaget ført opp under underavdelinger i fylkene der de hører hjemme.

2) Summen av avdelinger i 1989 er 3 706 og i 1990 - 3 638. Det skyldes at i 1989 er 420 og i 1990 - 427 underavdelinger i landsomfattende foreninger i Tjenestemannslaget ført opp som egne avdelinger i fylkene der de hører hjemme.

Tabell IV, 1990

Avdelings- og

Løpe- nr.	Forbund	Antall avdelinger/foreninger/grupper			
		Pr. 31. des. 1989	Tilsluttet i årets løp	Utgått eller nedlagt i årets løp	Pr. 31. des. 1990
1	Arbeiderbevegelsens Presseforbund	39	2	—	41
2	Forb.for Arb.ledere og Tekn.F.	133	1	1	133
3	Arbeidsmandsforbundet	27	—	—	27
4	Barnevernpedagogforbundet	20	—	—	20
5	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	222	—	6	216
6	Fellesforbundet	565	—	58	507
7	Fengselstjenestemannsforbundet ...	31	—	—	31
8	Grafisk Forbund	67	1	1	67
9	Handel og Kontor i Norge	162	1	9	154
10	Hotell- og Restaurantarb.forb.	87	—	—	87
11	Jernbaneforbundet	96	—	9	87
12	Kantor og Organistforbundet	0	11	—	11
13	Kjemisk Industriarbeiderforbund	203	—	3	200
14	Kommuneforbundet	640	5	—	645
15	Lokomotivmannsforbundet	9	—	—	9
16	Musikerforbundet	19	—	—	19
17	Norges Offisersforbund	68	3	—	70
18	Norsk Olje- og Petrokj. Fagforb.	109	—	6	103
19	Nærings- og Nytelsesm.arb.forb.	277	2	8	271
20	Postfolkenes Fellesforbund:				
	Postforbundet	37	—	—	37
	Den norske Postorganisasjon	27	8	—	35
21	Sjømannsforbundet	22	—	—	22
22	Skolenes Landsforbund	93	4	3	94
23	Sosionomforbundet	20	—	—	20
24	Tele og Dataforbundet	37	1	—	38
25	Tjenestemannslaget	57	—	3	54
26	Transportarbeiderforbundet	116	—	2	114
27	Treindustriarbeiderforbundet	84	—	5	79
28	Vernepleierforbundet	19	1	—	20
	Riket	3 286			3 211

medlemsbevegelsen 1989/90

Antall medlemmer						
Pr. 31. des. 1989		Intrådt	Uttrådt	Pr. 31. des. 1990		Løpe-
I alt	Herav kvinner	i årets løp	i årets løp	I alt	Herav kvinner	nr.
897	162	48	—	945	189	1
16 066	1 330	1 161	1 204	16 023	1 173	2
35 541	10 732	—	³⁾ 969	34 572	10 451	3
1 826	1 356	220	114	1 932	1 448	4
28 449	970	—	³⁾ 644	27 805	1 013	5
177 101	23 354	—	³⁾ 280	171 821	22 574	6
2 101	495	324	151	2 274	562	7
15 026	4 332	—	³⁾ 118	14 908	4 314	8
59 514	42 989	—	³⁾ 2 163	57 351	41 889	9
15 498	12 389	4 562	3 497	16 563	13 247	10
21 209	¹⁾ 1 869	203	491	20 921	¹⁾ 1 000	11
0	0	776	—	776	250	12
36 350	7 181	2 838	2 038	35 550	6 977	13
191 212	133 050	²⁾ 7 670	—	198 882	140 168	14
2 489	15	5	32	2 462	14	15
2 088	682	252	155	2 185	713	16
4 260	74	715	749	4 226	74	17
7 005	1 802	²⁾ 787	—	7 792	1 974	18
34 618	14 952	²⁾ 501	—	35 119	15 162	19
14 362	5 363	²⁾ 16	—	14 378	5 727	20
15 570	11 314	—	³⁾ 39	15 511	11 362	
10 265	¹⁾ 1 500	²⁾ 1 589	—	11 845	¹⁾ 1 500	21
3 208	873	331	266	3 273	882	22
4 393	3 325	²⁾ 169	—	4 562	3 479	23
16 990	5 387	—	³⁾ 299	16 691	5 299	24
42 418	23 610	²⁾ 679	—	43 097	24 178	25
16 467	1 596	²⁾ 212	—	16 679	1 599	26
5 214	1 607	—	³⁾ 81	5 133	1 618	27
2 119	1 589	255	64	2 310	1 765	28
782 256	313 898			785 586	320 601	

Tabell V, 1990

Medlemstallet geografisk fordelt

Forbund	ØSTFOLD							
	Fylket	Fr.stad	Halden	Moss	Sarpsborg	Askim	Øvrige komm. tils.	
	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.
Arbeiderbevegelsens Presseforbund	6 85	2 20	1 17	1 11	1 27	1 10	-	-
Forb. for Arb. led. og Tekn. funksj.	6 1 395	1 391	1 253	1 129	1 455	1 124	1 43	1 43
Arbeidsmandsforbundet	1 1 590	-	-	1 1 590	-	-	-	-
Barnevernpedagogforbundet	1 70	-	-	-	-	-	1 70	-
Elektriker- og Kraftst. forbundet	11 1 742	1 372	3 303	1 327	3 311	2 283	1 146	-
Fellesforbundet	37 15 864	4 3 820	6 2 696	4 3 181	8 3 593	4 763	11 1 811	-
Fengselstjenestemannsforbundet	2 63	1 8	-	-	-	-	1 55	-
Grafisk Forbund	5 1 607	1 177	1 194	1 98	1 961	1 177	-	-
Handel og Kontor i Norge	6 2 915	1 971	1 372	1 417	1 895	2 260	-	-
Hotell- og Restaurantarb. forbundet	5 615	1 251	1 47	1 137	1 136	-	1 44	-
Jernbaneforbundet	1 85	-	-	-	-	-	1 85	-
N. Kantor og Organistforbund	1 85	-	-	-	-	-	1 85	-
Kjemisk Industriarbeiderforbund	18 3 771	8 1 330	1 244	5 738	1 262	1 896	2 301	-
Kommuneforbundet	31 11 270	6 2 876	2 1 484	2 923	3 1 304	1 497	17 4 186	-
Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
Musikerforbundet	3 31	1 7	1 17	-	1 7	-	-	-
Nærings- og Nyt. middel. arb. forbundet	6 2 056	1 986	-	1 276	2 383	-	2 411	-
Offisersforbundet	6 270	1 27	1 6	1 206	-	-	3 31	-
N. Olje- og Petr. kjem. Fagforbund	-	-	-	-	-	-	-	-
Postforbundet	1 583	-	-	-	-	-	1 583	-
Den norske Postorganisasjon	1 603	-	-	-	-	-	1 603	-
Sjømannsforbundet	1 174	1 174	-	-	-	-	-	-
Skolenes Landsforbund	6 109	-	-	-	-	-	6 109	-
Sosionomforbundet	1 177	-	-	-	-	-	1 177	-
Tele og Dataforbundet	1 415	-	-	-	1 415	-	-	-
Tjenestemannslaget	2 ¹ 13 1 006	2 76	3 106	-	-	-	8 824	-
Transportarbeiderforbundet	10 1 096	2 284	2 160	2 232	3 355	-	1 65	-
Treindustriarbeiderforbundet	6 171	-	1 59	-	1 29	-	4 83	-
Vernepleierforbundet	1 257	-	-	-	-	-	1 257	-
Til sammen	186 48 020	34 11 770	25 5 958	22 8 265	28 9 133	13 3 010	64 9 884	-

1) Omfatter medlemmer i Østfold og Akershus

2) 13 underavdelinger med 1006 medlemmer.

Tabell V, 1990

Medlemstallet geografisk fordelt

Forbund	AKERSHUS													
	Fylket	Asker	Bærum	Eidsvoll	Frogn	Nes	Skedsmo	Ski	Ullensaker	Øvrige komm. tils.				
Arbeiderbevegelsens Presseforbund	2	63	-	-	-	1	12	-	1	51	-	-	-	-
Forb. for Arb.l.ed. og Tekn. funksj.	5	550	-	-	1	145	-	-	2	265	-	-	-	2
Arbeidsmandsforbundet	1	1 739	-	-	-	-	-	-	1	1 739	-	-	-	-
Barnevernpedagogforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Elektriker- og Kraftst.forbundet	18	1 257	2	271	1	104	1	45	1	30	1	62	2	246
Fellesforbundet	27	8 312	-	-	4	3 127	4	925	-	1	700	5	2 053	4
Fengselstjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grafisk Forbund	2	88	-	-	1	22	-	-	-	1	66	-	-	-
Handel og Kontor i Norge	1	1 884	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Hotell- og Restaurantarb.forbundet	1	175	-	-	1	175	-	-	-	-	-	-	-	-
Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
N. Kantor og Organistforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kjemisk Industriarbeiderforbund	11	876	1	65	-	1	45	-	1	228	2	58	-	6
Kommuneforbundet	35	13 098	2	764	5	3 479	2	816	1	218	1	483	4	1 257
Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nærings- og Nyt.middel.arb.forbundet	7	444	-	-	1	90	-	-	1	24	2	58	1	71
Offisersforbundet	7	266	-	-	-	-	-	-	1	7	-	2	114	-
N. Olje- og Petr.kjem. Fagforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	145	-
Postforbundet	3	793	-	-	1	193	-	-	-	-	-	-	-	2
Den norske Postorganisasjon	3	972	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Sjømannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skolenes Landsforbund	6	190	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
Sosionomforbundet	1	388	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Tele og Dataforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjenestemannlaget	1 ¹⁾	2 162	-	-	5	403	-	1	48	1	49	4	397	2
Transportarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	885	4
Treindustriarbeiderforbundet	4	135	-	-	-	-	-	-	1	14	1	12	1	20
Vernepleierforbundet	1	296	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Tilsammen	152	33 668	5	1 100	17	7 451	11	2 118	5	315	6	1 332	26	6 486
														6
														802
														12 1 791
														84 12 273

1) 17 underavdelinger med 2 162 medlemmer.

Tabell V, 1990

Medlemstallet geografisk fordelt

Forbund	OSLO		HEDMARK																		
			Fylket		Hamar		Kongs- vinger		Elve- rum		Ring- saker		Stange		Åmot		Asnes		Øvrige komm. tils.		
	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	
Arbeiderbevegelsens Presseforbund	5	162	2	80	1	46	1	34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forb. for Arb.led. og Tekn.funksj.	4	2 616	7	429	1	120	1	52	1	20	1	90	-	-	-	-	-	-	-	3	147
Arbeidsmandsforbundet	1	2 442	2	1 398	1	1 167	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	231
Barnevernpedagogforbundet	2	604	1	71	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	71
Elektriker- og Kraftst.forbundet	5	3 819	12	1 534	2	337	1	322	2	498	1	38	1	43	1	26	-	-	4	270	
Fellesforbundet	16	17 326	46	11 524	4	857	3	2 456	2	401	5	2 635	3	364	1	88	1	189	27	4 534	
Fengselstjenestemannsforbundet	1 ¹⁾	710	2	82	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	82	
Grafisk Forbund	1	5 363	3	257	1	105	1	88	1	64	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Handel og Kontor i Norge	1	13 214	11	2 568	1	1 100	1	416	1	256	1	309	-	-	1	91	1	99	5	297	
Hotell- og Restaurantarb.forbundet	3	2 894	5	698	1	414	1	93	1	100	-	-	-	-	-	-	-	-	2	91	
Jernbaneforbundet	2 ²⁾	15 4 683	5 ⁵⁾	10 817	10	817	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
N. Kantor og Organistforbund	1 ¹⁾	93	1	70	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	70	
Kjemisk Industriarbeiderforbund	7	852	9	739	2	81	3	428	1	88	-	-	1	66	-	-	-	-	2	76	
Kommuneforbundet	76	31 889	31	9 655	4	1 387	2	975	2	936	1	897	3	1 642	1	199	2	320	16	3 299	
Lokomotivmannsforbundet	3 ³⁾	1 874	1	33	1	33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Musikerforbundet	2	964	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Nærings- og Nyt.middel.arb.forbundet	11	4 239	19	1 956	5	724	1	37	2	141	1	500	1	55	-	-	1	34	8	465	
Offisersforbundet	4	288	4	113	1	28	1	24	1	21	-	-	-	-	-	-	-	-	1	40	
N. Olje- og Petr.kjem. Fagforbund	5	848	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Postforbundet	9	3 947	1	400	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	400	
Den norske Postorganisasjon	7	3 575	1	431	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	431	
Sjømannsforbundet	1	2 238	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Skolenes Landsforbund	3	496	6	204	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	204	
Sosionomforbundet	1	1 090	1	126	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	126	
Tele og Dataforbundet	3	4 553	2	1 236	1	478	1	758	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Tjenestemannslaget	4 ⁴⁾	12 747	7 ⁷⁾	16 1 465	3	304	2	233	1	115	-	-	-	-	1	36	-	-	9	777	
Transportarbeiderforbundet	4	4 144	6	875	1	648	1	64	1	12	1	77	-	-	1	31	-	-	1	43	
Treindustriarbeiderforbundet	2	305	8	514	-	-	-	-	2	148	1	53	-	-	-	-	1	205	4	108	
Vernepleierforbundet	1	280	1	44	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	44	
Tilsammen	314	127 255	208	37 319	40	8 646	20	5 980	18	2 800	12	4 599	9	2 170	6	471	6	847	97	11 806	

1) Omfatter medlemmer i Oslo og Akershus. 2) Omfatter medlemmer i Oslo, Akershus, Østfold, Hedmark og Oppland. 3) Omfatter medlemmer i Oslo, Akershus og Østfold. 4) 112 underavdelinger med 10 598 medlemmer. 5) Omfatter medlemmer i Hedmark, Oppland og Møre og Romsdal. 6) Omfatter medlemmer i Hedmark og Oppland. 7) 15 underavdelinger med 1 286 medlemmer.

Tabell V, 1990

Medlemstallet geografisk fordelt

Forbund	OPPLAND											
	Fylket	Gjøvik	Lille- hammer	V.Toten	Ø. Toten	Øvrige komm. tlls.						
	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.						
Arbeiderbevegelsens Presseforbund	2	70	1	42	1	28	-	-	-	-	-	
Forb. for Arb.l.ed. og Tekn.funksj.	9	665	1	150	-	-	3	370	-	-	5	145
Arbeidsmandsforbundet	1	1 644	-	-	1	1 644	-	-	-	-	-	-
Barnevernpedagogforbundet	1	46	-	-	-	-	-	-	-	-	1	46
Elektriker- og Kraftst.forbundet	18	1 303	1	157	4	265	2	122	1	66	10	691
Fellesforbundet	30	9 285	5	1 968	2	588	2	2 479	1	129	20	4 123
Fengselstjenestemannsforbundet	2	21	1	14	-	-	-	-	-	-	1	7
Grafisk Forbund	6	545	1	285	1	76	1	59	-	-	3	125
Handel og Kontor i Norge	14	2 371	1	798	1	439	2	221	-	-	10	913
Hotell- og Restaurantarb.forbundet	7	898	1	192	1	238	-	-	-	-	5	468
Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
N. Kantor og Organistforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kjemisk Industriarbeiderforbund	8	362	-	-	1	60	-	-	-	-	7	302
Kommuneforbundet	27	8 396	2	1 370	3	1 452	2	682	1	673	19	4 219
Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Musikerforbundet	1	21	1	21	-	-	-	-	-	-	-	-
Nærings- og Nyt.middel.arb.forbundet	15	835	2	280	2	206	-	-	2	27	9	322
Offisersforbundet	2	27	-	-	1	21	-	-	-	-	1	6
N. Olje- og Petr.kjem. Fagforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Postforbundet	2	429	-	-	-	-	-	-	-	-	2	429
Den norske Postorganisasjon	2	560	-	-	-	-	-	-	-	-	2	560
Sjømannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skolenes Landsforbund	5	120	-	-	-	-	-	-	-	-	5	120
Sosionomforbundet	1	134	-	-	-	-	-	-	-	-	1	134
Tele og Dataforbundet	1	644	1	644	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjenestemannslaget	1)	15	1 068	1	62	2	259	-	1	19	11	728
Transportarbeiderforbundet	5	802	1	199	1	313	-	-	-	-	3	290
Treindustriarbeiderforbundet	12	976	2	152	1	154	-	-	-	-	9	670
Vernepleierforbundet	1	52	-	-	-	-	-	-	-	-	1	52
Til sammen	187	31 274	22	6 334	22	5 741	12	3 933	6	916	125	14 350

1) 15 underavdelinger med 1 068 medlemmer

Tabell V, 1990

Medlemstallet geografisk fordelt

Forbund	BUSKERUD													
	Fylket		Drammen		Kongsberg		Ringelike		Nedre-Eiker		Øvre-Eiker		Øvrige komm. tils.	
	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
Arbeiderbevegelsens Presseforbund	2	34	1	32	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
Forb. for Arb. led. og Tekn. funksj.	9	1 102	1	182	2	538	1	212	-	-	1	29	4	141
Arbeidsmandsforbundet	1	1 188	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1 188	-	-
Barnevernpedagogforbundet	1	65	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	65
Elektriker- og Kraftst. forbundet	14	897	-	-	2	90	2	147	-	-	1	54	9	606
Fellesforbundet	36	13 688	6	4 816	2	3 100	7	2 829	3	180	3	512	15	2 251
Fengselstjenestemannsforbundet	1	48	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	48
Grafisk Forbund	8	1 563	1	870	1	87	2	337	-	-	-	-	4	269
Handel og Kontor i Norge	5	2 221	1	1 609	1	71	1	280	-	-	-	-	2	261
Hotell- og Restaurantarb. forbundet	4	608	1	234	1	85	1	98	-	-	-	-	1	191
Jernbaneforbundet	1 ¹⁾	1 879	13	1 879	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
N. Kantor og Organistforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kjemisk Industriarbeiderforbund	18	2 541	5	908	-	-	-	-	1	410	2	178	10	1 045
Kommuneforbundet	27	10 133	10	4 029	1	722	1	1 285	1	598	1	492	13	3 007
Lokomotivmannsforbundet	2 ¹⁾	61	1	61	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nærings- og Nyt. middel. arb. forbundet	7	568	2	451	1	6	2	82	-	-	-	-	2	49
Offisersforbundet	4	79	-	-	1	12	3	67	-	-	-	-	-	-
N. Olje- og Petr. kjem. Fagforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Postforbundet	1	583	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	583
Den norske Postorganisasjon	1	858	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	858
Sjømannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skolenes Landsforbund	4	184	-	-	1	44	-	-	-	-	-	-	3	140
Sosionomforbundet	1	179	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	179
Tele og Dataforbundet	1	540	1	540	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjenestemannslaget	3 ¹⁾	1 071	-	-	2	158	3	400	-	-	-	-	8	513
Transportarbeiderforbundet	4	346	2	311	-	-	1	16	-	-	-	-	1	19
Treindustriarbeiderforbundet	7	198	1	54	1	13	1	46	-	-	-	-	4	83
Vernepleierforbundet	1	65	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	65
Tilsammen	184	40 497	48	15 976	16	4 926	25	5 779	5	1 188	9	2 453	83	10 175

1) Omfatter medlemmer i Buskerud, Akershus og Telemark

2) Omfatter medlemmer i Buskerud, Vestfold og Telemark

3) 12 underavdelinger med 936 medlemmer.

Tabell V, 1990

Medlemstallet geografisk fordelt

Forbund	VESTFOLD																
	Fylke		Borre		Holme- strand		Larvik		Sande- fjord		Tønsberg		Svelvik		Øvrige komm. tils.		
	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	
Arbeiderbevegelsens Presseforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forb. for Arb.led. og Tekn.funksj.	6	574	1	185	-	-	1	165	1	81	1	72	-	-	2	71	-
Arbeidsmandsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barnevernpedagogforbundet	1	73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	73	-
Elektriker- og Kraftst.forbundet	7	1 377	1	32	1	459	2	444	2	223	1	219	-	-	-	-	-
Fellesforbundet	24	10 459	2	1 640	1	1 031	6	2 347	4	1 663	6	3 175	2	291	3	312	-
Fengelstjenestemannsforbundet	3	188	1	35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	153	-
Grafisk Forbund	5	499	1	44	-	-	1	82	1	81	2	292	-	-	-	-	-
Handel og Kontor i Norge	4	1 240	1	331	-	-	1	244	1	248	1	417	-	-	-	-	-
Hotell- og Restaurantarb.forbundet	4	552	1	40	-	-	1	120	1	196	1	196	-	-	-	-	-
Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
N. Kantor og Organisasforbund	1)	1	87	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	87	-
Kjemisk Industriarbeiderforbund	11	1 322	1	18	2	75	4	280	1	837	2	52	-	-	1	60	-
Kommuneforbundet	17	6 994	1	826	2	598	2	1 300	2	1 221	2	1 718	1	171	7	1 160	-
Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Musikerforbundet	1	30	1	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nærings- og Nyt.middel.arb.forbundet	7	952	-	-	-	-	1	289	2	71	4	592	-	-	-	-	-
Offisersforbundet	3	126	1	62	-	-	1	42	-	-	-	-	-	-	1	22	-
N. Olje- og Petr.kjem. Fagforbund	3	118	1	12	-	-	-	-	2	106	-	-	-	-	-	-	-
Postforbundet	1	425	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	425	-
Den norske Postorganisasjon	1	475	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	475	-
Sjømannsforbundet	1	332	-	-	-	-	-	-	1	332	-	-	-	-	-	-	-
Skolenes Landsforbund	4	85	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	85	-
Sosionomforbundet	1	153	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	153	-
Tele og Dataforbundet	1	449	-	-	-	-	-	-	-	1	449	-	-	-	-	-	-
Tjenestemannslaget	2)	12	808	1	155	-	1	99	1	13	-	-	-	-	9	541	-
Transportarbeiderforbundet	6	201	1	17	1	3	2	58	1	5	1	120	-	-	-	-	-
Treindustriarbeiderforbundet	2	117	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	34	1	83	-
Vernepleierforbundet	1	84	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	84	-
Til sammen	127	27 720	15	3 427	7	2 168	23	5 488	20	5 077	22	7 302	4	496	36	3 784	-

1) Omfatter medlemmer i Vestfold og Buskerud

2) 12 underavdelinger med 808 medlemmer

Tabell V, 1990

Medlemmestallet geografisk fordelt

Forbund	TELEMARK													
	Fylket		Not- odden		Pors- grunn		Skien		Kragere		Tinn		Øvrige komm. tils.	
	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
Arbeiderbevegelsens Presseforbund	2	46	-	-	-	-	1	43	-	-	1	3	-	-
Forb. for Arb.led. og Tekn. funksj.	10	1 695	2	137	3	975	1	236	1	51	1	189	2	107
Arbeidsmandsforbundet	1	1 477	-	-	1	1 477	-	-	-	-	-	-	-	-
Barnevernpedagogforbundet	1	43	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	43
Elektriker- og Kraftst.forbundet	20	1 159	2	76	4	71	3	580	1	50	2	103	8	279
Fellesforbundet	18	6 523	1	257	1	675	3	2 889	3	691	1	134	9	1 877
Fengselstjenestemannsforbundet	2	24	-	-	-	-	-	-	1	13	-	-	1	11
Grafisk Forbund	4	455	1	13	1	333	-	-	1	104	1	5	-	-
Handel og Kontor i Norge	7	2 160	1	125	2	1 039	1	602	1	89	1	158	1	147
Hotell- og Restaurantarb.forbundet	5	532	1	62	1	162	1	156	-	-	1	44	1	108
Jernbaneforbundet	1	17	-	-	-	-	-	-	-	-	1	17	-	-
N. Kantor og Organistforbund	1)	65	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	65
Kjemisk Industriarbeiderforbund	16	6 071	5	803	5	4 422	2	233	1	68	2	524	1	21
Kommuneforbundet	21	8 923	1	656	1	1 643	3	1 808	1	397	1	512	14	3 907
Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Musikerforbundet	1	25	-	-	-	-	1	25	-	-	-	-	-	-
Nærings- og Nyt.middel.arb.forbundet	7	561	3	33	1	56	1	453	-	-	-	-	2	19
Offisersforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
N. Olje og Petr.kjem. Fagforbund	2	772	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	772
Postforbundet	1	466	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	466
Den norske Postorganisasjon	1	530	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	530
Sjømannsforbundet	1	110	-	-	1	110	-	-	-	-	-	-	-	-
Skolenes Landsforbund	3	120	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	120
Sosionomforbundet	1	93	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	93
Tele og Dataforbundet	2	429	-	-	-	-	1	314	-	-	-	-	1	115
Tjenestemannslaget	2)	11 690	1	32	-	-	1	14	-	-	-	-	9	644
Transportarbeiderforbundet	8	673	-	-	2	113	2	481	1	14	1	7	2	58
Treindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vernepleierforbundet	1	59	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	59
Til sammen	148	33 718	18	2 194	23	11 076	21	7 834	11	1 477	13	1 696	62	9 441

1) Omfatter medlemmer i Telemark, Aust- og Vest-Agder

2) 11 underavdelinger med 690 medlemmer

Tabell V, 1990

Medlemstallet geografisk fordelt

Forbund	AUST-AGDER													
	Fylket		Arendal		Grimstad		Risør		Lillesand		Tvedestrand		Øvrige komm. tils.	
	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
Arbeiderbevegelsens Presseforbund	1	4	-	-	-	-	1	4	-	-	-	-	-	-
Forb. for Arb.led. og Tekn.funksj.	4	251	1	139	-	-	-	-	1	53	-	-	2	59
Arbeidsmandsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barnevernpedagogforbundet	1	32	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	32
Elektriker- og Kraftst.forbundet	4	780	2	583	-	-	-	-	-	-	-	-	2	217
Fellesforbundet	15	3 190	4	1 739	1	577	2	378	2	88	3	222	3	208
Fengselstjenestemannsforbundet	1	34	1	34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grafisk Forbund	1	68	1	88	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Handel og Kontor i Norge	3	339	1	219	1	88	1	32	-	-	-	-	-	-
Hotell- og Restaurantarb.forbundet	1	157	1	157	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
N. Kantor og Organistforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kjemisk Industriarbeiderforbund	7	820	1	93	-	-	1	4	1	183	1	17	3	543
Kommuneforbundet	9	3 214	1	501	1	353	1	348	1	275	1	133	4	1 606
Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nærings- og Nyt.middel.arb.forbundet	3	148	2	123	1	23	-	-	-	-	-	-	-	-
Offisersforbundet	1	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	30
N. Olje- og Petr.kjem. Fagforbund	1	12	-	-	1	12	-	-	-	-	-	-	-	-
Postforbundet	1	205	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	205
Den norske Postorganisasjon	1	178	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	178
Sjømansforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skolenes Landsforbund	1	71	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	71
Sosionomforbundet	1	77	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	77
Tele og Dataforbundet	1	404	1	404	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjenestemannslaget	1) 8	421	-	-	1	17	-	-	-	-	-	-	7	404
Transportarbeiderforbundet	5	358	2	300	-	-	1	9	1	4	-	-	1	45
Treindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vernepleierforbundet	1	43	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	43
Til sammen	71	10 834	18	4 340	8	1 070	7	771	6	583	5	372	29	3 718

1) 7 underavdelinger med 402 medlemmer

Tabell V, 1990

Medlemstallet geografisk fordelt

Forbund	VEST-AGDER													
	Fylket		Farsund		Flekkefjord		Kr.sand		Mandal	Vennesla	Øvrige komm. til			
	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.		
Arbeiderbevegelsens Presseforbund														
Forb. for Arb. led. og Tekn.funksj.	4	489	-	-	-	-	1	338	1	87	-	-		
Arbeidsmandsforbundet	1	1 514	-	-	-	-	1	1 514	-	-	-	-		
Barneve. pedagogforbundet	1	65	-	-	-	-	-	-	-	-	1	65		
Elektriker- og Kraftst. forbundet	6	1 337	-	-	1	382	2	523	1	45	-	2	387	
Fellesforbundet	18	5 883	2	171	2	438	6	2 545	2	1 209	2	952	4	568
Fengselstjenestemannsforbundet	1	31	-	-	-	-	1	31	-	-	-	-	-	-
Grafisk Forbund	3	228	1	11	1	40	1	177	-	-	-	-	-	-
Handel og Kontor i Norge	5	989	1	41	1	61	1	735	1	109	-	-	1	43
Hotell- og Restaurantarb. forbundet	4	552	1	54	1	73	1	386	1	39	-	-	-	-
Jernbaneforbundet	1)	9	418	-	-	-	-	9	418	-	-	-	-	-
N. Kantor og Organistforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kjemisk Industriarbeiderforbund	9	2 309	1	617	1	30	4	1 350	-	-	-	-	3	312
Kommuneforbundet	17	5 047	1	219	1	388	6	1 827	1	645	1	361	7	1 607
Lokomotivmannsforbundet	1)	1	67	-	-	-	-	1	67	-	-	-	-	-
Musikerforbundet	1	55	-	-	-	-	1	55	-	-	-	-	-	-
Nærings- og Nyt.middel.arb.forbundet	4	591	-	-	1	13	3	578	-	-	-	-	-	-
Offisersforbundet	3	173	1	7	-	-	2	166	-	-	-	-	-	-
N. Olje- og Petr.kjem. Fagforbund	1	44	-	-	-	-	1	44	-	-	-	-	-	-
Postforbundet	1	405	-	-	-	-	1	405	-	-	-	-	-	-
Den norske Postorganisasjon	1	450	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	450	-
Sjømannsforbundet	1	319	-	-	-	-	1	319	-	-	-	-	-	-
Skolenes Landsforbund	3	73	-	-	-	-	1	50	1	18	-	-	1	5
Sosionomforbundet	1	99	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	99
Tele og Dataforbundet	1	363	-	-	-	-	1	363	-	-	-	-	-	-
Tjenestemannslaget	2)	10	779	1	63	-	3	409	-	-	-	-	6	307
Transportarbeiderforbundet	4	405	-	-	-	-	2	378	-	-	-	-	2	27
Treindustriarbeiderforbundet	1	17	-	-	1	17	-	-	-	-	-	-	-	-
Vernepleierforbundet	1	54	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	54
Tilsammen	112	22 756	9	1 183	10	1 442	50	12 678	8	2 152	3	1 313	32	3 988

1) Omfatter Telemark, Aust- og Vest-Agder

2) 10 underavdelinger med 779 medlemmer

Tabell V, 1990

Medlemstallet geografisk fordelt

Forbund	ROGALAND							
	Fylket	Eiger- sund	Hauge- sund	Sandnes	Stav- anger	Karmøy	Sauda	Øvrige komm. tils.
	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.
Arbeiderbevegelsens Presseforbund	1	30	-	-	-	-	-	-
Forb. for Arb.led. og Tekn.funksj.	9	1 344	1	150	1	24	1	161
Arbeidsmandsforbundet	2	2 815	-	-	-	-	1	732
Barnevernpedagogforbundet	1	215	-	-	-	-	1	2 488
Elektriker- og Kraftst.forbundet	8	2 123	-	1	194	-	3	1 423
Fellesforbundet	24	14 466	2	676	3	2 306	3	2 487
Fengselstjenestemannsforbundet	5	189	-	1	13	-	2	51
Grafisk Forbund	2	1 151	-	1	152	-	1	999
Handel og Kontor i Norge	6	3 333	1	175	1	496	1	2 383
Hotell- og Restaurantarb.forbundet	3	918	-	1	235	-	1	653
Jernbaneforbundet	10	521	-	1	67	-	9	454
N Kantor og Organistforbund	1	62	-	-	-	-	-	-
Kjemisk Industriarbeiderforbund	9	3 126	1	143	-	1	244	2
Kommuneforbundet	41	12 386	2	423	5	1 617	2	1 625
Lokomotivmannsforbundet	1	55	-	-	-	-	1	55
Musikerforbundet	1	142	-	-	-	-	1	142
Nærings- og Nyt.middel.arb.forbundet	17	1 787	1	77	3	219	6	1 336
Offisersforbundet	1	126	-	-	-	-	1	126
N. Olje- og Petr.kjem. Fagforbund	62	4 278	-	1	221	3	385	52
Postforbundet	2	1 031	-	1	365	-	1	666
Dennorske Postorganisasjon	1	514	-	-	-	-	-	-
Sjømannsforbundet	1	1 163	-	-	-	-	1	1 163
Skolenes Landsforbund	7	101	-	-	-	-	-	-
Sosionomforbundet	1	311	-	-	-	-	-	-
Teleog Dataforbundet	3	1 078	-	1	318	-	1	680
Tjenestemannslaget	1)	21	1 728	-	1	24	6	410
Transportarbeiderforbundet	7	1 031	1	45	2	189	2	184
Treindustriarbeiderforbundet	4	296	1	6	1	5	-	1
Vernepleierforbundet	1	202	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	252	56 524	10	1 695	24	6 423	13	5 110
							112	29 067
							11	3 288
							7	1 317
							75	9 624

1) 20 underavdelinger med 1 697 medlemmer

Tabell V, 1990

Medlemstallet geografisk fordelt

Forbund	HORDALAND																	
	Fylket		Bergen		Kvam		Kvinnherad		Odda		Stord		Vaksdal		Voas		Øvrige komm. tils.	
	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
Arbeiderbevegelsens Presseforbund	2	31	1	25	-	-	-	-	1	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Forb. for Arb. led. og Tekn. funksj.	7	1 109	1	664	-	-	1	20	1	12	1	218	2	63	-	-	1	132
Arbeidsmandsforbundet	1	3 365	1	3 365	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barnevernpedagogforbundet	1	165	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	185
Elektriker- og Kraftst. forbundet	11	3 209	2	2 129	1	37	1	170	2	131	1	530	1	19	1	82	2	111
Fellesforbundet	40	17 244	13	11 232	3	245	1	390	2	220	2	2 710	1	654	1	382	17	1 411
Fengselstjenestemannsforbundet	2	177	1	155	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	22
Grafisk Forbund	3	1 035	1	1 010	-	-	-	-	1	16	-	-	-	-	1	9	-	-
Handel og Kontor i Norge	7	4 772	2	3 966	-	-	-	-	1	169	1	197	-	-	1	372	2	68
Hotell- og Restaurantarb. forbundet	6	1 783	3	1 514	-	-	-	-	1	82	1	79	-	-	1	128	-	-
Jernbaneforbundet	1)	11 814	11	814	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
N. Kantor og Organistforbund	1)	1 102	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	102
Kjemisk Industriarbeiderforbund	12	3 129	2	450	1	435	1	518	3	1 374	-	-	-	1	9	4	343	-
Kommuneforbundet	61	17 834	28	10 338	1	199	2	734	1	623	1	431	1	249	1	594	26	4 668
Lokomotivmannsforbundet	2)	1 150	1	150	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Musikerforbundet	1	206	1	206	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nærings- og Nyt. middel. arb. forbundet	24	2 426	7	1 672	-	-	1	40	1	4	1	18	1	159	2	173	11	360
Offisersforbundet	5	463	4	457	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	8	-	-
N. Olje- og Petr. kjem. Fagforbund	19	1 423	11	858	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	565
Postforbundet	1	1 150	1	1 150	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dennorske Postorganisasjon	2	1 504	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1 504
Sjømannsforbundet	1	1 193	1	1 193	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skolens Landsforbund	6	361	1	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	334
Sosionomforbundet	1	301	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	301
Tele og Dataforbundet	3	1 523	1	1 232	-	-	-	-	-	-	1	180	-	-	-	-	1	111
Tjenestemannslaget	3)	25 3290	17	2 545	-	-	-	-	-	-	2	46	-	1	100	5	599	-
Transportarbeiderforbundet	6	1 634	3	1 574	-	-	-	-	-	-	1	23	-	1	10	1	27	-
Treindustriarbeiderforbundet	7	241	1	46	1	48	-	-	1	16	-	-	1	12	-	-	3	119
Vernepleierforbundet	1	270	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	270
Tilsammen	268	70 904	115	46 770	7	964	7	1 872	15	2 633	12	4 432	7	1 156	12	1 865	93	11 212

1) Omfatter Hordaland og Sogn og Fjordane

2) Omfatter Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal

3) 24 underavdelinger med 2 752 medlemmer

Tabell V, 1990

Medlemstallet geografisk fordelt

Forbund	SOGN OG FJORDANE															
	Fylket		Flora		Førde		Høyanger		Sogndal		Vågsøy		Årdal		Øvrige komm. tils.	
	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
Arbeiderbevegelsens Presseforbund	2	18	1	9	-	-	1	9	-	-	-	-	-	-	-	-
Forb. for Arb.led. og Tekn.funksj.	4	426	-	-	-	-	1	87	-	-	-	-	1	256	2	83
Arbeidsmandsforbundet	1	1 017	-	-	1	1 017	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barnevernpedagogforbundet	1	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	36
Elektriker- og Kraftst.forbundet	12	588	1	103	1	103	1	41	1	48	1	27	1	72	6	194
Fellesforbundet	27	2 837	2	707	1	365	-	-	2	75	-	-	2	144	20	1 546
Fengselstjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grafisk Forbund	1	132	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	132
Handel og Kontor i Norge	12	1 118	1	103	1	244	1	100	1	182	1	53	1	190	6	246
Hotell- og Restaurantarb.frbundet	4	192	-	-	1	71	-	-	1	38	-	-	1	46	1	37
Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
N. Kantor og Organistforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kjemisk Industriarbeiderforbund	11	2 954	1	23	1	11	2	836	-	-	1	74	2	1 594	4	416
Kommuneforbundet	29	4 891	1	592	2	356	2	413	2	289	1	254	1	391	20	2 596
Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nærings- og Nyt.middel.arb.forbundet	17	1 042	1	128	2	121	1	5	2	146	2	329	-	-	9	313
Offisersforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
N. Olje- og Petr.kjem. Fagforbund	1	15	1	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Postforbundet	1	298	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	298
Den norske Postorganisasjon	1	386	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	386
Sjømannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skolenes Landsforbund	1	26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	26
Sosionomforbundet	1	70	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	70
Tele og Dataforbundet	1	451	-	-	1	451	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjenestemannslaget	1)	11 432	-	-	-	-	-	-	1	16	-	-	-	-	10	416
Transportarbeiderforbundet	3	435	1	48	-	-	-	-	1	84	-	-	-	-	1	323
Treindustriarbeiderforbundet	4	79	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5	-	-	3	74
Vernepleierforbundet	1	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	31
Tilsammen	146	17 474	10	1 728	11	2 739	9	1 491	11	858	7	742	9	2 693	89	7 223

1) 10 underavdelinger med 323 medlemmer

Tabell V, 1990

Medlemstallet geografisk fordelt

Forbund	MØRE OG ROMSDAL																
	Fylket		Kristian- sund		Molde		Ålesund		Rauma		Sunndal		Volda		Øvrige komm. tils.		
	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	
Arbeiderbevegelsens Presseforbund	2	24	1	18	-	-	-	-	-	-	1	6	-	-	-	-	-
Forb. for Arb.led. og Tekn.funksj.	9	662	1	79	1	31	1	88	-	-	1	180	-	-	5	284	
Arbeidsmandsforbundet	1	2 159	-	-	1	2 159	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Barnevernpedagogforbundet	1	151	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	151	
Elektriker- og Kraftst.forbundet	14	1 216	1	105	3	571	1	112	1	35	2	232	-	-	6	161	
Fellesforbundet	28	9 341	2	1 301	3	1 314	3	968	1	129	1	162	1	186	17	5 281	
Fengselstjenestemannsforbundet	2	30	-	-	1	14	1	16	-	-	-	-	-	-	-	-	
Grafisk Forbund	4	274	1	59	1	56	1	142	-	-	1	17	-	-	-	-	
Handel og Kontor i Norge	12	2 389	1	586	1	349	1	693	1	31	2	241	1	125	5	364	
Hotell- og Restaurantarb.forbundet	4	605	1	146	1	120	1	288	-	-	1	51	-	-	-	-	
Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
N. Kantor og Organistforbund	1	45	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	45	
Kjemisk Industriarbeiderforbund	9	1 811	1	176	1	50	1	208	1	34	1	1 200	-	-	4	143	
Kommuneforbundet	48	9 462	5	1 327	5	1 281	4	1 572	1	151	1	400	2	331	30	4 400	
Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Musikerforbundet	1	34	-	-	-	-	1	34	-	-	-	-	-	-	-	-	
Nærings- og Nytt.middel.arb.forbundet	16	1 260	1	176	1	219	2	350	2	45	-	-	-	-	10	470	
Officersforbundet	1	3	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
N. Olje- og Petr.kjem. Fagforbund	2	34	2	34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Postforbundet	3	677	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	677	
Den norske Postorganisasjon	3	728	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	728	
Sjømannsforbundet	3	2 180	1	23	-	-	1	2 144	-	-	-	-	-	-	1	13	
Skolenes Landsforbund	4	106	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	106	
Sosionomforbundet	1	149	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	149	
Tele og Dataforbund	3	599	1	157	1	159	1	283	-	-	-	-	-	-	-	-	
Tjenestemannslaget	1) 14	808	1	20	2	52	1	27	1	22	-	-	1	40	8	647	
Transportarbeiderforbundet	11	990	3	227	2	166	3	430	-	-	-	-	1	25	2	142	
Treindustriarbeiderforbundet	17	1 726	-	-	1	39	1	137	2	15	-	-	-	-	13	1 535	
Vernepleierforbundet	1	65	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	65	
Tilsammen	215	37 528	23	4 434	26	6 583	24	7 492	10	462	11	2 489	6	707	115	15 361	

1) 14 underavdelinger med 808 medlemmer

Tabell V, 1990

Medlemstallet geografisk fordelt

Forbund	SØR-TRØNDELAG													
	Fylket		Tr.heim		Oppdal		Orkdal		Røros		Ørland		Øvrige komm. tils.	
	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
Arbeiderbevegelsens Presseforbund	3	43	1	30	1	4	-	-	1	9	-	-	-	-
Forb. for Arb.led. og Tekn.funksj.	8	885	1	480	-	-	1	25	1	12	-	-	3	188
Arbeidsmandsforbundet	2	2 435	1	2 253	-	-	-	-	-	-	-	-	1	182
Barnevernpedagogforbundet	1	96	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	96
Elektriker- og Kraftst.forbundet	12	1 420	1	874	1	37	1	33	1	40	-	-	8	436
Fellesforbundet	31	8 229	9	6 115	1	97	1	125	4	441	-	-	18	1 451
Fengselstjenestemannsforbundet	1	84	1	84	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grafisk Forbund	3	916	1	834	-	-	1	68	1	14	-	-	-	-
Handel og Kontor i Norge	10	5 380	2	4 351	1	121	1	290	1	180	1	119	4	319
Hotell- og Restaurantarb.forbundet	5	1 822	3	1 408	1	101	-	-	1	113	-	-	-	-
Jernbaneforbundet	14	1 885	14	1 885	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
N. Kantor og Organistforbund	1)	83	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	83
Kjemisk Industriarbeiderforbund	8	945	2	390	-	-	2	335	-	-	-	-	4	220
Kommuneforbundet	39	13 320	17	8 415	1	227	1	692	1	244	1	179	18	3 563
Lokomotivmannsforbundet	1)	272	1	272	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Musikerforbundet	1	202	1	202	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nærings- og Nyt.middel.arb.forbundet	25	2 573	8	2 118	1	35	1	6	1	7	-	-	14	407
Offisersforbundet	4	252	2	138	-	-	-	-	-	-	2	114	-	-
N. Olje- og Petr.kjem. Fagforbund	3	77	3	77	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Postforbundet	1	1 023	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1 023
Den norske Postorganisasjon	1	942	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	942
Sjømannsforbundet	1	330	1	330	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skolenes Landsforbund	6	315	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	315
Sosionomforbundet	1	343	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	343
Tele og Dataforbundet	1	984	1	984	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjenestemannslaget	2)	29	3 607	20	2 459	-	-	-	-	-	1	176	8	972
Transportarbeiderforbundet	4	1 413	2	1 301	-	-	-	-	-	-	-	-	2	112
Treindustriarbeiderforbundet	4	80	1	18	1	28	-	-	-	-	-	-	2	36
Vernepleierforbundet	1	199	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	199
Tilsammen	219	49 755	93	35 018	8	848	9	1 574	12	1 060	5	588	92	10 887

1) Omfatter medlemmer i Sør- og Nord-Trøndelag

2) 25 underavdelinger med 2 586 medlemmer

Tabell V, 1990

Medlemstallet geografisk fordelt

Forbund	NORD-TRØNDELAG													
	Fylket		Namsos		Steinkjer		Levanger		Stjørdal		Verdal		Øvrige komm. tils.	
	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
Arbeiderbevegelsens Presseforbund	2	29	1	19	-	-	-	-	1	10	-	-	-	-
Forb. for Arb.led. og Tekn.funksj.	5	304	-	-	1	69	1	125	-	-	-	-	3	110
Arbeidsmandsforbundet	2	1 874	-	-	1	1 566	-	-	-	-	-	-	1	308
Barnevernpedagogforbundet	1	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	30
Elektriker- og Kraftst.forbundet	7	1 003	1	215	2	509	1	30	1	51	1	173	1	25
Fellesforbundet	29	5 927	3	740	4	869	2	782	-	-	2	476	18	3 060
Fengselstjenestemannsforbundet	1	9	-	-	-	-	-	-	-	-	1	9	-	-
Grafisk Forbund	3	165	1	53	1	93	1	19	-	-	-	-	-	-
Handel og Kontor i Norge	6	1 938	1	314	1	551	1	266	1	357	1	393	1	57
Hotell- og Restaurantarb.forbundet	5	564	1	66	1	137	1	55	1	222	1	84	-	-
Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
N. Kantor og Organistforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kjemisk Industriarbeiderforbund	8	660	1	20	1	8	1	55	1	189	-	-	4	388
Kommuneforbundet	20	6 318	2	1 095	1	750	2	974	1	577	1	489	13	2 433
Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nærings- og Nyt.middel.arb.forbundet	14	772	2	122	2	153	2	89	1	22	2	153	5	233
Offisersforbundet	3	105	-	-	1	37	1	8	1	60	-	-	-	-
N. Olje- og Petr.kjem. Fagforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Postforbundet	1	355	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	355
Den norske Postorganisasjon	1	327	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	327
Sjømannsforbundet	1	26	1	28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skolens Landsforbund	5	80	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	80
Sosionomforbundet	1	106	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	106
Tele og Dataforbundet	1	384	-	-	1	384	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjenestemannslaget	1) 12	824	-	-	2	138	3	155	2	192	-	-	5	339
Transportarbeiderforbundet	7	312	2	80	2	65	-	-	1	15	-	-	2	152
Treindustriarbeiderforbundet	1	69	-	-	1	69	-	-	-	-	-	-	-	-
Vernepleierforbundet	1	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	36
Til sammen	137	22 217	16	2 750	22	5 398	16	2 558	11	1 695	9	1 777	63	8 039

1) 12 underavdelinger med 824 medlemmer

Tabell V, 1990

Medlemstallet geografisk fordelt

Forbund	NORDLAND												Øvrige komm. tils.							
	Fylket	Bodø	Narvik	Andøy	Brønnøy	Fauske	Rana	Vefsn	Vågan											
	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.							
Arbeiderbevegelsens Prøseforbund	4	78	1	25	1	20	-	-	-	-	1	18	1	17	-	-	-	-		
Forb. for Arb. led. og Tekn. funksj.	13	1 008	1	58	1	133	-	-	-	1	18	1	387	1	90	1	28	7	294	
Arbeidsmandsforbundet	4	4 222	-	-	-	-	-	-	1	447	2	3 659	-	-	-	-	-	1	116	
Barnevernpedagogforbundet	1	33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	33	
Elektriker- og Kraftst. forbundet	22	1 694	2	274	1	140	-	1	28	2	164	3	479	2	87	-	-	11	524	
Fellesforbundet	37	7 838	1	491	3	624	1	143	-	1	101	2	3 017	5	590	-	-	24	2 872	
Fengselstjenestemannsforbundet	1	32	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	32	
Grafisk Forbund	7	281	1	99	1	67	-	1	11	-	1	37	1	30	1	24	1	1	13	
Handel og Kontor i Norge	21	3 305	1	719	1	347	1	71	1	107	1	241	1	811	1	322	1	114	13	773
Hotell- og Restaurantarb. forbundet	13	1 310	1	342	1	158	1	46	1	40	1	147	1	228	1	132	1	47	5	172
Jernbaneforbundet	2	292	-	-	2	292	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
N. Kantor og Organistforbund	1	47	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	47	
Kjemisk Industriarbeiderforbund	17	2 349	1	32	1	9	-	1	2	-	2	342	1	881	1	13	10	1	1 070	
Kommuneforbundet	56	12 948	3	1 372	3	1 308	1	349	-	1	545	3	1 152	2	741	1	484	42	8 995	
Lokomotivmannsforbundet	2	85	-	2	85	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Nærings- og Nyt. middel. arb. forbundet	32	1 518	1	227	1	70	1	34	3	83	1	3	1	88	1	124	2	94	21	797
Offisersforbundet	8	605	1	401	2	12	1	75	-	-	-	-	-	1	6	-	-	3	111	
N. Olje- og Petr. kjem. Fagforbund	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
Postforbundet	3	829	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	287	-	-	-	-	-	2	542
Den norske Postorganisasjon	3	954	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	954	
Sjømannsforbundet	5	285	1	102	1	87	-	-	1	30	-	-	-	-	-	-	-	2	88	
Skolenes Landsforbund	9	268	-	-	-	-	-	-	-	1	22	1	64	-	-	-	-	7	182	
Sosionomforbundet	1	222	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	222	
Tele og Dataforbundet	3	839	1	365	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	474	
Tjenestemannlaget	1) 41	2 713	9	739	8	479	1	227	1	85	1	22	2	95	1	48	-	20	1 018	
Transportarbeiderforbundet	16	1 338	2	228	3	817	1	8	2	38	1	93	2	144	2	58	1	25	2	129
Treindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Vernepleierforbundet	1	84	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	84	
Til sammen	324	45 154	27	5 474	30	4 408	8	951	12	422	12	1 803	24	10 802	20	3 124	9	629	182	17 541

1) 41 underavdelinger med 2 713 medlemmer

Tabell V, 1990

Medlemstallet geografisk fordelt

Forbund	TROMS													
	Fylket		Harstad		Tromsø		Bardu		Lenvik		Målselv		Øvrige komm. tils.	
	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
Arbeiderbevegelsens Presseforbund	1	43	-	-	1	43	-	-	-	-	-	-	-	-
Forb. for Arbled. og Tekn.funksj.	5	220	1	34	1	56	-	-	1	38	-	-	2	92
Arbeidsmandsforbundet	2	1 294	-	-	1	1 209	-	-	-	-	-	-	1	85
Barnevev pedagogforbundet	1	41	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	41
Elektriker- og Kraftst.forbundet	7	936	2	215	2	547	1	118	-	-	-	-	2	56
Fellesforbundet	14	2 873	2	757	2	1 234	-	-	2	250	1	147	7	485
Fengselstjenestemannsforbundet	1	24	-	-	1	24	-	-	-	-	-	-	-	-
Grafisk Forbund	3	203	1	61	1	116	1	28	-	-	-	-	-	-
Handel og Kontor i Norge	8	1 936	1	438	1	915	1	128	1	205	1	111	3	139
Hotell- og Restaurantarb. forbundet	3	802	1	187	1	534	-	-	-	-	1	81	-	-
Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
N. Kantor og Organistforbund	1)	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	37
Kjemisk Industriarbeiderforbund	7	262	1	40	2	41	-	-	1	117	-	-	3	64
Kommuneforbundet	35	8 077	2	279	6	2 876	1	150	1	452	1	326	24	3 994
Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Musikerforbundet	2	121	1	68	1	53	-	-	-	-	-	-	-	-
Nærings- og Nyt.middel.arb.forbundet	17	1 804	1	233	3	578	-	-	1	53	1	116	11	624
Offisersforbundet	7	382	1	36	1	60	1	92	-	-	3	184	1	10
N. Olje- og Petr.kjem. Fagforbund	1	42	1	42	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Postforbundet	2	526	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	526
Den norske Postorganisasjon	2	607	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	607
Sjømannsforbundet	1	1 560	-	-	1	1 560	-	-	-	-	-	-	-	-
Skolens Landsforbund	7	235	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	235
Sosionomforbundet	1	126	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	126
Tele og Dataforbundet	2	761	1	352	1	409	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjenestemannslaget	2)	2 284	2	287	9	773	2	534	1	23	1	81	8	586
Transportarbeiderforbundet	4	401	1	78	2	135	-	-	1	188	-	-	-	-
Treindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vernepleierforbundet	1	146	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	146
Til sammen	158	25 543	19	3 107	37	11 163	7	1 048	9	1 326	9	1 046	77	7 853

1) Omfatter medlemmer i Troms og Finnmark

2) 22 underavdelinger med 1 872 medlemmer

Tabell V, 1990

Medlemstallet geografisk fordelt

Forbund	FINNMARK																		
	Fylket	Hammer- fest	Vadse	Varde	Alta	Nord- kapp	Sør- Varanger	Øvrige komm. tils.											
	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.										
Arbeiderbevegelsens Presseforbund	2	32	1	18	1	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forb. for Arb.led. og Tekn.funksj.	10	312	1	53	1	23	1	9	2	19	1	24	1	100	3	84	-	-	-
Arbeidsmandsforbundet	2	1 979	-	-	-	-	-	-	1	1 048	-	-	1	931	-	-	-	-	-
Barnevernpedagogforbundet	1	66	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	88	-	-	-
Elektriker- og Kraftst.forbundet	8	411	1	66	2	127	-	-	1	76	1	30	1	51	2	59	-	-	-
Fellesforbundet	10	1 000	2	303	2	34	1	22	1	284	1	4	1	294	2	59	-	-	-
Fengselstjenestemannsforbundet	1	28	-	-	1	28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grafisk Forbund	3	76	1	29	1	36	-	-	1	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Handel og Kontor i Norge	10	917	1	203	1	123	1	20	1	272	1	11	1	169	4	119	-	-	-
Hotell- og Restaurantarb.forbundet	5	333	1	93	1	48	-	-	1	99	1	34	1	59	-	-	-	-	-
Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
N. Kantor og Organistforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kjemisk Industriarbeiderforbund	5	80	1	7	1	52	-	-	1	8	-	-	-	-	2	15	-	-	-
Kommuneforbundet	25	5 027	3	916	2	482	1	338	2	667	1	268	2	743	14	1 593	-	-	-
Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nærings- og Nyt.middelarb.forbundet	23	1 593	2	388	2	86	1	124	1	117	2	119	2	15	13	744	-	-	-
Offisersforbundet	7	86	-	-	-	-	1	5	1	4	1	10	1	12	3	55	-	-	-
N. Olje- og Petr.kjem. Fagforbund	2	19	2	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Postforbundet	2	253	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	253	-	-	-
Den norske Postorganisasjon	2	377	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	377	-	-	-
Sjømannsforbundet	1	177	1	177	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skolens Landsforbund	8	129	-	1	21	1	34	1	12	-	-	1	20	4	42	-	-	-	-
Sosionomforbundet	1	72	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	72	-	-	-
Tele og Dataforbundet	2	313	1	211	1	102	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjenestemannslaget	1) 22	1 200	1	11	2	125	2	96	2	113	1	12	3	83	11	760	-	-	-
Transportarbeiderforbundet	4	217	2	197	1	11	1	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Treindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vernepleierforbundet	1	32	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	32	-	-	-
Til sammen	157	14 753	21	2 693	20	1 312	10	657	16	2 750	10	512	15	2 477	65	4 352	-	-	-

1) 22 underavdelinger med 1 200 medlemmer

Tabell V, 1990

Medlemstallet geografisk fordelt

	DI ERSE										
	Svalbard og Jan Mayen		Utlandet		Landsomf. avdelinger		Direkte medlemmer		Riket		
	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	
Arbeiderbevegelsens Presseforbund	-	-	-	-	-	-	-	73	-	41	945
Forb. for Arb. led. og Tekn. funksj.	-	-	-	-	1	23	-	164	-	133	16 023
Arbeidsmandsforbundet	1	413	-	-	-	-	-	7	-	27	34 572
Barnevernpedagogforbundet	-	-	1	8	-	-	-	-	-	20	1 932
Elektriker- og Kraftst. forbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	216	27 805
Fellesforbundet	-	-	-	-	-	-	-	12	-	507	171 821
Fengselstjenestemannsforbundet	-	-	-	-	2	86	-	414	-	31	2 274
Grafisk Forbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	67	14 908
Handel og Kontor i Norge	-	-	-	-	5	2 073	-	289	-	154	57 351
Hotell- og Restaurantarb. forbundet	-	-	-	-	-	-	-	753	-	87	16 563
Jernbaneforbundet	-	-	-	-	2	48	-	9 547	-	87	20 921
N. Kantor og Organistforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	776
Kjemisk Industriarbeiderforbund	-	-	-	-	-	-	-	571	-	200	35 550
Kommuneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	645	198 882
Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	885	-	9	2 462
Musikerforbundet	-	-	-	-	4	354	-	-	-	19	2 185
Nærings- og Nyt. middel. arb. forbundet	-	-	-	-	-	-	-	8 196	-	271	35 119
Officersforbundet	-	-	-	-	-	-	-	832	-	70	4 226
N. Olje- og Petr. kjem. Fagforbund	-	-	-	-	-	-	-	109	-	103	7 792
Postforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	37	14 378
Den norske Postorganisasjon	-	-	-	-	-	-	-	740	-	35	15 511
Sjømannsforbundet	-	-	3	18	-	-	-	1 740	-	22	11 845
Skolenes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	94	3 273
Sosionomforbundet	-	-	1	14	-	-	-	352	-	20	4 562
Tele og Dataforbundet	-	-	-	-	6	726	-	-	-	38	16 691
Tjenestemannslaget	-	-	1	476	1)45	2 363	-	1 155	2)	481	43 097
Transportarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	10	-	114	16 679
Treindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	211	-	79	5 133
Vernepleierforbundet	-	-	1	11	-	-	-	-	-	20	2 310
Til sammen	1	413	7	527	65	5 673	-	26 060	-	3 638	785 586

1) 13 underavdelinger med 300 medlemmer

2) 427 underavdelinger med 36 265 medlemmer

Tabell VI, 1990 Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Forbund	1. ØSTFOLD				2. AKERSHUS				3. OSLO				4. HEDMARK			
	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av	medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av	medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av	medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av	medl. i alt
	Herav:				Herav:				Herav:				Herav:			
	I alt	Menn	Kv.	I alt	Menn	Kv.	I alt	Menn	Kv.	I alt	Menn	Kv.	I alt	Menn	Kv.	
Arbeiderbevegelsens Presseforbund	85	79	6	7.1	63	50	13	20.8	162	113	49	30.2	80	59	21	26.3
Forb. for Arb.led. og Tekn.funksj.	1 395	1 321	74	5.3	550	510	40	7.3	2 818	2 387	229	8.8	429	418	13	3.0
Arbeidsmandsforbundet	1 590	863	727	45.7	1 739	1 244	495	28.5	2 442	1 577	865	35.4	1 398	1 045	353	25.3
Barnevernspedagogforbundet	70	23	47	67.1	-	-	-	-	804	153	451	74.7	71	24	47	86.2
Elektriker- og Kraftst.forbundet	1 742	1 678	86	3.8	1 257	1 229	28	2.2	3 819	3 757	62	1.6	1 534	1 467	67	4.4
Fellesforbundet	15 864	13 328	2 536	16.0	8 312	7 273	1 039	12.5	17 328	14 795	2 531	14.8	11 524	10 407	1 117	9.7
Fengselstjenestemannsforbundet	63	49	14	22.2	-	-	-	-	710	482	228	32.1	82	65	17	20.7
Grafisk Forbund	1 607	1 048	559	34.8	88	67	21	23.9	5 363	3 903	1 460	27.2	257	200	57	22.2
Handel og Kontor i Norge	2 915	665	2 250	77.2	1 884	397	1 487	78.9	13 214	4 508	8 706	65.9	2 568	674	1 894	73.8
Hotell- og Restaurantarb.forbundet	615	77	538	87.5	175	15	160	91.4	2 894	1 265	1 629	56.3	698	65	633	90.7
Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	4 683	4 683	-	-	817	817	-	-
N. Kantor og Organistforbund	85	54	31	34.5	-	-	-	-	93	59	34	36.6	70	44	26	37.1
Kjemisk Industriarbeiderforbund	3 771	2 705	1 066	28.3	876	626	250	28.5	852	443	409	48.0	739	409	330	44.7
Kommuneforbundet	11 270	2 933	8 337	74.0	13 098	3 551	9 547	72.9	31 889	14 373	17 516	54.9	9 655	2 149	7 506	77.7
Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	874	862	12	1.4	33	33	-	-
Musikerforbundet	31	30	1	3.2	-	-	-	-	964	686	278	28.8	-	-	-	-
Nærings- og Nyt.middelarb.forbundet	2 056	1 102	954	46.4	444	170	274	81.7	4 239	2 833	1 406	33.2	1 956	1 149	807	41.3
Offisersforbundet	270	287	3	1.1	286	259	7	2.8	288	280	8	2.8	113	112	1	0.9
N. Olje- og Petr.kjem. Fagforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	848	868	180	21.2	-	-	-	-
Postforbundet	583	390	193	33.1	793	472	321	40.5	3 947	2 158	1 789	45.3	400	272	128	32.0
Den norske Postorganisasjon	603	127	476	78.9	972	182	790	81.3	3 575	1 183	2 392	86.9	431	120	311	72.2
Sjømannsforbundet	174	174	-	-	-	-	-	-	2 238	2 238	-	-	-	-	-	-
Skolenes Landsforbund	109	94	15	13.8	190	139	51	26.8	498	332	164	33.1	204	151	53	26.0
Sosionomforbundet	177	42	135	78.3	388	87	281	76.4	1 090	259	831	78.2	126	30	96	76.2
Tele og Dataforbundet	415	301	114	27.5	-	-	-	-	4 553	2 959	1 594	35.0	1 238	797	439	35.5
Tjenestemannslaget	1 006	449	557	55.4	2 162	1 017	1 145	53.0	12 747	5 064	7 683	60.3	1 465	540	925	63.1
Transportarbeiderforbundet	1 096	995	101	9.2	-	-	-	-	4 144	3 708	438	10.4	875	658	219	25.0
Treindustriarbeiderforbundet	171	131	40	23.4	135	89	46	34.1	305	143	162	53.1	514	335	179	34.8
Vernepleierforbundet	257	53	204	79.4	296	56	240	81.1	280	63	217	77.5	44	11	33	75.0
Til sammen	48 020	28 976	19 044	39.7	33 668	17 433	16 235	48.2	127 255	75 932	51 323	40.3	37 319	22 047	15 272	40.9

Tabell VI, 1990 Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Forbund	5. OPPLAND			6. BUSKERUD			7. VESTFOLD			8. TELEMARK						
	Antall medlemmer		Kv. medl.	Antall medlemmer		Kv. medl.	Antall medlemmer		Kv. medl.	Antall medlemmer		Kv. medl.				
	Herav:		i % av	Herav:		i % av	Herav:		i % av	Herav:		i % av				
	I alt	Menn	Kv.	I alt	Menn	Kv.	I alt	Menn	Kv.	I alt	Menn	Kv.				
Arbeiderbevegelsens Presseforbund	70	58	12	17.1	34	28	6	17.6	-	-	-	46	38	8	17.4	
Forb. for Arb.Led.og Teknfunksj.	665	636	29	4.4	1 102	995	107	9.7	574	547	27	4.7	1 695	1 567	128	7.6
Arbeidsmandsforbundet	1 644	1 322	322	19.6	1 186	761	427	35.9	-	-	-	-	1 477	812	665	45.0
Barnevernpedagogforbundet	46	13	33	71.7	65	19	46	70.8	73	22	51	69.9	43	13	30	69.8
Elektriker- og Kraftst.forbundet	1 303	1 263	40	3.1	897	823	74	8.2	1 377	1 335	42	3.1	1 159	1 141	18	1.2
Fellesforbundet	9 285	7 632	1 653	17.8	13 688	11 229	2 459	18.0	10 459	9 271	1 188	11.4	6 523	5 984	539	8.3
Fengselstjenestemannsforbundet	21	18	3	14.3	46	33	15	31.3	188	129	59	31.4	24	16	8	33.3
Grafisk Forbund	545	377	168	30.8	1 563	1 076	487	31.2	499	305	194	38.9	455	297	158	34.7
Handel og Kontor i Norge	2 371	670	1 701	71.7	2 221	430	1 791	80.6	1 240	263	977	78.8	2 160	516	1 644	76.1
Hotell- og Restaurantarb.forbundet	898	129	769	85.6	608	115	493	81.1	552	70	482	87.3	532	46	486	91.4
Jernbaneforbundet	-	-	-	-	1 879	1 879	-	-	-	-	-	-	17	17	-	-
N. Kantor og Organistforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	87	54	33	37.9	85	45	20	30.8
Kjemisk Industriarbeiderforbund	362	242	120	33.1	2 541	1 912	629	24.8	1 322	1 107	215	16.3	6 071	5 356	715	11.8
Kommuneforbundet	8 396	1 836	6 560	78.1	10 133	2 576	7 557	74.6	6 994	1 683	5 311	75.9	8 923	1 974	6 949	77.9
Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	61	60	1	1.7	-	-	-	-	-	-	-	-
Musikerforbundet	21	14	7	33.3	-	-	-	-	30	30	-	-	25	22	3	12.0
Nærings- og Nyt.middel.arb.forbundet	835	520	315	37.7	568	332	236	41.5	952	508	444	46.6	561	308	253	45.1
Offiserforbundet	27	27	-	-	79	77	2	2.5	126	120	6	4.8	-	-	-	-
N. Olje- og Petr.kjem. Fagforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	118	113	5	4.2	772	591	181	23.4
Postforbundet	429	296	133	31.0	583	348	235	40.3	425	261	164	38.6	466	298	168	36.1
Den norske Postorganisasjon	560	139	421	75.2	658	121	537	81.6	475	110	365	76.8	530	104	426	80.4
Sjømannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	332	332	-	-	110	110	-	-
Skolens Landsforbund	120	89	31	25.8	184	113	71	38.6	85	68	17	20.0	120	97	23	19.2
Sosionomforbundet	134	32	102	76.1	179	42	137	76.5	153	36	117	76.5	93	22	71	76.3
Tele og Dataforbundet	644	433	211	32.8	540	371	169	31.3	449	299	150	33.4	429	309	120	28.0
Tjenestemannslaget	1 068	455	613	57.4	1 071	451	620	57.9	808	342	466	57.7	690	263	427	61.9
Transportarbeiderforbundet	802	757	45	5.6	346	326	20	5.8	201	199	2	1.0	673	601	72	10.7
Treindustriarbeiderforbundet	976	765	211	21.6	196	169	27	13.8	117	93	24	20.5	-	-	-	-
Vernepleierforbundet	52	17	35	67.3	65	16	47	72.3	84	26	56	69.0	59	20	39	66.1
Til sammen	31 274	17 740	13 534	43.3	40 497	24 304	16 193	40.0	27 720	17 323	10 397	37.5	33 718	20 567	13 151	39.0

Tabell VI, 1990 Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Forbund	9. AUST-AGDER				10. VEST-AGDER				11. ROGALAND				12. HORDALAN			
	Antall medlemmer		Kv. medl.	i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl.	i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl.	i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl.	i % av medl. i alt
	Herav:		i alt		Herav:		i alt		Herav:		i alt		Herav:		i alt	
	I alt	Menn		Kv.	I alt	Menn		Kv.	I alt	Menn		Kv.	I alt	Menn		Kv.
Arbeiderbevegelsens Presseforbund	4	3	1	25.0	-	-	-	-	30	22	8	26.7	31	26	5	16.1
Forb. for Arb.led. og Tekn.funksj.	251	238	13	5.2	489	466	23	4.7	1 344	1 240	104	7.7	1 109	991	118	10.6
Arbeidsmandsforbundet	-	-	-	-	1 514	1 089	425	28.1	2 815	1 777	1 038	36.9	3 365	1 931	1 434	42.6
Barnevernpedagogforbundet	32	10	22	68.8	65	27	38	58.5	215	35	180	83.7	165	42	123	74.5
Elektriker- og Kraftst.forbundet	780	736	44	5.6	1 337	1 305	32	2.4	2 123	2 025	98	4.6	3 209	3 095	114	3.6
Fellesforbundet	3 190	2 683	507	15.9	5 883	5 222	661	11.2	14 466	12 921	1 545	10.7	17 244	14 749	2 495	14.5
Fengselstjenestemannsforbundet	34	32	2	5.9	31	21	10	32.3	169	147	22	22.2	177	123	54	30.5
Grafisk Forbund	68	54	14	20.6	226	162	66	28.9	1 151	869	262	22.8	1 035	804	231	22.3
Handel og Kontor i Norge	339	47	292	86.1	989	194	795	80.4	3 333	760	2 573	77.2	4 772	1 037	3 735	78.3
Hotell- og Restaurantarb.forbundet	157	29	128	81.5	552	77	475	86.1	918	147	771	84.0	1 783	369	1 414	79.3
Jernbaneforbundet	-	-	-	-	418	418	-	-	521	521	-	-	814	814	-	-
N. Kantor og Organistforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	62	44	18	29.0	102	73	29	28.4
Kjemisk Industriarbeiderforbund	820	753	67	8.2	2 309	2 123	186	8.1	3 126	2 474	652	20.9	3 129	2 642	487	15.6
Kommuneforbundet	3 214	848	2 366	73.6	5 047	1 318	3 729	73.9	12 368	3 482	8 906	71.9	17 834	5 738	12 096	67.8
Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	67	67	-	-	55	55	-	-	150	150	-	-
Musikerforbundet	-	-	-	-	55	41	14	25.5	142	104	38	26.8	206	152	54	26.2
Nærings- og Nyt.middel.arb.forbundet	146	111	35	24.0	591	343	248	42.0	1 787	1 100	667	38.4	2 426	1 515	911	37.6
Officersforbundet	30	30	-	-	173	173	-	-	126	121	5	4.0	463	454	9	1.9
N. Olje- og Petr.kjem. fagforbund	12	12	-	-	44	40	4	9.1	4 278	3 200	1 078	25.2	1 423	1 005	418	29.4
Postforbundet	205	132	73	35.6	405	249	156	38.5	1 031	509	522	50.6	1 150	747	403	35.0
Den norske Postorganisasjon	178	42	136	76.4	450	119	331	73.6	514	118	396	77.0	1 504	403	1 101	73.2
Sjømannsforbundet	-	-	-	-	319	319	-	-	1 163	1 163	-	-	1 193	1 193	-	-
Skolens Landsforbund	71	55	16	22.5	73	43	30	41.1	101	74	27	26.7	361	247	114	31.6
Sosionomforbundet	77	18	59	76.6	99	24	75	75.8	311	74	237	76.2	301	71	230	76.4
Tie og Dataforbundet	404	261	143	35.4	363	262	101	27.8	1 078	765	313	29.0	1 523	1 080	443	29.1
Tjenestemannslaget	421	194	227	53.9	779	361	418	53.7	1 728	737	991	57.3	3 290	1 370	1 920	58.4
Transportarbeiderforbundet	358	344	14	3.9	405	373	32	7.9	1 031	919	112	10.9	1 634	1 474	160	9.8
Treindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	17	17	-	-	296	142	154	52.0	241	195	46	19.1
Vernepleierforbundet	43	16	27	62.8	54	16	38	70.4	202	39	163	80.7	270	65	205	75.9
Til sammen	10 834	6 648	4 186	38.6	22 756	14 869	7 887	34.7	56 524	35 604	20 920	37.0	70 904	42 555	28 349	40.0

Tabell VI, 1990 Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Forbund	13. SOGN OG FJORDANE				14. MØRE OG ROMSDAL				15. SØR-TRØNDELAG				16. NORD-TRØNDELAG			
	Antall medlemmer			Kv. medl. i % av	Antall medlemmer			Kv. medl. i % av	Antall medlemmer			Kv. medl. i % av	Antall medlemmer			Kv. medl. i % av
	Herav:			medl. i alt	Herav:			medl. i alt	Herav:			medl. i alt	Herav:			medl. i alt
	I alt	Menn	Kv.		I alt	Menn	Kv.		I alt	Menn	Kv.		I alt	Menn	Kv.	
Arbeiderbevegelsens Presseforbund	18	16	2	11.1	24	22	2	8.3	43	34	9	20.9	29	25	4	13.8
Forb. for Arb.l.ed. og Tekn.funksj.	426	391	35	8.2	662	626	36	5.4	685	612	73	10.7	304	280	24	8.6
Arbeidsmandsforbundet	1 017	890	127	12.5	2 159	1 633	526	24.4	2 435	1 611	824	33.8	1 874	1 417	457	24.4
Barnevernpedagogforbundet	36	9	27	75.0	151	37	114	75.5	96	17	79	82.3	30	10	20	66.7
Elektriker- og Kraftst.forbundet	588	571	17	2.9	1 216	1 167	49	4.0	1 420	1 377	43	3.0	1 003	970	33	3.3
Fellesforbundet	2 837	2 444	393	13.9	9 341	7 818	1 523	16.3	8 229	7 512	717	8.7	5 927	5 511	416	7.0
Fengselstjenestemannsforbundet	132	81	51	38.6	30	23	7	23.3	84	66	18	21.4	9	7	2	22.2
Grafisk Forbund	-	-	-	-	274	190	84	30.7	916	655	261	28.5	165	107	58	35.2
Handel og Kontor i Norge	1 118	280	838	75.0	2 389	556	1 833	76.7	5 380	1 501	3 879	72.1	1 938	449	1 489	76.8
Hotell- og Restaurantarb.forbundet	192	21	171	89.1	605	72	533	88.1	1 622	266	1 356	83.6	564	67	497	88.1
Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	1 885	1 885	-	-	-	-	-	-
N. Kantor og Organistforbund	-	-	-	-	45	37	8	17.8	83	58	25	30.1	-	-	-	-
Kjemisk Industriarbeiderforbund	2 954	2 419	535	18.1	1 811	1 415	396	21.9	945	751	194	20.5	660	517	143	21.7
Kommuneforbundet	4 891	1 211	3 680	75.2	9 462	2 407	7 055	74.6	13 320	3 975	9 345	70.2	6 318	1 395	4 923	77.9
Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	272	271	1	0.4	-	-	-	-
Musikerforbundet	-	-	-	-	34	22	12	35.3	202	165	37	18.3	-	-	-	-
Nærings- og Nyt. middel.arb.forbundet	1 042	550	492	47.2	1 260	653	607	48.2	2 573	1 434	1 139	44.3	772	479	293	38.0
Offisersforbundet	-	-	-	-	3	3	-	-	252	252	-	-	105	105	-	-
N. Olje- og Petr.kjem. Fagforbund	15	12	3	20.0	34	21	13	38.2	77	46	31	40.3	-	-	-	-
Postforbundet	298	204	94	31.5	677	400	277	40.9	1 023	676	347	33.9	355	231	124	34.9
Den norske Postorganisasjon	386	134	252	65.3	728	197	531	72.9	942	254	688	73.9	327	88	239	73.1
Sjømansforbundet	-	-	-	-	2 180	1 180	-	-	330	330	-	-	26	26	-	-
Skolens Landsforbund	26	22	4	15.4	106	89	17	16.0	315	241	74	23.5	80	64	16	20.0
Sosionomforbundet	70	17	53	75.7	149	35	114	76.5	343	82	261	76.1	106	25	81	76.4
Tele og Dataforbundet	451	299	152	33.7	599	450	149	24.9	984	676	308	31.3	384	221	163	42.4
Tjenestemannslaget	432	239	193	44.7	808	388	420	52.0	3 607	1 508	2 099	58.2	824	352	472	57.3
Transportarbeiderforbundet	435	427	8	1.8	990	920	70	7.1	1 413	1 287	126	8.9	312	287	25	8.0
Treindustriarbeiderforbund	79	46	33	41.8	1 726	1 084	642	37.2	80	71	9	11.3	69	41	28	40.6
Verneleierforbundet	31	8	23	74.2	65	18	47	72.3	199	54	145	72.9	36	11	25	69.4
Tilsammen	17 474	10 291	7 183	41.1	37 528	22 463	15 065	67.1	49 755	27 667	22 088	44.4	22 217	12 685	9 532	42.9

Tabell VI, 1990 Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Forbund	17. NORDLAND				18. TROMS				19. FINNMARK			
	Antall medlemmer		Kv. medl.	i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl.	i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl.	i % av medl. i alt
	Herav:		i alt		Herav:		i alt		Herav:		i alt	
	I alt	Menn		Kv.	I alt	Menn		Kv.	I alt	Menn		Kv.
Arbeiderbevegelsens Presseforbund	78	59	19	24.4	43	35	8	18.6	32	25	7	21.9
Forb. for Arb. led. og Tekn. funksj.	1 008	963	45	4.5	220	208	12	5.5	312	296	16	5.1
Arbeidsmandsforbundet	4 222	3 223	999	23.7	1 294	1 011	283	21.9	1 979	1 620	359	18.1
Barnevernspedagogforbundet	33	8	25	75.8	41	7	34	82.9	88	14	74	64.1
Elektriker- og Kraftst. forbundet	1 694	1 598	96	5.7	936	883	53	5.7	411	374	37	9.0
Fellesforbundet	7 638	6 936	902	11.5	2 873	2 619	254	8.8	1 000	901	99	9.9
Fengselstjenestemannsforbundet	32	28	4	12.5	24	18	6	25.0	28	22	6	21.4
Grafisk Forbund	281	180	101	35.9	203	143	60	29.6	78	56	22	28.2
Handel og Kontor i Norge	3 305	775	2 530	76.6	1 936	572	1 364	70.5	917	222	695	75.8
Hotell- og Restaurantarb. forbundet	1 310	134	1 178	89.8	802	159	643	80.2	333	69	264	79.3
Jernbaneforbundet	292	292	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
N. Kantor og Organistforbund	47	35	12	25.5	37	23	14	37.8	-	-	-	-
Kjemisk Industriarbeiderforbund	2 349	2 071	278	11.8	262	224	38	14.5	80	53	27	33.8
Kommuneforbundet	12 946	3 391	9 555	73.8	8 077	2 406	5 671	70.2	5 027	1 468	3 559	70.8
Lokomotivmannsforbundet	65	65	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Musikerforbundet	-	-	-	-	121	88	33	27.3	-	-	-	-
Nærings- og Nyt. middel. arb. forbundet	1 518	832	686	45.2	1 604	884	720	44.9	1 593	834	759	47.6
Offisersforbundet	605	590	15	2.5	382	370	12	3.1	86	86	-	-
N. Olje- og Petr. kjem. fagforbund	1	1	-	-	42	21	21	50.0	19	12	7	36.8
Postforbundet	829	502	327	39.4	526	353	173	32.9	253	153	100	39.5
Den norske Postorganisasjon	954	289	685	71.8	607	171	436	71.8	377	90	287	76.1
Sjømannsforbundet	285	285	-	-	1 560	1 560	-	-	177	177	-	-
Skolenes Landsforbund	288	227	41	15.3	235	165	70	29.8	129	81	48	37.2
Sosionomforbundet	222	53	169	76.1	126	30	96	76.2	72	17	55	76.4
Tele og Dataforbundet	839	591	248	29.6	761	506	255	33.5	313	214	99	31.6
Tjenestemannslaget	2 713	1 306	1 407	51.9	2 284	1 016	1 268	55.5	1 200	454	746	62.2
Transportarbeiderforbundet	1 336	1 203	133	10.0	401	388	13	3.2	217	209	8	3.7
Treindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vernepleierforbundet	84	24	60	71.4	146	23	123	84.2	32	6	26	81.3
Tilsammen	45 154	25 641	19 513	43.2	25 543	13 883	11 660	45.6	14 753	7 453	7 300	49.5

Tabell VI, 1990 Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Forbund	Landsomfattende avdelinger og avdelinger på Svalbard og i utlandet			Direkte medlemmer			Riket pr. 31. desember 1990					
	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av			
	Herav:			Herav:			Herav:					
	I alt	Menn	Kv.	i alt	Menn	Kv.	i alt	Menn	Kv.			
Arbeiderbevegelsens Presseforbund	-	-	-	73	64	9	12.3	945	756	189	20.0	
Forb. for Arb.led. og Tekn.funksj.	23	8	15	65.2	164	152	12	7.3	16 023	14 850	1 173	7.3
Arbeidsmandsforbundet	413	288	125	30.3	7	7	-	34 572	24 121	10 451	30.2	
Barnevernpedagogforbundet	8	1	7	87.5	-	-	-	1 932	484	1 448	74.9	
Elektriker- og Kraftst.forbundet	-	-	-	-	-	-	-	27 805	26 792	1 013	3.6	
Fellesforbundet	-	-	-	-	12	12	-	171 821	149 247	22 574	13.1	
Fengselstjenestemannsforbundet	86	83	3	3.5	414	350	64	15.5	2 274	1 712	562	24.7
Grafisk Forbund	-	-	-	-	-	-	-	14 908	10 594	4 314	28.9	
Handel og Kontor i Norge	2 073	851	1 222	58.9	289	95	194	67.1	57 351	15 462	41 889	73.0
Hotell- og Restaurantarb.forbundet	-	-	-	-	753	124	629	83.5	16 563	3 316	13 247	80.0
Jernbaneforbundet	48	48	-	-	9 547	9 547	-	-	20 921	20 921	-	-
N. Kantor og Organistforbund	-	-	-	-	-	-	-	776	526	250	32.2	
Kjemisk Industriarbeiderforbund	-	-	-	-	571	331	240	42.0	35 550	28 573	6 977	19.6
Kommuneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	198 882	58 714	140 168	70.5	
Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	885	885	-	2 462	2 448	14	0.6	
Musikerforbundet	354	118	236	66.7	-	-	-	2 185	1 472	713	32.6	
Nærings- og Nyt.middel.arb.forbundet	-	-	-	-	8 198	4 300	3 898	47.5	35 119	19 957	15 162	43.2
Offiserforbundet	-	-	-	-	832	826	6	0.7	4 226	4 152	74	1.8
N. Olje- og Petr.kjem.fagforbund	-	-	-	-	109	76	33	30.3	7 792	5 818	1 974	25.3
Postforbundet	-	-	-	-	-	-	-	14 378	8 651	5 727	39.8	
Den norske Postorganisasjon	-	-	-	-	740	178	562	75.9	15 511	4 149	11 362	73.3
Sjømannsforbundet	18	18	-	-	1 740	1 740	-	-	11 845	11 845	-	-
Skolens Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	3 273	2 391	882	26.9	
Sosionomforbundet	14	3	11	78.6	352	84	268	78.1	4 562	1 083	3 479	76.3
Tele og Dataforbundet	726	598	128	17.6	-	-	-	-	16 691	11 392	5 299	31.7
Tjenestemannslaget	2 839	2 000	839	29.6	1 155	413	742	64.2	43 097	18 919	24 178	56.1
Transportarbeiderforbundet	-	-	-	-	10	9	1	11.1	16 679	15 080	1 599	9.6
Treindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	211	194	17	8.1	5 133	3 515	1 618	31.5
Vernepleierforbundet	11	1	10	90.9	-	-	-	2 310	545	1 765	76.4	
Tilsammen	6 613	4 017	2 596	39.3	26 060	19 387	6 673	25.6	785 588	487 485	318 101	40.5

Tabell VII, 1990

Fagblader – 1990
(Utkommer 1. januar – 31. desember)

Forbund	Fagbladenes navn	Antall nummer i 1989	Gj.sn. opplag i 1989	Antall nummer i 1990	Gj.sn. opplag i 1990
1 Landsorganisasjon i Norge	LO-aktuell	13 ⁽⁴⁾	40 000	14 ⁽⁴⁾	40 000
2 Arbeiderbevegelsens Presseforbund	—	—	—	—
3 Forb. f. arb. leder og Tekns. Funks.	Arbeidseledelse og Teknikk	10	17 500	10	17 500
4 Arbeidsmandsforbundet	Arbeidsmanden	10 ⁽²⁾	40 000	12 ⁽²⁾	40 000
5 Barnevernpedagogforbundet	Barnevernpedagogen	12	2 400	12	2 500
6 Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	Elektrikeren	11	31 500	11	31 500
7 Fellesforbundet	Magasinet for Fagorganiserte	11 ⁽¹⁾	178 000	13 ⁽¹⁾	175 000
8 Fængselstjenestemannsforbundet	Fængselsforum	4	2 400	6	2 600
9 Grafisk Forbund	Norsk Grafia	10 ⁽²⁾	16 500	12 ⁽¹⁾	16 000
10 Handel og Kontor i Norge	Handel og Kontor	8	60 000	8	58 394
11 Hotell- og Restaurantarbeiderforb. ...	Vi i Hotel og Restaurant	8 ⁽²⁾	17 000	7	16 500
12 Jernbaneforbundet	Jernbanemanden	12 ⁽¹⁾	24 000	10 ⁽²⁾	24 000
13 Kantor og Organistforbund	Norsk Kirkemusikk	—	—	10	1 250
14 Kjemisk Industriarbeiderforbund	Fabrikkarbeideren	10 ⁽²⁾	37 000	9	35 000
15 Kommuneforbundet	Fagb.-Organ for Norsk Kommunef. ...	20	190 000	20	200 000
16 Lokomotivmannsforbundet	Lokomotivmands Tidende	10 ⁽²⁾	3 200	10 ⁽²⁾	3 000
17 Musikerforbundet	Norsk Musikerblad	12 ⁽²⁾	2 700	12 ⁽²⁾	2 600
18 Norges Offisersforbund	Befalsbladet	8	6 200	8	6 700
19 Norsk Olje- og Petrokj.Fagforb.	NOPEF-AKTUELT	9 ⁽¹⁾	8 060	9 ⁽¹⁾	8 700
20 Nærings- og Nytelsesmidl.arb.forb.	Næringsmiddelarbeideren	10	35 000	10	35 000
21 Postfolkenes Fellesforbund	Posthornet	11 ⁽¹⁾	29 100	11 ⁽¹⁾	29 500
22 Sjømannsforbundet	Norsk Sjømannsforb. Medl. b.	11 ⁽¹⁾	14 000	10 ⁽¹⁾	16 000
23 Skolenes Landsforbund	I skolen	9	3 800	9	4 000
24 Sosionomforbundet	Sosionomen	22	4 350	22	5 510
25 Tele og Dataforbundet	TD-Bladet	10 ⁽²⁾	18 500	10 ⁽²⁾	18 500
26 Tjenestemannslaget	Tjenestemannsbladet	10	42 000	11	43 000
27 Transportarbeiderforbundet	Transportarbeideren	7 ⁽²⁾	18 300	6 ⁽¹⁾	18 300
28 Treindustriarbeiderforbundet	Trearbeideren	4	6 000	4	6 000
29 Vernpleierforbundet	Vernpleieren	12	3 000	12	3 004
30 Statstjenestemannskartellet	Kartellnytt	10	141 700	10	143 000

¹⁾ Tallene i parentes angir herav antall dobbeltnummer.

Antall saker/tariffer behandlet i LO i 1991

Tabell VIII, 1991

Løpenr.	FORBUND	Godkjente søknader for å fremme krav om ny tariffavtale		
		Antl. saker	Omfattende	
			Tariffer	Org.
1	Arbeiderbevegelsens Presseforbund	—	—	—
2	Forbund for Arb.led. og Tekn. Funksj.	—	—	—
3	Arbeidsmandsforbundet	85	120	369
4	Barnevernpedagogforbundet	1	2	3
5	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	10	11	90
6	Fellesforbundet	264	302	3 247
7	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—
8	Grafisk Forbund	21	31	119
9	Handel og Kontor i Norge	141	344	1 502
10	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	92	113	620
11	Jernbaneforbundet	—	—	—
12	Kantor og Organistforbundet	—	—	—
13	Kjemisk Industriarbeiderforbund	10	10	72
14	Kommuneforbundet	13	134	382
15	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—
16	Musikerforbundet	8	8	567
17	Norges Offisersforbund	—	—	—
18	Nærings- og Nytelsesmid. arb. forbundet	33	34	589
19	N.Olje- og Petrokjemisk fagforbund	1	1	15
20	Postfolkenes Fellesforbund			
	Postforbundet	—	—	—
	Den norske Postorganisasjon	—	—	—
21	Sjømannsforbundet	2	2	8
22	Skolenes Landsforbund	—	—	—
23	Sosionomforbundet	1	1	3
24	Tele og Dataforbundet	6	6	58
25	Tjenestemannslaget	6	6	108
26	Transportarbeiderforbundet	53	68	555
27	Treindustriarbeiderforbundet	3	3	28
28	Vernepleierforbundet	—	—	—
29	Statstjenestemannskartellet	—	—	—
	Tilsammen	750	1 196	8 335
	Prosent	97,8	98,6	

Godkjente søkander for å si opp tariffavtalen			Godkjente søkander for å sette i verk arbeidsstans			Antall saker i alt	Antall tariffer i alt	Løpenr.
Omfattende		Antall saker	Omfattende					
Antall saker	Tariff.		Org.	Tariff.	Org.			
-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	2
-	-	-	-	-	85	120	-	3
-	-	-	-	-	1	2	-	4
-	-	-	-	-	10	11	-	5
1	1	675	1	1	7	266	304	6
-	-	-	-	-	-	-	-	7
-	-	-	-	-	21	31	-	8
-	-	-	4	4	403	145	348	9
-	-	-	-	-	92	113	-	10
-	-	-	-	-	-	-	-	11
-	-	-	-	-	-	-	-	12
-	-	-	-	-	10	10	-	13
-	-	-	-	-	13	134	-	14
-	-	-	-	-	-	-	-	15
8	8	567	-	-	-	16	16	16
-	-	-	-	-	-	-	-	17
-	-	-	-	-	33	34	-	18
-	-	-	-	-	1	1	-	19
-	-	-	-	-	-	-	-	20
-	-	-	-	-	-	-	-	21
-	-	-	-	-	2	2	-	22
-	-	-	-	-	-	-	-	23
1	1	9	-	-	7	7	-	24
-	-	-	2	2	185	8	8	25
-	-	-	-	-	-	53	68	26
-	-	-	-	-	-	3	3	27
-	-	-	-	-	-	-	-	28
-	-	-	-	-	-	-	-	29
10	10	1 251	7	7	595	767	1 213	
1,3	0,8		0,9	0,6		100	100	

Godkjente/tariffrettslige konflikter 1991

Tabell IX, 1991

Forbund/ Bedrifter	Antall arbeidere berørt av konflikten		Konfliktens varighet		Antall tapte arb.dag. 1)	Konfliktens årsak	Konfliktens karakter	Konfliktens resultat
	I alt	Organi- sert	Fra og med:	Til og med:				
<i>Handel og kontor i Norge</i>								
Teleannonser A/S								
– annonsesalg i Oslo	12	12	14/05	02/07	7	Oppretting av overenskomst	Streik	Overenskomst opprettet
Gullsmed A. Larsen, Horten	2	2	27/05	29/06	60	Oppretting av overenskomst	Streik	Bedriften nedlagt
<i>Norsk Tjenestemannslag</i>								
Norsk Institutt for vannforskning	44	44	06/11	26/11	13	Tariff- revisjon	Lovlig streik	Ny overenskomst opprettet

1) Vesentlig oppgitt av forbundene på grunnlag av utbetalt stønad til organiserte.

